

ਭਲੀਬਖੀ ਦਾਸਤਾਨੇ ਦਥਾਨ

ਸ਼ੈਤਾਨਕੀ ਸਪਾਨੇਏ ਉਮਰੀ

ਥਾ'ਨੀ

ਸ਼ੈਤਾਨਕੀ ਕਹਾਨੀ
ਪੁਣ ਉਸਕੀ ਮਯਾਨੀ

ઈસ્લામ ઔર ઈન્સાનોં કે હકીકી દુશ્મનકી
તારીખી દાસ્તાન

ઈબ્લીસકી દાસ્તાને હયાત
યા'ની

શૈતાનકી સવાનેહે ઉમરી

જિસમેં

ઈબ્લીસકી દાસ્તાને હયાતકો નયે તર્જમેં ખૂદ
ઉસીકી ઝખાની પેશ કિયા ગયા હે. દુનિયાકી
ઈબ્લિદાસે અબ તક કે તમામ વાકિઆત
જિન્કા તઅલ્લુક કિસી ન કિસી તરહ
ઈબ્લીસકી જિન્દગીસે હે.

—: મુરત્તબહ —:

હઝરત મૌલાના ઝફર નિયાઝી

—: લિખ્યાંતર —:

(મૌલાના) સુલેમાન સા. મજદરી

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, તા. વડગામ (બ.કાં.)

પીન - ૩૮૫ ૨૧૦

સર્વે હક સ્વાધીન છે.

ફેહરિસ્ત

મજમૂન

સફા

❖ ઈસ કિતાબકો છપવાનેકા રાજ (ભેદ) ! . . .	૭
❖ ગુજારિશ	૮
❖ તરતીબ	૧૯
❖ પૈદાઈશ	૨૦
❖ દુનિયાકી ઈબ્તિદા (શરૂઆત)	૨૪
❖ ઈન્સાની દુનિયાકા ધોકા	૩૫
❖ હસબો નસબ (પેઢીનામા)	૩૯
❖ માં-બાપકા હાલ	૪૦
❖ મેરી ઉમરકા શુરૂ' કા હિસ્સા	૪૩
આસમાનકી સુકૂનત (રહાઈશ)	૪૬
❖ આસમાનોંકી સુકૂનત (રહાઈશ) પેહલે	
આસમાન પર	૪૮
❖ દૂસરે આસમાન પર	૪૯
❖ ત્રીસરે આસમાન પર	૫૦
❖ ચોથે આસમાન પર	૫૦
❖ પાંચવે આસમાન પર	૫૧
❖ છઠ્ઠે આસમાન પર	૫૨
❖ સાતવે આસમાન પર	૫૩

मजमून

सहा

♦ जन्मलमे	५४
♦ हेड पैगम्बर	५६
♦ आसिस्टन्ट पैगम्बरों की रयानगी	५८
♦ जुदाअ वायसराय (नाईब)	६३
♦ सजसे पहला शैतानी ज्वाल	६६
♦ दूसरा शैतानी ज्वाल	६७
♦ बिज्रमल (अवे.) की पैदाईश	६८
♦ अल्लाह मिवांकी पेशीनगोई	७०
♦ हजरत आदम (अवे.) का पुतला	७३
♦ निहरी के पुतलामे इहका पहला कदम	७७
♦ नेहूआ हरजा	८०
♦ अल्लाह मिवांका प्रोग्राम	८२
♦ पहली सज	८६

भरहुह होनेके आ'ह मेरी बार ज्वाहिशें ८७

♦ पहली ज्वाहिश	८८
♦ दूसरी ज्वाहिश	८९
♦ तीसरी ज्वाहिश	८९
♦ चौथी ज्वाहिश	८९
♦ मोस' की तलाश	९०
♦ बीबी हज्यामे मुलाअत	९५

મજમૂન

સફા

- ❖ ગૈર ઝરૂરી નોટ ૧૦૧
- ❖ ઔરતકી પેહલી ગલતી ૧૦૩
- ❖ ગૈર ઝરૂરી નોટ ૧૦૮

અહકમુલ હાકિમીનકી અદાલતમે ૧૦૧

- ❖ મુજરિમોકી હાજરી ૧૧૨
- ❖ આદમ (અલૈ.) કી સજા ૧૧૪
- ❖ હુવ્વાકી સજા ૧૧૬
- ❖ તાઉસ (મોર) કી સજા ૧૧૮
- ❖ હય્યહ (સાંપ) કી સજા ૧૨૦
- ❖ ઈન્જર ઔર ઊદકી સજા ૧૨૨
- ❖ મેરી સજા ૧૨૩

હમ સબકી એક દૂસરેસે મુખાલિફત ૧૨૫

- ❖ આદમ (અલૈ.) ઔર હુવ્વાકા
ખદલા લેનેકા જજખા ૧૨૫
- ❖ આદમ (અલૈ.) કી મુજસે મુખાલિફત ૧૨૫
- ❖ આદમ (અલૈ.) કી મોરસે મુખાલિફત ૧૨૬
- ❖ આદમ (અલૈ.) કી સાંપસે મુખાલિફત ... ૧૨૭
- ❖ આદમ (અલૈ.) કી ઈન્જર ઔર ઊદસે
દોસ્તી ૧૨૮
- ❖ મોરકા ખદલા લેનેકા જજખા ૧૨૮

મઝમૂન

સંક્ષી

❖ મોરકી આદમ ઔર હવ્વાસે મુખાલિફત ...	૧૨૯
❖ મોરકી સાંપસે મુખાલિફત	૧૩૦
❖ મોરકી ઈન્જર ઔર ઊદસે મુખાલિફત ...	૧૩૦
❖ મોરકી મુઝસે મુખાલિફત	૧૩૧
❖ સાંપકા બદલા લેનેકા જઝબા	૧૩૧
❖ સાંપકી આદમ (અલૈ.) સે મુખાલિફત ...	૧૩૩
❖ સાંપકી મોરસે મુખાલિફત	૧૩૪
❖ સાંપકી ઈન્જર ઔર ઊદસે મુખાલિફત ...	૧૩૪
❖ સાંપકી મુઝસે મુખાલિફત	૧૩૫

ઈન્જર ઔર ઊદકા બદલા લેનેકા જઝબા ૧૩૫

❖ ઈન્જરકી આદમ ઔર હવ્વાસે મુખાલિફત	૧૩૫
❖ ઈન્જરકી મોરસે મુખાલિફત	૧૩૬
❖ ઈન્જરકી સાંપસે મુખાલિફત	૧૩૬
❖ ઈન્જરકી મુઝસે મુખાલિફત	૧૩૭
❖ મેરી શૈતાનિયત (ખબાસત ઔર શરારત)	
કા બચપન	૧૩૯
❖ દુનિયામેં મેરા પેહલા શાનદાર કારનામા ..	૧૪૧
❖ દુનિયાકા પેહલા કતલ	૧૪૪
❖ આતિશ પરસ્તીકા મઝહબ ઔર	
ઉસ્કે નામ રખનેકી વજહ	૧૪૬

મઝમૂન

સફા

- ❖ ખુત પરસ્તીકા મઝહબ ઔર ઉસ્કે નામ રખનેકી વજહ ૧૫૧
- ❖ ખુત પરસ્તીકા રિવાજ ૧૫૫
- ❖ મેરી જિન્દગી કે કારનામે ૧૫૯
- ❖ તૂફાને નૂહ (અલૈ.) ૧૫૯
- ❖ અલ્લાહ મિયાં મુજે મઆફ કરના ચાહતે થે ૧૬૩*
- ❖ મેરે મશહૂર કારનામોકી તફ્સીલ ૧૬૫

મુસલમાનો કે બહત્તાર (૭૨) ફિરકે

ઔર ઉન્કી તફ્સીલ

૧૬૮

- ❖ ફિરકએ જખરિય્યહ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખે ૧૭૦
- ❖ ફિરકએ કદરિય્યહ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખે ૧૭૧
- ❖ ફિરકએ જહમિય્યહ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખે ૧૭૨
- ❖ ફિરકએ મુરખિય્યહ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખે ૧૭૪
- ❖ ફિરકએ ખારખિય્યહ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખે ૧૭૬
- ❖ ફિરકએ રાજિય્યહ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખે ૧૭૭
- ❖ ઇન્કે અલાવહ ગ્યારહ ફિરકે ૧૭૯
- ❖ મેરે નામોકી તા'દાદ ઔર ઉન્કી તફ્સીલ ... ૧૮૦
- ❖ શયાતીનકી તા'દાદ ૧૮૨
- ❖ આજકલ કયા કર રહા હૂં ? ૧૮૪

ખિસ્મિલ્લા હિર્હુમા નિર્હીમ
 ઈન્નશૈતાન લિલ્ઈન્સાનિ અદુબ્બુમ્બીન
 બેશક શૈતાન ઈન્સાનકા ખુલા હુવા દુશ્મન હૈ.

ઈસ કિતાબકો છપવાનેકા રાઝ (ભેદ) !

ઈન્સાનોની એક મેહફિલમેં ગુનાહોંકા ઝિકર કિયા ગયા. એક બોલા, અગર દુનિયામેં શૈતાન હી ન હોતા તો કોઈ શખ્સ ગુનાહ ન કરતા. દૂસરેને કહા, શૈતાનકો કયૂં બદનામ કરતે હો, ગુનાહ ઈન્સાન ખૂદ કરે ઈસમેં શૈતાનકા કયા કુસૂર ?

ખાત કહીસે કહી પહોંચ ગઈ. સવાલ ઉઠા, ચે શૈતાન હૈ કયા બલા ? કિસીને કહા, ફરિશ્તા થા. કોઈ બોલા ફરિશ્તોંકા ઉસતાદ થા, આદમકો જન્નતસે નિકલવા દિયા, ઔર અબ દુનિયામેં લોગોંસે ગુનાહ કરા રહા હૈ, ચકીનકે સાથ શૈતાનકે મુતઅલિલક કોઈ કુછ ન બતા સકા.

દોસ્તોંમેંસે એક બોલા, ચાર દુનિયામેં હઝારો ઈન્સાનોં ને અપની સવાનેહે ઉમરીયાં શાએ' કી, લેકિન ફરિશ્તોંકી દુનિયામેં કિસીકો ચે જુરઅત ન હુઈ કે કમ સે કમ મા'લૂમ તો હોતા ચે લોગ કૌન હૈ ? ઔર ચે બે ઉન્કા ઉસતાદ મશહૂર હૈ, આબિર કયા ઐસી તકલીફ પળી કે બીચારા ઈતના બદનામ હો રહા હૈ ? મા'લૂમ હોતા હૈ કે ફરિશ્તોંકી દુનિયા અપને આ'માલનામે ઈન્સાનોં કે સામને ભેજનેમેં શરમાતી હૈ, ઝરૂર

કોઈ ન કોઈ ખામી હોગી.

શૈતાન ભી કહી છુપા ખળા થા. વો હંસા ઔર ઉસને કહા, હમ લોગ ઈન્સાનોંકી તરહ ગુઠ નહી ખોલા કરતે, અગર તુમ હમારી સવાનેહે ઉમરી દેખના ચાહતે હો તો કલ સુખ્હ અપની મેઝો (ટેબલ) પર કિતાબ દેખ લેના.

અગલી સુખ્હ ઈન્સાનોંકી દુનિયામેં એક હેરતમેં ડાલનેવાલી કિતાબ શૈતાનકી સવાનેહે ઉમરી બળી દિલચસ્પીસે પળી જ રહી થી. લોગ હેરાન થે ઔર કહી દૂરસે શૈતાનકે કેહકહોંકી (ઝોરસે હંસનેકી) આવાઝે આ રહી થી. શૈતાનને અપની સવાનેહે ઉમરી અપની જખાનસે ઈસ તરહ શુરૂ કી.

ગુઝારિશ

કયૂં સાહબ ! જખ હમારે હાથોંસે બનાએ હુએ મિટ્ટી કે ખિલોને દુનિયામેં આકર અપની અપની સવાનેહે ઉમરીયાં શાએ' કરતે હૈ તો ફરિશ્તોં ઔર ઉન્કે સાથીઓને કિસીકા ખેલ (બળદ) થોળી મારા હૈ કે જખાન ઔર કલમ પર તાલા લગાએ ખેઠે રહે ? હમ અપની જિન્દગીકે હાલાત કયૂં ન લિખે, ઔર કયૂં ઉસે શાએ' ન કરે ?

આજ તક કિસી જીન, ફરિશ્તોં ને અપની સવાનેહે ઉમરી શાએ' નહી કી. કયૂં શાએ' નહી કી ? યે એક રાજ (ભેદ) હૈ, જિસે છુપા રખા ગયા હૈ. દુનિયામેં રેહનેવાલે કમ સમજ ઈન્સાન ઈસ્કો નહી જાનતે, ઔર નહી જાન સકતે. ખાકકી બની હુઈ અકલ કયા ખાક સમજેગી ? કે યે નુરાની ઔર

નારી દુનિયા આજ તક અપની અપની સવાનેહે ઉમરી લિખનેસે ક્યૂં દૂર રેહતી હૈ ? ચે મોટી અકલકે પુતલે શાયદ ચે સમજતે હૈ કે જીન્નો ઔર ફરિશ્તોંકો લિખના પળના નહી આતા. ઉન્હે લિખને પળનેકી જરૂરત નહી હૈ, લેકિન યાદ રહે કે હમને મિટ્ટી કે પુતલોંસે પેહલે ખાના સીખા હૈ, પેહલે ખોલના સીખા હૈ, અગર કિસીકો ચે ઘમંડ હૈ કે દુનિયાકા બે-સરો સામાન ઈન્સાન કિસી મા'મૂલીસે મા'મૂલી ફરિશ્તેકા ભી મુકાબલા કર સકતા હૈ તો ચે ઈન્સાનકી લિખ્ખી હુઈ હિમાકતો (બેવકૂફિયો) મેં સે એક અહમ હિમાકત ઔર નાદાની હૈ.

હમ ખહોત દિન ચુપ રહે, ખહોત દિન તક ઈન્સાનકી હવાઈ તા'લીમોંકો દેખતે રહે. અપને મુંહ મિયાં મીઠકું બનના સબકો આતા હૈ, સબ બન સકતે હૈ, લેકિન કેહને ઔર કરનેમેં બળા ફર્ક હૈ. ચે બે-સરો સામાન ઈન્સાન કેહતે હૈ કે ફરિશ્તે હમારી બરાબરી નહી કર સકતે, ઔર ગુરૂર કરતા હૈ કે અલ્લાહને ઈન્સાનકો અપના ખલીફા બનાકર દુનિયામેં ભેજા હૈ, અશરફુલ મખ્લૂકાત કેહરાયા હૈ. અફઝલુલ કાઈનાત ફરમાયા હૈ, ઔર ફરિશ્તોંકા મસજૂદ (સિજદેકા હુકમ માનનેવાલા) બનાયા હૈ.

અભી અગર કલ્અઈ (રાજ) ખોલકર રખ દૂં તો સારી કિરકિરી (ખરબચડા) હો જાએ. અલ્લાહને અપની કરીમી કે સદ્દેકેમેં અપના ખલીફા કેહ દિયા તો કમ જર્ફ (કમસમજવાલા) ઈન્સાન જમાસે (આપેસે) બાહિર હુવા જતા હૈ.

અશરફુલ મખ્લૂકાત ઔર અફઝલુલ કાઈનાત ફરમા દિયા

ਤੋ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨਮੇਂ ਐਕ ਮੁਸਤਕਿਲ ਛੱਡੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਧ ਜੋ ਗਰਦਨਕੋ ਝੁਕ੍ਹੇ ਛੀ ਨਹੀਂ ਦੇਤੀ. ਮਸਜੂਦ (ਕ੍ਰਿਸਤੀਨੋਂ ਨੇ ਉਸਕੋ ਸਿਯਦੁਲ ਕਿਆ ਹੈ.) ਯਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅਯ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਮੇਂ ਸਾਰੀ ਕਾਧਨਾਤ ਛੱਡੀਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ.

ਅਰੇ ਵਾਹੁ ਰੇ ਤੇਰੀ ਕਮਜ਼ਰਦੀ (ਕਮਜ਼ਮਜ਼ੀ) ! ਧੰਤਨੀਸੀ ਯਾਤ ਪਰ ਉਯਲ ਪਯਤਾ ਹੈ (ਯਕਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ). ਦੋ ਆਂਧੇਂ ਹੋਨੇ ਪਰ ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੋਰਯਸ਼ਮੀ (ਅੰਧੇਪਨ) ਦੀ ਧੇ ਛਾਲਤ ਹੈ. ਛਮੇਂ ਦੇਯ ਓ ਕਮਜ਼ਰਦੀ (ਕਮ ਅਕਲ) ! ਛਮੇਂ ਦੇਯ ! ਤੂ ਤੀਨ ਦਿਨੀ ਪੈਦਾਧਸ਼ ਹੈ, ਅਭੀ ਤੇਰੇ ਮੁੰਛਸੇ ਦੂਧਕੀ ਘ੍ਰੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ. ਆਲੀ ਜ਼ਰਦੀ (ਉਥੀ ਸਮਝ) ਦੇਯਨੀ ਹੈ ਤੋ ਕਭੀ ਕ੍ਰਿਸਤੀਨੋਂਕੀ ਦੁਨਿਆਮੇਂ ਆ, ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਆਂਧੇਂ ਲਾ ਓਰ ਦੇਯ ! ਜਿਨ੍ਹੇਂ ਕੁਧੇਂ ਧਲਾਛੀ ਛਾਸਿਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹੇਂ ਦੀਦਾਰੇ ਯੁਦਾਵੰਦੀ ਛਾਸਿਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹੇਂ ਅਰਸ਼ਕੀ ਦਰਯਾਨੀ ਛਾਸਿਲ ਹੈ. ਦੇਯ ਓਰ ਅਥਲੀ ਤਰਛ ਦੇਯ ਤੇ ਧੰਨ ਉਥੇ ਮਰਤਯੋਂ ਤੇ ਯਾਵਜੂਦ ਵੋ ਅਪਨਾ ਐਕ ਐਕ ਲਮ੍ਹਾ ਧੰਯਾਦਤੇ ਯੁਦਾਵੰਦੀਮੇਂ ਯਸਰਦੀ (ਗੁਜ਼ਰ) ਰਹਾ ਹੈ. ਮਮ੍ਹੂਨਿਯਤ (ਐਹਸਾਨਮੰਦੀ) ਦੀ ਮੇਅਰਾਜ਼ ਭੀ ਦੇਯ ! ਵੋ ਯੁਦਾਕੇ ਯਲੀਕਸ਼ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ. ਅਸ਼ਰਕੁਲ ਮਯਲੂਕਾਤ ਭੀ ਨਹੀਂ, ਓਰ ਜੋ ਕੁਝ ਤੂ ਹੈ ਧਾ ਅਪਨੇ ਗੁਮਾਨਸੇ ਯਨਤਾ ਹੈ ਵੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਧੰਯਾਦਾਰੇ ਮਮ੍ਹੂਨਿਯਤ (ਐਹਸਾਨਮੰਦੀਕੋ ਯਾਹਿਰ ਕਰਨਾ) ਦੇਯ ਓਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜ ! ਆਜ਼ ਤੂ ਉਨ ਸਯਕੋ ਸਿਯਦੁਲਮੇਂ ਦੇਯਤਾ ਹੈ, ਧੇ ਆਜ਼ਸੇ ਛੀ ਨਹੀਂ ਅਯਲਸੇ ਸਿਯਦੁਲਮੇਂ ਹੈਂ, ਓਰ ਅਯਦ (ਛਮੇਸ਼ਾ) ਤਕ ਸਿਯਦੁਲ ਛੀ ਮੇਂ ਰਹੇਂਗੇ, ਉਨ੍ਹੀ ਤੇ ਯਾਲਿਕਨੇ ਐਕ ਦੌਲਤ ਯਯਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਪਨੇ ਕਰੀਯ ਜਗਹ ਦੀ ਹੈ, ਧੰਸ ਐਕ ਐਹਸਾਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹੀ ਪੇਸ਼ਾਨਿਆਂ ਧੰਸ ਯੋਯਟਸੇ ਕਿਆਮਤ ਤਕ ਨਹੀਂ ਉਠ ਸਕਤੀ. ਅਯ

ਜਦੋਂ ਅਪਣੇ ਗਿਰੇਯਾਨਾਂ ਮੇਂ ਮੁੰਡ ਭਾਲ ਐਰਿ ਤਸਵੀਯਾ (ਕੈਸਲਾ) ਕਰ. ਤੂੰ ਆਯ ਅਪਣੀ ਆਤਮਾ ਕਯਾ ਸਮਝਤਾ ਹੈ ? ਘੁੰਦੇ ਤੁਝੇ ਧਰਮੀਨ ਹੈਂ ਤੇ ਘੁੰਦਾਨੇ ਤੁਝੇ ਸਭ ਕੁਝ ਖੁੰਦਾਨਾ ਹੈ, ਐਰਿ ਅਭ ਭੁੰਦੇ ਕਰ ਮੇਰੇ ਕਾਨਾਂ ਮੇਂ ਛੀ ਭੇਡ ਦੇ ਤੇ ਕਲੀ. ਤੂੰ ਲੀ ਐਹਸਾਨਮੰਦੀ ਕੋ ਆਹਿਰ ਕਰਨੇ ਤੇ ਲਿਯੇ ਅਪਣਾ ਸਰ (ਮਾਥਾ) ਟੇਕਾ ਹੈ ? ਕਲੀ ਯੇ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਘੁੰਦਾਨੇ ਭੁੰਦੇ ਮੇਂ ਧਰਮ ਲਿਯੇ ਲੀ ਭੁੰਦੀ ਹੈਂ ਤੇ ਤੁਝੇ ਘੁੰਦਾਨੇ ਖਲੀਫਾ ਖੁੰਦਾਨਾ ਹੈ ? ਅਸਰਕੁਲ ਮਘਲੂਕਾਤ ਖੁੰਦਾਨਾ ਹੈ, ਐਰਿ ਨ ਭੁੰਦੇ ਤੁਝੇ ਕਯਾ ਕਯਾ ਖੁੰਦਾਨਾ ਹੈ ? ਸਰਮਾ ਭੁੰਦੇ ਆ ਭੁੰਦੀ ਯਾਦਰਵਾਲੇ ? ਐਰਿ ਧਰਮੀਨ ਕਰ ਲੇ ਤੇ ਭੁੰਦੇ ਤੂੰ ਹੈਂ ਵੋ ਆਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਰਿ ਭੁੰਦੇ ਆਹਿਰ ਹੈਂ ਵੋ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ.

ਧਰਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਤੀ ਕੋ ਦੇਖ ਭੁੰਦੇ ਕੁਝ ਹੈਂ, ਐਰਿ ਨਹੀਂ ਭੇਡੇ ਤੇ ਕੁਝ ਹੈਂ. ਧਰਮ ਆ'ਮਾਲ ਕੋ ਦੇਖ ਐਰਿ ਸਭ ਐਰਿ ਭੁੰਦਾ ਖੁੰਦਾਨਾ ਕ੍ਰਿਯੇ ਭੁੰਦੇ ਵੋ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਭੁੰਦੇ ਉਨ੍ਹੇ ਕਰਨਾ ਯਾਹਿਯੇ, ਐਰਿ ਅਪਣੀ ਧੁੰਦਾਨੀ ਕੋ ਦੇਖ, ਉਨ੍ਹੇ ਆ'ਮਾਲ ਕੋ ਦੇਖ ! ਵੋ ਕਿਸ ਲਿਯੇ ਧੁੰਦਾਨੀ ਮੇਂ ਆਏ ਹੈਂ, ਐਰਿ ਕਯਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ, ਐਰਿ ਧਰਮ ਪਰ ਲੀ ਯੇ ਦਾ'ਵਾ ਹੈਂ ਤੇ ਧਰਮ ਆਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਤੀ ਸੇ ਅਭੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਕਾਧਨਾਤ ਸੇ ਅਭੁੰਦਾ ਹੈ. ਭੁੰਦਾ ਭੁੰਦੇ ਮਾਰਾ, ਅਗਰ ਧਰਮ ਰਾਤ ਤੇ ਧਰਮੀਨ ਧੰਦੇ ਮੇਂ ਪਾਂਧ ਮਰਤਯਾ ਸਰ (ਮਾਥਾ) ਭੁੰਦਾ ਲਿਯਾ, ਗੋਯਾ ਘੁੰਦਾ ਪਰ ਕੋਧ ਭੁੰਦਾ ਐਹਸਾਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ, ਕਯਾ ਭੁੰਦਾ ਕੋਧ ਭੁੰਦਾ ਮੌਕਾ' ਨਹੀਂ ਆਤਾ ਤੇ ਧਰਮ ਆਨ ਐਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਤੀ ਕੋ ਮੁਖਾਭਾਨਾ (ਭੁੰਦਾਭਰੀ) ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੁੰਦੇ ਸਭੇ, ਵਰਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਕ ਲਭਾ ਮੇਂ ਭੁੰਦਾ ਦੇਤਾ ਤੇ ਭੁੰਦੀ ਭਿਸਾਤ (ਭੁੰਦਾ) ਕਯਾ ਹੈ ? ਤੂੰ ਭੁੰਦੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਭੁੰਦੇ ਰਹਾ ਹੈ ?

ਆਯ ਭੁੰਦੇ ਸਾਲ ਤੇ ਆ'ਵੇ ਅਪਣੇ ਸੀਨੇ ਕੋ ਐਕ ਧਰਮ ਭੁੰਦਾ

રાજ જાહિર કરનેકે લિયે મજબૂર હો રહા હૂં. વકત મજબૂર કર રહા હૈ, તાકે તૂજે બેદારીકી નિન્દસે હોશિયાર કરે. તૂ જગતેમં સો રહા હૈ, આલમે હોશમે ભી બેખબર હૈ. આજ સુનાએ દેતા હૂં વો રાજ જિસે મૈને બહોત દિન તક છુપાએ રખ્યા થા. જી તો ચેહી ચાહતા થા કે તૂ ઈસી તરહ સોતા રહે, ઈસી તરહ બેખબરી કે આલમમે સાંસ પૂરે કર લે, લેકિન કયા કરે ? મેરી બિરાદરી પર ઈલ્જામ આ રહા હૈ, મેરે ભાઈ-બંદો પર તોહમતે લગ રહી હૈ, મેરે સાથીયોકી બદનામી હો રહી હૈ, મેરે પુરાને દોસ્તો પર તેરે તઅસ્સુબ ઔર ગુઝરકે આરે ચલ રહે હૈ. અબ ચુપ નહી રહા જાતા, જખાન ઔર દિલ મેરે કાબૂસે બાહિર હોતે જ રહે હૈ, ઔર વો એક એસી બાત જાહિર કરનેવાલે હૈ, જિસે મૈને સીનેકી ઈન્તિહાઈ ગેહરાઈયોમે છુપાયા થા.

ઈન્સાનો કે નામ પર કારોબાર કરતે હુએ તુજે મુદતે હો ગઈ, લેકિન ચે તો સોચ કે તૂ ઈન્સાન હૈ ભી યા નહી ? તુજમે ઈન્સાનિયત ભી હૈ યા નહી ? નાદાન ! બહસ છેળનેસે પેહલે ઝરા અપને વુજૂદસે બહસ કર લી હોતી. ઝરા અપની અતકો પેહચાન લિયા હોતા જિસ નામ પર તૂ લગ રહા હૈ, જિસ ચીઝકો તૂ ફજીલત દે રહા હૈ વો કહાં હૈ ? કિસ્કે પાસ હૈ ? ઝરા પેહલે ઉસે તો તલાશ કર. જખ તો કેહતા હૂં કે બાકકે બને હુએ બાકી પુતલેકી અકલ ભી અંધી હૈ, અબ અકલકા રોના ભી ન રો, બલકે જાતે હુએ એહસાસકા દામન થામ લે, અગર ચે ભી ન રહા તો તૂ ભી ન રહેગા. દેખ ! તેરે એહસાસકી ધજજ્યાં કેસી પરાગંદા (તિત્તર બિત્તર) હૈ.

અબ ભલા ચે તો સમજ નાદાન ! કે જબ તેરે એહસાસકા ચે આલમ હે તો તૂ કયા ખાક સમજ સકતા હે અપની ભલાઈ-ખુરાઈકો ? ઔર કયા ખાક જન સકતા હે અપને વજૂદકી ખિસાત (તાકત) કો ? અપને તગવ્યુર ઔર ઈનકિલાબકો ? જિસ ઈન્સાનિયતકે નામ પર તેરા મદાર હે વો ઝમાના હુવા. ગુરૂર ઔર તકબ્યુરકે રેગિસતાનમેં દફન હો ગઈ, જો લોગ ઉસ્કી તલશામેં નિકલે ચે ઉન્હોં ને ભી અપની ઉમરકા ચળ્હાવ ઉસ બે-નિશાન મઝર પર ચળ્હા દિયા. અબ તો ઈન્સાનિયતકે મઝર પર કિતાબોં કે અલાવા રોનેવાલે ભી કહી નઝર નહી આતે.

કયૂં સુન લી ન-રાઝકી ખાત ? તઅજબુબમેં કયૂં પળ ગયા હે ? દુખતી હુઈ રગ તકલીફ હી દેતી હે. તઅજબુબ ન કર, જવાબ દેનેકી કોશિશ ન કર. ચે દુનિયા હે ઈસમેં ચેહી હોતા આયા હે. અશરફુલ મખ્લૂકાતીકા તમગા (નિશાન) લગાએ નદમતકી જગહ પર બૈઠા રેહ, ઔર ઈનકિલાબાતે ઝમાના દેખતા જ. નાસમજ ઈન્સાન ! ફરિશ્તોંસે ઉલઝકર કયા કરેગા ? ચે દુનિયાકે ઈન્સાનસે કહી ખાલાતર (ઉચે દરજેકે) હૈ. ચે અપને પરવરદિગારકી નેઅમતોંકો પેહચાનતે હૈ. ઈન્કી કદર ઔર મરતબા જનતે હૈ. જો કુછ મિલા હે ઉન્હી કે પાસ રહેગા, ઔર જો કુછ ચે હે ચહી રહેગે. ઈસ લિયે કે ચે શુક કરના જનતે હૈ, એહસાસ રખતે હૈ, ઔર કભી ગુરૂર નહી કરતે. તુઝ નામો નિહાદ (નામકે લિયે) ઈન્સાનકી તરહ ઉન્કી ગરદન કભી નહી અકળાતી. તેરે જૈસી એહસાન ફરામોશીયાં ઉન્કે ખમીર (ફિતરત) મેં નહી રહી,

तेरे जैसा तअस्सुण उन्हे दिसो हिमाग पर सवार नही हो सकता. तुज जैसा गुजर करना ये नही जानते, उन्हों ने कभी नही कहा के हम इरिशते धन्सानोंसे अइजल हैं. अरेन्नादान धन्सान ! तू फिर कुछ है. उन्हों ने तो 'किसी हकीर मण्डूकको भी अपने से बुरा नही समझा, और समझा क्यूं नही ? उन्हे किसीकी अअछाई या बुराई पर गौर करनेका वक्त ही नही. उन्को तो परवरदिगारकी नेअमतोंका शुक्रियह अदा करने ही से कुरसत नही मिलती, किसी की बुराई बलाई में हिस्सा कैसे दें ?

और हां, ये भी सुन ले के अगर तेरी ता'लीमात हदसे न बण्छती, और तू धन्सानियतसे जागी होकर इरिशतोंको और मुजे लअन-तअन न करता, या हमें अपनेसे कमतर न समझता तो कसम है मुजे अपने पैदा करनेवाले की ! के मैं तुजे कभी जवाब न देता, लेकिन वक्त उसताद होता है, मुजे तेरी हवाई परवाजने ही मजबूर किया है के तुजे तेरी सहीह बिसात (ताकत) का अंदाजा करा दूं, और बताऊं के आज तू धन्सानियतके शर्क के नाम पर दुनियामें हवाई गोले छोण रहा है. हर लिहाजसे और हर तरहसे मेरी मुट्ठीमें समा सकता है, धंस लिये के तेरे पास वो चीज ही नही रही जिसकी बिना पर और बिस्के ओर परे तू मेरा मुकाबला कर सकता, और जरा अपना कान करीब ला, तुजे चुपकेसे ये भी बता दूं के तू जमानासे मेरी मुट्ठीमें है, मेरे धशारों पर नाच रहा है. नासमझ अच्ये ! गुजर न करना. जरा अपने अंदर देख ! मैं जोल रहा हूं. तू तो अक कटके पुतले (लकड़ीकी

ગુણિયા) કી તરહ રેહ ગયા હૈ જિસે મદારી કે ઈશારો પર નાચના પળતા હૈ. અબ તેરે બાલ બાલ પર મેરી હુકૂમત હૈ, ઔર તુઝ કમઝર્ફ (કમ સમઝ) કે વુજૂદમેં સમાકર મુઝમેં ભી ગુઝર ઔર તકબ્બુરકા માદા (અસર) બળ્હ ગયા હૈ, અબ મૈં ભી ગુઝર કઝંગા, અપનેકો સારી દુનિયાસે અફઝલ સમઝૂંગા, ઔર ઈસ ખાતકો સબસે મનવાનેકી કોશિશ કઝંગા.

તેરા એક નુકસાન તો ઝરૂર હુવા હૈ કે તુઝમેંસે વો ચીઝ જાતી રહી જો તેરી જિન્દગીકા સરમાયા થી. વો તા'લીમ જો તેરે પરવરદિગારને તુઝે દી થી, લેકિન અબ તુઝે મેરા એહસાનમંદ રેહના પળેગા કે તેરી આઈન્દા જિન્દગી ઔર ઉસ્કે ઐબ સબ કુછ મુઝસે મનસૂખ હો જાએંગે, દુનિયાવાલે તુઝે સીધા ઔર સચ્ચા કહેંગે, તેરી ખતાએં મેરે નામએ આ 'માલમેં દર્જ (દાખિલ) કરાઈ જાએંગી, લેકિન મુઝે ઈસ્કી પરવા નહીં હૈ, યે સબ કુછ મૈં પેહલે હી સે જાનતા હૂં જો કુછ હોગા વો સબ મેરે ઈલ્મમેં હૈ.

અચ્છા ! યે ખાત તો ખતા દે યે જો અપની સવાનેહે ઉમરીયાં શાએ' કરતા હૈ, ઈસસે તેરા મકસદ કયા હૈ ? કયા સવાનેહે ઉમરી ઈસીકા નામ હૈ કે અપની જિન્દગીસે મિલતી જુલતી કુછ ઝૂકી સચ્ચી તા'રીફે એક જગહ જમા' કરકે. છાપ દી જાએ, યા કુછ ઔર ભી મુદઆ (મતલબ) હૈ. આજકલ મૈં દેખતા હૂં કે હર પૈસેવાલા આદમી અપની પૂરી જિન્દગી કિતાબકી શકલમેં છાપતા હૈ, ઔર દુનિયામેં ફેલાતા હૈ. આખિર ઈસ ખાતસે કયા ચાહતે હૂં ? કયા યે લોગ સબ અપની જિન્દગી કે સચ્ચે સચ્ચે વાકિઆત લિખતે હૂં ? અગર

ઐસા હૈ તો મૈને આજતક કોઈ સવાનેહે ઉમરી ઐસી નહી દેખી, જિસમેં કિસીને અપની ખુરાઈયાં ઔર અપને ગુનાહ ભી સાફ સાફ લિખ્ખે હો. કયા ઈસ ભરી દુનિયામેં કોઈ ગુનાહ હી નહી કરતા ? ઔર અગર કરતા હૈ તો ઉન લોગોને અપની તા'રીફો કે સાથ સાથ અપને ઐખ કયું ન બતાવે ?

જૈર ! ઈસે ભી જાને દો. સિફ ચેહી બતા દે કે પેહલે જમાનામેં તો લોગ અપને બળોંકી સવાનેહે ઉમરીયાં લિખ્ખા કરતે થે, ઔર ઉસમેં ચે ભી મુશ્કિન થા કે દસ-બીસ તા'રીફો કે સાથ એક આધ ખુરાઈ ભી લિખ દેતે, લેકિન અબ તો નઈ હવા ચલ રહી હૈ, જિસે દેખો ખુદ અપની જિન્દગી કે હાલાત છાપતા હૈ ઔર શાએ' કરતા હૈ, તો ફિર સવાનેહે ઉમરી કયા હુઈ ? જિસમેં જિન્દગી કે મુકમ્મલ હાલાત ન હો. અરે વાહ રે ઈન્સાનકી દુનિયા ! મીઠી મીઠી હળપ, કળવી કળવી થૂ થૂ, ઔર દા'વા ચે કે હમ ઈન્સાન હૈ, અશરફુલ મખલૂકાત હૈ, મુતઅસ્સિબ કહી કે.

અરે ! અગર સવાનેહે ઉમરી લિખ્ખો તો સબ કુછ લિખ્ખો, તાકે દુનિયાવાલે તુમહારે અચ્છે કારનામોંસે સબક લે સકે, ઔર તુમહારી નાદાનિયોંસે એહતિયાત, ઔર ગુનાહોંસે ઈબરત હાસિલ કરે. કયા હુવા કે છાંટ છાંટકર તા'રીફે લિખ મારી, ઔર ગુનાહ તો ગોયા કિયા હી નહી.

ચેહી વો જાખા હૈ જિસને મુજે અપની સવાનેહે ઉમરી લિખને પર મજબૂર કિયા હૈ. મૈને સાલ હા સાલ ફરિશ્તોંકો તા'લીમ દી હૈ, ઔર અબ દુનિયાવાલોંકો ભી તા'લીમ દેના

ચાહતા હું. પળ્હનેવાલોંકો મેરી જિન્દગીસે મજબૂરન સબક લેના પજોગા. વો દેખેંગે કે મૈને અપની જિન્દગી કે હાલાત લિખતે હુએ ન અપની કિસી તા'રીફકો અહિર કરનેકી કોશિશ કી હૈ, ઔર ન કિસી ઐખ પર પરદહ ડાલનેકી. જો કુછ ગુજરા હૈ વોહી લિખ રહા હું, ચાહે વો અચ્છી ખાત હો યા ખુરી. મેરા મકસદ અપની જિન્દગી કે હાલાત લિખના હૈ. અગર ઈસમેં કોઈ સબક મિલ સકે તો હાસિલ કર લેના, ઔર અગર કોઈ ખુરાઈકી ખાત હો તો નઝર અંદાજ કર દેના. કયું કે ખુરાઈકા અંજામ હમેશા તકલીફ દેનેવાલા હોતા હૈ. અચ્છા ઈન ખાતોંકો છોળ ! યે મેરે કેહનેકી નહીં હૈ. મેરા મિશન (તખ્લીગ) ઈસ કિસમકી ગુફ્તગૂ ઔર નસીહતોંકો બઈજ કરાર નહીં દેતા. મૈને જો કુછ ભી લિખ્ખા હૈ સચ જાનના, બળી ઝખરદસ્ત કુરખાની દી હૈ. ઐસી કુરખાની જિસ્કી મિસાલ દુનિયામેં નહીં મિલ સકતી. દુનિયાવાલે મુજે અપના દુશ્મન સમજતે હૈ. માન લો અગર યે ખાત સહીહ હૈ તો ઉન્હે માન લેના ચાહિયે કે કોઈ દુશ્મન ઐસી કામ આનેવાલી નસીહતેં અપને મુખાલિફકો નહીં કર સકતા. યે ઈખ્લાસ યકીનન હૈરતમેં ડાલનેવાલા હૈ જો મુજસે સરઝદ હુવા, બહરહાલ ઈસે કુછ હી સમજા જાએ મુજે ઈસ્સે કોઈ એ'તરાજ (મુખાલિફત) નહીં. અબ તો મુજે સિર્ફ એક હી ધુન હૈ, ઔર વો યે કે મેરી સવાનેહે ઉમરી શાઅ' હો.

મૈ અભી નહીં જાનતા ઔર નહીં જાનના ચાહતા હું કે મેરે ઈસ અનોખે ઈકદામ (કામ) સે મુજે યા મેરે મિશન (તખ્લીગ) કો કોઈ ફાઈદા પહોંચેગા યા નુકસાન. કયું કે મૈ યે

સખ કુછ તકલીદે જખેસે મુતઅસ્સિર હોકર કર રહા હું, ઔર દુનિયાકો યે દિખાના ચાહતા હું કે સવાનેહે ઉમરી લિખનેવાલેકો ઔર ખુસૂસન સવાનેહે ઉમરી લિખાનેવાલેકો ઈમાનદાર હોના ચાહિયે. ઔર આઝદી કે સાથ વો તમામ વાકિઆત સિલસિલાવાર લિખને દેને ચાહિયે, જિનસે ઉસ્કી જિન્દગીકો વાસ્તા પળા હો. યે એહતિયાત ગલત હૈ કે ખુરાઈકો નઝર અંદાઝ કરકે તસવીરકા એક હી રૂખ પેશ કરે. ઉસ્કે ખા'દ યે ભી ગૌર કરના ચાહિયે કે જિસ વુજૂદકો ઈન્સાનકે દરબારસે મરદૂદે ખારગાહ ઔર શૈતાન ઔર લઈન જૈસે ખિતાબાત (નામ) અતા હો ચુકે હૈ. વો ઈઝહારે હકીકતમેં (હકીકતકે અહિર કરનેમેં) ઉન લોગોસે કિતના આગે હૈ જો મુકદ્દસ સૂરતે લિયે હુએ બ-અહિર અહિદાના જિન્દગીયો કે માલિક હૈ, ઔર જિન્કે હર અહિરી ફે'લ (અમલ) સે તકદુસકે સમંદરમેં તૂફાન આ જતા હૈ, ઔર જબ દો-ચાર કોળીયો કે નફા' ઔર નુકસાનકી સૂરત આ પળતી હૈ તો ઉસ્કી અખાન મુખ્તાલિક્ શાખોમેં તખ્દીલ હો જતી હૈ.

તસવીરકે દોનૂ રૂખ સામને હૈ. એક તરફ શૈતાન હૈ, ઔર દૂસરી તરફ તકદુસકા ઠેકેદાર. શૈતાનકે લિયે ઈન્સાનકી ખારગાહસે જો કુછ અતા હોતા હૈ ઉસે ભી સામને રખ્યા જાએ, ઔર તકદુસ મઆબ (પાકે દામન) મૌલવી સાહબકે લિયે ઈન્સાનકે પાસ જિતની અકીદત હૈ વો ભી સામને રહે. ઈસ્કે ખા'દ મેરી ઉપર ઝિકર કી ગઈ તહરીર (લિખાઈ) પળી જાએ, ઔર ગૌર કિયા જાએ કે દોનૂ ફરીક હક અહિર કરનેમેં કિતને ફયાઝ યા બખીલ હૈ, અગર પળનેવાલે કે

ખ્યાલમેં મુઝ શૈતાનકે નામ દરોગગોઈકા કુરઆ (ઝોંપનકા નામ) નિકલ આયા તો બિસ્મિલ્લાહ ! નિયાઝમેંદ હાઝિર હૈ. પેહલે અલ્ફાઝમેં કુછ ઔર ઈઝાફા ફરમા દિયા જાએ. વ હવે દોસ્ત મી રસદ નેકોસ્ત (યા'ની જો કુછ ભી દોસ્તકો પહોંચે ઠીક હૈ) ઔર અગર ખુદા ન ખ્વાસ્તા ચે ખુશનસીબી તકદુસ મઆખકે (પાક દામનકે) હિસ્સામેં આએ તો સિફ દિલહી દિલમેં એક ખાર દોહરા લેના ચાહિયે, ઔર ભૂલ જના ચાહિયે કે હમ કયા સોચ રહે ચે. બજાએ ઈસ્કે કે કિસી પર અહિર કિયા જાએ કે ઝમીર (અંદર) સે કયા આવાઝ આ રહી હૈ ?

(ખાકસાર :- ઈબ્લીસ)

તરતીબ

મેં અપની સવાનેહે ઉમરી લિખનેસે પેહલે ચે ઔર અર્ઝ કર દેના ચાહતા હૂં કે મેરે પાસ અલી કોઈ એસા મુન્શી (લિખનેવાલા) નહી જો મેરે બતાએ હુએ વાકિઆત સિલસિલાવાર લિખ સકે. ઔર અહિર હૈ કે મેં એક સાથ ચે દોનૂં કામ અંજામ નહી દે સકૂંગા, ન મેરે પાસ ઈતના વકત હૈ ઔર ન ખાહિર ઈસ્કી કોઈ ઝરૂરત. મેરા મકસદ ઝિન્દગી કે વાકિઆત ઔર સવાનેહે હયાતકો રોશનીમેં લાના હૈ, ઔર ઉસ્કે લિચે ચે ઝરૂરી નહી હૈ કે તકદીમ ઔર તાખીર (જલ્દી ઔર દેરી) કા ખ્યાલ રખ્યા જાએ, પસ મેરી ઝિન્દગી કે વાકિઆત પખુનેવાલોકો ચે નઝર અંદાઝ (નામંઝૂર) કર દેના પજોગા કે મેં સિલસિલા કયૂં કાઈમ ન રખ્યા. (ઈબ્લીસ)

પૈદાઈશ

મેરી પૈદાઈશકા ઝમાના ઔર ઉસ્કે પેહલેકે હાલાત કુછ
 ઐસે પેચીદહ હૈ કે મૌબૂદઝ ઝમાનાકે ઈન્સાનકી અધૂરીબ્બકલ
 ઉન્કી મિર્દ (કરીબ) કો ભી નહી પહોંચ સકતી. ઈસ ત્યાસતે
 મુજે અપને નાદન મુખાતબકો સમજાનેકે લિવે ઉન્કી તફ્સીલ
 ભી લિખની પળેગી. ક્યુંકે ઈન્સાન બીચારા બહોત હી મૈદદૂદ
 (ઘોળી) અકલકા પુતલા હે, ઔર જહાં તક ઉસ્કી અકલ
 કામ કરતી હે ઈસ્કે જિયાદહ વકીન કરને કે લિવે વે કલ્હી
 તેયાર નહી હોતા. યુનાંવે ઈસ નાસમજકો સમજાને કે લિવે
 મુજે વો તમામ વાકિઆત તફ્સીલકે સાથ ભી લિખને પળેજે
 બે મેરી પૈદાઈશસે પેહલે તરકીલે આલમકે (દુનિયા કે વબૂદકે)
 લિવે જાહિર હુએ ઔર દુનિયા મૌબૂદહ શકલમેં આઈ.

સબસે પેહલે તો મુજે વે બતાના હૈ કે દુનિયા કિસ તરહ
 બની ઔર ક્યું બની ?

કિસ તરહ બની ? વે તો મૈં ખૂબ બનતા હૂં ઔર મુજે
 ખૂબ બતાવા ગયા હૈ, લેકિન કિસ લિવે બની ? ઈસ્કા બ્યાબ
 મેરે પાસ સિર્ફ એક હૈ, ઔર ઈસ્મેં એ'તિરાજ (સવાલ) કી
 કિસીકો મબલ હી નહી.

ખુદસે પૂછ ગયા કે પરવરદિગાર ! દુનિયાકો પૈદા
 કરનેસે તેરા કયા મન્શા હૈ ? ઔર વે સબ ખેલ ક્યું ખેલા
 ગયા હૈ ?

બ્યાબ મિલા -

મૈં એક છુપા ખજાના થા. મુજે અચ્છા મા'લૂમ હુવા કે મૈં

પેહચાના જાઉં, લિહાજા મૈને કાઈનાતકી બુનિયાદ ડલી.

અબ બતાઈયે ! ઈસમેં કૈન દમ માર સકતા હે ? ઔર ઈસ્કે બા'દ સવાલ હી કયા બાકી રેહ જતા હે. જબ બતાનેવાલા ખૂદ હી વે કેહ દે કે ઈસ્કે બા'દ દૂસરા સવાલ કર સકે. ખૈર ચલો ! અચ્છા હુવા કે દુનિયા બનાનેકા જવાબ ઉઠોને ખૂદ હી દે દિયા.

અબ રહા વે સવાલ કે વે દુનિયા કિસ તરહ બની ? વો મુઝસે પૂછ લીજિયે. મુઝે ભી નિહાયત હી મો'તબર વાસ્તોસે મા'લૂમ હુવા હે. ઔર સાફ હી કયું ન કેહ દૂં કે મુઝે ખૂદ મેરે ફરિસ્તોને મુખ્તલિફ ઔકાતમેં સમજાવા હે. કુછ તો ખૂદ બજૈર દરવાફત (મા'લૂમ) કિયે, ઔર કુછ મુખ્તલિફ ફરિસ્તોકી મા'રિફત મુઝે તા'લીમ મિલી હે, પસ ઝરૂરત હે કે અપને હાલાતકી ઈબતિદા કરનેસે પેહલે વે સમજાઉ કે દુનિયા કિસ તરહ તરકીલમેં આઈ.

એક નૂર થા બિસ્કે મુતઅલિફ મુઝે બતાવા ગવા કે વો પૈગમ્બરે આબિરૂઝમાં (સ.અ.વ.)કા નૂર હે. ખૂદ મુઝે ભી ઉસ્કી જિવારત બહોત મરતબા નસીબ હુઈ હે. ઉસ વકત જબકે મૈ આસમાન પર ગિરિફતાર કરકે લાવા ગવા થા.

હાં તો વાકિઆત વે હૈં કે ઉસ વકત જબ કાઈનાતમેં કુછ ભી ન થા. સિર્ફ નૂરે ખુદાવંદી હી હર તરફ જલ્વા અફરોજ થા કે પરવરદિગારને અપને પેહચાનનેકે લિયે દુનિયાકો પૈદા કરનેકા ઈશદા કિયા. ચુનાંચે ઉઠોને ઈસ નૂરકો દો હિસ્સોમેં તકસીમ ફરમા દિયા. પેહલા હિસ્સા બિસ્મેં એક રાજ થા, ઔર બિસ્કો સિર્ફ પરવરદિગાર હી બનતા થા. દૂસરે હિસ્સાસે

जियादह रेशन और जियादह यमकदार था. एस तकसीमके आ'द सानेअे मुतलक (सर्जनहार और भुदा) ने पेहले हिस्सेका नाम नूर रખा था, और आकी आधा अे सिइते नूरसे कम दरज पर था जिस्से आस रेशनी अलाहिदा कर ली गध. एसके बी दो हिस्सोंमें तकसीम इरमा दिया. पेहले हिस्साको दूसरे हिस्सा पर इजीलत देने के लिये उस्में आस मप्सूस तरभीम इरमा दी गध. युनांचे पेहले हिस्सासे जिस्का नाम नार तजवीज हुवा था. क्रौमे जून पैदा हुध, और आकी आधा दूसरा हिस्सा जिस्में नूरी सिइते मअदूम (अतम) हो चुकी थी अरवाहे शयातीन और अरवाहे ખખीसाके लिये रेह गया.

युनांचे अण ये तकसीम एस तरह हुधके पेहला हिस्सा अे आलिस नूर था, और जिस्में आस नूर भौजूद था उस्के अरवाहे मुकदसह और मलाधकह वगैरह के लिये मप्सूस इरमाया. युनांचे सणसे पेहले इहे पाक पैगम्बर अे आभिइज्जमां (स.अ.व.) पैदा इरमाध गध. उस्के आ'द भुदाके अहकामकी तजती और उस्का कलम और तमाम जिसमोंकी पैदाइश अमलमें आध, जमीन आसमान पैदा किये गअे, और एस नूरे आसके अये आधे हिस्सेसे जिस्मेंसे जियाअे आस (आस नूर) अलाहिदह होनेके आ'द दो हिस्से हुअे. उन्मेंसे पेहले हिस्साको अे अपने दूसरे आधेसे मुमताज (अलग) था. क्रौमे जूनकी पैदाइशके वास्ते रખा गया, और उस्के आकी दूसरे हिस्साको अरवाहे शयातीनके वास्ते मप्सूस कर दिया गया.

सबसे पहले जे तकसीम अमलमें आर्ध थी उसका आधा जेहतर हे जे मख्लूक वुजूहकी दुनियामें आर्ध. उसका इन्हे मन्सबी धर्मादत करार दिया गया, क्यूं के वो नूरे आससे पैदा की गर्ध थी. धंस लिये उसकी सरिश्त (पैदाईश) में धर्मादत दाखिल हुं और मा'सूम रही, और यूंके आलिस नूरसे पैदा हुं थी. धंस वास्ते धंस मख्लूकका साया तक न पणता था. उसके आ'द दूसरा हिस्सा जे जियाये आस (आस नूर) से मेहइम था, लेकिन अक हिस्सा नूर था जिन्नातकी कौमके लिये मख्सूस हुवा. युनांचे कौमे जूनका (जिन्नातकी कौमका) साया ली जमीन पर नही, लेकिन यूंके उसकी पैदाईशमें आगका हिस्सा गाखिज हे और नूरका हिस्सा कम हे, धंस लिये जियादहतर ये कौम तणाहीकी तरफ दौणती रही. कभी कभी धंस कौमके आ'ज लोग दीनकी तरफ माईल हुये और उसकी वजह ये थी के उनकी पैदाईशमें कुछ कुछ नूरकी जलक जर थी, लेकिन यूंके नार गाखिज थी, धंस लिये तणाही और जरणाही जियादह गाखिज आर्ध.

पैर ! ये तो दुनियाकी तरकीलकी कैदियत थी, जिसे मैंने जरतके तौरपर जहोत ही मुफ्तसर जयान किया, अब मैं आकी तमाम सेगे (आर्ते) छोणकर वो हालात जयान करता हूं जहां से मेरी जिन्दगीकी धर्मादिदा (शुइयात) हुं. दुनियाके जहोतसे नासमज धन्सान मुजे इरिश्ता समजते हैं, और जणे जणे पण्डे लिज्जे मेरे आरेमें येही राय रपते हैं. आ'जका जियाल हे के मैं हेड इरिश्ता हूं, धंस वास्ते इरिश्तोंका उसताह मश्हूर हूं. जहरहाल ये तय शुदह (पक्की) आत हे के

મેરે મુતઅલિક દુનિયાવાલે બહોત કમ જાનતે હૈં કે મૈં કોન હૂં ? ઔર ઈસ હાલતમેં કેસે આયા ? ચુનાંચે મૈં ઈન્સાનકી મેહફૂદ (થોળી) મા'લૂમાત ઔર નાકિસ (અધૂરી) અકલકા મરસિયહ પળહે (માતમક કરને) ઔર ઉસ્કી મખસૂસ ફિતરત ઔર મુફ્સિદ (ફસાદ કરનેવાલી) જેહનિયતકી કસમ ખાકર સહીહ વાકિઆત લિખતા હૂં કે જબ મૈં પૈદા હુવા થા તો કાઈનાતકો આલમે વુજૂદમેં (અસતિત્વમેં) આએ હુએ (યા'ની દુનિયાકો પૈદા કિયે હુએ) એક લાખ ચવાલીસ હજાર (૧,૪૪,૦૦૦) સાલ ગુઝર ચુકે થે.

દુનિયાકી ઈખતિદા (શરૂઆત)

ચૂંકે મુજે દુનિયાફી પૂરી તારીખ નહી લિખની, બલકે સિર્ફ અપની જિન્દગી કે હાલાત શાએ' કરને હૈં, ઈસ લિયે મૈં બાકી તમામ વાકિઆત છોળકર સિર્ફ અપની કૌમકા ઝિકર (હાલ) લિખ્ખૂંગા, ઔર ઈસ્સે મેરે હસબો નસબ (પેઢીનામા) કે ખારેમેં ભી મા'લૂમાત હો સકેગી.

સખસે પેહલે ચે મા'લૂમ કીબિયે કે મૈં ફરિશ્તા નહી હૂં, બલકે જાન્નાતોંકી કૌમમેંસે હૂં. મેરે બળે દાદા દુનિયાકે સખસે પેહલે જાન્નાત હૈં, જિન્કો દુનિયા પૈદા કરનેકે શુરૂ' મેં પૈદા કિયા ગયા થા, ઔર જે મુઝસે કમો બેશ એક લાખ ચવાલીસ હજાર સાલ પેહલે પૈદા હુએ થે, ઉન્કા નામ તારહનૂસ થા. ઔર લકબ જાન થા, મગર આમ તૌરસે અબૂલ જાન કેહલાતે થે. બા'જ દુનિયાકે તારીખ લિખનેવાલોં ને મેરે દાદા

તારહનૂસકા નામ સૂમા લિખ્ખા હૈ, લેકિન જહાં તક મેરી મા'લૂમાત કામ કરતી હૈ ઉન્કા નામ તારહનૂસ થા. મુઝિન હૈ કે કિસી મુનાસિબતસે વો કુછ ઝમાના તક સૂમાકે તામસે ભી મશહૂર હુએ હો, લેકિન હમારે ખાનદાની મા'મલાતમેં ઉન્કા નામ તારહનૂસ હી લિયા જતા થા. સુના હૈ કે તારીખી કિતાબોમેં ઈન્સાન ઝઈકુલ (કમઝોર) ખયાનને તારહનૂસકા નામ મારિજ ભી લિખ્ખા હૈ. બહરહાલ ઈન સબ ઈખતિલાફકો એક તરફ રખકર ઉન્કા નામ તારહનૂસ હી માનના ચાહિયે.

જિસ તરહ આજ હઝરતે ઈન્સાન અપની નસલ અખૂલ બશર હઝરત આદમ (અલૈ.) સે મિલાતે હૈ. બિલ્કુલ વેહી કેફિયત જીનોકી કૌમકી ભી હૈ. ઉન્કી પૈદાઈશ ઔર નસલકા સિલસિલા અખૂલ જીન તારહનૂસ જાનસે મિલતા હૈ, ઔર જિસ તરહ ઔરત ઔર મર્દ ઈન્સાનોમેં પૈદા હોતે હૈ, ઈસી તરહ જીનાતોકી કૌમમેં ભી ઈસ્કા રિવાજ થા.

મેરે બળે દાદા તારહનૂસકો પૈદા હુએ કાફી ઝમાના ગુઝર ગયા થા, વો અપની કૌમ ઔર અપની બિન્સિયત (આત) કે લિહાઝસે અકેલે ઝિન્દગી બસર કરતે થે કે ચકાચક (અયાનક) ગૈરમેહસૂસ (ગૈર મા'લૂમ) તૌરપર ઉન્હે જીનાતોકી કૌમમેંસે એક ઔરત નઝર આઈ. પેહલે તો ઉન્હે બહોત તઅજબુબ હુવા, લેકિન બા'દમેં વો ઈસ ઔરતસે માનૂસ હો ગએ. આહિસતા આહિસતા ઉસ ચકબઈ ને (અકેલેપનસે) ઉન્કો શૌહર ઔર બીવી કે રિશ્તેમેં જોળ દિયા. ઉસ ઝમાનેમેં રિવાજ મૌતકા દસતૂર ન થા. ચા'ની કોઈ મખ્લૂક બિલા વજહ ન મરતી થી. ચુનાંચે ઉસ્કા ચે અસર હુવા કે થોળે હી

અમાનામેં તારહનૂસકી ઔલાદભી તમામ રૂએ અમીન પર ફેલ ગઈ. મરતા કોઈ ન થા, પૈદા હજારો હો જાતે થે. ઈસ સૂદ દર સૂદકે (વો સૂદ જો કર્જ દી હુઈ રકમમેં સૂદ શામિલ કર કે તમામ રકમ પર લગાયા જાએ) કિસ્સેને અચ્છા ખાસા આલમ આબાદ કર દિયા. આજકી અખાનમેં જિસ ચીઝકો મરદુમ શુમારી (વસ્તી ગણતરી) કહા જાતા હે. તારહનૂસકે અમાનેમેં ઉસ્કા રિવાજ ન થા. અગર હોતા તો શાયદ આજકી દુનિયાસે પચાસ હજાર ગુના જિયાદહ નુકુસ (જુનાત) ઈસ દુનિયામેં આબાદ નજર આતે, મગર ઉસ અમાનેમેં કોઈ કરનેવાલા ન થા, ઔર ન શુમાર (ગિનતી) કરનેકી કોઈ અરૂરત થી, તમામ રૂએ અમીન પર મેરે બળે દાદા તારહનૂસ જાનકી હુકૂમત થી.

સારી દુનિયા ઐશો ઈશરતકી જિન્દગી ગુજાર રહી હે કે પરવરદિગારે આલમને અચાનક અખૂલ જીન પર એક શરીઅત નાજિલ ફરમાઈ, જિસે અખૂલ જીન ઔર ઉન્કી ઔલાદને અપને લિયે અમલકે કાબિલ ઠેહરાયા.

ઈસ શાનદાર આસમાની શરીઅત પર અમલ કરતે હુએ તારહનૂસ ઔર ઉસ્કી તમામ ઔલાદને આજ કલકે હિસાબસે છત્તીસ હજાર (૩૬,૦૦૦) સાલકે કરીબ ગુજાર દિયે. ઔર ચંદ ફસાદ કરનેવાલે જીનાતોં કે સિવા કિસીકી તરફસે કોઈ ઐસી હરકત જાહિર ન હુઈ જો આસમાની શરીઅતકે ખિલાફ હોતી ચા ઉસ કૌમકી તખાહીકા સબબ બનતી, લેકિન ઉસ્કા કયા ઈલાજ કે ખસલતમેં નાર (આગ) થી. યે કબ ચૈનસે બૈઠને દેતી. આખિરકાર યે નારિયત રંગ

લાઈ ઔર મખ્લૂક શરીઅતે હકકાસે (હીને હકસે) ફિરને લગી, બળી તેજ રફતારી કે સાથ તબાહીકી તરફ દોળને લગી. આબિર ખાત કે ! એક વકત વો આયા કે આલમ (દુનિયા) મેં હર તરફ ગુનાહ હી ગુનાહ થા. સિયાહકારીયાં (બદકારીયાં) પૂરે તૌરપર ગાલિબ આ ગઈ, મખ્લૂક અપની જ્ઞાનસે તબાહી ઔર બરબાદીકો પુકારને લગી.

હાલાતને પલટા ખાયા ઔર આબિરકાર વોહી હુવા બિસ્કા ખતરા થા. કહરે ખુદાવંદી (ખુદાકા ગઝબ) નાઝિલ હુવા, ઔર તમામ સિયાહકારોંકો (બદકારોંકો) મૌતકી નિન્દ સુલા દિયા ગયા.

કયા લિખ્ખૂં શરમ આતી હૈ લિખતે હુએ કે ખૂદ તારહનૂસ ભી ઈસ તબાહીસે ન બચ સકે. ઉનપર પૂરી તરહ પંજએ ઈસિયાં (નાફરમાનીકા પંજ) અપના કબ્જ જમા ચુકા થા. ચુનાંચે ઈસ તબાહીમેં વો ભી અપને સબ સાથિયોં કે સાથ આલમે ફનામેં પહોંચા દિયે ગએ.

અબ તમામ આલમમેં સન્નાટા થા. વો ચહલ-પહલ ન થી. કહી કહી ચંદ (થોળી) નેક અમલ હસતીયાં સિજદહ કરનેવાલી થી. ઉન્કી હિદાયત ઔર રેહનુમાઈ કે લિયે પરવરદિગારે આલમને ફિર કિસી રેહબરકી જરૂરત મેહસૂસ કી ઔર આબિરકાર ઈસી કૌમમેં સે એક ફર્દ કો બિન્કા નામ ચંપાનીસ થા. ખુદાકે હુકમસે તારહનૂસ કે બદલે સલ્તનત પર મુકર્રર કર દિયા ગયા, ઔર પેહલી શરીઅત કિસી કંદર તરમીમ, તન્સીખકે સાથ (ઘટા બબ્હકર) ઉન્કે હવાલે કર દી ગઈ. ચે આબિર અપને બાપકે બેટે થે, બાપસે દૂર

કેસે જાતે. હર ચંદ (મતલબ) કે અપની કૌમમે સખસે જિયાદહ નેક ઔર સખસે જિયાદહ ઈબાદત ગુઝર થે. શરમા હુઝૂરી (શર્મા શરમા) કુછ રોઝ કે લિયે ઈબાદત બખ્ષ દી. પેહલેસે જિયાદહ આબિદ ઔર અહિદ મશહૂર હો ગયે, લેકિન સિફ્ ઉસી વકત તક બજ તકકે અપની ફિતરતસે મુકાબલા કરનેકી ઉન્મે તાકત થી. આબિરકાર ખ્વાહિશાતકે સામને સર ઝુકા બેઠે. ઈબાદત ઔર રિવાઝતને અપની તૌહીન ગવારા ન કી. આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસને કિનારાકશી (પીછે હટ) થુરૂં કર દી.

ઔર થોળાહી ઝમાના ગુઝરનેકે બા'દ દેખનેવાલોં ને દેખા કે તારહનૂસકે બનશીન (નાઈબ) હુઝૂરી નસ ચલ્પાનીસ વોહી બુઝૂર્ગ હૈ, બો હુસૂલે પૈગમ્બરીસે (પૈગમ્બરી હાસિલ કરનેસે) પેહલે થે, ઔર અપની કૌમમે કિસી કદર ઈબાદત ઔર રિવાઝતકી વજહસે મુમતાઝ (શાનવાલે) નઝર આતે થે. અબ વો ઈબાદતકા ઈનહિમાક (શૌક) ન થા, ઔર ન વો હિદાયતકા મશગલા. સખ અપને અપને રાસ્તા પર થે. અહિરમે કોઈ કિસીકા રેહબર ન થા, ઔર સખ સખકે રેહબર થે. એક દૂસરેકે અમલસે કોઈ મુતઅસ્સિર ન હોતા થા. ચલ્પાનીસકી પૈગમ્બરી સિફ્ નામકી રેહ ગઈ થી. ખૂદ ઉન્હે વાદ નહી રહા થા કે વો પૈગમ્બર હૈ, યા કૌમી બાગદોળ (લગામ) ઉન્કે હાથમે દી ગઈ થી.

ઝમાનાને એક ઔર પલટા ખાયા, ઔર હાલાત કહી પહોંચ ગયે. રહી સહી ઈબાદતે ઔર નેકીયાં ભી થે હાલ દેખકર અપની ઈઝ્જત ઔર આબરૂકી હિફ્ઝતમે મસરૂફ

(મશ્ગૂલ) હો ગઈ, ઔર મખ્લૂકસે કિનારાકશી (પીછે હટ) ઈજતિયાર કર લી. મુકદ્દસ ચલ્પાનીસ ચે સબ કુછ દેખ રહે થે, મગર ઈસ તરહ કે ગોવા નહી દેખ રહે થે. ગુનાહકા દેવતા ઉન્કે સામને રકસ (નાચ) કર રહા થા, ઔર વો દેખ દેખકર મસ્કુરા રહે થે. સારી કૌમ જુલ્મકી ચાદરમેં સમા ગઈ થી, મગર ઉન્કી સિવાહકાર(કાલે કામ કરનેવાલી) આંખેં કૌમી વુબૂદકા અબ લી એહસાસ કર સકતી થી.

સત્તારીકી શાન આગે બળ્છી, ઔર ઉસને ચલ્પાનીસકો મુખાતબ કરકે કહા, ચલ્પાનીસ ! તુમ શરીઅતકે દામનકો તારતાર (ટુકળે ટુકળે) કર ચુકે હો. આઓ ! ફિર તુમ્હે વેસા હી કર દે, તુમ ચાસ્તા ભૂલ ગએ હો, ફિર તુમ્હે ચાસ્તા પર લગા દે.

ચલ્પાનીસ ફિર ઝુક ગએ. કુદરતને ફિર ઉન્હે વેસા હી કર દિયા. સારી કૌમ ફિર કુછ એઅતિદાલ (સહીહ ચાસ્તા) પર આઈ, લેકિન નારી (આગકી) ફિતરત મુસલસલ અપના કામ કર રહી થી. કુદરતને બાર બાર સમજાવા. કઈ બાર હિદાયતે કી, મગર નાર (આગ) બહરહાલ નાર (આગ) થી. આબિરકાર ઉસને કૌમી અકલ ઔર હોશકા ઘર ફૂંક ડાલા. તમામ કૌમકે ખાનુમાં (બરબાદ) કરકે છોળા, ઔર ઉન્કે સાથ લી વોહી કુછ હુવા બે ઉન્સે પેહલે સરકશો કે સાથ હુવા થા. અલી ચલ્પાનીસકી હુકૂમત ઔર પૈગમ્બરીકો પૂરે છત્તીસ હજાર (૩૬,૦૦૦) સાલ લી ન હુએ થે કે વો અંબમ (મૌત) કો પહોંચા દિવે ગવે. ઔર અપને સાથ તમામ એસે હમ અસરોકે બે ઉન્કે સાથ બદકારીમેં મસરૂફ (શામિલ) થે,

ગુમનામી (બે-નામી) ઔર ખરબાદીકી દુનિયામે લે ગએ. ઔર ઈસ તરહ દુનિયાકા ચે દૂસરા દોર હઝલીટ હાતીનસ ચલ્પાનીસ કે હાથો તારીખકી ગુમનામિયોમે ખો ગયા, ઔર ખા'દકી આનેવાલી નસલેં દૂંઢતી રેહ ગઈ કે ઉન્કે દાદા ચલ્પાનીસને ઉન્કે લિયે કયા છોળા ?

અબ દુનિયા ફિર ખાલી થી. ચંદ ઈબાદત ગુઝાર કહી કહી નઝર આ રહે થે, મગર કહરે ખુદાવંદી કે (ખુદાકે ગઝબકે) ખૌફસે કાંપનેવાલે ઔર અપને નામા 'લૂમ અંબમકે મુન્તઝિર. કુદરતને ફિર એક ઝરત મેહસૂસ કી. હર તરફ દેખા એક મુકદ્દસ ખુઝર્ગ સૂરત અપની કૌમકી ખોઈ હુઈ અઝમત દૂંઢતે ફિર રહે થે કે કુદરતકી પસંદીદહ નિગાહમે સમા ગએ, કયા દૂંઢ રહે થે ઔર કયા મિલ ગયા ?

ઉન ખુઝર્ગકા નામ બલિક્યા થા. ઉન્કી ઔલાદકે મુતઅલ્લિક ખા'ઝ રિવાયતોસે પતા ચલતા હે કે બહોત હી ખુરે કામ કરનેવાલી થી, ઔર ચે ઉસી ગમમે દિન રાત રોચા કરતે થે. ઝરતસે ઝિયાદહ ઈબાદત કરતે થે. ઉન્કા ખિયાલ થા કે મેરી રિયાઝતસે ખૂશ હોકર પરવરદિગાર મેરી ઔલાદકે ગુનાહ મઆફ કર દેગા. ઉન્કે બેટો ઔર બેટીયોકી તા'દાદ ઈતની ઝિયાદહ થી કે ખૂદ ઉન્હે સહીહ તા'દાદકા હાલ મા'લૂમ ન થા. ન સબકે નામ યાદ રખે બા સકતે થે. સુના હે કે એક બાર ઉન્હોને અપની ઔલાદકો એક જગહ જમા' કરકે શુમાર કરનેકી (ગિનનેકી) કોશિશ કી, લેકિન શુમારકે (ગિનનેકે) ખા'દ મા'લૂમ હુવા કે ઉન્કે કઈ બેટે તા'દાદ (ગિનને) મેં ન આ સકે, કયૂં કે વો ઉસ કત મૌબૂદ ન થે, ઔર માં-બાપકો

ਭਿਆਲ ਤਕ ਨ ਥਾ ਕੇ ਛਾਜਿਰੀਨ ਕੇ ਅਲਾਵਲ ਉਂਕੀ ਕੋਧ ਐਲਾਦ
 ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਜਬ ਸਾਮਨੇ ਆਧਿ ਤੋ ਮਾਂ-ਆਪਕੋ ਯਾਦ ਆ ਗਯਾ ਕੇ
 ਵੋ ਲੀ ਉਂਕੇ ਯਥੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਕਤ ਕੁਦਰਤਕੀ ਪਸੰਦੀਦਲ ਨਿਗਾਹ
ਯਦਿਕੁਆ ਪਰ ਪਈ ਹੈ, ਉਂਕੀ ਉਮਰ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਸੇ ਕੁਝ
 ਜ਼ਿਆਦਲ ਥੀ. ਐਰ ਕ੍ਰਿਮਕੀ ਖਿਦਮਤਕਾ ਜ਼ਯਾ ਉਂਕੇ ਦਿਲਮੇਂ
 ਯਹੋਤ ਤੇਜ ਥਾ. ਈਸ ਨਧਿ ਤੌਕੀਰ (ਧੰਯੁਤ) ਸੇ ਉਂਕਾ ਦਿਲ
 ਯਾਗ ਯਾਗ ਹੋ ਗਯਾ. ਕੁਦਰਤਨੇ ਉਂਕੇ ਉਂਕੀ ਕ੍ਰਿਮਕਾ ਧੈਗਯਰ ਲੀ
 ਯਨਾ ਦਿਯਾ ਐਰ ਯਾਦਸ਼ਾਹ ਲੀ. ਈਸ ਐ'ਯਾਯਕੇ ਯਾ'ਦ ਉਂਕੀ
 ਰਿਯਾਜਤਮੇਂ ਗੈਰ ਯਾ'ਮੂਲੀ ਧੰਯਾਯ (ਯਯਯੋਤਰੀ) ਹੋ ਗਯਾ.
 ਰਿਯਾਜਤਸੇ ਪਤਾ ਯਲਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯਦਿਕੁਆਨੇ ਯਈ ਯਾ ਯਸ਼ਾਨੀ
 (ਯੇਹਨਤ) ਐਰ ਧੰਯਾਨਦਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਯਪਨੇ ਯੋਹਦਾਕੇ ਯਰਾਧਯ
 ਯਯਯਮ ਦਿਯੇ, ਐਰ ਐਸੀ ਧੰਯਾਦਤਵਾਲੀ ਜਿਨ੍ਹਗੀਕਾ ਨਮੂਨਾ
 ਧੈਸ਼ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਉਂਕੀ ਕ੍ਰਿਮ ਸਰਸੇ ਧੈਰ ਤਕ ਧੰਯਾਦਤ ਯਨ ਗਧ.

ਤਕਰੀਯਨ ਈਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ (੩੬,੦੦੦) ਸਾਲ ਤਕ ਯੇਹੀ
 ਕੇਦ੍ਰਿਯਤ ਰਹੀ. ਦੁਨਿਯਾਕੇ ਯਰ੍ਹਲ ਯਰ੍ਹਲ ਪਰ ਯਦਿਕੁਆਕੀ ਹੁਕੂਮਤ
 ਥੀ. ਹਰ ਤਰ੍ਹ ਯਾਸਮਾਨੀ ਸ਼ਰੀਯਤਕਾ ਯੰਕਾ ਯਯ ਰਹਾ ਥਾ,
 ਯਗਰ ਯਾਯ ਯਦ ਨਸੀਯੀ ਕੇ ਨਾਰੀ (ਯਾਗਵਾਲੀ) ਯੇਹਨਿਯਤ ਫ਼ਿਰ
 ਯੇਦਾਰ ਹੋ ਗਧ, ਐਰ ਯਾਲਾਤ ਦੇਯਕਰ ਯਯਯਕ ਉਕੀ. ਉਸੇ ਕਯ
 ਗਵਾਰਾ ਥਾ ਕੇ ਯਾਰਨਾਰ (ਧਰੇਸ਼ਾਨੀਵਾਲੀ) ਦੁਨਿਯਾਮੇਂ ਨੇਕੋਂਕੀ
 ਹੁਕੂਮਤ ਹੋ. ਈਸ ਭਿਆਲਮੇਂ ਸ਼ਾਯਦ ਨੇਕ ਯਾ'ਮਾਲਕਾ ਧੁਯੂਦ ਈਸ
 ਯਾਨੀ ਦੁਨਿਯਾਕੇ ਲਿਯੇ ਮੌਯੂ (ਯੁਨਾਸਿਯ) ਨਹੀ ਥਾ. ਯੁਨਾਯੇ ਦੇਯਤੇ
 ਦੇਯਤੇ ਹਵਾਕਾ ਰੰਗ ਫ਼ਿਰਗਯਾ. ਯੰਕੀ ਹਵਾਯੋ ਕੇ ਨਰਮ ਯੌਕੇ ਯਾਧੀਯਾਂ
 ਯਨਕਰ ਸਨਸਨਾਨੇ ਲਗੇ, ਯਾਲਾਤ ਯੇ-ਯਾਯੂ ਹੋ ਗਯੇ, ਐਰ
 ਯੁਯੁਮਾਤਕੀ ਤਰ੍ਹਕਾ ਪਰਯਮ ਯੇਹਰਾਨੇ ਲਗਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹ ਯਧੇਰਾ

હી અંધેરા છા ગયા. દૂસરે લક્ષ્મીએ યૂં કહો કે સિયાહકારોંકી (બદકારોંકી) બસીરત (અકલમંદી) મુંહ મોળ બેઠી. ઔર ઉન્હે હર તરફ તારીકી (અંધેરા) હી તારીકીકા એહસાસ હોને લગા.

અંધેકો અંધેરેમેં દૂરકી હી સુઝતી હે. સારી કૌમ સિયાહકારીકી મુરીદ બન ગઈ ઔર વો ગુનાહગારિયાં તરાશી ગઈ કે ઝમીન ઔર આસમાન લરઝ ગએ.

આબિરકર કુદરતને નારકો નારમેં શામિલ રનેકા ફેસલા ક્રિયા, ઔર શરીઅતકી નાફરમાની કરનેવાલોંકો એહતિમામે હુજ્જતકે ખા'દ (હુજ્જત પૂરી કરનેકે ખા'દ) ફનાકી ગોદ (મોતકે દામન) મેં પહોંચા દિયા.

દુનિયા ફિર ખાલી થી. સાલારે કારવાં (કાફલાકે અમીર) કી ઝરતને કુદરતકો ફિર મુતવજ્જેહ ક્રિયા ઔર બાકી બચે અફરાદમેંસે (મખ્લૂકમેંસે) હામૂસ જન્ની કે નામ પૈગમ્બરીકા પરવાના જરી હુવા. વે બુઝુર્ગ અપની કૌમમેં સબકે મુકાબલામેં નેક આદત ઔર મુમતાઝ (શાનવાલે) થે. હુકૂમત ઔર પૈગમ્બરી કે ખા'દ ઉન્કે મરતબોંમેં ઔર ભી ઈઝ્ઝા હો ગયા. સાથ હી કુદરતકી તરફસે મુખ્તલિફ હિદાયતો કે અલાવહ વે નોટીસ ભી થી કે અગર તુમને પિછલે નબીયોંકી તરહ બગાવત કી ઔર આસમાની શરીઅતકી તોહીન કી તો તુમ્હે ઉન સબસે ઝિયાદહ સખ્ત સજા દી જાએગી. ઔર વો એસી સજા હોગી કે અગર તુમ આજ ઉસે મા'લૂમ કરો તો ખોફ ઔર ડરકે મારે તુમહારે કલેજે કે ટુકણે ઉળ જાએ.

હામૂસ ને ખાલિસ દિલસે વા'દા ક્રિયા કે મેં શરીઅતકી

પૂરી તરહ હિકાજત કરંગા; ઔર કોશિશ કરંગા કે મૈ ઔર
મેરી કૌમ પૂરી તરહ આસમાની કાયદોંકી પાબંદ હોકર રહે.

વા'દા કરનેવાલા નારી (આગકા બના હુવા) થા ઔર
વા'દા ભી નારી થા. કબ તક ! આહિસ્તા આહિસ્તા નારી
ફિતરત રંગ લાને લગી. ઔર અપને પેહલે લોગોંકી તહ પૂરે
છત્તીસ હજાર (૩૬,૦૦૦) સાલ ગુઝરનેકે બા'દ આબિરકાર
ઉંસી હાલત પર આ ગઈ, જહાં સે આલમે ફનાકા રાસ્તા
બિલકુલ સીધા ઔર તખાલીકા ઝીના (પગથીયા) કરીબતર
(નજદીક) હૈ. ઔર જહાં પહોંચકર પિછલી કૌમે શરીઅતકી
કેદોબંદસે અપની જાતકો આઝદ સમજને લગી થી. શુરૂ
શુરૂ' મેં તો હામૂસ જીન્નીને અપની કૌમકો બહોત સમજાયા,
લેકિન ઉંસે કામિયાબી ન હુઈ, યહાં તક કે આહિસ્તા આહિસ્તા
સિયાહકારોં (બદકારોં) કે દેવતાકે સામને એક દિન હામૂસભી
સિજદેમેં નજર આયા. ફિર કયા થા, સૈયાં ભૈયે કોતવાલ
અબ ડર કહેકા (કોતવાલકી દોસ્તીમેં ડર કિસ ખાતકા).
જબ પૈગમ્બર ઔર રેહબર હી ગુનાહોંકા પુજારી બન જાયે
તો ઉંસ્કી કૌમ કેસે બચ સકતી હૈ ? વો જો એક રોક થી,
હામૂસકી ગદારીસે જાતી રહી. કુછ લોગ એસે ભી થે જો એક
ઝમાને તક ગુનાહોંકી દુનિયાસે દામન બચાતે રહે, લેકિન
રેહબરકો ગુનાહમેં મસરૂફ (મશગૂલ) દેખકર ઉંકા જી ભી
લલચાયા, ઔર ઉંહોંને અપના તકદુસકા લુબાદહ
(પાકદામનીકા ઝખીરા) સિયાહકારીકી (બદકારીકી) ભટ્ટીમેં
ફૂંક દિયા.

ઉંસે પેહલે જો ત્રીન દૌર ગુઝરે ઉંમે ભી યે ખતરનાક

सियाहकारियां (अच्छकारियां) न थीं. कहीं कहीं जहद और तक्वाके मरीज हम तोलते नजर आ ही जाते थे, लेकिन इस योथे दौरमें तो जर्ह जर्ह अंजमसे भेषभर होकर शरीअतकी धज्जियां उणा रहा था.

कुदरतने पेहले ही इसला सुना दिया था કે अगर तुमने पेहले लोगोंकी तरह गदारी की तो तुमहें उन्से जियादह लरजह भेज (थरानेवाली) सज्ज दी जायेगी. युनांचे ખારી તઆલાને ફરિશ્તોંકી એક ફૌજકો હુકમ દિયા કે વો ઝમીન પર જાએ, ઔર હામૂસકી કૌમકો બહોત સખ્તીકે સાથ તખાહ કર દે, ઔર એસા કતલે આમ હો કે શરીઅતસે ગદારી કરનેવાલોં કે લિયે હમેશા કે વાસ્તે એક મિસાલ બન જાએ.

ફરિશ્તોંકી ફૌજ મુકાબલાકે લિયે ઝમીન પર આઈ, ઔર ફર્જ પૂરા કરનેમેં મસફ (મશગૂલ) હો ગઈ. જુનાતકી કૌમને ભી ખળી બહાદુરીસે ઉન્કા મુકાબલા કિયા, લેકિન ફરિશ્તે બહરહાલ ફરિશ્તે હૈ. આખિરકાર ગાલિબ આ ગયે, ઔર કતલે આમસે બે અફરાદ (જુનાત) બચ સકે વો ઇંધર ઉંધર જઝીરોમેં (ટાપુઓમેં) ભાગ ગયે. ઔર બેશુમાર છોટી ઉમરકે બચ્ચે ફરિશ્તોંકી હિરાસતમેં (પકળમેં) આ ગયે. ઉન્હી કમ ઉમર કેદીયોમેં અપની કમ ઉમરી કે સખબ મૈં ભી થા. હર ચંદકે (બહોત હી) મૈંને ભાગનેકી કોશિશ કી. ગિરિફ્તાર કરનેવાલે જિયાદહ તાકતવર થે, ઔર મૈં ઉન્કી પકળસે બચ ન સકા.

મૈં બચપનમેં બહોત ખૂબસૂરત થા. મેરે દિમાગ ઔર મેરી કાબિલિયતસે (હોશિયારીસે) મેરે માં-બાપકો બહોત

કુછ ઉમ્મીદ થી. મેરે ખાનદાનકે બહોતસે લોગ મેરે બાપસે સિફ ઈસી વજહસે દુશ્મની રખતે થે કે ઈતના હસીન ઔર જમીલ ઔર ઐસા જહીન ખેટા ઉન્કો કયૂં ન મિલા ? બહરહાલ ઈસ કેદકે બા'દ ભી મેરી જહાનત (હોશિયારી) ઔર મેરા હુસ્ન ખેકાર નહી ગયા. મુજે દેખકર ફરિશ્તોકો રહમ આ ગયા. ઔર ઉન્હોને આપસમેં મશ્વરા કરકે પરવરદિગારે આલમસે ઈલતિજ (દરખાસ્ત) કી કે અગર ઈજાજત હો તો ઈસ કમ ઉમર બચ્ચેકો હમ આસમાન પર લે આએ. ચે બહોત જહીન (હોશિયાર) હૈ. ઔર હમારા ખિયાલ હૈ કે ઈસકી ઈસ્લાહ હો સકતી હૈ. ફરિશ્તો ને કહા પરવરાદેગારે આલમ ! તૂ ગૈબકા જનનેવાલા હૈ. આનેવાલે ભેદ તૂ હી જન સકતા હૈ, લેકિન જાહિરમેં અગર અચ્છી તા'લીમ મિલે તો ચે લગકા હમારે ખિયાલમેં ફીક હો જએગા.

કુદરતકો (ખુદાકો) તો કુછ ઔર હી મંજૂર થા. હુકમ હુવા, અચ્છ ! ઈસ બચ્ચેકો આસમાન પર લે આઓ, ઔર બાકી બચ્ચોકો વહી દુનિયામેં છોળ દો. ચુનાંચે બારી તઆલાકે હુકમસે ફરિશ્તે મુજે આસમાન પર લે આએ.

ઈન્સાની દુનિયાકા ધોકા

સુનતા હૂં કે ઈન્સાની દુનિયાકે બા'જ તારીખ લિખનેવાલે અસહાબ મેરે મુતઅલિલક એક દિલચસ્પ રાય રખતે હૈ. ઉન્કા ખિયાલ હૈ કે મુજે ફરિશ્તોને કેદ નહી કિયા, બલકે ઉન્કી રાયમેં વાકિઆ ચૂં થા કે જુન્નાતોકી કૌમ ખુરે કામ ઔર

ગુનેહગારીયોંકો દેખકર અઝાઝીલ યા'ની મૈને તન્હા રેહના અપને લિયે પસંદ કિયા. ઔર ફસાદકી દુનિયાસે દૂર કિસી સનસાન જગહ પર ખુદાકી ઈબાદતમેં મશગૂલ હો ગયા. જબ ફરિશ્તે ગુનેહગારોંકા સર કુચલકર ફારિગ હુએ ઔર અઝાઝીલકો ઈબાદતમેં મશગૂલ દેખા તો ઉન્હે બહોત તઅજબુબ હુવા, ઔર પરવરદિગારસે અર્જ કી કે અગર હુકમ હો તો ઈસ ઝાહિદ ઔર પરહેઝગારકો હમ અપને સાથ રખ લેં. ક્યૂંકે યે ઈસ ગુનાહવાલી દુનિયાકે લાઇક નહી હે, ઔર હમારે સાથ ઈસકા નિબાહ ખૂબ હો જાએગા. પરવરદિગારકો મંજૂર હી યે થા, ઈસ લિયે ઉસને ફરિશ્તોંકી ઈલતિબ (દરખાસ્ત) મંજૂર કી, ઔર અઝાઝીલકો આસમાન પર ફરિશ્તોં કે સાથ રખના મંજૂર કર લિયા.

ખૈર ! ઈસ તરહ ભી મેરી તૌહીન નહી હે. અગર ઐસા મશહૂર હુવા તો કોઈ હરજ નહી, બહરહાલ મુજે સહીહ વાકિઆ લિખના ઝરૂરી હે, ઔર વો વોહી હે બે મૈને પેહલે લિખ્યા હે. યા'ની મૈ લજાઈકે વકત મુખાલિફકી સૂરતમેં કેદ કિયા ગયા થા. ઔર ફરિશ્તોંને મેરી ઈબાદત પર નહી, બહેકમ ઉમરી ઔર મા'સૂમી ઔર ખૂબસૂરતી પર તરસ ખાકર ઔર મેરે અચ્છે દિમાગ ઔર હોશસે મુખ્તલિફ ઉમ્મીદિં બાંધ કરકે પરવરદિગારે આલમસે સિફારિશ કી થી.

બહરહાલ ! મૈ ખૂદ અપની મરઝીસે યા અપની પ્વાહિશસે આસમાન પર નહી ગયા થા. ચંદ ફરિશ્તોંને સિફારિશ કી, ઔર પરવરદિગારને મંજૂર કર લિયા. મેરા કયા બિગળતા થા ? બિગળતા કયા ? મેરા તો ફાઈદા ઉસીમેં થા કે કિસી

સૂરતસે જાન બચે. મૈં તો અપની આંખોસે ગદારોંકા કતલે આમ દેખ ચુકા થા. ચે ભી અચ્છા હુવા કે મુઝપર કિસીકા એહસાન નહી રહા, ઔર મુફતમેં જાન બચ ગઈ. મૈંને ભી સોચા, ભલાઈ ઇસીમેં હે કે ઇસ વકત જાન બચનેકી ખૂશીકા ઇજહાર ન હોને પાએ, વરના ફરિશ્તે ઔર ખુદા ચે સમજ લેંગે કે જાન બચનેસે લખકેકો ખૂશી હુઈ હે, ઔર ચે ખૂદ ચાહતા હે કે ઉસે ફના (ખતમ) ન કિયા જાએ. ઔર હકીકતભી ચેહી હે કે અગર ઉસ વકત પરવરદિગારકો ચે ખબર હો જાતી ચા ફરિશ્તે ઇસી તરહ ચે જાન લેતે કે મૈં ઇસ ઇનકિલાબસે ખૂશ હૂં, તો ચકીનન કોઈ ન કોઈ શર્ત ઉસી વકત લગા દી જાતી, મગર વો તો ખૈરીચત હી રહી કે ફરિશ્તોં ને ઇલાતિજ (દરખાસ્ત) કી ઔર પરવરદિગારને મંજૂર કર લી.

મુજે ક્યા ખબર થી ઉસ વકત કે મેરા ચે ખિયાલ લચર (બેહુદા) હે, ઔર એક ન એક દિન મુજે તકલીફ દેગા. મૈં તો ચે જાનતા થા કે ઇલ્મે ગૈબ કોઈ હકીકત હી નહી રખતા, અગર ઉસ વકત મુઝસે કોઈ ચે કેહ દેતા કે પરવરદિગાર દૂરકી ખાત ભી જાન લેતા હે, ઔર દિલકા ભેદ ભી ઉસે કિસી તાકતસે મા'લૂમ હો જાતા હે, તો સચ માનિયે કે એક દક્કા' તો મૈં ઇસ મહેરબાનીકા શુક્રિયા અદા કર હી લેતા. ઔર અજબ નહી કે ઉસ વકતકી મન્હૂનિયત (એહસાનમંદી) આજ મેરે કામ આ જાતી, લેકિન અબ વકત ગુઝર ચુકા. ઇસ્કી તલાફી (ખોટ) મુશ્કિન હી નહી હે. હાય મુજે ક્યા ખબર થી કે ઉસ વકતકી રોશનીએ તબઅ (તબીઅતકી રોશની) મુઝપર

અચાનક મુસીબતની તરહ દૂટ પળેગી. જબ મੈ આસમાન પર રેહતા થા તો બહોત મરતબા ફરિશ્તો ને મુજે ચે તા'ના દિયા થા કે હમને તુમહારી સિક્કારિશ કી ઔર જાન બચાઈ, લેકિન તુમને ઇસ બળે એહસાનકે બદલે ઉસ વકત કિસી મમ્નૂનિયત (એહસાનમંદી) કા ઇજહાર નહી કિયા.

ઉસ વકત તો નહી, હાં આજ મુજે પછતાના પળ રહા હે, અગર ઉસ વકત એક આધ ઝાહિરી સિજદહ કર લેતા તો મેરા કયા બિગળ જાતા, મગર મੈ અપની અકલકે જઅમ (ધોકે) મેં રહા, ઔર વાકિઆત અપના કામ કરતે ગએ.

હાં ! તો મੈ અર્જ કર રહા થા કે ફરિશ્તે મુજે ગિરિક્તાર કરકે આસમાન પર લે ગએ, ઉસ વકત મેરી ઉમર દો સો બચાસી (૨૮૨) સાલ કી થી. મુઝ્કિન હૈ કે ચે ઉમર આજકલકે જમાનામે તઅજજબમે ડાલનેવાલી હો. કયૂં કે મૈને ઇસ ઉમરકે બાવજૂદ અપની જાતકો ગિરિક્તારી કે વકત કમ ઉમર બતાયા હે. ઉસ્કી વજહ ચે હૈ કે હમારે જમાનામે ઉમરેં મેહદૂદ (નક્કી) નહી હોતી થી. ચે હદ બંદી તો ઉસી વકત હો સકતી હે, જબ ઇબતિદાકે બા'દ ઇનતિહા હો, ઔર આગાઝ (શુરૂઆત) કે બા'દ અંજામ (ખતમ) હો, ઔર પૈદાઈશકે બા'દ ફનાકી કોઈ સૂરત મુકર્રર હો. હમારે લિચે ફનાકા કોઈ વકત મુકર્રર નહી થા, ઇસ વાસ્તે હજારોં સાલકી ઉમર તક કમ ઉમરીકા જમાના શુમાર હોતા થા.

હસબો નસબ (પેઢી નામા)

આઈન્દહેકે વાકિઆત લિખનેસે પેહલે ચે ઝરૂર મા'લૂમ હોતા હૈ કે મૈં અપની પેહલી ઉમર ઓર હસબો નસબ (પેઢીનામા) કે બારેમૈં ભી મુખ્તસરન (થોળાસા) અર્ઝ કરું.

મેરી પૈદાઈશ દુનિયાકી ઈબતિદાસે એક લાખ ચવાલીસ હજાર (૧,૪૪,૦૦૦) સાલ બા'દ ઝુહૂરમેં આઈ હૈ. સબસે પેહલે મેરે દાદા અબૂલ જીન તારહનૂસ બાન પૈદા કિયે ગયે થે, જો છત્તીસ હજાર (૩૬,૦૦૦) સાલ તક સારી દુનિયા પર હુકૂમત ઓર પૈગમ્બરી કરતે રહે. ઓર આબિરકાર આસમાની શરીઅતકી સરકશીકી વજહસે ફના હુએ.

ઉસ્કે બા'દ દુનિયાકા એક દૂસરા દોર શુરૂ હુવા, ઓર ચલ્પાનીસ બાદશાહત પર આયે. ઉન્હોને ભી બહોત શાનદાર તરીકેસે છત્તીસ હજાર સાલ ગુઝાર દિયે. હક કી શરીઅતકો ભૂલ ગયે, ઓર ઈસી વજહસે ઉન્હેં અપની હસ્તીકો ભી ભૂલના પળા. ત્રીસરા દોર બલ્કિયાકા થા. ચે હઝરત ભી ઉસી મુદ્દતમેં ઉતાર ચળાવકી મંઝિલેં તય કર ગયે. ચોથી બારી મેરે બળે દાદા હામૂસ જીની કી થી. ઉન્હોને ભી છત્તીસ હજાર બરસ આસમાની શરીઅતકા ઝંઝા બુલંદ રખ્યા, ઓર અંબમકાર અપને પેહલોંકી તરહ ગુનાહકે દેવતાકી રગ રગમેં સમા ગયે. મેરે વાલિદ સાહબ કિબલહ ભી ઉન્હી હઝરતકી ઓલાદમેં થે, ઓર મેરી મુહતરમહ વાલિદહકો ભી ચેહી શર્ફ હાસિલ થા. ઓર ખુદા ગારત કરે ઉસ શર્ફ કો મુઝે ભી ચેહી

लिपट गया, और आभिरकार अपने दादा जनके अजाबमें मुज जैसे भेगुनाह और कम उमर पोतेको ली कैद होना पणा. पैर ! ये तो दिल्के इक्षोले हैं. हमेशा कूटते ही रहेंगे. कूटने दीजिये. हां ! तो ये सुनिये के मैं कौन हूं और भेरे पाप-दादा कौन थे ?

जिस तरह आंजकल मुप्तलिङ्ग धन्सानोंकी शकलें मुप्तलिङ्ग होती हैं, ठीक धंसी तरह उस वक्त ली होता था. ईर्क सिर्ई ये हे के आंजकल शकलोंका धंजतिलाङ्ग पछोत मा'भूली होता है, और जहर सूरत चेहरा धन्सानका ही रहता है, मगर हमारे जमानेमें पात ही कुछ और थी, जैसे अक भईका चेहरा अगर घोणे जैसा है तो दूसरेका भिल्ली जैसा हो सकता है, और ये तअज्जुजकी पात नहीं समझी जाती थी. हर अक का जिसम तकरीबन अक जैसा ही होता है, जिस तरह आंजकल धन्सानी जिसमं मोटा, पतला, लदा, नाजुक वगैरह शकलोंका होता है, जैसा ही उस वक्तका ली दसतूर था. सिर्ई चेहारकी पनावट मुप्तलिङ्ग होती थी, और येही पेहचानका जरीआ था.

मां-पापका हाल

भेरे पापका कौमी नाम यल्लीपा था, लेकिन उन्हे कौमवाले तो उन्हे इकनियत (उपनाम) की मुनासिबतसे अभूल गवी केहकर पुकारते हैं. उन्का चेहरा तकरीबन जैसा था, जैसे आंज कलेक जमानेमें पच्छर शेर (वाघ) का होता है. निहायत

ઉચે કદકે બહાદુર થે. આજ કલકે હિસાબસે બતાયા જાએ તો ઉન્કે જિસમકા વજન ચૌદહ મન પેંતીસ સેર થા. કૌમકી તરફસે ઉન્કો શાશીન કા ખિતાબ થા. શાશીનકે લુગવી મા'ના હમારી જખાનમે દિલ હિલાદેનેવાલે કે હૈ. મેરે વાલિદકી તમામ કૌમ પર ધાક ખેડી હુઈ થી. વો જિસ્સે ખફા હોતે થે ઉન્કી જિન્દગી અજીરન (વેરાન) હો જાતી થી, વો જિસ્સે ખૂશ હોતે થે નિહાલ (ખૂશહાલ) કર દેતે થે. કૌમકા બચ્ચા બચ્ચા એહતિરામ કરતા થા.

ઈસી તરહ મેરી વાલિદહ (માં) ભી બહોત દિલેર ઔર તાકતવર થી. ઉન્કા નામ તબલીસ થા. ઉન્કા ચેહરા કુછ ઐસી બનાવટકા થા કે આજ મૈં મિસાલ દેકર ભી મુશ્કિલસે સમજા સકતા હૂં, બહરહાલ એક હદ તક ઉન્કે ચેહરેકી બનાવટ આજ કલકે ભેળિયેકી માદાસે બહોત કુછ મિલતી જુલતી થી. ઉન્કે ખારેમે આમ ખાત મશહૂર થી કે વો અપને જમાનેકી સબસે જિયાદહ હસીન ઔર જમીલ માદા હૈ, લેકિન નિહાયત જંગળૂ (લખનેવાલી) ઔર દિલેર, બહાદુર ઐસી કે જંગમે હઝારોકા મુંહ ફેર દે. ફરિશ્તોસે આખિરી જંગકે વકત ઉન્કી બહાદુરીને વો વો નજીઝરે પેશ કિયે કે દેખનેવાલે અશ અશ (તઅજજુબ) કર ગએ, લેકિન મુશ્કિલ ચે થી કે જીન્નાત ઔર ફરિશ્તોકી જોળ બરાબરકી નહી થી. જંગ કે દૌરાન કૌમકે બચ્ચે બચ્ચેકી જખાન પર થા કે જીન્નાતોંકી કૌમકી માયએ નાજ માંદરે વતન તબલીસકે જિન્દા હોતે હુએ દુનિયાકી કોઈ તાકત હમેં ઝેર નહી કર સકતી (યા'ની હરા નહી સકતી).

ਘੂਢ ਮੇਰਾ ਲੀ ਬੇਛੀ ਖਿਆਲ ਥਾ ਤੇ ਅਮਾ ਜਨਕੀ ਘਲੋਤ ਘਜੀ ਘਲਾਫੂਰੀ ਤੇ ਮੁਕਾਘਲੇਮੇਂ ਆਕਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੋਨੇ ਸਪਤ ਗਲਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਐਰ ਉਨ੍ਹੇਂ ਮੁੰਡਕੀ ਖਾਨੀ ਪਯੋਗੀ, ਐਰ ਛਕੀਕਤਮੇਂ ਮੁੰਡਕੀ ਖਾਨੀ ਪਯਤੀ, ਅਗਰ ਕੋਥ ਅੰਢੜਨੀ ਤਾਕਤ ਕਾਮ ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਤੀ. ਖਿਆਰੇ ਕਮ ਤਾਕਤ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਛਮਾਰੇ ਮੁਕਾਘਲੇਮੇਂ ਕਥਾ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਤੇ ਥੇ ? ਬੇ ਲੀ ਘੂਢਾ ਜਨੇ ਕਥਾ ਖਾਤ ਥੀ ਤੇ ਛਮ ਫਯ ਗਐ ? ਵਰਨਾ ਵੋ ਭੈਫਰ ਫ਼ਿਆਤੇ ਤੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੋਂਕੋ ਛਛੀਕਾ ਫ਼ੂਧ ਧਾਢ ਆ ਜਾਤਾ.

ਓਸ ਅਯਯੋ ਗਰੀਘ ਭੰਗਕਾ ਸਮਾਂ (ਮੰਝਰ) ਕੁਝ ਐਸਾ ਨਾਕਾਘਿਲੇ ਫ਼ੁਛਮ (ਸਮਝਮੇਂ ਨ ਆਨੇਵਾਲਾ) ਥਾ ਤੇ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਫ਼ੈਰਤਮੇਂ ਥੀ. ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੋਂਕਾ ਵਾਰ (ਛਮਲਾ) ਛਮਪਰ ਭਰਪੂਰ ਪਯ ਰਹਾ ਥਾ, ਲੋਕਿਨ ਛਮਾਰਾ ਵਾਰ ਕੁਝ ਐਸਾ ਆਛਾ (ਛਲਕਾ) ਐਰ ਘੁਝਫ਼ਿਲਾਨਾ ਨਝਰ ਆਤਾ ਥਾ ਤੇ ਘੂਢ ਛਮੇਂ ਫ਼ੈਰਤ ਹੋਤੀ ਥੀ. ਵੋ ਵਾਰ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੋ ਛਮਪਰ ਪਯਤਾ ਥਾ, ਐਰ ਭਘ ਛਮ ਵਾਰ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੋ ਐਸਾ ਮਾ'ਫ਼ੂਮ ਹੋਤਾ ਥਾ ਤੇ ਕੈਸੇ ਛਮਨੇ ਰੇਤਕੇ ਫੇਰ ਪਰ ਛਮਲਾ ਕਿਆ.

ਓਸੀ ਸਮਝਮੇਂ ਨ ਆਨੇਵਾਲੀ ਐਰ ਫ਼ੈਰਤਨਾਕ ਭੰਗਮੇਂ ਵਾਲਿਢ ਐਰ ਵਾਲਿਢਲੁ ਸ਼ਲੀਢ ਹੋ ਗਐ. ਮੈਂ ਲੀ ਉਸ ਵਕਤ ਸ਼ਾਦੀ ਸ਼ੁਢਲੁ ਥਾ. ਮੇਰੀ ਭਾਂ ਨਿਸਾਰ ਮਲਿਕਲੁ (ਭੀਵੀ) ਲੀ ਉਸੀ ਲਯਾਓ ਮੇਂ ਘੂਢਾਕੋ ਪ੍ਧਾਰੀ ਹੋ ਗਓ. ਮੇਰਾ ਘਯਾ ਲਯਕਾ ਲੀ ਖੀਧਾਰਾ ਉਸੀ ਲਯਾਓ ਮੇਂ ਘਤਮ ਛੁਵਾ. ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਮੁਰੁਲੁ ਥਾ. ਖੀਧਾਰੇਕੀ ਸ਼ਾਦੀ ਤੇ ਫ਼ਿਨ ਕਰੀਘ ਥੇ, ਅਗਰ ਬੇ ਭੰਗ ਕੁਝ ਐਰ ਝਮਾਨੇਕੇ ਖਾ'ਢ ਹੋਤੀ ਤੋ ਵੋ ਗਰੀਘ ਲੀ ਸ਼ਾਦੀਕੀ ਘੂਸ਼ੀਧਾਂ ਫ਼ੇਘ ਲੇਤਾ, ਮਗਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਤੇ ਛਮੇਂ ਅਪਨੇ ਢਾਢਾ ਛਾਮੂਸ਼ਕੀ ਤਰਫ਼ਸੇ ਐਕ ਐਸਾ

તાવાન (જુમના) અદા કરના થા, જો કિસી હાલમે ભી મોહલત દેનેકે લિયે તૈયાર ન થા. મરહ ગરીબ મારા ગયા. ઉસને અભી દુનિયામે પૂરી તરહ કદમ ભી ન રખ્યા થા કે અપને બુઝુર્ગવાર હામૂસ જીન્ની કે ગુનાહો કે અદલેમે ફનાકી કુખનિગાહ પર ચળા દિયા ગયા, ઔર અપને દાદા અબૂલ ગવી ચલીપા ઔર દાદી તબલીસ કે સાથ ગુમનામી કે ગેહરે સમંદરમે ઇન્સાની તારીખવાલોંકી નજરોંસે બહોત દૂર હમેશા હમેશા કે લિયે ખો ગયા, ઔર આનેવાલી ઇન્સાની દુનિયાકે લિયે યે ગલત ફહમી છોળ ગયા કે ઉસ્કા બાપ (યા'ની શૈતાન) ફરિશ્તા હે, ઔર શાયદ બગૈર માં-બાપકે પૈદા હુવા હે. ઔર ગાલિબન યે ગલત ખિયાલ ભી કે ખિયારા શૈતાન બગૈર ઔલાદવાલા હે, ગૈર શાદી શુદ્ધ હે. (ખુદા ન કરે જો મેં બગૈર ઔલાદવાલા હું.)

ખૈર ! મુજે ઇસ્સે બહસ નહી કે મેરે લખતે જીગર (ખેટ) મરહુને દુનિયાકે લિયે કયા છોળા ? ઔર અપને સાથ કયા લે ગયા ? મુજે તો ઇસ નાદાન તારીખ લિખનેવાલોં પર હંસી આતી હે, જો મિટ્ટીકી અકલ લિયે ફિરતે હૈ, ઔર દા'વા કરતે હૈ કે હમ તારીખકે અંધે કુવે સે બહોત દૂરકી કોળી લા સકતે હૈ, જિન્કી મા'લૂમાતકા યે આલમ હે કે ફરિશ્તે ઔર જીન્નાતમે તમીઝ (ફર્ક) નહી કર સકતે.

મેરી ઉમરકા શુરૂ' કા હિસ્સા

ખતા ચુકા હું કે મેં દુનિયાકી ઇબતિદાસે એક લાખ

ਚਵਾਲੀਸ ਹਜ਼ਾਰ (੧,੪੪,੦੦੦) ਸਾਲ ਪੈਛਲੇ ਪੈਦਾ ਹੁਵਾ ਥਾ, ਐਰ ਦੁਨਿਆ ਦੀ ਤਥਾਛੀ ਡੇ ਵਕਤ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਛੇ ਸੌ ਘਥਾਸੀ (੨੮੨) ਸਾਲ ਦੀ ਥੀ. ਈਸ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਉਮਰ ਦੀ ਡੇਕ਼ਿਯਤ ਧੇ ਹੈ ਡੇ ਮੁਛੇ ਵਾਲਿਛ ਸਾਹੁਘਨੇ ਅਪਨੇ ਐਕ ਛੋਸਤਸੇ ਝਿਨਕਾ ਨਾਮ ਸਰਘੂਕ ਥਾ. ਈਘਤਿਛਾਈ ਤਾ'ਲੀਮ ਛਿਲਾਈ. ਛਿਮਾਗ ਅਘਘ ਥਾ, ਥੋਯੇ ਅਮਾਨੇਮੇਂ ਥਲ ਨਿਕਲਾ, ਐਰ ਤਾ'ਲੀਮ ਡੇ ਮੈਛਨਾਮੇਂ ਛੋਯਨੇ ਲਗਾ. ਮੇਰੀ ਡਾਘਿਲਿਯਤ ਡੇ ਛੇਘਕਰ ਅਛੋਤਸੇ ਲੋਗ ਝਲਨੇ ਲਗੇ, ਐਰ ਉਛੋਨੇ ਧੇ ਸ਼ੋਹਰਤ ਛੇਨੀ ਸੁੜ' ਕਰ ਛੀ ਡੇ ਅਝਾਝੀਲ (ਧੇ ਮੇਰਾ ਝੋਮੀ ਨਾਮ ਹੈ) ਅਛੋਤ ਮਗੜਰ ਐਰ ਘੂਛਘੀਨ (ਸਵਾਰਥੀ, ਛਮੰਡੀ) ਲਯਕਾ ਹੈ. ਐਰ ਘੂੰਕੇ ਉਸਕੇ ਆਪ ਦੀ ਸਕਲ ਸ਼ੇਰ (ਵਾਛ) ਝੈਸੀ ਹੈ. ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਨਿਛਾਯਤ ਘੁਛਾਰ ਐਰ ਸਰਕਸ਼ ਹੈ, ਐਰ ਉਸਕਾ ਮਾਰ ਆਥਾ ਹੁਵਾ ਅਥ ਛੀ ਨਛੀ ਸਕਤਾ, ਐਰ ਮਾਂ ਦੀ ਸਕਲ ਲੇਯਿਧੇ ਝੈਸੀ ਹੈ, ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਨਿਛਾਯਤ ਮਕਕਾਰ ਐਰ ਘੂਛਗੜ ਹੈ, ਐਰ ਛੋਡੇਘਾਝ ਐਰ ਛੁਰੇਘੀ ਹੈ.

ਮੁਖ਼ਿਨ ਹੈ ਡੇ ਮੁਝਮੇਂ ਧੇ ਸਿਕ਼ਾਤ ਛੋਂ ਥਾ ਮੇਰੀ ਝੋਮ ਡੇ ਛਸਛ ਕਰਨੇਵਾਲੋਂ ਨੇ ਧੇ ਆਟੇਂ ਝਲਨ ਦੀ ਵਝਛਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰ ਛੀ ਛੋਂ. ਅਛਰਛਾਲ ਵਾਡਿਥਾ ਧੇ ਹੈ ਡੇ ਮੈਂ ਅਥਪਨਮੇਂ ਝਿਛੀ ਅਛੋਤ ਥਾ, ਐਰ ਗੋ ਉਸ ਵਕਤ ਤੋ ਨਛੀ ਮਗਰ ਆਝ ਮੁਛੇ ਤਯੁਘਾਤ ਦੀ ਘਿਨਾ ਪਰ ਧੇ ਲੀ ਮਾਨਨਾ ਪਯਾ ਹੈ ਡੇ ਮੈਂ ਮਾਂ-ਆਪ ਦੀ ਈਤਾਅਤਸੇ ਲੀ ਛੂਰ ਲਾਂਗਤਾ ਥਾ, ਨਾਛਰਮਾਨ ਥਾ, ਐਰ ਛਕੀਕਤ ਲੀ ਧੇ ਹੈ ਡੇ ਮੈਂਨੇ ਛਮੇਸ਼ਾ ਛਮੇਸ਼ਾ, ਛਰਗੁਝਰ ਐਰ ਮਥਾਝੀਸੇ ਕਾਮ ਲਿਥਾ. ਮੈਂਨੇ ਅਛੋਤ ਮਰਤਘਾ ਅਪਨੇ ਵਾਲਿਛ ਸਾਹੁਘ ਡਿਘਲਾਕੋ ਐਕ ਛਕੀਰ ਮੁਲਾਝਿਮ (ਨੋਕਰ) ਦੀ ਤਰਛ ਡਾਂਟ ਛਿਥਾ, ਲੇਕਿਨ ਵੋ ਛਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਨਰਮੀ ਛੀ ਕਾ ਅਰਤਾਵ ਕਰਤੇ ਰਛੇ.

યહાં દુનિયાકે ઈન્સાની તારીખવાલે નોટ કર લેં કે મેં કિસ આઝાદી કે સાથ અપની બુરાઈયાં ભી લિખતા જ રહા હું, અગર મેરી જગહ હઝરતે ઈન્સાન હોતે, ઔર ઉન્સે ભી બચપનમેં ઈસી તરહકી ગુસતાખીકી હરકતેં સરજદ હોતી (પેશ આતી) તો વો ઈન વાકિઆતકો ઈસ તરહ લિખતે કે બચપનમેં મેરે મુઅજ્જઝ માં-આપ મુઝસે બહોત મુહબ્બત કરતે થે, ઔર મેરે નખરે પૂરે કરનેમેં કોઈ દકીકા (કમી) ઉકા ન રખતે થે. મેરી તા'લીમો તરબિયતકા ઉન્હે ખાસ ખિયાલ થા. ચુનાંચે ઉન્હેને મુઝે તમામ દુનિયાકી હર ઝખાનકા ઔર હર ઈલ્મકા દસ્તારખંદીકા આલિમ ઔર ફાઝિલ બનાયા. કરોજોં રૂપિયા મેરી તા'લીમ પર પાનીકી તરહ બહાયા, તખ કહીં ચે ખાકસાર દુનિયાકે રેહનેકે કાબિલ હુવા.

દેખી આપને ઈન્સાની ખાકસારી ! સખ કુંછ કેહ જતા હૈ, હર કિસમકા રંગ જમા દેનેકે ખા'દ કેસે સૂખે મુંહસે કેહતા હૈ, તખ કહીં ચે ખાકસાર દુનિયામેં રેહને કાબિલ હુવા હૈ. ઈસ્કે અલાવહ ગુસતાખીવાલે રવૈચેકો બતાયા હૈ કે માં-આપ મેરે નખરે ઉકાનેવાલે થે, મુઝસે મુહબ્બત કરતે થે, ગોચા ઈન્સાનકે ખિયાલમેં ગુસતાખી કરનેકે ખા'દ અગર કોઈ બુઝુર્ગ મઆફ કર દે ચા દરગુઝર કર દે, ઉસ્સે ગલતી હો તો ઈન્સાન ચે સમજતા હૈ કે ઉસ્સે મુહબ્બત કી ગઈ, ઔર ઈસ્કી નાઝ બરદારી (નખરે ઉકાનેવાલી) હુઈ.

ખૈર છોળિયે ઈન ખાતોંકો ! મેં અર્જ કર રહા થા કે મેં બચપનમેં ખુદા જાને કયું ગુસતાખ થા ? માં-આપકા જિતના એહતિરામ કરના ચાહિયે, મેં ઉસ્કા દસવેંકા દસવાં હિસ્સા

ਲੀ ਨ ਕਰਤਾ ਥਾ, ਐਰ ਜਹਾਂ ਤਕ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਮੇਰੀ ਮੈਥੂਨਵਲ ਭਵਨਾਮੀਕਾ ਜਰੀਆ ਆਈ ਲਫ਼ ਤਕ ਮਾਂ-ਆਪਕੀ ਨਾਕਰਮਾਨੀ ਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਆਯੋ ਅਸਭਾਭਏ ਸਾਥ ਮਿਲਕਰ ਰਸਵਾਧ (ਜਿਲਵਤ) ਕੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀਕਾ ਸਭਯ ਆਨੀ.

ਮੈਥੂਨਵਲ ਦੁਨਿਆਵਾਲੋਕਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਐਕ ਸਿਯਵਲਏ ਧੰਨਕਾਰ ਪਰ ਧਨ ਲਾਲੋਕੋ ਪਹੋਯਾ ਲੂੰ, ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਆਨਤਾ ਲੂੰ ਤੇ ਸਿਯਵਲ ਕਰ ਲੇਤਾ ਲੂੰ ਤੋ ਮੇਰੀ ਸਿਯਾਵ (ਕਾਲੀ) ਤਪਤੀਯੋ ਪਰ ਐਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਰਵਾ ਪਯਾ ਰੇਹਤਾ, ਮਗਰ ਵੋ ਤੋ ਕੁਦਰਤ ਲੀ ਕੋ ਵੇ ਮੰਜੂਰ ਥਾ ਤੇ ਮੈਂ ਆਦਮਕੀ ਨਸਲਕਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਆਏ, ਐਰ ਕ੍ਰਿਯਾਮਤ ਤਕ ਮੁਯਪਰ ਲਾ'ਨਤ ਐਰ ਫ਼ਿਟਕਾਰਕੀ ਆਰਿਸ਼ ਹੋਤੀ ਰਹੇ.

ਆਸਮਾਨਕੀ ਸੁਕੂਨਤ (ਰਹਾਧਸ਼)

ਐਨ ਉਸ ਵਕਤ ਜਭਏ ਮੈਂ ਜਵਾਨੀਕੀ ਧੰਯਤਿਦਾਧ ਮੰਜਿਲੋਸੇ ਗੁਜਰ ਰਹਾ ਥਾ, ਵੋ ਜੰਗ ਸੁੜ' ਲੁਧ ਕਿਸਕਾ ਯਿਕਰ ਉਪਰ ਆ ਯੁਕਾ ਹੈ. ਐਰ ਜਿਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਆਪ ਐਰ ਕੌਮਕੇ ਆਹੋਤ ਅਕੁਰਾਦ ਮੈਤਕਾ ਲੁਕਮਾ ਆਨ ਗਏ, ਐਰ ਜਿਸਨੇ ਦੁਨਿਆਕਾ ਯੋਥਾ ਦੌਰਲੀ ਆਤਮ ਕਰ ਦਿਯਾ. ਧੰਸ ਜੰਗਮੇਂ ਕੁਰਿਸ਼ਤੋਨੇ ਮੁਯੇ ਤੇਵ ਕਰ ਦਿਯਾ, ਐਰ ਪੁਦਾਯੇ ਕੁਦਦੂਸਕੀ ਧੰਯਅਤਸੇ ਮੁਯੇ ਆਸਮਾਨ ਪਰ ਲੇ ਗਏ. ਧੰਸ ਆਨਕੀ ਲਿਫ਼ਾਅਤਸੇ ਮੁਯੇ ਲੁਕੀਕਤਮੇਂ ਆਹੋਤ ਪ੍ਰਸ਼ੀ ਥੀ, ਲੇਕਿਨ ਤਯੂਯਾ ਤੇ ਆ'ਵ ਆਯ ਅਕੁਸੋਸ ਕਰਤਾ ਲੂੰ, ਅਗਰ ਮੁਯੇ ਲੀ ਮੇਰੀ ਕੌਮਕੇ ਸਾਥ ਕੁਨਾ ਕਰ ਦਿਯਾ ਆਤਾ ਤੋ ਜ਼ਿਆਵਲ ਅਯਯਾ ਹੋਤਾ, ਧੰਸ ਜਿਲਵਤਕੀ ਜਿਨ੍ਹਗੀਸੇ ਮੈਤ ਲੁਯਰ

દરજા બેહતર થી, લેકિન મુજે ઉસ વકત કયા ખબર થી કે આઈન્દા મેરી જિન્દગી મેરે સાથ કેસે કેસે જલીલ કરનેવાલે ખેલ ખેલેગી. મੈં સિફ્તે હી સમજ રહા થા કે જાન બચ ગઈ, ઔર અબ હમેશા ફરિશ્તોંકી સોહબતમેં આરામસે બસર હોગી.

શુરૂ' શુરૂ' મેં મુજે ફરિશ્તોંને પળાયા, મુખ્તલિફ ઉલૂમકી તા'લીમ દી. અકસર આસમાની રાજ ઔર ઉન્કે તફ્સીલી વાકિઆતસે આગાહ કિયા. પરવરદિગારે આલમકે રૂતબા ઔર જહોજલાલસે આશના (બાખબર) કિયા, ઈબાદત ઔર રિયાઝતકે તરીકે સમજાવે, આદાબે આસમાની બતાવે, ઔર જબ મੈં અપને તેજ દિમાગ ઔર અખરદસ્ત દિમાગકી મદદસે સબ કુછ સીખ ગયા તો વોહી ફરિશ્તે ગાલિબન ખુદાકે હુકમકે તહત (નીચે) મુઝસે ઉલૂમે આલિયહુમેં ઈમ્દાદ લેને લગે. આહિસ્તા આહિસ્તા મੈં અપની કાબિલિયતકી વજહસે ફરિશ્તોંકા મુકમ્મલ ઉસતાદ બન ગયા, અબ મેરી વો પોજીશન હો ગઈ જો કભી મેરે સામને ફરિશ્તોંકી થી. એક વકત વો થા કે મੈં ઉન્કે સામને એક શાગિર્દકી હેસિયત રખતા થા. ફિર એક દિન વો આયા કે વો સબકે સબ મેરી શાગિર્દીકો ફખ્રકા ઝરીઆ સમજને લગે.

અલ્લાહ અલ્લાહ ! કુદરતભી કેસે કેસે અજૂબે પેશ કરતી હૈ, કભી કિસીકો એ'જાઝ (ઈઝ્ઝત) બખ્શતી હૈ ઔર કભી કિસીકો જિલ્લત. અલ્લાહ મિયાંકા હમેશાસે વે દસતૂર હૈ કે વો અપની રાય ઔર અપને ઈરાદેકો સબસે અલગ થલક રખતે હૈ. કિસીકો કાનોં કાન ખબર ભી નહી હોતી, ઔર ઉન્હે જો કુછ કરના હોતા હૈ કર બેઠતે હૈ. બિસ્કો ચાહતે

ਹੈਂ ਧੰਯੁਯਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ, ਐਰ ਭਿਸਕੋ ਘਾਹਤੇ ਹੈਂ ਜਿਲਲਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ. ਯੇ ਉਨ੍ਹੇ ਰਾਸਤੇਸੇ ਗੁਮਰਾਹ ਛੋ ਯਯੇ, ਫ਼ਿਰ ਉਸੇ ਕੋਧ ਤਾਕਤ ਸੀਧੇ ਰਾਸਤੇ ਪਰ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਤੀ, ਐਰ ਭਿਸੇ ਸੀਧੇ ਰਾਸਤੇਕੀ ਘਾਯੀ ਦੇ ਦੇ ਫ਼ਿਰ ਉਸੇ ਕੋਧ ਤਾਕਤ ਗੁਮਰਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ.

ਮੌਯੂਦੁਲ ਅਮਾਨਾਮੇਂ ਲੀ ਉਨ੍ਹਾ ਦਸਤੂਰ ਅਟਲ ਹੈ. ਕੁਆਨ ਮਯੂਦਮੇਂ ਲੀ ਉਨ੍ਹੋਨੇ ਯਾਰ ਯਾਰ ਬੇਲੀ ਜਤਾਯਾ (ਯਤਾਯਾ) ਹੈ ਕੇ ਛਮ ਭਿਸੇ ਘਾਹਤੇ ਹੈਂ ਧੰਯੁਯਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ, ਭਿਸੇ ਘਾਹਤੇ ਹੈਂ ਜਿਲਲਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ, ਕਿਸੀਕੋ ਛਮੇਂ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਨੇਕੀ ਧੰਯੁਯਤ ਨਹੀਂ.

ਆਸਮਾਨੋਂਕੀ ਸੁਕੂਨਤ (ਰੁਖ਼ਾਧਸ਼)

ਪੇਲੇ ਆਸਮਾਨ ਪਰ

ਮੇਰੀ ਧੰਯਾਦਤ ਐਰ ਰਿਯਾਜਤ ਪੂਰੇ ਯੇਸ਼ ਪਰ ਥੀ, ਵਯਅਜ਼ਕੀ ਮਯਲਿਸੇਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਛੁਵਾ ਕਰਤੀ ਥੀ. ਪੇਲੇ ਆਸਮਾਨਕੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸੀਂ ਤਦਰੀਸਸੇ ਯਛੋਤ ਕੁਝ ਸੀਯ ਯੁਕੇ ਥੇ. ਮੈਂ ਲੀ ਉਨ ਸਯਸੇ ਮਾਨੂਸ ਛੋ ਗਯਾ ਥਾ, ਐਸਾ ਮਾ'ਲੂਮ ਛੋਤਾ ਥਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਲੀ ਉਨ੍ਹੀਮੇਂ ਸੇ ਐਕ ਛੁੰ. ਮੇਰੇ ਸਯ ਸਾਥੀ ਆਪਸਮੇਂ ਐਕ ਦੂਸਰੇਸੇ ਸਰਗੋਸ਼ਿਯਾਂ ਕਰਤੇ ਰੇਲਤੇ ਥੇ ਕੇ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰਨੇ ਅਯਅਜ਼ੀਲ ਜੈਸੀ ਛਸਤੀ ਉਨ੍ਹੀ ਤਾ'ਲੀਮੋ ਤਰਯਿਯਤਕੇ ਲਿਯੇ ਯਯਸ਼ੀ ਹੈ. ਮੁਯੇ ਲੀ ਸਯ ਕੁਝ ਮਾ'ਲੂਮ ਥਾ ਕੇ ਯੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੇਰੇ ਯਾਰੇਮੇਂ ਕਯਾ ਰਾਯ ਰਯਤੇ ਹੈਂ ? ਐਕ ਰੋਜ਼ ਯਕਾਯਕ ਮੁਯੇ ਯਤਾਯਾ ਗਯਾ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਆਸਮਾਨਕੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੇਰੇ ਜਲੀਸ (ਮਯਲਿਸਮੇਂ ਸ਼ਰੀਕ) ਛੋਨਾ ਘਾਹਤੇ ਹੈਂ, ਐਰ ਵੋ ਲੀ ਮੇਰੀ ਨਸੀਲਤੋਂਸੇ ਕੁਝ ਫ਼ਾਧਿਦਾ ਉਛਾਨੇਕੀ

તમન્ના રખતે હૈં. મૈને યે સુનકર જવાબ દિયા, મૈ હાજિર હૂં
 ઔર જો કુછ જાનતા હૂં ઉન્કો ઝર ખતાઉગા. વો શૌકસે
 વચ્ચઝકી મજલિસોંમેં શરીક હુવા કરે, લેકિન ઇસ્કે જવાબમેં
 મુજે ખતાયા ગયા કે દૂસરે આસમાનકે ફરિશ્તે પેહલે આસમાન
 પર નહી આ સકતે. ચુનાંચે ખુદાકે હુકમસે દૂસરે આસમાન
 પર પહોંચા દિયા ગયા. પેહલે આસમાનકે ફરિશ્તોંકો મેરી
 ઇસ તબદીલીસે ઔર જુદાઈ સે અફસોસ હુવા, મગર મૈને
 ઉન્હે સમજા દિયા કે ખુદાકે હુકમકે આગે હમ સબકી ગરદને
 ખમ (નીચી) હૈં, ઔર ચેહી હમારા ઇમતિયાઝ હૈ. ચુનાંચે
 પેહલે આસમાનકે ફરિશ્તે મેરે સમજાનેસે કુછ મુત્મઇન હો
 ગયે, ઔર ફિર અપને મેહબૂબ સાથિયોંકો હસરતો યાસકે
 સાથ છોળકર દૂસરે આસમાન પર ચલા ગયા.

દૂસરે આસમાન પર

યહાં પહોંચા તો ફરિશ્તોંને મેરી આઓ ભગત કી, ઔર
 મુઝસે કહા કે હમ સબને ખારગાહે ઇલાહીમેં અર્જ મઅરૂઝ
 (દરખાસ્ત) કરકે આપકો હાસિલ કિયા હૈ. કયા હી અચ્છા
 હો, અગર આપકી જિન્દગી ઔર અમલસે કુછ ભી સીખ
 સકે. વોહી વચ્ચઝકી મજલિસેં જો આપ પેહલે આસમાન પર
 મુન્અકિદ ફરમાયા કરતે થે, હમારે લિયે ભી મુફીદ હોગી.
 મૈને કહા પ્યારે દોસ્ત ! મૈ હર ખિદમતકે લિયે હાજિર હૂં.
 ચુનાંચે વોહી મશાગિલ જો પેહલે આસમાન પર થે યહાં ભી
 શુરૂં હો ગયે. એક લંબી મુદત તક યે સિલસિલા જારી રહા,

વહાં તક કે મેરી ઝરત તીસરે આસમાનકે ફરિશ્તોકો મેહસૂસ હુઈ. ઔર ઈસી તરહ દિલ ન ચાહને કે ખાવજૂદ મુજે દૂસરે આસમાનકે પ્યારે સાથિયોકો અલવિદા' કેહના પળા. ચલતે વક્ત મેરે મેહબૂબ દોસ્તોને જિન માયૂસ નિગાહોસે મુજે દેખા થા વો તીરકી તરહ મેરે સીનેકો છલની કર ગઈ, ઔર આજ તક ઈસ્કા અસર મેહસૂસ કરતા હું.

તીસરે આસમાન પર

પેહલે આસમાન પર જો બહાર થી કાશ મૈં બયાન કર સકનેકી તાકત રખતા, લેકિન જબ દૂસરે આસમાન પર પહોંચા થા તો વહાં કે મંઝર દેખકર પેહલે આસમાનકો ભૂલ ગયા થા, મગર અબ તીસરે આસમાનને તો મુજે બહોત હૈરતમેં ડાલ દિયા. કેસા સમાં (મંઝર) થા, બસ યે મૈં હી જાનતા હું.

વહાં ભી 'ચેહી દૌર શુરૂ' હો ગયા. રોઝના વચ્ચકી મજલિસેં હોતી થી, ઔર બહોત સારે ફરિશ્તે શિરકત કરતે થે. મુજે વહાં બહોત હી હરદિલ અજીઝી (સબકે દિલકી ચાહત) હાસિલ હુઈ. મૈંને ભી જી ખોલકર અપને અહબાબકો તા'લીમ ઔર ઈખાદતકે ફનમેં ચાર ચાંદ લગા દિયે.

ચોથે આસમાન પર

અભી ખૂદ મેરા ભી જી નહી ભરા થા કે ચોથે આસમાનકે ફરિશ્તોકી રંગે કશિશ (મુહબ્બતકી રંગ) ફળક ઉઠી. ઔર

ઉન્હોને ખુદા તઆલાસે દરખાસ્ત કી કે અઝાઝીલકો કુછ રોજકે લિયે હમારે આસમાન પર રેહનેકા મોકા' દીજિયે, તાકે હમભી ઉસ્કી નેક તા'લીમસે ફાઈદા ઉઠા સકે. ચુનાંચે બારી તઆલાકે હુકમસે મુજે ચોથે આસમાન પર જના પળા.

વહાં મૈને કયા દેખા ! યે એક બહોત બળા રાજ હૈ, ઔર મુજે ઈજ્જત નહી હૈ કે જાહિર કરે. કયૂં કે વહાં મેરી મુલાકાત ફરિશ્તોં કે અલાવહ ઔર ભી ચંદ મશહૂર રૂહોસે હુઈ, બહરહાલ મૈ જિસ્કે લિયે આયા થા અપને કામમેં મસરૂફ (મશગૂલ) હો ગયા, યહાં કે ફરિશ્તોં ને મેરી બળી ખાતિર મદદરાત (ઈજ્જત) કી, ઔર મૈને ભી ખૂબ જી ભરકે ઉન્કે સાથ મેહનત કી. તા'લીમે ખાસસે ફાઈદા પહોંચાયા, વહાં તકે મુજે પાંચવે આસમાન પર જનેકા હુકમ સુના દિયા ગયા, ઔર મૈ દિલ ન ચાહને કે બાવજૂદ ચોથે આસમાનસે ભી રવાના હો ગયા.

પાંચવે આસમાન પર

યહાં પહોંચા તો મા'લૂમ હુવા કે યહાં કે ફરિશ્તે લંબી મુદતસે મુજે બુલાનેકી કોશિશ કર રહે થે. આખિરકાર પરવરદિગારે મુતલક (ખે-કૈદ) ને ઉન્કી દરખાસ્ત કબૂલ કી. ઔર મુજે યહાં ભી ભેજ દિયા.

ઈસ આસમાન પર અજીબ બહાર થી. હર તરફ ઈબાદત હી ઈબાદત નજર આ રહી થી. મૈ ભી ઈસ મશગલામેં મશગૂલ હો ગયા. અકસર વઅઝકી મજલિસેં મુન્બાકિદ (કાઈમ) હોને

લગી. મેરે આનેસે યહાં કે ફરિશ્તોમે ખુદાકી ઈબાદતકા ખેપનાહ જજખા પૈદા હો ગયા. મુજે દેખ દેખકર ઉન સબને ભી અપની રિયાઝતમે ગૈર મા'મૂલી ઈજાફા (ઝિયાદહ) કર દિયા. અભી થોળા હી ઝમાના ઈસ આસમાનકી સુકૂનતકો (રહાઈશકો) હુવા થા કે મુજે છઠ્ઠે આસમાન પર પહોંચનેકા હુકમ મિલ ગયા. ચુનાંચે મૈં અપને દોસ્તોકો અલવિદા' કેહતાં હુવા રવાના હુવા.

છઠ્ઠે આસમાન પર

કિતની બહાર થી ઈસ આસમાન પર. કાશ ! એક દક્કા' ઔર દેખનેકા મોઝા' મિલ સકતા. એક વો વકત થા કે મૈં છઠ્ઠે આસમાન પર હુકૂમત કર રહા થા, ઔર તમામ ફરિશ્તે મેરે તાબે'દાર ઔર મોઅતિકદ થે. ઔર આજ વો વકત હે કે મૈં સિફ એક નઝઝારાકો તરસતા હૂં, યહાં કે ફરિશ્તે કિતને શરીફ ઔર મેહમાન નવાજ થે. ઉફ ! ચે ખિયાલ કરકે કલેજ મુંહકો આતા હે કે ઐસી જન્નત જૈસી જગહસે મેહરૂમ હોના પળા, યહાં બહોત હી કમ ઝમાના ઠહેરના (રેહના) હુવા કે મુજે સાતવેં આસમાન પર જનેકા હુકમ સુના દિયા ગયા. ચુનાંચે મૈં અપને સાથીયો કે ઈખ્લાસવાલે બરતાવ પર એહસાનકે આંસૂ નિખવર કરકે સાતવેં આસમાનકે લિચે રવાના હો ગયા.

सातवें आसमान पर

उरता उरता निहायत अदभो अछतिरामके साथ सातवें आसमान पर पहुँचा। हर तरफ़ नूरकी बारिश हो रही थी। बिधर देबिचे नूर ही नूर था, यहाँ के इरिश्ते क्या थे, हकीकतमें नूरके चलते इरिश्ते मुजस्समे थे। मेरी आंखें भीरह (यका योन्ह) हुँध जाती थी। बंद दरबान आगे बण्डे और उन्होंने दस्तूरके मुताबिक सातवें आसमानके इरिश्तों के आदाबो अछतिरामसे आगाह किया।

और आगे बण्डा तो इरिश्तोंकी एक छोटीसी जमाअतने मेरा धसतिकबाव किया। और जुदाका पैगाम सुनाया के मैं सात आसमानों के इरिश्तों के उसतादकी हिसियतसे सातवें आसमान पर ली इरिश्तोंको अपनी ता'लीमसे इाधदा पहुँचाऊँ। क्यूँके सातवें आसमानके इरिश्तोंने जुदासे दरब्बास्त करके मुझे मेहमानके तौरपर अपने पास बुलाया है।

युनांचे मैं पूरी तरह इरिश्तोंकी ता'लीम और तदरीसमें मसइक (मशगूल) हो गया। और लंभी मुद्त तक ये सिलसिला जारी रहा। यहाँ ये बात और लिख दूँ के अब मुझे धस किसमके अे'अजकी आदत हो गई थी, धस वास्ते अपनी हेरत अंगेज अजमत और तरककी पर मुझे कभी गौर करनेकी जरूरत मेहसूस ही न हुई थी, न मुझे गौरसे वास्ता पड़ा, बल्के मैं अपने बियाबमें सिर्फ़ ये समजता था के मेरी पैदाईशका मकसमद सिर्फ़ जुदाकी धिआदत है, और उसके

अलुकाभकी ता'भीले धर्शादमें इरिशतोंको दस देनेकी भिदमत
अंजाम दे रहा था.

जन्तमें

भुदा लला करे जन्ततके ठेकेदार लाई रिजवानका के भुजे
यहां ली चैनसे न जेठने दिया. भारगाहे भुदावंदीमें अर्ज
मअइज (दरप्पास्त) करता. मेरे पैर यहां ली उभाण दिये
और ये हुकमनामा लेजवाया के अथ जन्तमें पछोयकर
कुछ दिन इरदोसके रेहनेवालोंको ली अपनी ता'लीमसे इधदा
पछोयाउ.

भुजे धर्मकी भिदमत और जालिके काधनातके धर्शादकी
ता'भीलसे ही धतनी कुरसत न थी के जन्त और सातवे
आसमानके इर्क पर गौर करता, या उनमेंसे अक दूसरेको
इर्जलत देता. हुकम हुवा के जन्तमें जकर कुछ दिन वहां
वालों के अरमान ली पूरे कर दो. न धन्कारकी मजल, न
धकारकी हिम्मत. युनांये रंज और नाउम्मीदी के साथ
अपने उन साथीयोंको छोणकर जन्तमें चला गया.

जन्तमें दाभिल होते ही हवालदार साहबने जणे हंसते
बेहरेके साथ मेरा धसतिकपाल किया. केहने के लिये तो ये
हजरत इरदोसके दरबान हैं, लेकिन सच पूछो तो जणे मजे
करते हैं. उनकी जिन्दगी ऐसी चैनसे गुजरती है के उसकी
मिसाल भौजूदह दुनियाकी कोई राहत नहीं दे सकती.

हजरत देभते ही केहने लगे आधये लाई अजाजील !

હમારે ઐસે નસીબ કહાં કે આપકી ઝિયારત કર સકે, ઔર આપકી બેહતરીન તા'લીમ ઔર કાબિલે તકલીફ (પૈરવી કરનેકે લાઈક) ઝિન્દગીસે કુછ હાસિલ કર સકે. મૈને ઇનકિસારી (આજિઝી) કે લેહજેમેં (વાજેહ રહે કે ઉસ ઝમાનેમેં ખાકસારીકા રિવાજ નહી થા. ઇસ લફઝકી જગહ ઇનકિસારીકા લફઝ ઇસ્તે 'માલ હોતા થા.) ઉન્સે બહોત કુછ સુના, ઔર આબિરમેં કહા કે મૈ રખબુલ ઇઝ્જતકા અદના ઔર હકીર બંદહ હૂં, ઔર મુઝસે ઇસ સિલસિલેમેં જો કુછભી ખિદમત હો સકતી હૈ ઉસે અપને લિયે ફખ્રકા બાઈસ (ઝરીઆ) સમજતા હૂં.

ભાઈ રિઝવાન બોલે, અગર કુછ દિન હમેં ભી દરસો તદરીસ (સીખને સિખાને) સે ફાઈદા ઉઠાનેકા મોકા' દિયા જાએ તો હમ જન્નતવાલે અપની ખૂશ નસીબી સમજેંગે.

ફિરદોસમેં રેહનેવાલોંકી તરફ ઇશારા કરતે હુએ ઉન્હોને ફિર કહા કે ચે સબ ભી આપકે રહીને મન્નત (એહસાનમંદ) હોંગે. આપ અગર હમારી દરખ્વાસ્ત કબૂલ ફરમાકર કુછ રોઝ જન્નતમેં કિયામ કરે.

મૈને કહા, આપકો ભી મા'લૂમ હૈ કે પરવરદિગારને મુઝે ભેજા હૈ કે ચંદ દિન આપકે સાથ ભી ગુઝાર હૂં. ફિર ચે કેસે મુઝ્કિન હૈ કે મૈં ચહાં ન રહૂં. મેરી કયા મબલ હૈ કે હુકમકો પૂરા કરનેમેં સરકશીકા ઇરાદા ભી કર સકૂં.

ઇસ્કે બા'દ રિઝવાનને ખુદા તઆલાકી ઇબ્જતસે મુઝે તમામ જન્નતકી સૈર કરાઈ. દિલ બાગ બાગ હો ગયા, વો કુછ દેખા જો કભી ન દેખા થા, ઔર શાયદ અબ કભી ન દેખ સકૂંગા.

મતલબકે મૈં જન્મતમે રેહને લગા, ઔર વહાં ભી વોહી વચ્ચઝ ઔર નસીહતકા સિલસિલા શુર' હો ગયા. ઔર ચે દસતૂર મુકર્રર હુવા કે એક મખ્સૂસ ઔર અઝમતવાલી જગહ પર સુખ યાકૂત (લાલ મોતીયો) કા મિખ્બર તૈયાર હોતા થા, ઔર ઉસપર એક નૂરી અલમ ખળા કિયા જતા થા. ઉસપર મૈં વચ્ચઝ કેહતા થા. હર મજલિસમેં ફરિશ્તોંની તા'દાદ ઇતની જિયાદહ હોતી થી કે ઉન્કા ગિનના મેરી તાકતસે ભી બાહિર થા, ખુદા તઆલાકે સિવા ઇસ તા'દાદકો કોઈ નહીં જાનતા.

દસોં તદરીસકા ચે મુબારક સિલસિલા કઈ સાલોં તકે જારી રહા. ફરિશ્તોંને ઉસ ઝમાનેમેં મુઝસે બહોત કુછ હાસિલ કિયા. ગો સાતોં આસમાનોંસે જિયાદહ ફિરદોસમેં ફરિશ્તોંને મુઝસે ફાઈદા ઉઠાયા, લેકિન મેરે ખિયાલમેં વો ઇતના હે જૈસે કિસી બગૈર સાહિલકે (બગૈર કિનારેકે) સમંદરમેંસે કિસીને ચંદ કતરે લે લિયે હો.

હુ.૧ પૈગમ્બર

ઇસ તરક્કીવાલે ઝમાનેમેં ઝમીનકી દુનિયાને ફિર એક કરવટ બદલી. મૈં આસમાનોંમેં તદરીસમેં મશ્ગૂલ થા, ઔર આસમાની દુનિયાકો ઇલ્મ ઔર ઇબાદતકી દોલતસે માલામાલ કર રહા થા. ઇધર ઝમીનકી બચી બચાઈ મખ્લૂક ફિર સિમટ સિમટકર એક મરકઝ પર જમા' હો ગઈ થી, ઔર અપની ખોઈ હુઈ વકઅત ઔર નિગાહે ઇલતિફાત (તવજ્જોહકી

નજર) ઢૂંઢ રહી થી.

મુજે ખબર મિલી કે મેરી કૌમકે બહોતસે અફરાદ જો કિસી ઝમાનેમે ફરિશ્તોંકી લખાઈ મેં ખતમ નહી કિયે ગએ, ઔર જિન્કો પરવરદિગારને કિસી મસલિહતસે ઈધર ઉધર છુપ જાનેકી ઈજાજત દે દી થી. અબ ફિર બે-સરો સામાન ફિર રહે હેં, ઔર ઉન્હે કોઈ સચ્ચા રાસ્તા દિખાનેવાલા નહી હે. યે હાલાત મા'લૂમ કરકે મેરા દિલ બેહાલ (બે-ચૈન) હો ગયા. દિલને કહા છોળ ઈન મશાગિલકો, તેરી કૌમ બે-ચારો મદદગાર ઔર ડાંવા ડોલ ફિર રહી હે. ઉન્હે રાસ્તા ખતા ! તાકે વો ભી તેરી તરહ ઈબાદતમેં મસરૂફ (મશગૂલ) હોકર અલ્લાહકા કુર્બ હાસિલ કર સકે, મગર મુશ્કિલ યે થી કે અગર મેં કૌમી લીડરી કે હાસિલ કરનેકી દરખ્વાસ્ત કરતા હૂં તો જન્નત ઔર ઉસ્કી સુકૂનત (રહાઈશ) હાથસે જાતી હે, ઔર યે અઝમત ઔર વકાર જો આજ હાસિલ હે ફિર નહી રહેગા. મુજે અબસે બહોત પેહલે કે વાકિઆત યાદ યે જો બદ આ'માલિયોંકી વજહસે ઝમીનવાલોં પર ગુઝરે યે, ઔર જિન્કે તસવ્વુરસે અબ ભી રૂહ પર બેહોશીકા આલમ તારી હો જાતા હે.

એક તરફ જન્નત થી ઔર એક તરફ કૌમી રેહબરી. મેરે દિલકી દુનિયામેં દોનૂં જંગ કર રહી થી. કભી એ'જાઝે જાતીકા ગલબા હો જાતા થા, ઔર કભી કૌમી મુહબ્બતકા ગલબા હો જાતા થા. કભી સોચતા થા કે કૌમકી રેહબરી કે લિયે ઝમીન પર જાના પળેગા તો યે આસમાની રહાઈશ છીન લી જાએગી, ઔર કભી યે એહસાસ પરેશાન કરતા થા

કે કૌમી ખિદમત પર હજાર રાહતેં કુરબાન કર દેની ચાહિયે. મતલબકે જેહની પરેશાનીમેં મુબતલા થા કે ખુદા તઆલાકી ખારગાહસે હુકમ મિલા.

તુમ અગર ચાહો તો હમ તુમ્હેં તુમહારી કૌમકા રેહબર બનાકર લેજ સકતે હૈં, તાકે તુમ ઉન ભટકે હુએ લોગોકો સીધે રાસ્તે પર લગાકર કૌમી ફર્જ પૂરા કરો. ઉસ્કે બા'દ ભી તુમહારે સાથ ચે રિઆયત રહેગી કે તમુ જબ ચાહો આસમાન પર બગેર રોક ટોક આ સકતે હો, ઔર જબ ચાહો અપની કૌમમેં જા સકતે હો, તુમહારે લિયે સાતો આસમાન ઔર જન્નતુલ ફિરદોસમેં દાખિલ હોનેમેં કોઈ રૂકાવટ ન હોગી.

અંધેકો કયા ચાહિયે દો આંખેં. મૈં તો ખુદ ચે ચાહતા થા કે કિસી તરહ મુજે ઈન દરબતકે હોતે હુએ ભી કૌમી રેહબરીકા મૌકા' મિલ જાએ. ચુનાંચે મૈંને ખાલિકે કાઈનાતસે અર્જ કી.

અચ પરવરદિગારે આલમ ! તૂ ગૈબકા જાનનેવાલા હે, તૂને દિલકી ખાત જાનકર મુજે ખામુરાદ ફરમાયા હે. અબ મૈં તુજહીસે મદદ તલબ કરતા હૂં કે મુજે ઝમીન પર લેજનેસે પેહલે ઈતની તાકત દે કે ઝરતકે વકતમેં કિસી કામમેં મા'ઝૂર ન રહૂં, ઔર ઝમીનકે ઝરેં ઝરેંકો મુતીઅ ઔર ફરમાં ખરદાર બના સકૂં.

ખુદાકી રહમતને મેરી ચે તમન્ના ભી પૂરી કી, ઔર બહોત ઈજ્જતકે સાથ મુજે અપની કૌમકી રેહબરી કે લિયે લેજ દિયા. બહોત સારે ફરિશ્તોકી ફૌજભી મેરે સાથ કર દી.

આસિસ્ટન્ટ ચૈગમ્બરોંકી રવાનગી

મੈં ફરિશ્તોંકી બહોત બળી ફૈજકે સાથ ઝમીન પર આયા, ઔર અપની રહાઈશ (રહેને) કે લિયે એક નિહાયત બેહતરીન ફિઆવાલી જગહ તય કરકે રહેને લગા. ફરિશ્તોંકી ફૈજે ભી મેરે ચારોં તરફ બસ ગઈ.

અબ મૈને અપની કૌમકી રેહબરી કે લિયે એક પ્રોગ્રામ બનાયા, ઔર પૂરી સોચ બિચારકે બા'દ ચે મુનાસિબ સમજા કે મૈં અપની કૌમકે પાસ આસિસ્ટન્ટ ચૈગમ્બર ભેજૂં, તાકે વો તા'લીમે ખુદાવંદીસે જીન્નાતકી કૌમકો બેહરહવર (ફાઈદા ઉઠાનેવાલા) કર દે. ચુનાંચે મૈને ચંદ દિનોંકી કોશિશકે બા'દ અપની કૌમકે ચંદ અફરાદસે દોસ્તી કરકે ઉહેં અપને સાથ મિલા લિયા, લેકિન મેરી હૈરતકી કોઈ ઈનતિહા ન રહી. જબ મૈને દેખા કે સિર્ફ ચંદ દોસ્તોં કે હાસિલ કરનેમેં મુજે કાફી પરેશાની ઔર મુસીબતોંકા સામના કરના પળા. ચે ભી અજબ બાત થી કે ઈસ તબાહી ઔર બે-ચારગી કે બાવજૂદ ચે કૌમ અબ ભી ગુરાંતી (ધમંડ કરતી) થી, બહરહાલ હિકમતે અમલીસે ઉનમેંસે કુછ ઐસે અફરાદ હાસિલ કર હી લિયે જે મુજે મેરે પ્રોગ્રામમેં મદદ દે સકતે થે.

સબસે પેહલે મૈને સહલૂ તલીસ ઈબ્ને બલાહતકો અપને નાઈબ (ચા'ની આસિસ્ટન્ટ ચૈગમ્બર) કે તૌરપર કૌમકી તરફ ભેજા. સહલૂ તલીસ નિહાયત હોશિયાર ઔર મુત્તકી જીન (જીન્નાત) થા, ઔર મેરા ખિયાલ થા કે વો ઈસ ખિદમતકો નિહાયત અકલમંદીસે પૂરા કરેગા.

લેકિન અફસોસ હૈ કે જાને કે બા'દ ઉસને કાફી જમાના તક કોઈ ખબર નહી લેજી. તખ મૈને એક દૂસરે જીનકો તૈયાર કરકે રેહબરકે તૌરપર કૌમકી તરફ રવાના કિયા. વો ભી એસા ખો ગયા કે અર્સા (લંબે જમાને) તક ખબર નહી મિલી. ઈસ્કે બા'દ મજબૂરન તીસરે પૈગમ્બરકો તય કિયા. ચે હજરત ભી અપને પેહલે સાથીયોંકી તરહ હવામેં ગાઈખ હો ગયે. મજબૂરન એક ઔર પૈગમ્બર રવાના કિયા. ચે હજરત ભી એસે ગયે કે ખત ભી ન લેજ રસીદકા (પહોંચનેકા). પાંચવાં પૈગમ્બર લેજ તો ચે હજરત પાંચવાં સવાર સાબિત હુએ. મજબૂરન છઠ્ઠા પૈગમ્બર તૈયાર કિયા, ઔર ખૂબ સમજા બુઝાકર લેજ ઔર તાકીદ કર દી કે તમુ પેહલોંકી તરહ ન જૈકે રેહના, કમસે કમ હાલાત સે ઝરૂર ખબર કરના, મગર ચે ભી અપને સાથીયોં કે ભાઈ સાબિત હુએ.

અખ મુઝે બળા તઅજબુખ હુવા, ઔર મૈને સોચા કે અગર ચેહી રાત દિન હૈ (ચેહી હાલ હૈ) તો કૌમકી રેહબરી અપને બસકી બાત નહી. સોચતે સોચતે દિલને કહા, કમસે કમ એક બાર ઔર કોશિશ કર લૂં, આખિર ચે લોગ ગાઈખ કયૂં હો જાતે હૈ ? જિસે લેજતા હૂં બસ ચેહી સમજના પળતા હૈ કે લેજ દિયા. કોઈ ખૈર ખબર નહી મિલતી. ખૂદ મુખ્તાલિફ તરીકોસે જાનેવાલોં કે હાલાત મા'લૂમ કરતા હૂં તો પતા ચલતા હૈ કે વહાં કોઈ પહોંચા હી નહી, સહીહ હાલાત હી કોઈ નહી બતાતા.

મૈને અપની કોશિશસે ચંદ અફરાદ હાસિલ કિયે ચે. ઉનમેંસે કઈ મો'તબર ઔર ભરોસેકે નુમાઈન્દે લેજ ચુકા હૂં,

લેકિન અલી પેહલા દિન હે. અબ મૈને બાકી બચે સાથીયો પર નજર ડાલી ઔર આબિરી કોશિશકે લિયે આસિક્ક ઇબ્ને યાસિક્કકો પસંદ કિયા. યે બહોત હી તેજ તરાર (હોશિયાર) ઔર બહોત હી ચાલાક જીન થા, બહોત ઇબ્નાદત કરનેવાલા ઔર પરહેઝગાર થા.

આસિક્કકો પેહલે તો ઇસ ખિદમતસે કુછ તઅમ્મુલ (ખૌફ) હુવા, લેકિન મેરે સમજાનેસે પૈગમ્બરીકા ઝંડા લેકર રવાના હો ગયા. મૈને ઝરૂરી હિદાયતેં કી, ઔર ખૂબ અચ્છી તરહ પળ્હા દિયા કે જિસ તરહલી મુશ્કિન હો કૌમકો આસમાની શરીઅત પર અમલ પેરા હોનેકી તલ્કીન કરો, ઔર હાલાતસે મુજે ખબર કરતે રહો, ઐસા ન હો કે પેહલે પૈગમ્બરોંકી તરહ તુમલી મુંહ છુપા બૈઠો.

આસિક્ક અલ્લાહકા નામ લેકર રવાના હો ગયા, ઔર વો વા'દા કર ગયા કે અપની પૂરી તાકતસે હિદાયત પર અમલ કરેગા.

એક ઝમાના તક મુજે ઉસ્કી ભી ખબર ન મિલી. મૈ સમજ ગયા કે યે ભી પિછલે નબીયોંકી તરહ ભાગ ગયા, લેકિન હૈરત યે થી કે સખ્ત તેહકીકાતકે બાવજૂદ યે પતા કિસી તરહ ન ચલતા થા કે મેરે ભેજે હુએ પૈગમ્બર કહાં ગાયબ હો જાતે હૈં, ન ઉન્કા વહાં પહોંચના પાયા જાતા હે, ન કોઈ યે ઇકરાર કરતા હે કે હમને ઉન્હે કિસી જગહ દેખા હે. મૈ નયે તરીકોં ઔર આઈન્દાકી તજવીજોં પર સોચ હી રહા થા કે એક દિન આસિક્ક નિહાયત હૈરાન ઔર પરેશાન આયા ઔર કેહને લગા.

अय अज्जील ! तुमने आजतक जितने नपी अपनी कौममें लेजे हैं, वो सभ इनाके घाट उतार दिये गये. कौमके लीडर जिन्नातों ने हर पैगम्बरके साथ अछोट जुल्मका भरताव किया है, वो अपने दरमियान किसी सीधा रास्ता अतानेवालेको देअना पसंद नही करते.

तुमने जितने पैगम्बर लेजे हैं, उन सभके साथ जनवरों जैसा सुलूक किया गया है. और ये केहकर इना किया गया है के तुमने अपनी कौमसे गदारी करके दूसरी पार्टी से मेल-जोल पसंद किया था, धंस वास्ते तुम धंस काबिल नही हो के हममें मिल बैठ सको.

ये हादसा (वाकिया) सुनकर मेरे तन-अदनसे आगकी चिंगारीयां निकलने लगी, और मैंने उसी वकत अल्लाहकी पारगाहमें दुआ की के अय जालिके काईनात ! मुझे धतनी ताकत दे के मैं अपनी कौमसे अदला ले सकूं, और मुझे कोई नुकसान न पहुँचे.

धर्शाह हुवा के अदला ले सकते हो और तुम्हें कोई नुकसान न पहुँचेगा.

युनांचे मैंने उसी वकत इरिशतोंकी कौजको हुकम दिया के जिन्नातोंकी कौममें से जितने नाइरमान और जागी हैं सभको नापूछ और अतम कर दो. किसी के साथ रियायत न करो. हां कोई मुत्तकी और परहेजगार नजर आये तो उसको अहतिरामके साथ हमारे पस लेज दो, और जागीयोंमें अगर कोई सीधे रास्ते पर चलने और आसमानी शरीअत पर अमल करनेका वा'दा करे तो उसको भी हिफाजतके साथ

હમ તક પહોંચા દો.

ફરિશ્તોંકી ફૌજને ઐસા હી ક્રિયા. બાગી ઔર નાફરમાનોંકો ચુન ચુનકર નેસ્તો નાબૂદ (ખતમ) કર દિયા. અબ ઇસ દુનિયામેં સિર્ફ મુત્તકી ઔર નેક લોગ રેહ ગએ થે, ફસાદ ઔર બગાવતકા ખાતમા હો ચુકા થા.

ખુદાકા વાયસરાય (નાઈબ)

ઇસ જગે આજીમકે બા'દ દુનિયાસે ગુનાહોંકા નામો નિશાન હી જાતા રહા. જિસ તરફ નિગાહ જાતી થી રૂકૂઅ ઔર સિજદહકા મંજર સામને આ જાતા થા. મુજે અપની ઇસ અજીમુશાન (બળી) કામિયાબી સે બહોત ખૂશી હુઈ. ઔર દસ્તૂરકે મુવાફિક બચે ખુચે અફરાદકે દસોં તદરીસમેં મશગૂલ હો ગયા. અબ મુજે ઉન લોગોંકો તા'લીમ દેનેમેં કોઈ પરેશાની નહી થી. ઔર મેં જાતી તૌરપર બહોત આસાની કે સાથ પેગમ્બરી કરને લગા. બાદશાહે હકીકીકો મેરી ખિદમત પસંદ આઈ. ઔર ઉસને મુજે અપના વાયસરાય બના લિયા. ઔર વાયસરાય બનાને કે બા'દ તમામ દુનિયા મેરે કબ્જેમેં કર દી. જમીનકા ચપ્પા ચપ્પા મેરી હુકૂમતમેં આ ગયા, ઔર સાત આસમાનોંકી બાગદોળ (લગામ) ભી મેરે હાથમેં દે દી ગઈ, જન્નત ઔર દોઝખ ભી મેરે જેરે અસર આ ગએ.

અબ મેરે ફરાઈજ બહોત કુછ બળહ ગયે થે, લેકિન ચૂંકે દુનિયાસે ગુનાહોંકા રિવાજ ખતમ હો ચુકા થા, ઇસ વાસ્તે મુજે બહોત સારા વકત અલ્લાહકી તા'રીફકે લિયે ભી મિલ

जता था. मेरी ध्यादतकी जगहली उस जमानेमें भण्सूस नही रही थी. जिस तरह हिन्दुस्तानका वायसराय गरमी के भोसभमें सिमला, और ठंडीके भोसभमें देहली, और भिजां (पत्ते जणनेके भोसभ) में रियासतों वगैरहका दौरा करता था. जहां जरूरत समजता था यला जता था, बिलकुल येही हालत मेरी थी. जब ज़ याहता अभीन पर मुसल्ला भिछकर अल्लाहकी ध्यादत करता, और जब ज़ याहता आसमान पर पहुँच जाता. न यहाँ कोई परेशानी और न वहाँ कोई तकलीफ़. अलबत्ता भोसभे भिजां (पत्ते जणनेके भोसभ) का उस जमानेमें रिवाज नही था, इस वास्ते कोई नई सरजमीन इस भोसभके लिये नही बनी थी.

मेरी आदशाहत पूरी तरक्की पर थी. वायसरायकी तरह मुजपर मजबूरीयां और पाबंदीयां हुकमरां नही थी. मैं हकीमी आदशाहकी नियामत (नाधब होने) के आवजूद बिलकुल आजाद था. आप यकीन कीजिये के धतनी अजमत और बुलंदी के आवजूद मैंने किसीको नही सताया. अमनो अमानके देवताको कभी नाराज नही किया. मैं मुल्क और क़ैमके लिये वायसराय बनाया गया था. मेरा मकसद और मेरी जिन्दगीका मिशन (मकसद) सिर्फ़ येही था के मेरी बिदमतसे अवामका भला हो. आज कलके आदशाहोंकी तरह मुजमें मुल्कगीरी (मुल्क लेने), जोर परस्ती (ताकत पर काबू पाने) और जह तलबी (धज्जत हासिल करने) का मादा नही था. आज कलके आदशाहोंकी तरह गरीब और कमजोर पर लालची निगाहें डालनेका मैं आदी न था, और न मुजमें अती

વળહત (ઈજ્જત) પર મગરૂર હોને ઔર દૂસરેકો હકીર સમજનેકી સલાહિયત થી. મેરે નજદીક સબ બરાબર થે, કયું કે મેરે નજદીક હુકૂમત ઔર બાદશાહી ઈસ લિયે હોતી થી કે કૌમ ઔર વતનની ખિદમત કી જાએ, ન ઈસ લિયે કે તાકતકે ઘમંડમેં તાકતવાલા અપની કૌમકી પરવરિશકા ખ્યાલ ભી દિલસે હમેશા કે લિયે મિટા દે.

આજ કલ જિસ ચીજકા નામ ઈન્સાની દુનિયાને બાદશાહ રખ્યા હે, વો ઇતની જલીલ ચીજ હે કે મેને અપની તમામ ઉમરમેં ઇતના નાપાક ઓહદા ન અપની કૌમમેં પાયા ઔર ન અબ ઈસે પેહલે ઈન્સાની નસલોમેં દેખા. ખુદાકી પનાહ ! આજ કલકા ઈન્સાન જાતી વળહત (જાતી દબદબા) ઔર એશો આરામકે લિયે હુકૂમત કરતા હે. ઉસે રઈયતકી તકલીફ ઔર આરામ પર સોચનેકા મૌકા' હી નહી મિલતા, બલ્કે વો ચે સોચ લેતા હે કે રઈયતકી જરૂરતો પર સોચના મેરા કામ નહી, દૂસરે મુલાજિમ રઈયતકી દેખલાલ કર લેંગે.

કિતના અફસોસનાક ઔર ખુદગર્જના (મતલબી) ખિવાલ હે. હુકૂમતકા તખ્ત ઔર હુકૂમતકે મખસૂસ ઈખતિયારાત તૂ અપને હાથમેં મજબૂત પકળ લે, ઔર ચે સમજકર બેઠા રહે કે રઈયતકે હાલાત પર નીચેવાલે અફસર લોગ ગૌર કર લેંગે. ખજાનાકી ચાખીયાં તૂ અપને જેબમેં રખજે, ઔર ચે સોચ લે કે ચે ખજાના અપના કામ જારી રખજેગા, અપને કાન ફોળકર (બેહરા બનકર) બેઠ જાએ ઈસ ઇનતિજરમેં કે રઈયતકી ફરિયાદ કોઈ ઔર સુન લેગા. ચે હે ઈન્સાની દુનિયાકા બાદશાહ, ઔર ફિર લુત્ફ ચે કે ઇન જૈસે હાલાતકે

બાવજૂદ ભી હજરતે ઈન્સાન અપનેકો અશરકુલ મખ્લૂકાત સમજનેકી ગલતીમેં મુખતલા હે, અગર ખુદગર્જી ઔર ઐશ પરસ્તી ઔર કૌમસે લાપરવાહીકા નામ શર્ફ (ઈઝ્જત) હે તો ઐસે શર્ફકો દૂરસે સલામ, યે તો હજરતે ઈન્સાન હી કો મુબારક રહે.

સખસે પેહલા શૈતાની ખ્યાલ

મેરે અચ્છે ઈનતિજામ ઔર હોશમંદીયોસે મા'ખૂદે હકીકી પૂરી તરહ મુત્મઈન થા. ઔર ઝમીનો આસમાનકા ચપ્પા ચપ્પા મેરા મુતીઅ ઔર ફરમાં બરદાર બના હુવા થા. કિસીકો સરકશીકી મબલ ન થી. મૈં જો કુછ ચાહતા થા કર સકતા થા. દુનિયાકી હર તાકત મેરે ઈબતિયારમેં થી. અપની કૌમકો અલાવહ ફરિશ્તોકી દુનિયા પર ભી મૈં ઈસી તરહ મુસલ્લત થા. ઔર વો સખ મેરી તાબે'દારીકો સઆદત (નેક બખ્તી) સમજતે થે.

એક દિન જૈઠે જૈઠે મુજે ખ્યાલ અયા કે નબિઝુબિલ્લાહ (ખુદાકી પનાહ) 'નકલે કુફ્ર કુફ્ર ન બાશદ' (કુફ્રી નકલ કરના કુફ્ર નહી હોતા). અબ અગર કિસી વજહસે હકીકી બાદશાહ અપની તમામ સરપરસ્તીયો કે સાથ બાદશાહતસે અલગ હો જાએ, યા ઉસ્કી તાકત કિસી મા'મલામેં કમઝોર હો જાએ તો મૈં ઉસ્કે બા'દ ભી ઈસી ઈત્મીનાનકે સાથ હુકૂમત કર સકતા હૂં, ક્યૂંકે અબ મૈં કિસી મા'મલામેં નબિઝુબિલ્લાહ ખુદાકા મોહતાજ નહી હૂં. વો ઝમાના ગુઝર ગયા, જબ મૈં

ખાત ખાતમેં ઉન્કા મોહતાજ થા, ઔર વો બાર બાર મેરી મદદ કરતે થે, ઔર હર હર મરતખા મુખ્તલિક્ કિસમકી તાકતે મુજે બખ્શતે રેહતે થે.

આજ જરૂરતસે જિયાદહ હર તાકત મેરે પારા હૈ, અબ ન મુજે કિસીકી મદદકી જરૂરત હૈ, ન કિસીકી સરપરસ્તીકી. અગર ચાહું તો આજ હી પૂરી આજદીકા એ'લાન કર દું.

દૂસરા શૈતાની ખ્યાલ

અફસોસ ! અચ્છા ખાસા સમજદાર હોને કે ખાનજૂદ મેરી અકલ પર ઉસ વકત પત્થર પળ ગએ ઔર મૈં યે ન પરખ સકા કે જિસમેં એ'જાજ બખ્શનેકી તાકત હૈ વો જિલ્લત ભી તો દે સકતા હૈ, મૈં સોચતા ભી કેસે ? મેરી પૈદાઈશ આગસે હુઈ થી, ઔર એહસાન ફરામોશી (એહસાન ભૂલના) આગકી ખાસિયત હૈ, ઈસ વાસ્તે કહા જા સકતા હૈ મૈં બેકુસૂર થા, એહસાન ફરામોશી (એહસાન ભૂલને) કે ઈન નાપાક ખિયાલાતકો રોકના મેર બસકી ખાત નહી થી.

પેહલે શૈતાની વસવસા પર જિતને આંસૂ બહાઉ કમ હૈ, કયું કે પેહલી ખાત થી. મગર ઈસ્કે સાથ હી યે એહસાસ ભી શુરૂ' હો ગયા થા કે અગર ખુદા ચાહે કે અજાઝીલસે યે તમામ ચાહતે ઔર અજમતે છીન લે, યા છીનકર કિસી દૂસરેકો દે દે, તો શાયદ ઉસે બહોત કુછ તકલીફે ઉઠાની પળેગી, ઔર (નબિઝુબિલ્લાહિ મિનૂ અલિક) ફિર ભી કામિયાબ ન હો સકેગા, કયું કે દુનિયા જહાં કી હર તાકત

મેરે કબજેમેં આ ચુકી હે, ઔર જિસકે બલબોતે પર (તૌબા તૌબા) ઉસે નાઝ હૈ વો મેરે ઈખતિયારમેં હૈ.

લા'નત હૈ મેરે ઈન ખિયાલાત પર, જિન્હોને મુજે કહીઝી ન રખ્યા ઔર સબ છિનવા દિયા, બહરહાલ ઉસ વકત ઈન શૈતાની વસવસોં કે બાવજૂદ મુઝસે કોઈ પૂછપરછ નહીં કી ગઈ, ઔર મૈં ઉસી તરહ હુકૂમત ઔર પૈગમ્બરી કરતા રહ્ય.

જિખ્રઈલ (અલૈ.) કી પૈદાઈશ

ઉસી ઝમાનેમેં આસમાનસે ખબર આઈ કે પરવરદિગારે આલમને જિખ્રઈલ (અલૈ.) કી પૈદા ફરમાયા હૈ, ઔર ઉન્હે અમીનુલ્લ વહી કે ખિતાબસે ભી નવાઝ હૈ, મુજે ઈસ ખબરસે બહોતહી તકલીફ હુઈ, કયું કે મૈં અપની મૌજૂદગીમેં કિસી દૂસરેકો ઈકતિદાર (હુકૂમત) પર દેખના પસંદ ન કરતા થા, ન મુજે ચે પસંદ થા કે મેરે હોતે હુએ કિસી દૂસરેકો કોઈ ખિતાબ ઔર અઝમત અતા હો.

સુના ગયા કે જિખ્રઈલ (અલૈ.) પૈદા હોતે હી સિજદમેં ગિર ગએ, ઔર ચે સિજદહ આજ કલકે હિસાબસે તકરીબન તીસ હઝાર (૩૦,૦૦૦) સાલકી મુદતમેં ખતમ કિયા. જબ જિખ્રઈલ (અલૈ.) ને સિજદહસે સર ઉઠયા તો અપને મા'ખૂદસે દરયાફત (મા'લૂમ) કિયા કે અય પરવરદિગાર ! જિસ તરહ મૈંને તેરી ઈબાદતમેં કિયામ કિયા હૈ ઉસ્કી મિસાલ તેરી મખ્લૂકમેં મિલ સકતી હૈ ? ઈર્શાદ હુવા જિખ્રઈલ (અલૈ.) ! તુમહારી ઈબાદત મુશ્કિન હૈ કે તુમહારી નઝરમેં જિયાદહ

અહમિયત રખતી હો, લેકિન તુમ્હે મા'લૂમ નહી હૈ કે મેં આખિરી ઝમાનેમેં એક એસા ગિરોહ (ક્રીમ) ભી પૈદા કરૂંગા કે જિસ્કી દો રકા'ત નમાઝ તુમહારે તીસ હજાર સાલકે એક સિજદહસે જિયાદહ અફઝલ ઔર ખુલંદ હોગી, ઔર ઈસ દો રકા'ત નમાઝકા સવાબ તુમહારે લંબે સિજદહસે લાખો ગુનાહ જિયાદહ હોગા.

બિખ્રધલ (અલૈ.) કો ચે જવાબ સુનકર બળી હૈરત હુઈ કે તીસ હજાર સાલકે સિજદહસે દો રકા'ત નમાઝકી અહમિયત કેસે જિયાદહ હૈ ? ઔર ઈસ્કા જિયાદહ સવાબ હૈ. આખિરકાર ઉન્હોને પરવરદિગારસે ફિર સવાલ કિયા, 'કૈફ અલિક ચા રખ્ખલ્યાલમીન. ચા'ની અચ પરવરદિગારે આલમ ! ચે કેસે ?'. ઈર્શાદ હુવા, તુમ નહી જાનતે બિખ્રધલ (અલૈ.) । કે વો કિન કિન મુસીબતોમેં ચે દો રકા'ત નમાઝ અદા કરેંગે. મૈને તુમ્હે નૂરે ખાલિસસે પૈદા કિયા હૈ, ઔર તમામ નફ્સાની ખ્વાહિશાત ઔર જિસમાની અલાઈક (જિસમાની ઝરૂરતે) ઔર રોઝીકી તલાશ વગૈરહકી હર આફતસે દૂર રખ્યા હૈ. તુમ્હે કોઈ બેહકાને ઔર સીધે રાસ્તેસે ભટકાનેવાલા ભી નહી બનાયા, લેકિન ઉસ ગિરોહકા ઈમતિહાન લેને (આઝમાને) કે લિયે મૈને તરહ તરહકી પાખંદીયાં તજવીઝ (તચ) કી હૈ. ખ્વાહિશાતે નફ્સાનીકો ભી ઉન્કા દુશ્મન બનાયા હૈ. રોઝીકી તલાશકા બોઝ ભી ઉન્હી પર રખ્યૂંગા, તરહ તરહકી જિસમાની આઝર (તકલીફ) ભી ઉન્હે હોંગે. ઉસ્કે ખા'દ દેખૂંગા કે કિતને એસે હૈ જો મેરે બતાએ હુએ રાસ્તા પર કાઈમ રેહકર ઉન પાખંદીયોસે ગુઝરતે હૈ, ઔર તુમ હી

ખતાઓ બિખર્ધલ (અલૈ.) ! જખ ઈન હાલાતમે વો દો રકા'ત નમાઝ અદા કરેંગે તો વો તુમહારે હઝાર સાલકે સિજદેસે કિતની જિયાદહ બા-વકઅત ઔર તા'રીફકે કાબિલ હોગી, તુમ તો સિર્ફ નૂરસે પૈદા કિયે ગએ હો, તુમહારા કામ ઈબાદત હૈ, તુમહારી સરિશત (ખસલત) મેં ઈબાદત હૈ, ઔર વો ગિરોહ આબો ગુલકી કશ મકશ (રોઝીકી પરેશાની) મેં ભી સિજદએ ઈબાદત ખજ લાએગા તો અખ તુમહી ગૌર કરો કે તુમહારી ઈબાદત તા'રીફકે કાબિલ હૈ યા ઉસ ગિરોહકી ?

બિખર્ધલ (અલૈ.) ને ચે હાલાત સુનકર કહા, પરવરદિગાર ! તૂ અલીમ (જનનેવાલા) ઔર ખખીર (ખખર રખનેવાલા) હૈ. ઝહિર ઔર ખાતિનકે હાલાત તૂ હી જનતા હૈ, મેરી કયા મજલ કે તેરી હિકમતે અમલીયોં પર ગૌર કરનેકા ઈરાદા ભી કર સકૂં. ઈસ્કે ખા'દ બિખર્ધલ (અલૈ.) ખ-દસ્તૂર અલ્લાહકી ઈબાદતમે મશગૂલ હો ગએ, ઔર ચે મઆમલા ચહીકા ચહી રેહ ગયા.

અલ્લાહ મિયાંકી પેશીનગોઈ

એક રોઝકા ઝિકર હૈ કે મૈં સાત આસમાનોકી સૈરો તફરીહ (ધુમને) કે લિયે ગયા, કયા દેખતા હૂં કે લૌહે મહકૂઝ પર આસમાની ઝખાનમે નીચેવાલી ઈખારત લિખ્ખી હુઈ હૈ.

હમારા એક ખંદા એસા હૈ જિસે હમ તમામ કિસમકી નેઅમતોસે માલામાલ કરેંગે, ઔર ઝખીનસે ઉસ્કો આસમાન

પર પહોંચ્યા દેગે, ઔર આસમાનસે ફિર ઉસ્કો જન્નતમે લે જાએંગે. ઉસ્કે બા'દ હમ એક ખાસ કામ પર મામૂર કરેંગે, લેકિન વો ઇન્કાર કરેગા ઔર બગાવત પર તૈયાર હો જાએગા.

મુજે ચે ઇબારત (અલ્ફાઝ) પળહકર બળી હી હેરત હુઈ. એસા કૌન હોગા જો અપને એહસાન કરનેવાલે કે સાથ એસી એહસાન ફરામોશી કરેગા (એહસાન ભૂલનેવાલા હોગા) ? મૈને સોચા કે અગર મેરે સાથ કોઈ ઇતના એહસાન કર દે તો અપની જાન તક ઉસપર કુરબાન કર દૂંગા. બળા બદ નસીબ હે વો બંદા જિસપર ખુદા એસી એસી નેઅમતે નાજિલ ફરમાએ ઔર વો સરકશી પર તૈયાર હો.

દૂસરી મરતબા ઇબારત પળહનેકા ઇશાદ કિયા તો ઇસ પૂરી ઇબારતકે કરીબ હી એક જગહ નિહાયત સાફ ઔર ખુલે હુરફમે લિખ્યા હુવા થા.

અબ્જિબિલ્લાહિ મિનશયતા નિર્જીમ

મૈં ઘભરાયા હુવા અલ્લાહકી ખારગાહમે હાજિર હુવા ઔર અર્જ કિયા, અય રબ્બુલ્આલમીન ! ચે શૈતાને રજીમ કૌન હે ? જિસસે પનાહ માંગની ચાહિયે.

ઇશાદ હુવા કે હમારે બંદોમે સે જો તમામ કિસમકી નેઅમતોસે સરફરાઝ (માલામાલ) કિયા જાએગા, લેકિન હમારી એક નાફરમાનીકી વજહસે મરદૂદે ખારગાહ (ખુદાકી ખારગાહમે મરદૂદ) હો જાએગા.

મૈને અર્જ કિયા પરવરદિગાર ! મુજે ઉસ મલકીનકો દિખા દે, તાકે મૈં ઉસે ભી જહન્નમે દાખિલ કર દૂં.

ખારગાહે આલીસે ઇશાદ હુવા, સૌફ તરાહુ (ચા'ની તૂ

જલ્દી ઉસે દેખેગા.)

મુજે ચે કેફિયત મા'શૂમ કરકે બહોત હી બેચૈની હો ગઈ
ઔર બાર બાર ચેહી ખ્યાલ આતા થા કે કૌન ઐસા એહસાન
ભુલનેવાલા હોગા જે પરવરદિગારકી નેઅમતોંસે માલામાલ
ક્રિયા જાએ, ઔર ફિર ભી તાબે'દાર ન રહે ચા ખાલિકે
કાઈનાતસે બગાવત કરનેકા ઈરાદા કર બૈઠે. મૈં ઉસ મરદૂદ
પર હુઝરોં લા'નતોં ભેજતઃ હુવા આસમાનસે વાપસ હુવા
ઔર રાસ્તાભર ઈસ તકલીફ દેહ (તકલીફ દેનેવાલે) ખ્યાલને
સતાયા.

આસમાનસે વાપસ આનેકે બા'દ મુજે એક અજબ ખાત
નઝર આને લગી ચા'ની મૈં જબ સિજદહસે સર ઉઠાતા
સિજદહકી જગહ લખનલ્લાહુ અલા ઈબ્લીસ. (ચા'ની લા'નત
કરે અલ્લાહ ઈબ્લીસ પર) લિખ્યા નઝર આતા થા. ચુનાંચે
સિજદહસે ઉઠનેકે બા'દ મૈં ભી હર મરતબા ચેહી કલિમહ
અખાન પર લાને લગા. મુજે ઉસ વકત કયા ખબર થી કે ચે
લા'નત અપને ઉપર હી ભેજ રહા હું, ઔર વો ખુરી
ખસલતવાલા એહસાન ફરામોશ મૈં હી બનૂંગા જિસકી
પેશીનગોઈ લૌહે મહકૂઝ પર લિખી દેખી થી.

મગર હાં, મુજે યાદ હૈ કે ઉસ વકત ચે ખતરા મેરે દિલમેં
ગુઝરા થા કે જબ વો શૈતાન પરવરદિગારકી નેઅમતોંકો
હુકરાનેકી તાકત રખતા હૈ તો કિસી વકત મુઝસેભી ઝરૂર
ઉસ્કા સામના હોગા. ઈસ વાસ્તે મૈં અભી સે કયૂં ન ઈસ્કા
ઈનતિઅમ કર લૂં. ચુનાંચે એક દિન મૈંને અપની ફૈજકે
તમામ ફરિશ્તોંકો જમા' કરકે મશ્વરા ક્રિયા કે અગર ખુદા ન

ખ્વાસ્તા મુઝપર કિસી વકત કોઈ આફત આ જાએ તો તુમ સખ મેરે લિયે કયા કરોગે ? ચુનાંચે હર એકને અપની અપની કુરખાનીયોંકા હાલ સુનાના શુરૂ કર દિયા.

ઉસ્કે બા'દ મૈને પૂછા કે અગર ખુદા તઆલા મેરે બદલે કિસી દૂસરેકો જમીનકી બાદશાહત દે દે, ઔર મેરી જગહ કોઈ દૂસરા બળા અફસર ઔર ખુદાકા વાયસરાય મુકર્રર હો જાએ તો તુમ કયા કરોગે ?

સખને એક જખાન હોકર કહા,

અય જમીન ઔર આસમાનકે બાદશાહ ! હમારી કયા તાકત હૈ કે ખુદાકે હુકમકે સામને દમ માર સકે. ઉસ્કા ઈર્શાદ હમારે સર આખોં પર જો બારગાહે રખ્ખુલ ઈજ્જતસે ઈર્શાદ હોગા, સર ઔર આખોંસે હમ ઉસ્કો કબૂલ કરેંગે. ચે જવાબ સુનકર મુઝે બહોત બેચેની હો ગઈ. મૈને સોચા કે અગર કભી (નબિઝુબિલ્લાહ) મેરે ઔર ખુદાકે દરમિયાન કોઈ જંગ શુરૂ હુઈ તો ચે સખકે સખ મુઝસે પલટકર ખુદાકી તરફ હો જાએંગે, ઔર ઐસી હાલતમે મેરે વકાર ઔર મેરી ઈજ્જત ઔર આબરૂકા ખાતમા હો જાએગા.

હઝરત આદમ (અલૈ.) કા પુતલા

મૈં ઈસી સોચ બિચારમેં થા કે આસમાનસે હઝરત આદમ (અલૈ.) કા પુતલા તૈયાર હોનેકી ખબર મિલી. મુઝે ખતાયા ગયા કે ઐસા અજીબો ગરીબ કાલખ (પુતલા) તૈયાર કરનેકા પરવરદિગારને હુકમ દિયા હૈ બિસકી બનાવટમેં અજીબો

गरीब चीजें काममें लाई जायेंगी. जबर देनेवालेने कहा के
 ऐसा पुतला तैयार होनेवाला है के न हमने सुना और न
 हमने देखा. उसका सर भस्माकी आकसे तैयार होगा, और
 गरदन अथवा मुकुटकी मिट्टीसे बनेगी, सीना अदनकी
 जमीनसे, और पीठ और पेट हिन्दुस्तानकी सर जमीनसे,
 हाथ मशिक (पूर्व) की आकसे (मिट्टीसे), और पैर मगरिब
 (पश्चिम) की जमीनसे तैयार होंगे, और आकी गोश्त-आल
 और जून वगैरह तमाक दुनियाकी मजबूत मिट्टीसे बनेंगे.

ये ली मा'लूम हुवा के इस पुतलामें मिट्टी के अलावह
 आग, पानी और हवाके ली शामिल किया जायेगा, और
 इस तरह ये अज्जो गरीब पुतला भूद भुद तआला
 अपने हाथसे तैयार करेगा. उसके आ'द ये मा'लूम न हो सका
 के तैयारी के आ'द इस पुतलासे क्या काम लिया जायेगा.

सी.आर्.डी. की ये जबर मेरे लिये जलौत परेशानीमें
 डालनेवाली थी. साथ ही मुझे प्यास आया के किस बंदहके
 लिये लौहे मछड़ पर परवरद्विगारने पेशीनगोर्ध की थी,
 हो न हो ये बोली हजरत हैं. परवरद्विगार इसी पुतलाके
 अपनी नेअमतोंसे मालामाल करेगा, लेकिन मुझे याद आया
 के परवरद्विगारकी पेशीनगोर्धमें तो ये बात है के पहले उसको
 जमीनसे आसमान पर पहुँचा देंगे.

ये पुतला तो आसमान पर ही तैयार हो रहा था. फिर
 ये कैसे मुश्किन है के वो पेशीनगोर्ध उसके लिये हो ? इस
 प्यासने मुझे परेशान कर दिया. अलबत्ता अगर ये पुतला
 जमीन पर तैयार होता तो यकीनन शुणहकी मोर्ध गुंआर्धश

હી નહી થી.

મૈને ખબર દેનેવાલેસે પૂછા કે ઈસ પુતલામેં ચે જગહ જગહુકી મિટ્ટી કયૂં શામિલ કી ગઈ હૈ ? કયા એક હી જગહ મિટ્ટીકા ઈતનાં ઝખીરા નહી મિલ સકા જો ઈસ્કે લિચે કાફી હો જાતા ? ખબર દેનેવાલેને કહા, અલગ અલગ મુલ્કોંકી મિટ્ટીસે તૈયાર કરનેકા મતલબ ચે હૈ કે ઈસ પુતલાકી નસલ મુખ્તલિફ તબીઅત ઔર મુખ્તલિફ ખસલતોંકી બનેગી, ઔર ઈસ તરકીબે અમલકા નતીબ એક ચે ભી હોગા કે આદમકી નસલ મુખ્તલિફ શકલોં ઔર મુખ્તલિફ હસ્તીયોંમેં નમૂદાર હો સકેગી.

મૈને પૂછા કે કયા આદમકા પુતલા ઈસ લિચે તૈયાર કિયા જ રહા હૈ કે ઈસ્કે નસલ ચલાઈ જાએ ? જવાબ મિલા કે ખાતિનકા હાલ તો અલ્લાહ હી બેહતર જાનતા હૈ, લેકિન હાલાત ઔર મુખ્તલિફ અફવાહેં ચેહી ખતલાતી હૈ કે ઈસ પુતલેસે કિસી ન કિસી વકત નસલ ચલેગી.

ઈન અજબો ગરીબ અફવાહોં ઔર ખબરોંને મુજે ઔર ભી પરેશાન કર દિયા, તરહ તરહકી બદગુમાનિયાં ઔર બુરે ખ્યાલ હર વકત સતાને લગે. ઈસી દરમિયાનમેં મેરે મોહકમા (દરબાર) કે સી.આઈ.ડી. ને મુજે ખબર દી કે પરવરદિગારને આદમકા પુતલા તૈયાર કરકે ઝમીન પર ભેજ દિયા હૈ, ઔર ફલાં જગહ રખ્યા હુવા હૈ.

ફરિશ્તે ચે સુનકર કાફલેકે કાફલે વહાં જાને લગે. પુતલાકા હૈરતમેં ડાલનેવલા હુસ્ન, સફાઈ, તીનત (આદત), હૈબત, ઔર આ'ઝકી ઝાહિરી ઔર ખાતિની તરકીબકી અજબો

गरीब जनावटको देण देणकर हांतोंमें उन्गलियां दे रहे थे, और जुदाकी हम्मे सना अदा करते थे.

मैं ली पुतलाके पास गया. हकीकतमें धस्के मुतअल्लिक जे कुछ जणर मिली थी वो सभ जाते धस पुतलामें मौजूद थी. अजुओ गरीब जनावट और उसका हुस्न वाकई जे—नज़ीर था. मुजे देणतेही वहां जितने इरिश्ते तमाशा देणनेके लिये जमा' हुअे थे केहने लगे,

अय दुनियाके बादशाह ! येही वो पुतला है जिस्की जणर हमें मिली थी. मैंने कहा, जरा ठेहरो ! मैं धसि अंदरसे देणना चाहता हूं ताके मा'लूम हो सके के जुदा तआलाने धस्के अंदर किस किसमकी मशीनरी रण्णी है ? ये केहते हुअे चेहले तो मैंने धस पुतलाको अपनी उन्गलियोंसे धस तरह जणया, जैसे आज कलके जमानामें तरजूजका जरीदार तरजूज जरीदते वक्त पकका और कय्या देणनेके लिये उन्गलियोंकी पीठसे तरजूज पर थोट मारता है.

मेरी धस हरकतसे पुतलेमें अेक आवाज पैदा हुई. जहोत ही अजुओ गरीब आवाज पैदा हुई. गालिबन ये आवाज जुदा के हुजूरमें इरियादके तौर पर थी, मगर मैंने धस्की कुछ परवा न की और अपनी मज्जूस ताकतों के जरीअे पुतलेके अंदर दाजिल हो गया, ताके धस्का अंदरका हिस्सा मा'लूम कर सकूं. अंदरकी सैर करते हुअे मुजे जहोतसी जाते मा'लूम हुई. उनमेंसे अेक ये के धस पुतलाकी साइ जातिनी, सतही (उपरी) नूर हर किसमकी सलाहियत और काबिलियत मेरे लिये तअज्जुज के काजिल थी. मैंने अपनी लंजी उमरमें

જો કુછ દેખા થા વો સબ ઈસ મિટ્ટી કે પુતલેમેં મૌજૂદ થા. ચુનાંચે મેં રગ રગકી સૈર કરતા હુવા દિલકે કરીબ પહોંચા, મગર વો કુછ ઈસ તરહ બંદ કિયા ગયા થા કે મેં ન ઉસે ખોલ સકા ઔર ન ઉસ્કે અંદરકે હાલાત મા'લૂમ કર સકા. ખાલિકને ઉસે મુહર લગા દી થી.

મેંને સમજ લિયા કે ચકીનન ઈસ ભેદસે ભરી હુઈ ડિબીયામેં કોઈ ખાસ ચીઝ બંદ કી ગઈ હે, જિસે મુઝસે પોશીદહ રખનેકા ઈનતિઝમ કિયા ગયા હે. ચુનાંચે મેં પુતલાસે બાહિર આયા ઔર સાથીયોસે તમામ માંજરા બયાન કર દિયા કે ઈસ પુતલા કે સદર (સીનાકી) જગહ પર એક ખઝના પોશીદહ રખા ગયા હે, જિસ્મેં કોઈ એસા રાઝ હે જો હમારે લિયે નુકસાનકા ઝરીઆ હોગા. મેંને હરચંદ (બહોત હી) ઉસે દેખનેકી કોશિશ કી લેકિન કામિયાબી ન હો સકી, ઈસ લિયે હમ સબકો અપને બચાવકી ફિકર કરની ચાહિયે. ફરિશ્તોને મેરી બાત સુની ઔર મુસ્કુરાકર ખામોશ હો ગએ.

મિટ્ટી કે પુતલામેં રૂહકા પેહલા કદમ

આદમકા પુતલા તકરીબન ચાલીસ સાલ તક ઝમીન પર રહા, ઔર ઈસ અર્સા મેં (ઝમાનેમેં) રંજે ગમકે બાદલ ઈસપર આંસૂ બહાતે રહે. (ચે ઈન્સાન કમઝોર બયાનકે દાદાકા પુતલા થા જો દુનિયામેં આએ હુએ અપને બે-બન વુજૂદ પર ભી આંસૂ બહાનેકા નઝઝારા પેશ કર રહા થા.

એક ચે ઉન્કા પોતા હે જો દુનિયાકી રાહતોકો ઢૂંઢતા હે, ઔર ઇનસે ખૂશ હોતા હે.)

ચાલીસ સાલ ગુજરનેકે બા'દ ચે પુતલા આસમાન પર વાપસ મંગા લિયા ગયા. ઔર એક દિન મુકરર કરકે સાતો આસમાનો કે તમામ ફરિશ્તે ઔર જન્નતમે રેહનેવાલે ઔર જમીનકે તમામ ફરિશ્તે બુલા લિયે ગએ. મુજે ભી હાજિરીકા હુકમ મિલા, ચુનાંચે મુકરર વકત પર હમ સબ અર્શ કે નીચે જમા' હો ગએ.

મિટ્ટીકા પુતલા સામને લાયા ગયા, ઔર આદમકી રૂહકો ખારગાહે ખુદાવંદીસે હુકમ હુવા કે આદમકે પુતલેમે દુ ખિલ હો. પેહલે તો વો ઇસ અંધેરી કોઠરીકી કેદસે ઘભરાઈ, ટેકિન ગૌર કરને પર ઉસે આદમકે દિલમે કુછ નજર આયા, ઔર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુરસૂલુલ્લાહ પળતી હુઈ આદમ કે દિલમે સમા ગઈ.

પુતલાને આંખે ખોલ દી. સબસે પેહલે આદમ (અલૈ.) કી નજર જિસ હર્ફ પર પળી વો કલિમએ તચિબહ થા જો ખુદાકી તજલ્લી કે નૂરકા હિસ્સા અર્શ પર લિખ્ખા હુવા થા.

લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુરસૂલુલ્લાહ

આદમ (અલૈ.) ને તઅજ્જબુબકે અંદાજમે પૂછા, અય પરવરદિગારે આલમ ! ચે કિસ ખૂશનસીબકા નામ હે જો તેરે નામે મુબારકકે સાથ લિખ્ખા હુવા હે ?

ઈર્શાદ હુવા અય આદમ (અલૈ.) ! ચે આખિરી જમાને કે પૈગમ્બર (સ.અ.વ.) કા નામ હે જો તુમહારી ઔલાદમે હોગે, જિસ વકત તુમ અપને ગુનાહો કે બદલામે હમારે

ਦਰਘਾਰਸੇ ਫੈਸਲਾਕਾ ਚੰਨਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਗੇ ਤੋ ਥੇਹੀ ਤੁਮਹਾਰੇ
 ਕੁਰਮੰਦ ਤੁਮਹਾਰੀ ਸ਼ਕਸ਼ਅਤ ਕਰੇਗੇ, ਐਰ ਮੈਂ ਉਂਕੀ ਸਿਖ਼ਾਰਿਸ਼
 ਪਰ ਤੁਮਹਾਰੇ ਗੁਨਾਹ ਭਘਸ਼ ਫ਼ੁੱਗਾ.

ਥੁੱਕੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਤੁਹੱਕੇ ਆਨੇਸੇ ਪੇਹਲੇ ਮੈਂ ਦਾਖ਼ਿਲ
 ਹੋ ਥੁਕਾ ਥਾ, ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਮੁਝਿਕਨ ਥਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਅਸਰ ਫ਼ੂਰ
 ਹੋ ਯਤਾ ? ਪਰਵਰਦਿਗਾਰਕੀ ਯਾਤ ਸੁਨਕਰ ਆਦਮਨੇ ਸੋਯਾ, ਥੇ
 ਅਯਯ ਯਾਤ ਹੈ ਤੇ ਯਾਪਕੀ ਸਿਖ਼ਾਰਿਸ਼ ਯੇਟਾ ਕਰੇਗਾ, ਤੋ ਗੋਯਾ
 ਈਸ ਹਿਸਾਬਸੇ ਯਾਪਕਾ ਮਰਤਯਾ ਯੇਟੇਸੇ ਕਮ ਹੋ ਗਯਾ, ਐਰ
 ਯਾਪ ਯੇਟੇਕਾ ਮੋਹਤਾਯ ਹੁਵਾ. ਥੇ ਯਾਤਿਲ ਯ਼ਾਲਾਤ ਭਯੁਹ ਰਹੇ ਥੇ
 ਤੇ ਯੁਦਾਕੀ ਤਰਕਸੇ ਯਿਯਈਲ (ਅਲੈ.) ਤੋ ਹਿਦਾਯਤ ਹੁਧ.

ਆਦਮਕੇ ਸੀਨਾਸੇ ਕ਼ੈਰਨ ਥੇ ਯਾਤਿਲ ਯ਼ਾਲ ਫ਼ੂਰ ਕਰ ਦੋ,
 ਵਰਨਾ ਥੇਹੀ ਵਸਵਸਾ ਈਸਕੀ ਤਯਾਹੀਕਾ ਸਯਯ ਯਨ ਯਯੇਗਾ.

ਯਿਯਈਲ (ਅਲੈ.) ਯੁਦਾਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਆਗੇ ਭਯੁਹੇ, ਐਰ
 ਆਦਮਕੇ ਸੀਨਾਕੋ ਘੀਰਕਰ ਯਾਤਿਲ ਯ਼ਾਲਕਾ ਗਾਵਿਯ ਹਿਸ਼ਸਾ
 ਨਿਕਾਲ ਲਿਯਾ, ਐਰ ਯਾਸ ਐਹਤਿਯਾਤਕੇ ਸਾਥ ਯਨਨਤਮੇਂ ਐਕ
 ਅਲਗ ਯਗਹ ਪਰ ਦੜਨ ਕਰ ਦਿਯਾ ਗਯਾ, ਐਰ ਈਸ ਯਾਤਿਲ
 ਯ਼ਾਲਕਾ ਯਾਕੀ ਹਿਸ਼ਸਾ ਯੇ ਆਦਮਕੇ ਦਿਲਮੇਂ ਰੇਹ ਗਯਾ ਥਾ ਉਸਨੇ
ਨਕਸੇ ਅਮ਼ਾਰਹ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਈਯਤਿਯਾਰ ਕਰ ਲੀ. ਐਰ ਵੋਹੀ
ਨਕਸੇ ਅਮ਼ਾਰਹ ਆਯਤਕ ਆਦਮਕੀ ਐਲਾਦਕੇ ਸਾਥ ਹੈ. ਐਰ
 ਯਯ ਥੇ ਨਕਸੇ ਅਮ਼ਾਰਹ ਆਦਮਕੀ ਐਲਾਦਕੋ ਕਿਸੀ ਗੁਨਾਹਕੇ
 ਕਰਨੇਕੀ ਤਰਕ ਮਾਈਲ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੋ ਮੈਂ ਉਸਕੀ ਤਾਈਦ ਐਰ
 ਹਿਮਾਯਤ ਕਰਤਾ ਹੂੰ, ਯਸ ਥੇ ਆਦਮੀ ਤੇ ਗੁਨੇਹਗਾਰ ਯਨਨੇਕੀ
 ਸੂਰਤ ਹੈ, ਅਗਰ ਵੋ ਯਾਤਿਲ ਯ਼ਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰਹ ਆਦਮਮੇਂ ਰੇਹ
 ਯਤਾ ਤੋ ਆਪ ਅੰਦਾਯ਼ ਦੀਯਿਥੇ ਤੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਤਰਕਸੇ

क्या कुछ न हुवा करता, मगर वो इसादका धनतिहा परवरदिगारे आलमको मंजूर न था, धस दिये भुरे प्यालका भणा हिस्सा आदमके दिलसे निकालकर जन्नतमें दफन करा दिया गया.

गेहूँका दरप्ट

जिस जगह धस इसिद प्यालका वो हिस्सा जन्नतमें दफन किया गया था, वहां एक पौदा नमूदार (आहिर) हो गया जिसकी शकल आज कलके गेहूँ के पौदेसे ज़होत कुछ मिलती जुलती थी. वो येही दरप्ट था जिस्के मुतअदिलक भा'दमें आदम (अलै.) को हिदायत की गइ थी के ये पेड (दरप्ट) तुमहारा दुश्मन है. और धस्का धस्ते 'भाल तुमहारी तभाहीका सज्ज बन जअेगा, धस वास्ते धस पेणके करीब ली न जना.

परवरदिगार गैबका जननेवाला है वो जनता था के अगर आदम (अलै.) ने ये पौदा या धस्का इल भा लिया तो वोही जातिल प्याल जे धस्से अलग किया गया है, दो-आरह धस्के जहन और इह पर सवार हो जअेगा, और फिर वोही इसकी नदामत और मुसीबतोंका जरीआ होगे. धस वास्ते महज हुज्जत पूरी करने के लिये आदम (अलै.) को हिदायत हुई के ये इल तुमहारे लिये जाना मना' है, अगर भाओगे तो नुकसानमें रहोगे.

धस जगह मुज जैसी तभीअते ये सवाल कर सकती हैं के जज्ज भुदा गैबका जननेवाला है, और आनेवाले हालात

પર ભી નજર કર સકતા હે તો ચક્રીનન ઉસે ચે ભી મા'લૂમ હોગા કે આદમ નાફરમાની કરેગા, ઔર મુખ્તાલિક તરગીબોસે હુકમ તોજેગા, મગર મૈં સમજતા હૂં કે ચે સવાલ કુછ કમજોરસા હે. પરવરદિગારને તો પેહલે હી કેહ દિયા થા કે મૈં અપની મખ્લૂકકો આઝાદ રખતા હૂં. અચ્છા-બુરા પેહલે હી સમજા દેતા હૂં, અગર કૌમ ઈસપર અમલ કરતી હે તો સવાળ પાતી હે, ઔર અગર નાફરમાની કરતી હે તો નુકસાનકો પહોંચતી હે. બહરહાલ કુદરત પર ચે ઈલ્લામ કે હોનેવાલે ગુનાહ ઉસ્કે ઈલ્મમે હોતે હૈં, કિસી તરહભી મુનાસિબ નહી, જૈબકે જનનેવાલેકે લિચે ચે કયા ઝડરી હે કે મખ્લૂકકે આ'માલકા સિર્ફ એક હી રાસ્તા ખોલે, અગર ઐસા હોતા તો કુદરતકા ચે કાઈનાતી ખેલ હી અધૂરા રેહ જતા.

ચેહી અસબાબ હૈં બિન્ની બિના પર મખ્લૂકકો આઝાદી મિલી હે, અલબત્તા અગર પેહલેસે ગુનાહોંકી સજકા ઈલ્મ ન હો ઔર કોઈ મખ્લૂક ગુનાહ કરે તો મુશ્કિન હે કે એ'તરાજ કરનેવાલા કુદરત પર ઈલ્લામ લગાનેમે હક બજાનિબ (સચ્ચા) સમજા જાએ, લેકિન જબ કુદરતને ભલે ખુરેકી પેહચાન ખતા દી, ઔર દોનૂં રાસ્તોંકા અંજામ ખતા દિયા. ઉસ્કે બા'દ ચે કેસે મુશ્કિન હે કે ગુનેહગારોંકો અપને ગુનાહોંકા બદલા ભુગતના પળે, અગર ખુલેઆમ કુદરતકી તરફસે દરગુઝર (મઆફી) હો સકતી તો ઝુહદકી કયા કીમત રેહ જતી, બહરહાલ ખુદાસે મુખાલિકત ઔર અપને મા'તૂબ (નારાજ કિચે હુએ) હોનેકે બાવજૂદ મુજે તસલીમ હે કે ઈસ મા'મલામે કુદરત કિસી એ'તરાજકી હકદાર નહી હે. કરનેવાલા

અપને કામકી અચ્છાઈ-બુરાઈકા ખૂદ હી ઝિમ્મેદાર હે, ઔર ખૂદ હી કો જવાબ દેના હોગા.

અલ્લાહ મિયાંકા પ્રોગ્રામ

અસલમેં અલ્લાહ મિયાંકા પ્રોગ્રામ આદમકો વુજૂદમેં લાનેકા ઉસી વકત હી અહિર હો ગયા થા, જબ હામૂસ જીની કે ઝમાનેમેં પરવરદિગારને ફરિશ્તોંકી ફૈજ હામૂસ જીની ઔર ઉસ્કી કૌમકો ખતમ કરનેકે લિયે ભેજી થી. ખાત યે થી કે જબ ફરિશ્તોંકી ફૈજ ખાગીયોંકા ખાતમા કર ચુકી ઔર ઇત્મીનાન નસીબ હુવા. પરવરદિગારને ફરિશ્તોંસે ખિતાબ ફરમાયા, ઈન્ની જાઈલુન ફિલ્અર્દિ ખલીફહ (મેં ઝમીનમેં એક ખલીફા પૈદા કરનેવાલા હું.)

ફરિશ્તે ચૂંકે ઝમીનકે રેહનેવાલોંકી કતલો ગારતગીરી દેખ ચુકે થે, ઔર ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે ઝમીનકે રેહનેવાલે ફસાદ ફેલાતે હૈં, ઔર કતલો ખૂન રેઝીકા બાઈસ (ઝરીઆ) ખનતે હૈં. ઈસ લિયે ઉન્હોંને પરવરદિગારસે અર્જ કી, અ-તજ્અલુ ફીહા મંયુફસિદુ ફીહા વચિસ્ફિકુદિમાઅ વ નહનુ નુસબિહુ બિહન્દિક વ નુકદિસુ લક.

કયા પૈદા કરેગા તૂ ઝમીન પર ઉસ કૌમકો જે તરહ તરહકે ફસાદ ખાજા કરેગી, ઔર ઉસે ખૂનરેઝીયાં હોંગી ઔર હમ તેરી તસ્બીહ કરતે હૈં, તા'રીફ કરતે હૈં, તકદીસ કરતે હૈં.

ગોયા ફરિશ્તોંકા મતલબ યે થા કે અગર તેરા મન્શા

उस्के पैदा करनेसे ये है के तेरी तस्वीर और तकदीस की जगह तो वो हम कर ही रहे हैं, फिर क्या जरूरत है के जमीन पर इसाह और जूनरेजी करनेवालेको पैदा किया जगह.

इरिश्तोका जवाब सुनकर अल्लाह तआलाने इरमाया, धन्नी अमूलमू मा-सा तमूलमून (धंस मा'मलामें मैं जे कुछ जानता हूं तुम नहीं जानते.)

जालिके काधनातका ये जवाब सुनकर इरिश्तोने आबिजाना लेहजेमें कहा, सुण्डानक-सा धल्म लना धल्सा मा अल्लस्तना, धन्नक अन्तल्ल अलीमुल्लकीम. (परवरदिगार ! तेरी अत पाक है जे कुछ तूने हमें धल्म दिया है धस्से आधह हम कुछ नहीं जानते, तू सभ कुछ जाननेवाला और हिकमतवाला है.) धतना केहकर सभ इरिश्ते मयाही के लिये सिज्देमें गिर गये. पारगाहे भुदावंदीसे धर्शाह हुवा.

अब इरिश्तो ! तुमने धंस इसाह और जूनरेजी पर गौर कर लिया, लेकिन उसकी नेकियों पर ध्याल नहीं किया. उसके गुनाहका तसप्पुर तो कर लिया, लेकिन मेरी भगदिरतको भूल गये. उसकी जूनरेजी देणनेके भा'द तुम्हें उसका आंसू बछाना ली तो देणना चाहिये था. तुमने अपनी मा'सूमियत पर तो गौर किया, लेकिन उसकी वो मुहब्बत न देण सके जे उसे अपने जालिकेके साथ होगी. असलमें तुम अपनी दोस्ती मेरे साथ देण सकते हो, लेकिन मेरी दोस्ती जे उसके साथ होगी वो तुमहारे ज्वाबो ध्यालमें ली नहीं आ सकती.

जब आदम (अलै.) के पुतलामें इह डाली गध तो तमाम इरिश्तोको हुकम दिया के उसे सिज्दह करें, क्यूं के ये हमारा

ખલીફા હે તો સબસે પેહલે જિખઈલ (અલૈ.) ને સિજદહ ક્રિયા, ઉસ્કે બા'દ મીકાઈલ (અલૈ.) સિજદેમેં ગિર ગએ, ઔર ઉનકે બા'દ ઈસરાફીલ (અલૈ.) સિજદેમેં ગિરે. ઈસરાફીલકે બા'દ ઈઝરાઈલ (અલૈ.) ને અપને ખાલિકકે હુકમકી તા'બીલ કી, ઈન ચારોં કે બા'દ તમામ આસમાની ફરિશ્તોં ને આદમકો સિજદહ ક્રિયા. ચે સિજદહ એકસો સાલ તક કાઈમ રહા. પૂરે સો સાલ બા'દ ફરિશ્તોંને સિજદહસે સર ઉઠાયા.

મૈને ચૂંકે સિજદહ નહી ક્રિયા થા, ઈસ લિચે ખામોશ ખળા રહા. ભલા ગૌર તો કીજિયે કે આદમકે પુતલેકો મિટ્ટીસે બનાકર મુજે હુકમ દેતે હૈં કે ઉસે સિજદહ કરો. કહાં મૈં ઔર કહાં મિટ્ટી ? ખાત તો જબ થી કે આદમસે કેહતે કે ઈસ બળે પેશવાકો સિજદહ કરો, ઉલ્ટા મુજે હી ઝલીલ કર દિયા. ભલા ઐસા કૌન હે જો ચે કેહ દેગા કે મિટ્ટીકો આગ પર બુલંદી હે, લેકિન ખુદા જાને ઉસ વકત ઉન્કે જી મેં કયા આવા કે મુજે ઝલીલ બના દિયા, ઔર સારી દુનિયામેં બદનામ કર દિયા.

મુઝસે પૂછા કયૂં ઈબલીસ ! (ચે મેરા નવા નામ રખ્યા ગયા થા.) તૂ સિજદહ કયૂં નહી કરતા ? મૈને અર્જ ક્રિયા, અચ ઈઝ્જત ઔર અઝમત દેનેવાલે ! મૈં આદમકો કયૂં કર સિજદહકે કાબિલ સમજૂં ? તૂને મુજે આગસે બનાયા હે, ઔર ઉસે મિટ્ટીસે પૈદા ક્રિયા હે. ચે કેહતે કેહતે મૈને દેખા કે મેરા ચેહરા ઔર તમામ બદન બદલને લગા. પરવરદિગારને મેરાં ચે જવાબ સુનતે હી ખાસ લિખાસ ઔર ખલ્અતે પેશવાઈ (રેહબરીકા લિખાસ) મુઝસે છીન લિયા, ઔર ઉસ્કી જગહ

રૂસવાઈકા પૈરહન મેરે બદન પર ચળ્યા દિયા ગયા. તમામ નેઅમતોં ઔર ખુદાકી મહેરબાનીયોંસે મુજે મેહરૂમ કર દિયા ગયા. કુરબત (કરીબી) ઔર ખાસ હુઝૂરી ભી મેરે હાથસે જાતી રહી. વો હુસ્ન સૂરત જો તમામ ફરિશ્તોંસે ઝિયાદહ મુજે અતા હુવા થા ખતમ હો ગયા, ઔર ઐસી ડરાવની શકલ બન ગઈકે ખુદાકી પનાહ. બસ મેરા હી જી બનતા હૈ.

ફરિશ્તોંને મેરી ગત બનતી દેખી તો દો—ખારહ ઇતાઅતકે શુકકોં સિબ્દહ અદા કિયા. વે જો આબકલ મુસલાનોંમેં દો સિબ્દોંકા રિવાજ હૈ. વે ઉસી દૂસરે સિબ્દહકી યાદગારમેં સે હૈ જો ફરિશ્તોંને દો—ખારહ અદા કિયા થા.

દેખા આપને હઝરતે ઇન્સાનકો ! એક તરફ તો મુજે ખુરા ભલા કેહતા હૈ, તરહ તરહકી ગાલિયાં દેતા હૈ, કોસતા હૈ, ઔર દૂસરી તરફ મેરે શાગિર્દ ફરિશ્તોં કે અમલસે સબક લેતા હૈ. અબ આપ ખૂદહી ફૈસલા કીજિયે કે જો શખ્સ મેરે શાગિર્દકો અપના ઉસતાદ સમજતા હો ઉસે મેરી જાતસે કયા રિશ્તા હોગા ? ઔર જરા વે ભી ઉસ્કે બા'દ ખૂદ હી દેખ લીજિયે કે મુજે કયા સમજના ચાહિયે જી ઔર કયા સમજા જાતા હું. ખૈર ! મુજે ઉસ્કી કોઈ શિકાયત નહી, જબ પરવરદિગારહી ને મુજે હુકરા દિયા તો ઉસ્કે બંદોંસે કયું શિકાયત કરે ? વો તો મુંહ દેખે કે હોતે હૈ, અગર આબ અલ્લાહ મિયાં મુજસે ખૂશ હોતે તો વેહી ઇન્સાન મેરા બંદએ બે—દામ (બે—કીમત) હોતા.

પેહલી સજા

ઇસ નાફરમાની કે બદલે મુજે પરવરદિગારકી તરફસે પેહલા તોહફા બે અતા હુવા વો એકસો સાલકી તન્હાઈકી કેદ બગૈર તકલીફકે થી, ઔર જિસ જગહ મુજે કેદ કિયા ગયા થા વો ઇતની તંગ ઔર તારીક (અંધેરી) થી કે મેરા જી ઘભરાયા, બહરહાલ જૈસે તૈસે મૈને ચે સો (૧૦૦) બરસ ગુઝાર હી દિયે.

મુદત પૂરી હોને કે બા'દ જબ મુજે ઉસ કાલી કોઠરીસે નિકાલા ગયા તો મૈરી સૂરત ખુરી તરહ બદલ ચુકી થી. સબસે પેહલે મેરે દોસ્ત જિખાઈલ (અલૈ.) ને ઔર ઉન્કે તીનો સાથીયોં મીકાઈલ, ઇસરાફીલ ઔર ઇઝરાઈલ (અલૈ.) ને મુઝપર લા'નતકા રિઝવેશન પાસ કિયા, ઔર ઉન્કે બા'દ સાતોં આસમાનોં કે તમામ ફરિશ્તોંને મેરી ઇઝ્જત બખ્ષાનેકે લિયે (યા'ની જિયાદહ ઝલીલ કરનેકે લિયે) લા'નત ભેજી, ઔર ખુદાકે હુકમસે અહદ કર લિયા કે આઈન્દા મેરે સાથ કિસી કિસમકે તઅલ્લુકાત ન રખેંગે.

ઝમાનેકો ફિરતે દેર નહી લગતી. મુઝસે એક નિગાહ બદલી થી કે ઝમાના બદલ ગયા. કલ તક બે મેરે મુતીઅ ઔર ફરંમાં બરદાર થે, આજ જૈસે ફિર ગએ કે મોચા વો મુજે બાનતે હી નહી, મુઝસે ઉન્કા કલી વાસ્તા હી નહી હુવા. અલ્લાહ રે તૂતન ચશમી ચે મુંહ દેખેકી મુહબ્બતલી અજીબ ચીઝ હૈ, જિન ભાઈ જિખાઈલ (અલૈ.) કો મેરી દોસ્તી ઔર મુહબ્બતકા દા'વા થા આજ વો સીધે મુંહ બાત કરના ભી

પસંદ નહી કરતે. અરે ભાઈ ! અગર ખુદાકો દિખાને ઔર ઉસે ખૂશ કરનેકે લિયે તુમને મુઝસે તઅલ્લુક તોળા થા તો કમસે કમ ચોરી છુપે હી મિલ લિયા કરતે; મગર તોળા કીજિયે જનાબ, વો અપને નામકે બિખર્ધલ (અલૈ.) હી નિકલે, ઔર રિશ્તા તોળનેકે બા'દ આજ તક ઉન્સે દુઆ સલામકા મૌકા' નહી મિલા. ભાઈ ઈઝરાઈલકા ભી ચેહી હાલ હૈ. શુર' શુર' જબ મૈં દુનિયામેં બાદશાહત કરતા થા તો ઉન્સે બારહા મુલાકત હુઈ. બિચારે ઐસે મિલતે થે જૈસે ઉન્સે જિયાદહ દુનિયામેં મેરા કોઈ હમદદ હી નહી હૈ. બાત બાતમેં જી હુઝૂર ઔર આલી જનાબ ! કી તકરાર કરતે થે. મેરા ઈતના અદબ ઔર એહતિરામ કરતે થે કે કોઈ અપને બાપકા ભી ન કરતા હોગા, લેકિન જબ ઉન્હોને ચે મંઝર દેખા તો ઉન્કી રગે ઈખ્લાસમેં ભી ના આશનાઈ (નાવાકિફિયત) કા ખૂન દોળને લગા, ઔર ઐસે બન ગએ કે ગોયા વો મુઝસે વાકિફ હી નહી હૈ. ભાઈ ઈસરાફીલ (અલૈ.) ઔર મીકાઈલ (અલૈ.) ભી ખેવફા સાબિત હુએ, હાલાં કે એક વકત વો થા કે ચેહી મીકાઈલ (અલૈ.) મુઝપર કાફી મહેરબાન થે.

મરદૂદ હોને કે બા'દ મેરી ચાર ખ્વાહિશેં

જબ મૈંને દેખા કે કિસી સૂરતમેં મઆફી મુઝ્કિન નહી હૈ, ઔર અબ પેહલે જૈસી અઝમત વાપસ નહી મિલ સકતી તો મૈંને બારગાહે ખુદાવંદીમેં પૈગામ લેબ.

ਪਰਵਰਦਿਗਾਰੇ ਆਲਮ ! ਮੈਨੇ ਤੇਰੀ ਖੁਆਦਤ ਐਰ ਰਿਆਜ਼ਤ ਮੈਂ
ਹਯਰੋਂ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਹੈਂ. ਤੂਨੇ ਮੁਝੇ ਦੁਨਿਆ ਮੈਂ ਸਭਸੇ ਜ਼ਿਆਦਤ
ਅਜਮਤ ਦੀ ਥੀ, ਐਰ ਮੈਨੇ ਤੇਰੀ ਛੀ ਤਾ'ਲੀਮ ਤੇ ਮੁਵਾਫ਼ਿਕ ਉਸਕੀ
ਕਦਰ ਕੀ, ਐਰ ਤੇਰੀ ਖੁਆਦਤ ਮੈਂ ਜਰਾ ਘਰਾਘਰ ਝੁੰਡ ਨ ਆਨੇ
ਦਿਯਾ.

ਤੂਨੇ ਮੁਝਸੇ ਵਾ'ਦਾ ਕਿਆ ਥਾ ਤੇ ਹਮ ਖੁਆਦਤ ਐਰ ਨੇਕੀਯੋਂ ਤੇ
ਘਟਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਗੇ, ਈਸ ਲਿਖੇ ਮੈਂ ਘਾਹਤਾ ਛੂੰ ਤੇ ਮੇਰੀ ਆਭਿਰਤ ਤੇ
ਫੈਸਲਾ ਆਯ ਛੀ ਸੁਨਾ-ਦੇ, ਐਰ ਅਗਰ ਮੈਨੇ ਜਿੰਦਗੀ ਅਥੀ
ਤਰਹ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ, ਯਾ ਤੇਰੀ ਘਨਾਓਂ ਛੁਓਂ ਸ਼ਰੀਅਤ ਪਰ ਤੇਰੀ
ਪਸੰਦ ਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਾਮ ਕਿਆ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕਾ ਘਟਲਾ ਮੁਝੇ ਦੁਨਿਆ ਛੀ ਮੈਂ
ਦੇ ਦੇ.

ਘਾਹਗਾਹੇ ਰਹਮਤਸੇ ਈਸ਼ਾਦ ਛੁਵਾ, ਘੋਲ ਕਯਾ ਘਾਹਤਾ ਹੈ ?
ਮੈਨੇ ਅਯੋਂ ਕਿਆ,

ਚੇਹਲੀ ਘਵਾਹਿਸ਼

ਮੇਰੀ ਚੇਹਲੀ ਘਵਾਹਿਸ਼ ਤੋ ਯੇ ਹੈ ਤੇ ਮੁਝੇ ਉਸ ਵਕਤ ਤੇ ਲਿਖੇ
ਮੌਤਸੇ ਮੋਹਲਤ ਦੇ, ਯਥਾ ਤਕ ਤੇ ਤੇਰੀ ਆਭਿਰੀ ਦੁਨਿਆ ਤੇ
ਅਫ਼ਰਾਦ ਤਘਰੋਂਸੇ ਉਛਾਯੇ ਯਯੋਂ.

ਛੁੱਕਮ ਛੁਵਾ, ਛੁਓਂ ਨਾ ਤੇ ਮਿਨਦੁਨੀ ਤੇ ਜ਼ਿਰੀਨ ਘਵਾ ਯੈਮਿਲਵਕਤਿਲ
ਮਅਲੂਮ. (ਯਾ'ਨੀ ਮੁਝੇ ਘਤਾਯਾ ਗਯਾ ਤੇ ਮੌਤਸੇ ਮੁਝੇ ਉਸ ਦਿਨ
ਤਕ ਤੇ ਲਿਖੇ ਮੋਹਲਤ ਦੀ ਗਏ ਘਿਰਕੀ ਮੈਨੇ ਘਵਾਹਿਸ਼ ਕੀ ਥੀ.)

દ્વસરી ખ્વાહિશ

દ્વસરી ખ્વાહિશ મૈને ચે અંતાઈ કે દુનિયાકે હર ફર્કકો ગુમરાહ કરનેકી કુદરત પાઉ.

ઈશાદ હુવા કે ચે ભી મંજૂર હૈ. તૂ ઉન સબકો ગુમરાહ કર સકેગા જો તેરે ફરેબમેં આનેકી ખામી રખતે હોગે, ઔર બિન્દે લિયે મૈને જહન્નમકો મુન્તજિર રેહનેકા હુકમ દિયા હૈ.

ત્રીસરી ખ્વાહિશ

મેરી ઔલાદ બહોત હી જિયાદહ હો, તાકે મેરા મિશન કામિયાબ હો સકે, ઔર મૈં અપના કામ ઈત્મીનાનસે કરતા રહૂં. ચે ખ્વાહિશ ભી મંજૂર હો ગઈ.

ચોથી ખ્વાહિશ

ચોથી ખ્વાહિશ ચે થી કે બિસ શકલમેં ઔર હુલિયા (સૂરત) મેં ચાહૂં અપના વુજૂદ બદલ સકૂં.

હુકમ હુવા બિસ શકલમેં ચાહે અપની જાતકો બદલ સકેગા, લેકિન મેરે એક મેહબૂબ બંદહકા રૂપ (શકલ) ઈખતિયાર નહીં કર સકતા, બિસે મૈં આબિર ઝમાનામેં પૈદા કરનેવાલા હૂં.

દુનિયા જહાં કી બાદશાહત દેનેકે બા'દ સિર્ફ ચે ચાર ખ્વાહિશે પૂરી કરા લી, લેકિન મૈં જાનતા હૂં કે અગર ઉન્કો

ਸੀਧੀ ਤਰਫ਼ ਈਸਤੇ 'ਮਾਲ ਕੜੇ' ਤੋ ਪੇਹਲੀ ਜਿੰਦਗੀਸੇ ਯੇਹਤਰ ਜਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕਤਾ ਛੂੰ ਐਰ ਯੇ ਯਾਛੂੰ ਕਰ ਸਕਤਾ ਛੂੰ, ਲੇਕਿਨ ਯੁੱਕੇ ਆਦਮ ਮੇਰੀ ਤਯਾਹੀ, ਐਰ ਯਰਯਾਹੀ, ਐਰ ਜਿਲਲਤ, ਐਰ ਤਸਵਾਧਕਾ ਯਾਧਸ ਛੁਵਾ ਥਾ, ਧਸ ਵਾਸਤੇ ਯਫਲਾ ਲੇਨੇਕੀ ਆਗ ਮੇਰੇ ਸੀਨੇਮੇਂ ਲਯਾਕ ਰਹੀ ਥੀ, ਜਿਸਕੀ ਵਯਛਸੇ ਮੇਰੇ ਫਿਲੋ-ਫਿਮਾਗ ਮੇਰੇ ਕਾਯੂਮੇਂ ਨਹੀ ਥੇ. ਫਰ ਵਕਤ ਥੇ ਸੋਯਤਾ ਰੇਹਤਾ ਥਾ ਤੇ ਆਦਮਸੇ ਕਿਸ ਤਰਫ਼ ਯਫਲਾ ਲੂੰ. ਵੋ ਜੰਨਤਮੇਂ ਹੈਂ, ਐਰ ਮੈਂ ਜੰਨਤਮੇਂ ਫਾਯਿਲ ਨਹੀ ਛੋ ਸਕਤਾ. ਛਾਂ ਅਗਰ ਸਾਮਨੇ ਆ ਜਾਏਂ ਤੋ ਯਰਾਸੀ ਫੇਰਮੇਂ ਯਤਾ ਛੂੰ ਤੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਯਯ ਅਯਾਜੀਲ ਨਹੀ ਯਫੇਕੇ ਧਯਲੀਸ ਹੈ.

ਮੌਕਾ' ਦੀ ਤਲਾਸ਼

ਮੈਂ ਜੰਨਤਾ ਥਾ ਤੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਪਰ ਕਾਯੂ ਪਾਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀ, ਧਸ ਵਾਸਤੇ ਮੌਕਾ' ਦੀ ਤਲਾਸ਼ਮੇਂ ਰਛਾ. ਗੋ ਉਸ ਅਰਸਾ (ਯਮਾਨੇ) ਮੇਂ ਅਪਨੀ ਜਿਲਲਤ ਅੰਗੇਯ ਜਿੰਦਗੀ ਤੇ ਲਿਥੇ ਮੁਯੇ ਯਾਰਯਾਰ ਯੂਨਕੇ ਆਂਸੂ ਰੋਨਾ ਪਯਾ, ਲੇਕਿਨ ਮੈਂਨੇ ਲਿਮਤ ਨ ਛਾਰੀ ਐਰ ਯਫਲਾ ਲੇਨੇਕੇ ਲਿਥੇ ਕਧ ਮੁਯਤਲਿਕ ਪੇਹਲੂਯੋਂ ਪਰ ਗੌਰ ਕਰਤਾ ਰਛਾ.

ਐਕ ਫਿਨ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਫਿਲਮੇਂ ਐਕ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਤੈਯਾਰ ਕਰਕੇ ਐਰ ਅਪਨੀ ਸਕਲ ਕੁਰਿਸ਼ਤੋਂ ਜੈਸੀ ਯਨਾਕਰ ਜੰਨਤਕੇ ਫਰਵਾਯੇ ਪਰ ਗਯਾ, ਮਗਰ ਮੁਯੇ ਕਿਸੀਨੇ ਅੰਦਰ ਨ ਯਨੇ ਫਿਯਾ. ਨ ਕਿਸੀਨੇ ਪੇਹਯਾਨਾ ਤੇ ਮੈਂ ਕੌਨ ਛੂੰ ? ਲੇਕਿਨ ਈਸਤੇ ਯਾਵਯੂਫ ਮੇਰੀ ਫਾਲ ਨ ਗਈ, ਛਾਲਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਕੁਰਿਸ਼ਤੇਕੀ ਸਕਲਮੇਂ ਗਯਾ ਥਾ ਐਰ ਮੈਂਨੇ

રોકનેવાલોંસે ચેહી કહા કે મૈં એક મુકર્રબ ફરિશ્તા હૂં, ઓર આજ જન્નતકી સૈર કરનેકો જી ચાહા તો ઈસ તરફ આ નિકલા, લેકિન દાખલાકે પાસપોર્ટ પર જન્નતકે પેહરેદાર મિસ્તર રિઝવાનકી દસ્તખત (સહી) ન હો સકી. મજબૂરન બાહિર ખળા રહા, ઈસ ઈનતિઝારમેં કે મુઝિન હૈકે જન્નતમેંસે કોઈ ઐસા શખ્સ બાહિર આ નિકલે કે જિસપર મેરે બદ્દ ભરે અલ્ફાજ અસર કર સકે.

બા'જ દુનિયાવી તારીખ લિખનેવાલોં ને બતાયા હૈ કે મુજે ઈનતિઝારમેં ખળે ખળે ત્રીન હજાર સાલ ગુઝર ગયે, લેકિન મૈં ઉસ્કો સચ્ચા નહી જાનતા, કયૂં કે અંદરકી બેચેનીકી વજહસે ઈતના હોશ હી નહી રખતા થા કે ઈનતિઝારકી મુદત ગિન સકતા. હાં, ચે ઝરૂર ચાદ હૈ કે ઈનતિઝારકા ઝમાના બહોત હી લંબા ઓર તકલીફવાલા થા.

એક દિન મેરી ખૂશ કિસમતી કામિયાબીકી ચાદર ઓળે હુએ મોરકી શકલમેં જન્નતસે બાહિર આઈ.

મૈંને મોરકો જન્નતકે દરવાઝે પર ખળા દેખા તો ઉસ્કે પાસ ગયા ઓર કહા, અય દોસ્ત ! બહોત દિનકે બા'દ તુમ નઝર આએ. મૈં ઈરાદા કર હી રહા થા કે અંદર જાકર તુમસે પૂછૂં કે અબ મિલના જુલના કયૂં છોળ દિયા ? મગર શુક હૈ કે તુમ આ ગએ. મુજે તુમસે એક કામ હૈ, કયા મૈં ચે ઉઝીદ કરૂં કે ઉસે પૂરા કર દોગે ?

મોરને હૈરતસે મુજે દેખા ઓર પૂછા, આપ કોન હૈ ? મૈંને આપકો પેહચાના નહી. મૈંને ફૈરન જવાબ દિયા ઓહો ! તુમ ઈતની જલ્દી ભૂલ ગએ. તુમને મુજે બારહા

देभा होगी। मैं अल्लाह तआलाका पछोत ही मेहपूज करिश्ता हूं। दिन-रात उसकी ध्यादतमें मसइक़ रेहता हूं, धंस वजहसे पछोत कम धंधर आना जाना होता है। आज जैठे जैठे जन्नतकी सैरको दिला याहा, धंस लिये धंधर आ निकला। यहां आकर मुझे पछोत हैरत दुध। ये जन्नतके दरबान पछोतही पुरे अफ्लाकवाले मा'लूम होते हैं। मुज जैसे मुकर्रप करिश्तेको ली जन्नतमें जानेसे रोकते हैं, मगर दोस्त ! मुझे तुमहारे अच्छे अफ्लाक और मेहमान नवाजीसे ये उम्मीद नही थी के तुमली उन लोगोकी तरह मुजसे गैरों जैसा सुलूक करोगे।

भोरने ये सुनकर कहा, हां मैं तो जैसा नही हूं, क्या हरज है अगर तुम जन्नतकी सैर कर लो ? लेकिन ये लोग शायद तुमहें धंस लिये रोकते हैं के वो तुमसे वाकिफ़ नही हैं, मगर ये तो बताओ तुम जन्नतमें जाकर क्या करोगे ? जे कुछ तुम पुद्दाकी पारगाहमें करते हो, वोही ये लोग जन्नतमें करते हैं। तुम यहां ध्यादत करते हो, ये यहां ध्यादतमें मसइक़ (मशगूल) हैं।

मैंने कहा ये ठीक है, लेकिन धंस सैरसे मेरा मन्शा ये ली है के जन्नतके तमाम राजद्वार यहां के रेहनेवालोंकी ध्यादतका हाल देअकर अपना ध्यादतका शौक जेण्डाउ, और पेहलेसे जियादह जेशके साथ अल्लाहकी ध्यादत कर सकूं।

भोर बोला, तो फिर मेरे लाईक़ जे काम हो बताओ, मैं करनेको तैयार हूं।

मैंने कहा तुम मुझे अपने साथ अंदर ले चलो, ये लोग

जब मुझे तुमहारे साथ दैजेंगे तो कोई ओ'तराज नहीं करेंगे.

ये सुनकर मोरने जवाब दिया, अय अजन्मी (अंजने) दोस्त ! मुझमें तो ये ताकत नहीं है કે किसीको जन्मतमें पछोया सकूं, हां मेरा ओक दोस्त है वो तुम्हें यहाँ की सैर करा देगा.

मैंने कहा तो फिर उसे ही बुला दो, मुझिन है કે वो मुझे जनता हो, और अगर वो न ली जनता हो तो तुम उसे समझ देना કે ये ओक मुक़र्रब इरिश्ता है, और अपनी ध्मादत जल्दनेके लिये जन्मतकी सैर करना चाहता है वो तुमहारा केहना जरूर मान लेगा.

मोर ये सुनकर जन्मतमें गया, और अपने दोस्तको साथ ले आया. उसके दोस्तका नाम हथ्यह था, जिसे आजकल उर्दू ज़मानमें सांप और हिन्दीमें नाग देवता और अंग्रेज़ीमें Snake केहते हैं. उसने आतेही मुझसे तरह तरहके सवाल शुर्' कर दिये, जिनके जवाब कुछ तो मैंने दिये, और कुछ मेरे नये हम्दर्द मोरने दिये.

आभिरकार सांपने कहा आओ ! और मेरे मुंहमें जैठ ज़ाओ ताकि जन्मतकी सैर करा दूं.

मैं ज़होत धत्मीनानके साथ उसके हसीन मुंहमें जैसे जैठ गया, जैसे अजसे पयास ज़रस पेहले ज़मारे मुहकके रधस रथमें सवार हुवा करते थे.

सांप निहायत जूजसूरत था, और उसके उस ज़मानेमें चार पैर थे, और जिस्के जिसम (जदन) से नूर ज़रसता था, और दूर दूर तक उसकी शुआओं (किरनें) जाती थी.

અપને મુંહમેં રખકર મુઝે લે ચલા, રાસ્તામેં હમારે પુરાને દોસ્ત મિસ્ટર રિઝવાનકો કુછ શુબહ હો ગયા, ઔર ઉન્હોને ઉન્હે રોકના ચાહા, ફોરન હી બારગાહે આલિમુલ ગેબસે હુકમ સાદિર હુવા.

અય રિઝવાન ! સાંપકો અંદર જાને દો, ઉસ્કો રોકના મુનાસિબ નહી, કયૂં કે ચે એક રાઝ હૈ ઔર હમ ઉસે ખૂબ સમજતે હૈ.

રિઝવાનખાન ઇતનાસા મુંહ લેકર રેહ ગયે, ઔર ચાર લોગ દનદનાતે (ખૂશી મનાતે) હુએ જન્નતમેં જા, હોચે. જી તો ચાહા ઈસ હરકત પર સાંપકે મુંહસે ત્રિંકલકર રિઝવાનકા મુંહ ચિળા દૂં. કહૂં રોક ન લિયા, બળે આયે જન્નતકે ઠેકેદાર ! દેખ જાનેવાલે ચૂં જાતે હૈ.

મગર મૈને સોચા કે અગર ઈસ વકત મૈને રિઝવાનકા મુંહ ચિળાયા તો વાપસી પર બળી ખબર લેગા, ઔર મુઝે બદલા લેનેકી આગ બુઝાકર ઉસી કે સામનેસે વાપસ જાના હૈ. ચુનાંચે ઈસ ખ્યાલકો સામને રખતે હુએ મૈ ખામોશ ખળા રહા.

સાંપને મુઝે જન્નતમેં લે જાકર મુંહસે નિકાલા ઔર કહા, હો અબ તુમ સૈર કર સકતે હો, મગર ચાદ રખના જન્નતકે આદાબકે ખિલાફ કોઈ કામ ન કર બૈઠના.

મૈને કહા સાંપ દોસ્ત ! તુમ અગર મુઝસે વાકિફ હોતે તો શાયદ તુમ્હે ચે કેહનેકી ઝરૂરત હી મેહસૂસ ન હોતી. મૈં યહાં કે આદાબસે બહોત અચ્છી તરહ વાકિફ હૂં, ઔર ઈન્શા અલ્લાહ તુમ્હે કિસી કિસમકી શિકાયત ન હોને દૂંગા, બલકે

યહાં સે જાને કે બા'દ તુમ દેખોગે કે પરવરદિગાર તુમ્હે ભી વોહી ઇજ્જત ઔર શાન અતા કર દેગા જો આજ મુજે હાસિલ હે.

બીબી હવ્વાસે મુલાકાત

જન્નતકે ચપ્પા ચપ્પાસે મੈ વાકિફ થા, ઔ યે ભી સુન ચુકા થા કે આદમકા દિલ બેહલાનેકે લિયે ખાલિકે કાઈનાતને એક ઔરતકો ભી પૈદા કિયા હે, ઔર ઉસે આદમકે સાથ હી રખ્યા ગયા હે. ચુનાંચે મੈ સીધા હવ્વાકે પાસ પહોંચા, ઔર ઉન્કે સામને ખજો હોકર જાર જાર રોને લગા, પેહલે તો વો હૈરતસે મુજે દેખતી રહી ઔર ઉસ્કે બા'દ પૂછા,

અય શખ્સ ! તૂ કૌન હે ? ઔર કયૂં રોતા હે ? યે સુનકર મੈ ચીખે માર મારકર રોને લગા. જન્નતકે રેહનેવાલે બહોત સારે મેરે ચારોં તરફ જમા' હો ગએ. હવ્વાકો ઔર ભી કુછ ઘભરાહટ હુઈ. મેરે કરીબ આકર બોલી અય અજનબી (અંજાને) ! કુછ તો બતા કે તેરે રોનેકી કયા વજહ હે ? મૈને આંસૂ પૂછતે હુએ કહા,

અય મૌરિદે અલ્તાફે રખ્યાની (વો શખ્સ જિસપર લુત્ફો કરમ કિયા જાએ) ! કયા કહૂં. ઇસ વકત મુજે કયૂં રોના આ ગયા. મૈ પરવરદિગારકા એક મુકર્રબ ફરિશ્તા હૂં, ઔર મુજે તમામ ગુજરે હુએ ઔર આઈન્દાકે હાલાતકી ખબર રેહતી હે, આજ ઇત્તિફાકસે જન્નતકી સૈર કરને ચલા આયા. યહાં સૈર કરતા ફિર રહા થા કે અચાનક તુમપર નજર પળી,

ઔર મેરી આખોં કે સામને વો હોલનાક મંજર બંધ ગયા
 બે તુમપર ઔર તુમહારે શૌહર પર ગુઝરનેવાલા હૈ. અય
 હવ્વા ! યે ખ્યાલ આતે હી મેરા રૂવાં રૂવાં (બાલ બાલ) થર્
 ગયા, ઔર મૈં બરદાશત ન કર સકા. તુમ કયા જાનો હવ્વા !
 કે તુમપર કયા વક્ત આનેવાલા હૈ ? કાશ ! મુઝે ઈસ્કી
 ઈબજત હોતી, ઔર મૈં તુમ્હે બતા સકતા કે અલ્લાહ તઆલાને
 તુમહારે મુકદરમેં કયા લિખ્યા હૈ. હવ્વા ! અગર તુમ્હે કિસી
 તરહ યે ઈસ્મ હો જાએ કે તુમહારા આઈન્દા જમાના કિતના
 તારીક (અંધેરા) હૈ તો કોઈ કયા જાન સકતા હૈ કે તુમહારા
 કયા હાલ હો, મહજ ખબર સુનકર તુમહારા કલેબ ફટ
 જાએ.

અય હવ્વા ! જિયાદહ બેહતર યે થા કે તુમ પૈદા હી ન
 હોતી, તુમહારે મુકદરમેં વો હોલનાક સજા લિખી ગઈ હૈ
 બે દુનિયાકે પૈદા કરનેવાલેને આજતક કિસી મખ્લૂકકે લિયે
 તજવીજ નહી કી.

હવ્વા યે સુનકર ઘભરા ગઈ ઔર ઉન્હોને કહા, અય
 અજનબી (અંજાને) ! તૂ હમારા સચ્ચા હમદદ હૈ, ઔર જબ
 તૂ હમારે આન્દહકી ખાત જાનતા હૈ તો કમસે કમ ઉન
 તદબીરસે ભી ઝરૂર વાકિફ હોગા કે હમ કયૂંકર ઉસ અજાબસે
 નજાત પા સકતે હૈ. કોઈ ઐસી તરકીબ બતા કે હમારા
 ખાસિક અપના યે ઈરાદા બદલ દે. કયા ઐસી કોઈ સૂરત હો
 સકતી હૈ કે હમ ઉસ અજાબસે મેહફૂઝ રેહ સકે ?

હાં, હો સકતી હૈ. મૈંને ફલસફી (હકીમાના) અંદાજમેં
 જવાબ દિયા, મગર એક શર્ત પર. હવ્વાને નિહાયત ઈશતિયાકે

લેહજેમેં કહા, વો કયા ?

મૈને હાજિર રેહનેવાલોં પર એક નિગાહ ગલત અંદાજસે કાલતે હુએ કહા, અય હવ્વા ! તુમ અબ ઈબાદતકો બળ્હાઓ ઔર દિન રાત નિહાયત ઈબ્લાસસે પરવરદિગારકે હુઝૂરમેં મગફિરતકી દુઆ માંગો. મૈ ભી વાપસી પર તુમહારી સિક્કારિશ કરૂંગા. અજબ નહી કે ગુફૂરર્હીમ તુમહારી દુઆ ઔર મેરી સિક્કારિશ પર નઝરે કરમ ફરમા દે, ઔર તુમ અજાબસે દૂર (બરી) કર દી જાઓ.

હવ્વાને કહા, અય હમદદ ! અગર મેરી ઈબાદત ઔર રિયાઝત પરવરદિગારે આલમકે હુઝૂરમેં કોઈ સિક્કારિશ મગફિરત કર સકતી હૈ, તો મૈ આજહીસે અપને વક્તકા એક એક લમ્હા ઉસ્કી હમ્દો સનાનેં બસર કરૂંગી.

મૈને ઈધર ઉધર દેખકર કહા અય હવ્વા ! બળી મુશ્કલી ચે હૈ કે તુમ ઈબાદતકે તરીકોં સે પૂરી તરહ વાકિફ નહી હો. આઓ ! મૈ તુમ્હે એક દો બાતેં હમ્દો સના કે બારેમેં સમજા દૂં તાકે ઉનપર અમલ કરકે પરવરદિગારકો ખૂશ કર સકો. ચે કેહતા હુવા મૈ બીબી હવ્વાકો અલગ જગહ લે ગયા જહાં હમ દોનૂંકી બાતેં સુનનેવાલા કોઈ ન થા. યહાં પહોંચકર મૈને કહા,

અબ તક જો કુછ મૈ કેહ રહા થા વો ઈસ વાસ્તે થા કે હમારે તુમહારે ચારોં તરફ જન્નતકે રેહનેવાલે જમા'થે. ઈસ વાસ્તે મુજે સિફ્ત ઈબાદત હી કા ઝિકર કરના પળા, વરના હકીકત ચે હૈ કે તુમહારે અજાબસે બચનેકા સિફ્ત એક હી રાસ્તા હૈ.

બીવી હવ્વા બોલી, વો કયા હૈ ? અય અજનબી

(અંજાને) ! મુજે જલ્દી બતાઓ ?

મૈને કહા, અગર તુમ રાજકો છુપાનેકા વા'દા કરો, ઔર કિસીકો ચે ન બતાઓ કે વો તરકીબ મૈને તુમ્હે સમજાઈ થી તો મૈ તુમ્હે બતા સકતા હૂં વરના નહી.

હવ્વાને કહા, તુમ ઈત્મીનાન રખ્ખો, ચે રાજ કિસી પર જાહિર ન હોગા.

ચે જવાબ સુનકર મૈને કહા, તુમ જાનતી હો કે જન્નતમે કોઈ દરખ્ત ઐસા ભી હૈ જિસ્કે કરીબ જાનેકી તુમકો ઔર આદમ (અલૈ.) કો મમાનિઅત (રોકથામ) કી ગઈ હૈ ?

હાં હૈ. હવ્વાને કહા, એક ઐસા દરખ્ત જિસ્કે લિચે પરવરદિગારકી તરફસે મમાનિઅતકા હુકમ સાદિર હો ચુકા હૈ, લા તકરબ્ હાજિહિશ્શજરત. (ઈસ દરખ્તકે કરીબ ભી ન જાના)

મૈને મુસ્કુરાકર પૂછા, જાનતી હો કયૂં મમાનિઅત હૈ ? નહી, ચે તો મૈ નહી જાનતી.

ચેહી તુમહારી ભૂલ હૈ હવ્વા ! તુમહારે શૌહર આદમકો ચે સવાલ કરના ચાહિચે થા કે ઈસ પેળમેં આબિર ઐસા કયા રાજ હૈ ? કે જન્નતકા કોના કોના તો બઈજ કરાર દિયા જાએ, ઔર એક હકીર પેળકે લિચે ઐસી સપ્ત પાબંદિયાં લગા દી જાએ કે હાથ લગાના ઔર ખાના તો દૂર રહા, ઉસ્કે કરીબ હોકર ગુજરનેકો ભી મના' કિયા જાએ.

હાં, હૈ તો તઅજજુબકી ખાત અય હમદદ ! મગર હમને આજતક ઈસ ખાત પર ગૌર હી નહી કિયા થા.

મૈને વકતસે ફાઈદા ઉઠાતે હુએ પૂછા, જાનતી હો કે ઈસ

पेणके करीब न जाने देना क्या भा'ना रખता है ?

नही, मैं नही जानती.

हां, जन ली कैसे सकती हो हव्वा ! बेही तो तुमहारा आर्धन्दा जमाना पुकार रहा है के तुम धिस पेणको नही जन सकती.

हव्वा ने हेरान (परेशानीकि) बेहबेमें पूछा, क्या बेही पेण हमारी तणाहीका जरीया है ?

मैंने कहा हां, धिस पेणमें दोनूं भातें हैं, जरणाह ली कर सकता है, और आणाह ली कर सकता है. वो कैसे ?

वो कैसे ? ये पूछती हो, मगर हां मैं जरूर बताऊंगा हव्वा ! तुम बहोत लोली भ्रष्ट हो, तुम्हें मताना ही पड़ेगा. तुम्हे तणाही और जरणाहीसे बचना हम सबका इर्ज होना चाहिये. ये जन्नतके रेहनेवाले कितने भूदमर्ज हैं. हव्वा तुमने देखा के ये लोग तुम्हें कितना बेजबर रखना चाहते हैं. आजतक तुम्हें धिस पेणका हाल नही बताया.

हव्वा ने कहा, क्या ये लोग ली धिस पेण (दरपत) के भारेमें जानते हैं ?

हां, जानते कयूं नही हव्वा ! ये सबकुछ जानते हैं, लेकिन तुम उनको नही जानते. ये तुमहारी जरणाही के मुन्तजिर हैं. जन्नतमें तुमहारा रेहना पसंद नही करते. उन्होंने बहोत मरतणा तुमहारी शिकायतें परवरद्विगारके पास भेजी हैं, मगर हव्वा ! तुम जानती हो के मुज जैसा इरिश्ता भारगाहे भुद्वंदीमें भौजूह हुवा हो तो उनकी शिकायतें कैसे भागसर और नतीज भेज (नतीज लानेवाली) हो सकती हैं. मैंने

ਉਪਰਲੀ ਉਪਰ ਧਨ ਮਾਮਲਾਤਕੀ ਰਖਾ' ਦੱਸਾ' ਕਰ ਦਿਯਾ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਕੌਨ ਤੇਹ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੇ ਤੁਮ ਐਸੇ ਈਮੀਨਾਨਕੇ ਸਾਥ ਜਨਤਮੇਂ ਰੇਹ ਸਕਤੀ.

ਤੋ ਕਯਾ ਧੇ ਸਭ ਲੋਗ ਹਮਾਰੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹੈਂ ?

ਮੈਂਨੇ-ਤਯੁਧਾਕਾਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਗਰਦਨ ਫਿਲਾਤੇ ਫੁਯੇ ਕੁਲਾ-
ਦੁਸ਼ਮਨ ! ਧੇ ਤੋ ਐਸੇ ਘੋੜਨਾਕ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹੈਂ ਤੇ ਘੁਦਾ ਮੇਲਕੂਜ
ਰਘੇ, ਉਂਕਾ ਕਾਟਾ ਫੁਵਾ ਪਾਨੀ ਲੀ ਨਈ ਮਾਂਗਤਾ, ਐਸਾ ਮਿਲਕਰ
ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਸ ਖਿਲ ਖਿਲਾਤੇ (ਤਯਪਤੇ) ਈ ਅਨ ਪਯਤੀ.

ਤੋ ਫ਼ਿਰ ਕੋਧਿ ਤਰਕੀਯ ਅਤਾਯੋ, ਮੈਂ ਤੁਮਫ਼ਾਰਾ ਐਹਸਾਨ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਘੂੰਗੀ.

ਤਰਕੀਯ ! ਮੈਂਨੇ ਧੇ ਲੜ੍ਹਕ ਦੋਹਰਾਤੇ ਫੁਯੇ ਕੁਲਾ, ਤਰਕੀਯ ਤੋ
ਐਸੀ ਅਤਾ ਸਕਤਾ ਫੁੱਕੇ ਤੁਮ ਹਮੇਸ਼ਾਕੇ ਲਿਧੇ ਅਜਾਯਸੇ ਮੇਲਕੂਜ
ਛੋ ਅਯੋ, ਐਰ ਮੈਂ ਧੇ ਲੀ ਅਨਤਾ ਫੁੱਕੇ ਈਸ ਐਹਸਾਨਕੋ ਤੁਮ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਘੂੰਗੀ, ਐਰ ਮੁਝੇ ਫੁਆਯੇ ਯੈਰਸੇ ਯਾਦ ਕਰੋਗੀ.
ਮਗਰ ਫੁਵਾ ! ਸਧ ਆਤ ਧੇ ਹੈ ਤੇ ਮੁਝੇ ਰਾਜ ਖੁਲ ਅਨੇਕਾ ਡਰ
ਹੈ, ਅਗਰ ਕਈ ਕਿਸੀਕੋ ਧੇ ਅਯਰ ਛੋ ਗਧ ਤੇ ਮੈਂਨੇ ਤੁਮ੍ਹੇ
ਅਜਾਯਸੇ ਅਧਨੇਕਾ ਅਰੀਆ ਅਤਾ ਦਿਯਾ ਹੈ ਤੋ ਤੁਮਫ਼ਾਰਾ ਕੁਝ ਨ
ਘਿਗਯੋਗਾ, ਐਰ ਤੁਮ ਅਜਾਯਸੇ ਹਮੇਸ਼ਾਕੇ ਲਿਧੇ ਮੇਲਕੂਜ ਛੋ
ਅਯੋਗੀ, ਅਲਅਤਾ ਮੇਰਾ ਕਈ ਠਿਕਾਨਾ ਨ ਰਹੇਗਾ.

ਧੇ ਸੁਨਕਰ ਫੁਵਾਨੇ ਮੁਝੇ ਈਮੀਨਾਨ ਦਿਲਾਯਾ ਐਰ ਕੁਲਾ,
ਹਮ ਵਾ'ਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਈਸ ਆਤਕੀ ਅਯਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਛੋਗੀ.
ਤਯ ਮੈਂਨੇ ਉਂਕੇ ਕਾਨਮੇਂ ਆਹਿਸਤਾਸੇ ਕੁਲਾ, ਧੇ ਦਰਖਤ ਤੁਮਫ਼ਾਰੇ
ਅਜਾਯ ਐਰ ਸਵਾਯਲੀ ਤੇ ਲਿਧੇ ਅਨਾਯਾ ਗਯਾ ਹੈ, ਅਗਰ ਕਿਸੀ
ਵਕਤ ਘੁਦਾਕੋ ਧੇ ਅੜ੍ਹਨ ਮੇਲਸੂਸ ਫੁਧਿ ਤੇ ਵੋ ਤੁਮਪਰ ਸੇ ਅਜਾਯ

હટા દે વા મઆફ કર દે તો વો તુમ્હે હુકમ દેગા કે ઈસ પેડે દો-ચાર ફલ ખા લો, ખસ ઈન ફલોંકા ખાના તુમહારે લિયે અમરત બન જાએગા, ઔર સારા અજબ મુસ્તવી (મોકૂફ) કર દિયા જાએગા. ચેહી સબબ હે કે પરવરદિગારને તમામ જરૂરિયાત પર ગૌર કરતે હુએ ચે દરખ્ત ભી પૈદા કિયા હે, તાકે અગર જરૂરત પળે તો વકત પર કામ આ સકે.

ગૌર જરૂરી નોટ

નાજિરીન ચહાં ચે ભી નોટ કર લેં કે ઈસ મૌબૂદહ જમાનેમેં દસ્તાવેજાતકે ખતમ પર એક ફકરા લિખ્યા જાતા હે કે ચે દસ્તાવેજ લિખ દી, તાકે સનદ (સુબૂત) રહે, ઔર જરૂરતકે વકત કામ આએ. ચે ઉસી તક્લીદ (પૈરવી) કા નતીજા હે, અસલમેં ઈસ જમાનેકે લોગ દસ્તાવેજમેં જબ ચે ફકરા લિખતે યા લિખવાતે હેં તો ઉન્હે ભી વોહી હાલ વાદ આ જાતા હોગા કે પરવરદિગારને ભી એક દરખ્ત લગાયા થા, તાકે મૌબૂદ રહે ઔર જરૂરતકે વકત કામ આએ.

તો હવ્વા ! મેરે કેહનેકા મતલબ ચે હે કે ઈસ દરખ્તકે ફલ ખાને ન ખાને પર તુમ દોનૂં કે મુસ્તકબિલકા દારોમદાર હે, ઔર પરવરદિગારને ચૂંકે. તુમહારે લિયે એક ફૈસલા કર રખ્યા હે, ઈસી વાસ્તે ઈસ દરખ્તકે કરીબ જાનેકી મમાનિઅત કર દી હે, અગર તુમને વો ફલ ખા લિયા તો ફિર વો ફૈસલા જો તુમહારે લિયે હો ચુકા હે કાબિલે અમલ ન સમજા જાએગા, ઔર તુમ અજાબસે દૂર (બરી) કર દી જાઓગી.

हव्याने कहा, क्यूँ हमारे अजनबी हमदर्द ! अगर हम दोनूँ वो इस जा लें तो फिर अजानसे मेहकूँ हो जायेंगे ?

मैंने जवाब दिया हाँ, फिर तुम दोनूँ पर अजान नहीं आयेगा, लेकिन देणो फिर समझ देता हूँ के आज और आजके जा'द इस सिलसिलामें कभी मेरा नाम न आने पाये.

वहाँ मैं जा'दके हालात लिखूँ इससे पहले मैं पण्डनेवालोंके एक पास जात याद दिला दूँ के ये गेहूँक मआमला जो जन्नतमें हुवा, और जिसकी वजहसे आज मौजूदह दुनिया नजर आ रही है जियादतर औरतके जिम्मे ही रहा. या'नी सुननेवाले जियादह बेही कहते हैं के आदम (अलै.) औरतकी वजहसे जन्नतसे निकले गये. न औरत उन्हें दरगलाती (बेहकाती), न वो इस जाते, और न जन्नतसे निकलते. मैं मझून हूँ अम्मा हव्याक, जिन्होंने जिन्दगीभर अपना वा'द याद रखा, और अपने शौहरके सिवा कभी किसीसे नहीं कहा के निवाजमंदने उन्हें इस जानेक भस्वरा दिया था. हालां के इस जानेके जा'द वो बीचारी तरह तरहकी तकलीफोंमें इस गध, और हमरों मुसीबतें भरदास्त की. और उनकी औलाद आजतक वो जम्माजह (तकलीफ) भुगत रही है, अगर वाह रे वा'द वझा. के इस बीचारीने मरते दम तक मेरा नाम नहीं लिवा. हमेशा गलती पर नादिम होती रही (पछताती रही).

अगर आज हव्या जिन्दह होती तो मैं उनके कदमों पर सर रण देता और कहता के, गो मैं तुमहारे जाविन्दगी

વજહસે મરદૂદ હુવા, લેકિન તુમને મેરે સાથ વો સુલૂક કિયા હે કે કિયામત તક મેરી ગરદન તુમહારે ઈસ એહસાનસે નહી ઉઠ સકતી.

આજ હવ્વા જિન્દહ નહી હૈ, લેકિન ઉન્કા એહસાન જિન્દહ હે. ઔર મૈ ઉસ્કે બદલે ચે વા'દા કર ચુકા હૂં કે ઉન્કી ખેટીયો પર જિયાદહ અસર અંદાજ ન હૂં, ઔર ચેહી વજહ હે કે દુનિયાવાલે ઔરતકો મર્દ કે મુકાબલેમેં જિયાદહ મજહબ પરસ્ત બતાતે હૈ. અહિર હે કે જબ મૈ પૂરી તાકત ઔરત અત પર સર્ફ (ખર્ચ) કરના નહી ચાહતા તો વો મર્દ કે મુકાબલેમેં અપને આપહી મજહબ પરસ્ત નઝર આએગી.

હા, તો મૈ અર્જ કર રહા થા કે હવ્વાકો ફલ ખાનેકા નેક મશ્વરા દેકર ઔર રાજકો છુપાનેકા મસઅલા તય કરેકે મૈ જન્નતસે વાપસ ચલા આયા, ઔર ઉસ્કે ખા'દ કુછ ઐસે વાકિઆત પેશ આએ કે આજ તક વહાં જના ન હો સકા, લેકિન ખા'જ મોઅતબર ઝરાએઅસે મા'લૂમ હુવા કે મેરા જન્નતકા આખિરી સફર કામિયાબ રહા.

ઔરતકી પેહલી ગલતી

મુજે જન્નતસે વાપસી કે ખા'દ જો તફ્સીલાત મિલી ઉન્કા ખુલાસા ચે હે.

હવ્વાને મેરે મશ્વરાકો અપની આઈન્દા કામિયાબી પર મહમૂલ કરતે હુએ ફૈસલા કર લિયા કે વો ખૂદભી ચે ફલ ખાએગી, ઔર અપને ખાવિન્દકોભી મજબૂર કરેગી, તાકે

અજાબસે નજાત મિલ સકે. ચુનાંચે વો ઉસ દરખ્તસે સાત ખોશે ગંદૂમ (ગેહૂં) કે તોળકર લાઈ, જિસમેંસે એક તો ખૂદને ખા લિયા ઔર ખુદા જાને કિસ નિયતસે એક ખોશા અપને પાસ મેહફૂઝ રખ લિયા. બાકી પાંચ ખોશે આદમ (અલૈ.) કો દિયે, ઔર ઉનસે ભી ચે દરખ્વાસ્ત કી કે વો ભી ફલ ખાકર અલ્લાહકે અજાબસે પનાહમેં આ જાએ.

આદમ (અલૈ.) ચે દેખકર સખ્ત તઅજજબમેં પળ ગએ ઔર પૂછા, હવ્વા ! તુમને ચે કયા ગજબ કિયા ? કયા તુમકો અપને પરવરદિગારકા વો હુકમ યાદ નહી કે ચે ફલ હમ દોનૂંકી તખાહીકા ઝરીઆ હે ? ઈસ્કે કરીબ ભી ન જાના.

હવ્વાને નિહાયત મતાનત ઔર સંજુદગીસે જવાબ દિયા, આપ ઘભરાઈયે નહી, મૈં ઈસ હુકમકી ગેહરાઈ તક પહોંચ ગઈ હૂં. હકીકતમેં ચેહી દરખ્ત હમારી તખાહી ઔર ખરબાદીકે લિયે થા, ઔર ઈસી વાસ્તે હમ ઈસ્કે ફલ ખા રહે હૈં.

આદમ (અલૈ.) ને હૈરતસે પૂછા, તો કયા તુમ ખૂદ અપને હાથોસે તખાહ હોના ઔર પરવરદિગારકી ખારગાહસે અજાબમેં આના પ્રસંદ કરતી હો ?

હવ્વાને જવાબ દિયા, આપ કયા જાને ઈસ રાજકો ? ઈસ દરખ્તસે મના' કયૂં કિયા ગયા હે ? વાકિઆ ચે હે કે ઈસ દરખ્તકે મના' કરનેમેં ખુદા તઆલાકી બહોત બળી હિકમતે અમલી હે.

વો કયા ? આદમ (અલૈ.) ને પૂછા.

બસ ઈસ્કો રાજ હી રેહને દીજિયે. ચે કયા ઝરૂરી હે કે જિસ રાજસે મૈં વાકિફ હો ચુકી હૂં વો આપ પર ભી રોશન

હો જાએ. હાં હમ દોનૂં કો ઈસ્કે નતીજે પર ગૌર કરના ચાહિયે, વો બહોત હોલનાક (ભયાનક) હૈ.

અરે અગર હોલનાક હૈ તો ફિર ખાતી કયૂં હો ?

હમૈ ખાના હી પજોગા અય આદમ ! ઈસ્કે બગૈર કોઈ ચારા હી નહી હૈ.

તો કયા હમ ચે ફલ ખાકર તબાહ ન હો જાએંગે ?

નહી, આપ નહી જાનતે કે હમ કયા કર રહે હૈ, ઔર ઈસ્કા અંજમ કિતના અચ્છા હૈ ? આપ મેરે કેહને પર અમલ કીજિયે ઔર ફલ ખા લીજિયે.

આદમ (અલૈ.) ને બરહમ (ગુસ્સે) હોકર કહા, હરગિઝ નહી હવ્વા ! અગર તુમ અપને પરવરદિગારસે સરકશી કરનેવાલી હો તો કરો. મૈં અપને વા'દાસે એક કદમ ભી પીછે નહી હટ સકતા. મૈંને અપને પરવરદિગારસે જો વા'દા કિયા હૈ વો અટલ હૈ, ઔર કોઈ તાકત ઉસે નહી બદલ સકતી. જન્નતકી હર નેઅમત મેરે લિયે આજાદ હૈ. કયા હરજ હૈ કે અગર મૈં એક ફલકો હમેશાકે લિયે અપને વાસ્તે હરામ કર લૂં.

ચેહી આપકી ભૂલ હૈ. ભવેં સુકેળતે હુએ સમજનેકે અંદાઝમેં હવ્વાને કહા, આપ ખૂદ તબાહ હોનેકા ખેળા ઉઠાએ હુએ હૈં.

કયા કહા, મૈં તબાહ હોનેકા ખેળા ઉઠા રહાં હૂં ?

હાં, આપ ઉઠા રહે હૈં.

ચે કેસે ? ચે ઐસે કે આપ અપને ઐશો આરામકે ઝરીઆ પર તાલા લગા રહે હૈં. અપની ભલાઈકે રાસ્તેમેં નાઆકિબત અન્દેશી (અંજમ ન સોચને) કે કાન્ટે બિછા રહે હૈં. અપને

ਛਸੀਨ ਮੁਸਤਕਭਿਲੇਕੇ ਬੇਹਰਾ ਪਰ ਛਟ ਧਰਮੀਕੀ ਸਿਆਈ ਮਲ ਰਹੇ ਹੈਂ, ਤਾਕੇ ਅਯਯੇ ਖਲਾਈ ਤੇ ਆਪ ਹੁਕਮਾਰ ਯਨੇ, ਐਰ ਅਪਨੀ ਲਵਾਓ ਤੇ ਜਰਾਐਅ ਆਮਨਾ ਵ ਸਫ਼ਕਨਾਕੇ ਤਾਰੀਕ (ਅੰਧੇਰੇ) ਕੁਵੇਮੇਂ ਝੁੰਕ ਦੇਂ ਕਯਾ ਆਪਕੋ ?

ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਆਤ ਕਾਟਕਰ ਕਛਾ ਹੁਵਾ ! ਤੁਮਹਾਰੀ ਬੇ ਅਯਯੋ ਗਰੀਬ ਆਰੇ ਮੇਰੀ ਸਮਝਮੇਂ ਨਹੀ ਆਤੀ ਕਯਾ ਤੁਮਹਾਰਾ ਬੇ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰਕੇ ਅਛਕਾਮਸੇ ਸਰਕਸ਼ੀ ਕਰੂੰ ? ਕਯਾ ਤੁਮ ਬੇ ਚਾਹਤੀ ਹੋ ਤੇ ਮੈਂ ਮਹਯ ਐਕ ਫ਼ਲਕਾ ਅਧਕਾ (ਮਯ) ਛਾਸਿਲ ਕਰਨੇਕੇ ਲਿਥੇ ਅਪਨੀ ਤਮਾਮ ਨੇਅਮਤੋਂਕੋ ਛੁਕਰਾ ਛੂੰ ? ਫ਼ਿਰ ਕੁਝ ਘਯਰ ਨਹੀ ਤੇ ਵੋ ਫ਼ਲ ਅਧਕਾਮੇਂ ਕਯਾਵਾ ਹੈ ਯਾ ਮੀਛਾ ਹੈ. ਘੁਛਾ ਯਨੇ ਧਰਮੇਂ ਕਯਾ ਰਾਜ ਹੈ ਯਿਸਕੋ ਮੈਂ ਐਰ ਤੁਮ ਦੋਨੂੰ ਨਹੀ ਯਨਤੇ.

ਆਪ ਨ ਯਨਤੇ ਹੋ, ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਯਨਤੀ ਛੂੰ ਤੇ ਧਰਮਕਾ ਅਧਕਾ (ਮਯ) ਸ਼ਹਦਸੇ ਜਿਯਾਦਹ ਮੀਛਾ ਐਰ ਯਨਤਕੀ ਹਰ ਨੇਅਮਤਸੇ ਜਿਯਾਦਹ ਸੁਤਰ ਅੰਗੇਯ (ਘੂਸ਼ਾ ਕਰਨੇਵਾਲਾ) ਹੈ. ਬੇ ਵੇਯੋ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ! ਧਰਮਕੀ ਰੰਗਤ ਕਿਤਨੀ ਦਿਲ ਫ਼ਰੇਯ (ਦਿਲ ਲੁਭਾਨੇਵਾਲੀ) ਹੈ. ਮਸਕਾਸੇ ਜਿਯਾਦਹ ਨਰਮ, ਐਰ ਦੂਧਸੇ ਜਿਯਾਦਹ ਸਫ਼ੇਦ ਹੈ. ਲੋ ਧਰਮ ਆ ਲੋ, ਤਾਕੇ ਹਮ ਅਯਯੇ ਖਲਾਈਸੇ ਮੇਹਕੂਯ ਹੋ ਯਯੇ.

ਕਯਾ ਕਛਾ ਹੁਵਾ ਤੁਮਨੇ ? ਅਯਯੇ ਖਲਾਈਸੇ ਮੇਹਕੂਯ ਹੋ ਯਯੇ ?

ਹਾਂ ! ਅਯਯੇ ਖਲਾਈਸੇ ਮੇਹਕੂਯ ਹੋਨੇਕਾ ਸਿਫ਼ ਬੇਹੀ ਐਕ ਜਰੀਆ ਹੈ ਯਾ'ਨੀ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰਸੇ ਸਰਕਸ਼ੀ ਅਯਯੇ ਖਲਾਈਸੇ ਯਯਨੇਕਾ ਜਰੀਆ.

ਸਰਕਸ਼ੀ ਨਹੀ, ਯਛੇਕੇ ਅਪਨੀ ਡਿਫ਼ਾਜਤ ਕਰਨੇ ਤੇ ਲਿਥੇ

સમજદારી.

ઐસી સમજદારી તુમ્હે હી મુબારક રહે હવ્વા ! મੈં કિસી હાલતમેં ભી અપને ખાલિકસે ગદારી કે લિયે તૈયાર નહી કે મહજ ઈસી ગદારીકી વજહસેં અઝઝીલ જૈસા અઝમતવાલા શખ્સ અલ્લાહકે ઈતાબમેં (અઝબમેં) આયા. ઉસને ભી તો સિફ એક હી નાફરમાની કી થી, બિસ્કે ખા'દ વો આજ તક ઈતાબમેં હૈ, ઔર તમામ કાઈનાતકી ભલાઈયાં ઔર ઐશો આરામ ઉસપર હરામ હો ગયા, તો ક્યા તું ચે ચાહતી હો કે મੈં ભી નાફરમાની કે અઝબમેં મુબતલા હો જઉ ?

હવ્વાને કહા વો ઘમંડી થા. ઉસને પરવરદિગારકે સામને ઘમંડકા મુઝાહિરા કિયા. ઉસને કેહના નહી માના, ઔર અઝબે ઈલાહીમેં ગિરિક્તાર હુવા, ઔર આપ ચે કામ અપની ભલાઈ કે લિયે કરેંગે, અપના મુસ્તકબિલ દુસ્ત કરનેકે લિયે કરેંગે, ઈસ વાસ્તે હમ પર કોઈ મુસીબત નાજિલ નહી હોગી, બલકે આઈન્દહકા ખતરા જતા રહેગા.

વો ખતરા ક્યા ? આદમ (અલૈ.) ને હૈરતસે પૂછા, ખતરા ચે કે અગર હમને ચે ફલ ન ખાયા તો હમ તબાહ ઔર બરબાદ હો જાએંગે.

આદમ (અલૈ.) મુસ્કુરાએ, ક્યા કેહ રહી હો હવ્વા ઉલટી ખાત ? પરવરદિગારને તો ચે બતાયા હૈ કે અગર ચે ફલ હમ ખાએંગે તો તબાહ હો જાએંગે, તું ચે કેહતી હો કે અગર ન ખાએંગે તો તબાહ હો જાએંગે.

હવ્વા આબિર મજબૂર હો મઈ, જબ ઉન્હોને દેખા કે આદમ (અલૈ.) કિસી તરહ રાઝી નહી હોતે તો ઉન્હોને

ਅਯਨਘੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਔਰ ਉਸਕੀ ਤਕਸੀਲੀ ਆਤਮੀਤ ਅਯਾਨ
ਕਰ ਦੀ, ਔਰ ਆਭਿਰਮੇਂ ਅਪਨੀ ਰਾਧਕਾ ਈਝਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਐ
ਕੁਲਾ, ਵੋ ਈਕ ਕੇਹਤਾ ਹੈ ਵਰਨਾ ਉਸਕੀ ਕਥਾ ਅਤਰਤ ਥੀ ਕੇ
ਅਨਤਕੇ ਤਮਾਮ ਮੇਵੇਂ ਔਰ ਤਮਾਮ ਨੇਅਮਤੇਂ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਲਿਖੇ
ਅਧਿਕਾਰਾਰ ਦੀ ਅਐਂ, ਲੇਕਿਨ ਐਕ ਹਕੀਰ ਦਰਮਤਕੇ ਲਿਖੇ ਐਸੀ
ਅਧਰਦਰਸਤ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾ ਦੀ ਅਐਂ. ਧਕੀਨਨ ਧੇਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਰੇ ਲਿਖੇ
ਨੁਕਸਾਨ ਦੇਨੇਵਾਲੀ ਹੈ, ਔਰ ਹਮੇਂ ਧਾਹਿਧੇ ਕੇ ਧੇ ਕੁਲ ਅਤਰ
ਆਐਂ.

ਗੈਰ ਅਤਰੀ ਨੋਟ

ਵਾਯੇਹ ਰਹੇ ਕੇ ਆਯ ਕੁਲ ਆਮ ਧਵਾਲ ਧੇ ਹੈ ਕੇ ਅਗਰ ਕਿਸੀ
ਮਆਮਲਾਮੇਂ ਕਿਸੀ ਸਪਸਕੋ ਕੋਧ ਯੁਯੁਗੋਂ ਸੇ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲੇਨੇਕੀ
ਅਤਰਤ ਪਯੇ, ਔਰ ਈਤਿਕਾਕਸੇ ਕੋਧ ਯੁਯੁਗ ਉਸ ਵਕਤ ਨ ਮਿਲੇ
ਤੋ ਉਸੇ ਧਾਹਿਧੇ ਕੇ ਅਪਨੀ ਘੀਵੀਸੇ ਮਸ਼ਵਰਹੁ ਕਰ ਲੇ, ਔਰ
ਘੀਵੀ ਅੇ ਮਸ਼ਵਰਹੁ ਦੇ ਉਸਕਾ ਉਲਟਾ ਕਰੇ, ਕਾਮਿਧਾਘੀ ਹੋਗੀ. ਧੇ
ਉਲਟੇ ਮਸ਼ਵਰਹੁ ਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਉਸੀ ਆਤਕੀ ਧਾਦਗਾਰ ਹੈ ਅੇ
ਹਵਾਨੇ ਆਦਮਕੋ ਰਾਧ ਦੀ ਥੀ, ਅਗਰ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਘੀਵੀ ਕੇ
ਮਸ਼ਵਰਹੁਕੇ ਘਿਲਾਕੁ ਅਮਲ ਕਰਤੇ, ਔਰ ਕੁਲ ਨ ਆਤੇ ਤੋ
ਧਕੀਨਨ ਕਾਮਿਧਾਘੀ ਥੀ, ਮਗਰ ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਔਰਤਕੇ ਮਸ਼ਵਰੇਕੇ
ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਮਲ ਕਰ ਲਿਧਾ, ਔਰ ਆਭਿਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹੇਂ ਨੁਕਸਾਨ
ਪਹੋਧ ਗਧਾ.

ਅਹਰਹਾਲ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਮਯਯੂਰ ਹੋਕਰ ਊਰਤੇ ਊਰਤੇ
ਵੋ ਘੋਸ਼ਾ (ਗਯਯ-ਅਨਾਯਕੀ ਆਲੀ) ਹਵਾਕੇ ਛਾਧਸੇ ਲਿਧਾ, ਔਰ

અલ્લાહકા નામ લેકર ખા ગયે. ચે ઔરતકી પેહલી ગલતી થી, જિસપર મર્દને અમલ કિયા. અભી વો ગેહૂં મે'દા તકભી ન પહોંચા હોગા કે તમામ જન્નતકે લિખાસ આદમ ઔર હવ્વાકે બદનસે ગિર પળે, ઔર તકરૂબકા તાજ ઉંકે સરોસે ઐસે ઉળ ગયા જૈસે કોઈ પરિન્દા હવામેં ઉળ જાયે.

હલ્લહાએ બેહિશ્તી (બેહિશ્તી લિખાસ યા'ની જન્નતી લિખાસ) અબભી ઈન્સાની જિસમમેં નાખુનકી શકલમેં મૌજૂદ હે. જન્નતકા લિખાસ પૂરે પૂરા ઐસા થા જૈસે ઈન્સાનકે જિસમ (બદન) પર નાખુન હૈ, ઔર ચે મહજ યાદગારકે તૌર પર છોળ દિયે ગયે હૈ. ઔર ચે વાકિઆ ભી હે કે ઈન્સાન બહોત ખૂશીકી હાલતમેં જબ કે ઝોર ઝોરસે હંસ રહા હો, ઔર ઇત્તિફાકસે અપને નાખુન દેખ લે તો ઉંસ્કે દિલ પર એક ઉદાસી છા જતી હે, ઔર વો એક લમ્હા કે લિયે ભૂલ જતા હે કે કિસ ખાત પર હંસી આ રહી થી, અગર કિસીકો મેરે ઈસ દા'વા પર શુબ્હ (શક) હો તો વો જબ ચાહે તસદીક કર સકતા હે. યા'ની જબ હંસી કે વકત નાખુન દેખ લે તો વો હંસતે હંસતે ભી કુછ ઉદાસી મેહસૂસ કરને લગતા હે.

જૈર ! ચે તો ખીચકી ખાત થી ઈસ્કો છોળિયે, ઔર ચે સુનિયે કે જબ આદમ (અલૈ.) ઔર હવ્વાકે બદનસે જન્નતકા લિખાસ ઉતર ગયા, ઔર વો ખરહના (નંગે) હો ગયે તો ઉંહે બળી શરમ મેહસૂસ હુઈ. કરીબમેં હી ઈન્જીર ઔર ઝિદ્દ કે દરખ્ત થે. ઉંહોને આગે બખ્શકર અપને પત્તે આદમ ઔર હવ્વાકો દે દિયે તાકે બદન છુપા સકે.

ਵਛਾਂ ਥੇ ਲੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦੇਨਾ ਜ਼ਰੀ ਮਾ'ਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੇ
 ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਔਰ ਹੁਵਾਕੇ ਘਦਨਸੇ ਜ਼ਨਤੀ ਲਿਘਾਸ ਉਤਰਨੇਕੇ
 ਆ'ਦ ਲੀ ਜ਼ਨਤਕੇ ਰੇਹਨੇਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹੇ ਘਰਹਨਾ (ਨੰਗੇ) ਨ ਦੇਖ
 ਸਕਤੇ ਥੇ, ਕਥੂੰ ਤੇ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰਨੇ ਖ਼ਤਾਭਕੇ ਆਵਯੂਦ ਅਪਨੇ
 ਘਲੀਫ਼ਕੇ ਸਾਥ ਸਤਰ ਫਾਂਕਨੇਕੀ ਰਿਆਯਤ ਰਘ੍ਯੀ ਥੀ, ਔਰ
 ਜ਼ਨਤਵਾਲੋਸੇ ਦੇਖਨੇਕੀ ਤਾਕਤਕਾ ਵੋ ਹਿਸ਼ਸਾ ਬੰਦ ਸੇਕੰਡ ਤੇ
 ਲਿਥੇ ਅਲਗ ਕਰ ਲਿਆ ਥਾ, ਜਿਸਕੀ ਮਦਦਸੇ ਵੋ ਖ਼ਨ ਘੋਨੂੰਕੇ ਪੂਰਾ
 ਘਰਹਨਾ (ਨੰਗੇ) ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਥੇ. ਅਲਘਤ੍ਤਾ ਜਿਸਮ (ਘਦਨ) ਕਾ
 ਆਮ ਹਿਸ਼ਸਾ ਲੋਗੋਂਕੇ ਨੰਗਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹਾ ਥਾ, ਔਰ ਖ਼ੁਜ਼ਰ
 ਔਰ ਖ਼ਿਦ ਤੇ ਦਰਖ਼ਤਨੇ ਸਿਫ਼ ਖ਼ਸੀ ਵਯਹਸੇ ਅਪਨੇ ਪੱਤੇ ਪੇਸ਼
 ਕੀਥੇ ਥੇ. ਅਲਘਤ੍ਤਾ ਆਦਮ ਹੁਵਾਕੇ ਨੰਗਾ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਥੇ ਔਰ
 ਹੁਵਾ ਅਦਮਕੇ. ਖ਼ਸ ਵਾਸਤੇ ਖ਼ਨ ਪੱਤੀਨੇ ਘਹੋਤ ਘਯਾ ਕਾਮ
 ਕੀਯਾ, ਔਰ ਫ਼ੈਰਨ ਹੀ ਐਕ ਫ਼ੂਸਰੇਨੇ ਅਪਨਾ ਅਪਨਾ ਸਤਰ
 ਖ਼ੁਪਾ ਲਿਆ.

ਖ਼ਸੀ ਯਾਦਗਾਰਥੇ ਆਯ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਕੀ ਔਲਾਦ ਨੰਗਾ
 ਰੇਹਨੇਕੇ ਨਾਯਖ਼ਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇਤੀ ਹੈ. ਔਰ ਐਕ ਫ਼ੂਸਰੇਕੇ ਨੰਗਾ ਦੇਖ
 ਲੇਨਾ ਸਪੱਤ ਗੁਨਾਹਕੀ ਘਾਤ ਜ਼ਨਤੀ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਆਪਕੇ ਯਾਦ
 ਰਖ਼ਨਾ ਯਾਹਿਥੇ ਤੇ ਮੈਨੇ ਵੇ ਕੁਰਸੂਦਹ (ਪੁਰਾਨਾ) ਖ਼ਾਲ ਲੋਗੋਂ ਤੇ
 ਦਿਲੋਂਸੇ ਨਿਕਾਲਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਆ ਹੈ. ਔਰ ਅਗਰ ਆਪ ਹਜ਼ਰਾਤ
 ਥੋਯੀ ਘਹੋਤ ਮਾ'ਲੂਮਾਤ ਰਖ਼ਤੇ ਹੈਂ ਤੋ ਆਪਕੇ ਮਾ'ਲੂਮ ਹੋ
 ਗਯਾ ਹੋਗਾ ਤੇ ਮੇਰੀ ਨੰਗੇਪਨਕੀ ਤਹਰੀਕ ਕਿਤਨੀ ਔਰੋਂ ਪਰ ਹੈ,
 ਜਿਸ ਯੀਜ਼ਕੇ ਮੇਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾਕੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਸ਼ਰਮਕੀ
 ਵਯਹਸੇ ਖ਼ੁਜ਼ਰਕੇ ਪੱਤੇ ਖ਼ਸਤੇ ਮਾਲ ਕੀਥੇ ਥੇ, ਵੋ ਆਯ ਮੈਂ ਉਸਕੀ
 ਔਲਾਦਕੇ ਲਿਥੇ ਕੁਝਕਾ ਜ਼ਰੀਆ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਹਾ ਹੂੰ, ਔਰ ਖ਼ਤਨੀ

દિલચસ્પ કામિયાબી હૈ કે આદમને અપને નંગેપનકો દૂર કરનેકે લિયે દૂસરોંકી મદદસે લિખાસ હાસિલ કિયા, ઔર ઈસી આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદ અપના નંગાપન તૈયાર કરનેકે લિયે ખૂદ અપના લિખાસ બદનસે ઉતારકર ફેંક રહી હૈ. યે દેખ દેખકર મૈ હવામૈ ઝોર ઝોરસે હંસ રહા હું, ઔર યે આવાઝે કદામત પસંદ (પુરાની ખાતે પસંદ કરનેવાલે) લોગોંકી આખોસે ટકરાતી હૈ, ઔર આંસૂ બનકર ગિરને લગતી હૈ. દુનિયાકા નાસમઝ ઈન્સાન ઈન આંસૂઓકો પુરાની તેહઝીબકે ટૂટે હુએ મઝાર પર ફૂલોંકી તરહ ચળ્લ રહા હૈ, મગર નહી સમજતા કે ઈસ મઝારકા ઝર્ઝા ઝર્ઝા સરસે પૈર તક પ્યાસ બન ગયા હૈ, ઔર ઈન આંસૂઓકો અપને પ્યાસે વુજૂદસે પ્રૈવસ્ત (મિલા). કરકે દુનિયાહી નઝરોંસે હંમેશાકે લિયે ઓઝલ કર દેતા હૈ.

અહકમુલ હાકિમીનકી અદાલતમેં

મુઝે જો કુછ કરના થા કર ચુકા. મેરા બદલા લેનેકા જઝબા કામિયાબ હો ચુકા થા. અબ મુઝે સિર્ફ યે દેખના ખાકી થા કે જિસ અદાલતને મહઝ એક મા'મૂલી નાફરમાનીકી વજૂહસે મુઝ જૈસે બળે બાદશાહકે સાથ યે ઈન્સાફ કિયા હૈ કે હંમેશાકે વાસ્તે લા'નતકા તૌક મેરી ગરદનમેં ડાલ દિયા. વો અપને ઈસ ખલીફાકી નાફરમાની પર કયા સજા દેગા ? જિસે ઈસને અપને હાથસે બળે શૌકસે પૈદા કિયા હૈ. ઔર જિસ્કી જાતસે ઈસે તરહ તરહકી ઉમ્મીદિં (વાબસ્તા લગી

હુઈ) થી. આજ દેખના હૈ ઉસ્કે ઈન્સાફકા હાલ, મેરા ખ્યાલ થા કે વો અપને હાથકે બનાએ હુએ મિટ્ટી કે ખિલોનેકો તોળ દેગા, લેકિન મુજે ખબર મિલી કે બારગાહે હકીકીમે આદમ ઔર હવ્વાકો ખુલાયા ગયા હૈ. સાંપ ઔર મોર ભી ખુલાએ ગએ હૈ. ઈન્જર ઔર બ્રિદ્દ કો ભી હાજિરીકા હુકમ મિલા હૈ.

યે ખબર સુનતે હી મૈં ભી ચુપકેસે અપની તિહાએ પરવાઝ તક (પરવાઝકી આખિરી હદ તક) પહોંચ ગયા, તાકે ઈન્સાફકા તમાશા દેખ સકું.

મુજરિમોકી હાજિરી

સબસે પેહલે મૈંને દેખા કે હઝરત આદમ (અલૈ.) રંજે યાસકે સાથ જન્નતુલ ફિરદૌસસે નિકલે. ઉન્કે ચેહરે પર ખેલતે હુએ જઝબાતસે અંદાઝહ હોતા થા કે વો દિલહી દિલમેં યે શે'ર પળહ રહે થે.

ખૂશ રહો અહલે વતન, હમ તો સફર કરતે હૈ

એક દક્ષા' પીછે મુળકર ઉન્હોને જન્નત પર નિગાહ ડાલી તો ખુદા જને કિસ ગઝબકી નિગાહ થી કે દરો દીવાર લરઝને લગે. મૈં ભી ઈસ ઝલઝલેસે ઘભરા ગયા, મગર બાદમેં મુજે યાદ આયા કે હસરતભરી નઝર તો પહાળોકો હિલા ડાલતી હૈ.

જી ચાહા કે આદમસે આગે બળ્હકર અલૈક સલૈક (સાહબ સલામત) કરૂં ઔર પૂછું, કહીયે હઝરત ! કહાં તશરીફ લે ચલે ? યે આજ ઉદાસી કેસી હૈ ? કયા કુછ ખો ગયા હૈ ? તાકે

દો-બારહબી બગૈર મુઝહિમતકે (તકલીફકે) બદલેકા મૌકા' મિલ સકે.

આદમ (અલૈ.) કે પીછે પીછે મેરા શિકાર જ રહ્યા થા, જૈસે શિકારીકા ભરપૂર વાર ખાએ હો. યે મેરી આલએ કાર (કામકી મદદગાર) હબ્બા સાહેબા થી જિન્હોને મેરે મુખ્તિસાના મશ્વરહ પર અમલ કરકે અજાબસે બચનેવાલી તરકીબ કી થી. બીચારી નિહાચત ખામોશ ઔર ઉદાસ જ રહી થી, પછતાવેકે આંસૂ કદમ કદમ પર ગિર રહે થે, ઔર ઐસા મા'લૂમ હોતા થા કે જૈસે દિલહી દિલમેં (ચિરા કારે કુનદ આઠિલ કે બાઝ આવદ પસેમાની) ઐસા કામ કયું કરતા હે કે પછતાવા ઉઠાના પળે કા સબકે પળ્હતી જ રહી હે.

ઉન્કે પીછે મેરા મુઝજૂઝ (ખારા) દોસ્ત મોર થા. ઉસ્કી હાલત ઐસી થી કે જૈસે આજકલ કોઈ શખ્સ કિસી અદાલતમેં જૂઠી ગવાહી દે રહ્યા હો, ઔર મેબિસ્ટ્રેટ પર ઉન્કે ઝૂઠકા રાજ સુબૂતકે સાથ ખુલ જાએ. ઔર ઈસ ગરીબ ગવાહકે ગલેમેં દફા' (કલમ) ૧૯૩ કા ફદા પળ જાએ, ઔર વો બીચારા જેલકી તરફ યે કેહતા હુવા ચલ દે.

હમ આએ થે ઈસ લિયે કે નમોઝ બખ્શવાએંગે, વહાં રોજે ઔર ગલે પળ ગએ.

મોરકે બા'દ મિસ્ટર સાંપ યે જિન્કા મુંહ મૈને રથકે તોર પર ઈસ્તે 'માલ કિયા થા. બીચારે નીચી ગરદન કિયે આહિસ્તા આહિસ્તા અદાલતકી તરફ જ રહે થે. એક ઐસે મુજરિમકી તરહ જિસ્કે મુકદ્દમાકી આખિરી તારીખ હો, ઔર ઉસે સજાકા હુકમ સુનનેકા પૂરા યકીન હો. ઐસા મા'લૂમ હોતા થા કે

ખીચારે અપની રવાનગીસે પેહલે ઝરૂર કોઈ વસિયત નામા લિખકર આએ હૈ.

‘ ઈન હઝરાતકે પીછે ઈન્જીર ઔર બિદ કે દરખ્ત થે. ઐસે ચેહરે બનાએ હુએ ગોયા ઉન્હોને કોઈ ગુનાહ હી નહી કિયા હે. ઔર ગલતીસે પોલીસને ઉન્હે ગિરિફ્તાર કર દિયા હે. રાસ્તામેં હર શખ્સ પર અપની નિગાહોસે મા’સૂમિયતકા ઈઝહાર કરતે હુએ ચલ રહે થે.

આદમ (અલૈ.) કી સજા

દરબારે ખુદાવંદી પર આજ કહ્દહારીકી પૂરી શાન બરસ રહી થી. તમામ ફરિશ્તે ખૌફ ઝદહ થે, ઔર હર તરફ સન્નાટા છાયા હુવા થા. અર્શ ઔર કુરસી લરઝ રહે થે.

ઈર્શાદ હુવા, આદમ (અલૈ.) કો હાજિર કરો.

આદમ (અલૈ.) નીચી નિગાહ કિયે હુએ ડરતે ડરતે પેશ હુએ, ઔર સિજદએ મા’ખૂદિયત બજા લાનેકે બા’દ સીધે ખળે હો ગએ. આવાજ આઈ,

અય આદમ ! કયા હમને ન કહા થા તુમસે કે લા તકરબુ હાઝિહિશશ્વરત ? યા’ની ઈસ દરખ્તકે કરીબ મત હોના. મગર તુમને ઈસપર અમલ નહી કિયા, હમને તુમ્હે અચ્છી તરહ સમજા દિયા થા કે યે દરખ્ત તુમહારે લિયે મના’ હે, ઔર અગર ઈસ દરખ્તકા ફલ ખાઓગે તો નુકસાનમેં રહોગે. આખિરકાર આજ વો દિન આ ગયા કે તુમ ઈસ્કા નતીબ હાસિલ કરનેકે લિયે ઈન્સાફકે સામને ખળે હુએ હો. હમને

તુમ્હે અપના ખલીફા બનાયા થા કે નેક આ'માલ ઔર ઈતાઅતકા મુઝહરા કરકે મખ્લૂકકો સબક દોગે, ન કે ઈસ લિયે કે ખિલાફતકો બદનામ કરનેકા જરીઆ બનો, ઔર વો ભી સિફ એક મા'મૂલી ઝાઈકા હાસિલ કરનેકે લિયે, પસ તમામ હાલાત પર ગૌર કરનેકે બ્રા'દ તુમહારે લિયે નીચેકી દસ સજાએ તજવીજ કરતે હૈ.

પેહલી સજા :- તુમહારે જિસમકી ઝાહિરી ખૂબસૂરતી ચા'ની જન્નતકા લિબાસ તુમસે વાપસ લે લિયે જાએ, ઔર ઈસપર અમલ હો ચુકા હે.

દૂસરી સજા :- તુમહારી મૌજૂદહ ઝિન્દગીકે સાથ જન્નતસે નિકાલા જના, ઔર ઈસપર અમલ ઉસી વકત હો ગયા જબ તુમ દરબારમે ખુલાએ ગએ.

તીસરી સજા :- ખુદાકા ઈતાબ જો ઈસ વકત તુમપર હો રહા હે, ઔર જિસ્કી પાદાશ (નતીજે) મેં તુમ્હે હમેશા ખૂનકે આંસૂ રૂલાએગી.

ચોથી સજા :- સતર છુપાનેકી મા'લૂમાત, કે ચે મેરે ખલીફા આદમ (અલૈ.) કે લિયે સખ્ત મના' થી. (ઈસપર ભી અમલ હો ચુકા હે.)

પાંચવી સજા :- તુમસે ઔર તુમહારી ઔલાદસે શૈતાને રજીમકી અદાવત કિયામતકે દિન તક.

છઠ્ઠી સજા :- આદમ (આદમી) કે સાથ લફઝ આસી (ગુનેહગાર) કા ઈઝાફા, કે ચે તાજે ઈસીયાં (નાફરમાની કે તાજ) કે તૌર પર આદમકે સાથ રહેગા.

સાતવી સજા :- તુમહારી ઔર હવ્યાકી જુદાઈ ઉસ્કા દિલ

દુખાનેવાલા સદમા તુમહારે દિલ પર.

આઠવી સજા :- તુમહારી હર હરકત પર શૈતાનકો આઝદી, કે વો તુમ્હે ઔર તુમહારી ઔલાદકો સીધે રાસ્તેસે હટાનેકી કોશિશ કરે.

નવ્વી સજા :- તુમકો ઔર તુમહારી ઔલાદકો દુનિયાકી મુસીબતો ઔર હોલનાક તકલીફોકા સામના.

દસવી સજા :- રોજીકી તલાશકી સવહાને રૂહ બનનેવાલી (બનકો તકલીફ દેનેવાલી) તકલીફ, જિસ્સે તુમ આજતક બેનિયાજ થે.

યે હુકમ સુનનેકે બા'દ ચંદ ફરિશ્તોકો હુકમ દિયા ગયા કે આદમ (અલૈ.) કો જમીન પર ફેંક દો, તાકે યે અપને કિચેકી સજા પા સકે. યુનાંચે ફરિશ્તોને ખુદાકે ઈર્શાદકો પૂરા કિયા. ઔર મુઝે બાદશાહતકે તખ્તસે ઉતરવાનેવાલે હઝરત આદમ (અલૈ.) આસમાનસે પટકા દિયે ગયે જો બીચારે શ્રાંદીપકે પહાળ પર આકર ગિરે.

હવ્વાકી સજા

આદમ (અલૈ.) કે મુકદમાકા ફેસલા સુનાનેકે બા'દ બીવી હવ્વા બુલાઈ ગઈ. ઈર્શાદ હુવા અય હવ્વા ! તુમ જનતી હો કે ઈસ મઆમલામેં આદમ (અલૈ.) સે જિયાદહ તુમ કુસૂરવાર હો, ઔર તુમહીને આદમ (અલૈ.) કો મજબૂર કરકે વો ફલ ખિલાયા. આદમ (અલૈ.) કો સિર્ફ ઈસ જુર્મ મેં સજા દી ગઈ કે હમારી મમાનિઅતકે બાવજૂદ તુમહારી તજવીજસે વો

मज्जपूर हो गये, और उन्होंने तुमहारा डेहना मानते वकत ये न सोचा के उनके परवरदिगारकी नाइस्मानी हो रही है. यूँके तुम आदमसे जियादह कुसूरवार हो, धंस लिये हम तुमहारे वास्ते नीचेकी पंद्रह सजायें तजवीज करते हैं.

पेहली सजा :- जन्नत और उसकी नेअमतोंसे मेहइमी के आ'द दुनियाकी मुसीबत, जिस्से कियामत तक तुमहारी औलादको छुटकारा न मिल सकेगा.

दूसरी सजा :- दुनियामें रहेनेके आ'द हर महीनाकी एक ऐसी मुसीबत, जिस्की नापाकीसे तुम कंई दिन परेशान रहो और धयादतसे मेहइम.

तीसरी सजा :- हमलकी मौजूदगीमें इहानी और जिसमानी तकलीफ, जिस्से जिन्दगीमें बार बार पाला पजेगा.

चौथी सजा :- जय्येकी पैदाईशकी ऐसी सप्त तकलीफ, जिस्के सामने दुनियाकी तमाम जिसमानी तकलीफें कुछभी नहीं हैं.

पांचवी सजा :- मर्दकी मुस्तकिल गुलामी, जिस्से जिन्दगीभर छुटकारा न मिल सकेगा.

छठी सजा :- मर्दको तलाकका धपतियार, ताके वो किसी हालतमें तुमहारा महकूम और मुतीअ करार न पाये.

सातवी सजा :- तलाक या जेवा होनेके आ'द एक ऐसी मुद्दतका करार, जिस्में तुम्हें दुनियाकी लज्जतोंसे मेहइमी रहे.

आठवी सजा :- मर्द के मुकाबलेमें तुमहारा वरसेका हक जे मर्द के मुकाबलेमें हर लिहाजसे कम हो.

નવી સજા :- તુમ ઔર તુમહારી બેઠીયાં કિયામત તક પૈગમ્બરીસે મેહરૂમ ઔર ઇસ્કે નાઅહલ રહેંગે.

દસવી સજા :- જુમ્હ્યાકી નમાઝ ઔર ઉસ્કે અનમોલ સવાબસે મેહરૂમી, તાકે હર હફ્તા અપને બળે ગુનાહકો યાદ કર સકે.

ગ્યારહવી સજા :- જિહાદકી શિરકતમેં હાસિલ હોનેવાલે ફજાઈલ ઔર ઉન્કે સવાબસે મેહરૂમી.

બારહવી સજા :- અકલકા નુકસાન, કે ઉસ્કે હમેશા મર્દ કા દસ્તનિગર (દેખભાલ કરનેવાલા) બનકર રેહના પળેગા.

તેરહવી સજા :- દીન ઔર મજહબકી અમલી ખિદમતોસે અંદરૂની તાકતો કે ન હોનેકી વજહસે મેહરૂમી યા કમી.

ચૌદહવી સજા :- શહાદત ઔર ગવાહી કે વકતકી જિલ્લત, કે તુમહારી શહાદત મર્દ કે મુકાબલેમેં કમજોર સમજી જાએગી.

પંદરહવી સજા :- મર્દ કે મુકાબલેમેં હર કિસમકી ઇજ્જત ઔર અજમતકી કમી, તાકે હર વકત તુમહારા ચે અખરદસ્ત ગુનાહ તુમહારે સામને રહે.

ચે હુકમ સુનાનેકે બા'દ પરવરદિગારને ચંદ ફરિશ્તોંકો હુકમ દિયા કે હવ્વાકો જમીન પર ફેંક દો, તાકે ચે અપને કિચેકી સજા પા સકે. ચુનાંચે ફરિશ્તોં ને ખુદાકે હુકમસે બીચારી બીવી હવ્વાકો આસમાનસે નીચે ડાલ દિયા, ઔર વો જિદ્દાકી સર જમીન પર આ પળી, ઔર હઝરત આદમ (અલૈ.) કો જુદાઈકી જો સજા દી ગઈ થી ઇસપર અમલ હો ગયા. યા'ની આદમ (અલૈ.) શ્રાંદીપકે પહાળમેં ફેંકે ગયે ઔર બીવી હવ્વા જિદ્દામેં.

તાઉસ (મોર) કી સજા

બીવી હવ્વાકા મુકદ્દમા ખતમ હોનેકે બા'દ મોર પેશ હુવા. હુકમ હુવા,

અવ મોર ! ગો તેરી ખતા (કુસૂર) જિયાદહ નહી હે, લેકિન ચે કુસૂર કિસી તરહ મઆફ નહી કિયા જ સકતા કે તૂને હમારે મના' કરનેકે બાવજૂદ કિસી ગૈરકો જન્નતમેં બનેકા મૌકા' દિયા. હાલાં કે તૂ બનતા થા કે જન્નતમેં રેહનેવાલોં કે અલાવહ કિસી દૂસરેકો બનેકી ઇબજત નહી હે, બસ તેરે ઇસ કુસૂરકે બદલે હમ નીચેકી ત્રીન સજાએં તેરે લિયે તજવીજ કરતે હૈં.

પેહલી સજા :- જન્નતસે નિકાલે બનેકે બા'દ તેરે બદનકી તમામ ખૂબસૂરતી વાપસ લે લી જાએ, ઔર નિશાની કે તૌર પર ઉન્કી ચાદગાર કહી કહી બાકી રહે.

દૂસરી સજા :- તેરે છ સો (૬૦૦) બાઝૂ (પર) હૈં. ઇન સબકો વાપસ લેકર સિર્ફ દો બાઝૂ તેરે પાસ બાકી રેહને ચાહિયે.

ત્રીસરી સજા :- ચૂંકે તેરે પૈર ગુનાહકી મદદકે લિયે સાંપકે પાસ ગએ થે, ઇસ વાસ્તે ઇનકી ખૂબસૂરતી નિકાલકર બદસૂરત કર દિયા જાએ.

ફૈસલા સુનાનેકે બા'દ પરવરદિગારને ચંદ ફરિશ્તોંકો હુકમ દિયા કે મોરકો આસમાનસે નીચે ગિરા દો, તાકે ચે અપને કિયેકી સજા પાએ. ચુનાંચે મોર અલ્લાહ તઆલાકે

ਛੁੱਕਮਝੇ ਮੁਤਾਭਿਕ ਜਮੀਨ ਪਰ ਝੈਂਕ ਦਿਯਾ ਗਯਾ, ਔਰ ਧੇ ਘੀਯਾਰਾ ਮੁਛੇ ਛੁਝ ਮੇਂ ਆ ਗਿਰਾ.

ਧਛਾਂ ਮੁਝੇ ਔਕ ਆਤ ਔਰ ਅਯ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਆ'ਜ ਈਸਾਨੀ ਤਾਰੀਘ ਲਿਭਨੇਵਾਲੋਂ ਨੇ ਲਿਘਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੋਰ ਛਾਭੁਲ ਮੇਂ ਆਕਰ ਗਿਰਾ ਥਾ, ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੀ ਤੇਛਕੀਕ ਧੇ ਹੈ ਤੇ ਵੋ ਛੁਝ ਮੇਂ ਆਯਾ, ਅਛਰਛਾਲ ਮੇਂ ਈਸਾਨੀ ਤਾਰੀਘ ਲਿਭਨੇਵਾਲੋਂਕੋ ਈਸ ਮਯਾਮਲਾ ਮੇਂ ਝੂਛ ਨਈ ਸਮਝਤਾ. ਕਯੂੰ ਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਮੇਂ ਘੂਛ ਆਸਮਾਨ ਪਰ ਥਾ, ਔਰ ਮੈਂ ਈਸਕੀ ਅਝਰਤਈ ਨਈ ਸਮਝੀ ਥੀ ਤੇ ਈਨ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਆਤਾਂ ਪਰ ਗੋਰ ਕਝੇ. ਅਗਰ ਉਸ ਵਕਤ ਧੇ ਘਯਾਲ ਛੋਤਾ ਤੇ ਔਕ ਨ ਔਕ ਦਿਨ ਮੁਝੇ ਅਪਨੀ ਸਵਾਨੇਛੇ ਉਮਰੀ ਲਿਭਨੀ ਪਯੋਗੀ, ਔਰ ਉਸ ਮੇਂ ਧੇ ਛੋਟੀ ਆਤੋਂ ਆ ਲਿਭਨੀ ਪਯੋਗੀ ਤੋ ਮੇਰੇ ਲਿਧੇ ਈਸ ਆਤਕੀ ਤੇਛਕੀਕਾਤ ਕੁਛ ਮੁਸ਼ਿਕਲ ਆਤ ਨ ਥੀ. ਅਰਾਸੀ ਦੋਰ ਮੇਂ ਮਾ'ਲੂਮ ਕਰ ਸਕਤਾ ਥਾ, ਅਛਰਛਾਲ ਧੇ ਔਸੀ ਅਛਮ ਆਤ ਨਈ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਲਿਧੇ ਤੇਛਕੀਕਾਤ ਕਰਨੇਕੀ ਅਝਰਤ ਹੈ. ਅਗਰ ਈਸਾਨੀ ਤਾਰੀਘ ਲਿਭਨੇਵਾਲੇ ਧੇ ਛਟ ਧਰਮੀ ਕਰੇ ਤੇ ਵੋ ਛਾਭੁਲ ਮੇਂ ਗਿਰਾ ਥਾ ਤੋ ਅਛੋਤ ਅਝਛਾ ! ਨਿਯਾਜਮੰਦਕੋ ਕਯਾ ਗਰਜ ਪਯੀ ਹੈ ਤੇ ਈਸਕੋ ਝੁਛਲਾਤਾ ਝਿਰੇ. ਅਛਰਛਾਲ ਧੇ ਧਕੀਨੀ ਆਤ ਹੈ ਤੇ ਘੁਛਾਕੇ ਝੈਸਲਾਕੇ ਆ'ਦ ਉਸੇ ਜਮੀਨ ਪਰ ਝੈਂਕ ਦਿਯਾ ਗਯਾ.

ਛੁਝ (ਸਾਂਧ) ਕੀ ਸਯਾ

ਮੋਰਕਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਧ ਛੋ ਜਾਨੇਕੇ ਆ'ਦ ਛੁਝ (ਸਾਂਧ) ਕੀ ਆਰੀ ਆਈ. ਧੇ ਅਛੋਤ ਘੂਝਸੂਰਤ ਜਾਨਵਰ ਥਾ. ਤਮਾਮ ਅਦਨ ਪਰ ਅਛੋਤ ਛੀ ਦਿਲ ਘੂਸ਼ ਕਰਨੇਵਾਲੇ ਰੰਗਕੇ ਪਰ ਧੇ, ਔਰ ਧਾਰ

પૈરોંસે ચલતા થા. ઈસ વક્તકી હાલત ઔર બિસમસે કહી
 જિયાદહ બળા ઔર પ્યારા કદ થા. ઉસ્કે બિસમ ઔર મુંહસે
 મુશક ઔર અંબરકી ખૂશબૂ આવા કરતી થી. બિસ તરફસે
 નિકલ જતા અપને પીછે ખૂશબૂઓકી એક ખૂશ કરનેવાલી
 દુનિયા છોળ જતા. જન્નતમેં અપને મખ્સૂસ ઈમતિયાજત
 (તરજહ) કી વજહસે બહોત હી ઈજ્જતવાલા ઔર મુમતાઝ
 સમજા જતા થા. જન્નતકે રેહનેવાલે સાંપકી દોસ્તીકો અપને
 લિયે ફ્રમકા ઝરીઆ જાનતે થે. આજ બીચારા નિયાઝમંદકી
 દોસ્તીકી વજહસે મુલ્કિઓ (મુજરિઓ) કે કંઠેહરેમેં બળા
 અપને મુકદ્દરકા ફેસલા સુનનેકા ઈનતિઝર કર. રહા થા.
 બારગાહે ઈન્સાફસે આવાજ આઈ,

હય્યહ (સાંપ) ! હમને તુજે અપની બહોતસી મખ્લૂકસે
 જિયાદહ ખૂબસૂરતી દી, તરહ તરહકી નેઅમતેં તુજે બખ્શી,
 ઈજ્જત દી, અઝમત દી, ઔર અપની બહોત સારી
 મહેરબાનીઓસે તુજે માલામાલ કિયા, લેકિન તૂને ઈનકી કોઈ
 કદર નહી કી, ઔર હમારે મના' કરનેકે બાવબૂદ તૂને ગૈરકો
 જન્નતમેં લે જાનેકા ગુનાહ કિયા. હાલાં કે તૂ લે જાતે વક્ત
 બી અચ્છી તરહ જાનતા થા કે ફિરદોસમેં રેહનેવાલોં કે સિવા
 હમારી ઈજ્જતકે બગૈર કોઈ શખ્સ જન્નતમેં દાખિલ નહી
 હો સકતા, મગર તૂને ઈસ્કી પરવા નહી કી, ઔર ચે ખ્યાલ
 કર લિયા કે હમ તેરી ગદારીકા હાલ ન જાન સકેન્ગે, ઈસ
 વાસ્તે હમ તેરે લિયે નીચેકી ત્રીન સઝઝેં તજવીજ કરતે હૈ.
 પેહલી સઝઝ :- જન્નતસે નિકાલે જાનેકે સાથ હી તેરી
 તમામ ખૂબસૂરતી વાપસ લેકર તેરા ચેહરા બિગાળ

દિયા જાએ.

દૂસરી સજા :- જિન પૈરોં કે ઝરીએ તૂ ગૈરકો લેકર અંદર દાખિલ હુવા વો વાપસ લે લિયે જાએ, તાકે તૂ આઈન્દહ પેટકે બલ ઘસાટિ.

ત્રીસરી સજા :- જિસ મુંહમેં બિહાકર લે ગયા થા ઔર જહાંસે મુશક વગૈરહકી ખૂશખૂ આતી થી, વહાં નૂરકે બદલે ઝહેરે હલાહલ (કાતિલ ઝહેર) ભર દિયા જાએ.

મુકદ્દમાકા ફૈસલા ઔર સજાકા હુકમ સુનાનેકે બા'દ અલ્લાહ તઆલાને ચંદ ફરિશ્તોકો હુકમ દિયા કે સાંપકો સજાએ ભુગતનેકે લિયે ઝમીન પર ફેંક દો. ચુનાંચે સાંપ સાહબ હસરત (અફસોસ) ઔર નાઉમ્મીદી કે સાથ જિસમકી ઝાહિરી ઔર બાતિની ખૂબસૂરતી ખોકર ઔર પૈરોંસે બેનિયાઝ ઝમીન પર ઘિસટ ઘિસટકર ચલનેકે લિયે ઈસ ઈમતિહાન ઔર સજાકી જગહમેં આ ગએ, જહાં ઈન્સાન અપને ઐશો આરામકે ઝરીએ તલાશ કરતા રેહતા હૈ. બીચારે અસ્ફહાનમેં આકર ગિરે, ઔર દુનિયાકે લિયે ઈબ્રતકા સખક બનકર અપની ઔલાદ દર ઔલાદકી સૂરતમેં આજ તકે જિન્દહ હૈ.

ઈન્જર ઔર ઊદકી સજા

ચૂંકે ઈન દોનૂં દરખ્તો ને ભી ગુનેહગાર આદમ (અલૈ.) કી મદદ કી થી, ઔર ચે મદદ પરવરદિગારકા હુકમ હાસિલ કિયે બગૈર હુઈ થી, ઈસ વાસ્તે સાંપકે બા'દ ચે દોનૂં ભી

ગુનેહગારની સૂરતમાં મેશ હુએ. ઔર ચૂંકે ઈન દોનૂં કે ગુનાહ જિયાદહ ભારી ન થે, ઈસ વાસ્તે જન્નતસે નિકાલે જાને પર હી કાફી સમજા ગયા.

મેરી સજા

નાઈન્સાફી હોગી અગર ઈસ સિલસિલેમાં ઉન સજાઓકા જિકર ન કરૂં જો મેરે લિયે તજવીજ કી ગઈ. ઈસ્કે અલાવહ ઉન સજાઓકા જિકર છોળકર હાજરતે ઈન્સાનની તરહ તારીખ લિખનેવાલેકે ફનકા ગલા ઘોંટનેકા જુર્મ ભી કરૂંગા, પસ અરૂરત હે કે મૈં અપને મુકદ્દમાકી હાલત ભી લિખૂં.

ચૂંકે ગેહૂં ખિલાનેકે સિલસિલેમાં મેરા હાથ થા, ઈસ વાસ્તે ઈસ ખારેમાં મેરા ભી મુકદ્દમા પેશ હુવા. ખારગાહે હકીકીને ફેસલા સુનાયા કે ઈબ્લીસકે લિયે દસ (૧૦) સજાએ તજવીજ હોતી હૈં.

પેહલી સજા :- ઝમીનકી બાદશાહત જો હમને પૈગમ્બરી કે એ'જાઝકે સાથ બખ્શી થી વાપસ લે લી જાએ. (ઈસપર અમલ હો ચુકા)

દૂસરી સજા :- જન્નતસે નિકાલા જાના ઔર જન્નત હમેશાકે લિયે મમનૂઅ. (ઈસ સજા પર ભી અમલ હો ચુકા હે.)

ત્રીસરી સજા :- વો ખૂબસૂરતી જિસ્કો તમામ ફરિશ્તો પર ફજીલત હાસિલ થી વાપસ લેકર સૂરત બદલ દી જાએ. (ઈસ પર અમલ હો ચુકા.)

ચોથી સજા :- ઈબ્લીસ નામ તજવીજ ક્રિયા ગયા. (ઈસપર

અમલ હો ચુકા)

પાંચવી સજા :- આઈન્દા હોનેવાલે તમામ શયાતીન ઔર બદબખ્તોકી પેશવાઈ (રેહબરી) કા બદનુમા દાગ.

છઠ્ઠી સજા :- કિયામત તક કે લિયે લા'નતકા મુસ્તહિકે, તાકે કદમ કદમ પર અપના બળા ગુનાહ યાદ કર સકું. (કર રહા હું.)

સાતવી સજા :- મગફિરતકે તમામ દરવાજે ઔર અસબાબ હમેશાકે લિયે બંદ કરકે શક્ષઅતસે મેહરૂમ કર દિયા જાએ. (દેખા જાએગા.)

આઠવી સજા :- તૌબા કરનેકી ગુંજાઈશ હી ન રખ્ખી જાએ, ઔર હમેશાકે લિયે તૌબાકા દરવાજા બંદ કર દિયા જાએ. (કરતા હી કૌન હૈ તૌબા)

નવ્વી સજા :- આજસે કિયામત તક પૈદા હોનેવાલી કૌમો કે ગુનાહો મેં બરાબરકા શરીક ઔર મુસ્તહિક (શુકિયહ).

દસવી સજા :- ખતીબે અહલિન્નાર (દોઝખીયોકા ખતીબ)કા બદનામ કરનેવાલા ખિતાબ, જો પેશાની પર કાલે દાગકી સૂરતમેં નજર આએગા.

વે થી મેરી સજાએ. જૈર ! વે તો હોનેવાલી ખાત થી. મુજે ઈસ્કા ગમ નહી, કયૂં કે વે તો મેં ઉસી વકત જાનતા થા કે જબ આદમ (અલૈ.) કો ગેહૂં ખિલોને ઔર ઉનસે બદલા લેનેકે મનસૂબે બાંધ રહા થા. અલબત્તા ઈસ મઆમલેમેં વે ખતાના ઝરૂરી હૈ કે ઈસ ફૈસલાકે બા'દ મુજે આસમાનસે નીચે ફેંક દિયા ગયા. ઔર મેં બસરામેં આકર ગિરા. બા'જ તારીખ લિખનેવાલોકા ખ્યાલ હૈ કે મેં મિસરમેં આકર ગિરા

था, लेकिन आप भूढ़ ही धन्साइसे कहीये के अपनी जगहको मैं जियादह जेहतर जनता हूं ? या ये जिन देणी भाते केहनेवाले और तारीफ लिखनेवाले जियादह जनते हैं ? और फिर सच पूछीये तो दुनिया की पेहली जगह कमसे कम मेरे लिये तो जहोत ही अहम है, उसे क्यूं कर लूँ सकता हूं ?

हम सभ की ओक दूसरेसे मुखातिब

धन तगय्युरात (तब्दीलियां) और तभाहीयो के भा'द जइरी था के हम सभ अपनी अपनी जगह जैठकर धन परभाहीका सभज दरयाइत करते, और सभज भा'लूम होनेके भा'द ये भी जइरी था के बिस्की वजहसे तभाही आर्ध है उससे जुगज पैदा हो, और उसके भिलाइ जदला लेनेका जजभा पैदा हो जअे.

आदम (अलै.) और हुप्पाका
जदला लेनेका जजभा
आदम (अलै.) की मुजसे मुखातिब

ये तो आप जनते ही हैं के आदम (अलै.) और उन्की औलाद मेरी कितनी भेहरमान है. आदम (अलै.) और

હવ્વાકા ખ્યાલ થા કે ઉન્કી તખાહીકા અસલ સખખ મેરી જાત હૈ. ચુનાંચે વો અપની જિન્દગીભર મુઝપર લા'નત મલામત કરતે રહે, અબ ઉન્કી ઔલાદ ભી મુઝ ગરીબકો ગાલીયાં ઔર તા'ન દિયે બગૈર નહી રેહતી, હાલાં કે સખ જનતે હૈ કે મૈને આદમ (અલૈ.) કે સાથ કોઈ ખાસ દુશ્મ નહી કી થી, બલકે જો કુછ ભી કિયા થા વો બદલા લેનેકે જઝબાકા કારનામા થા, કયૂં કે અસલમેં આદમ હી મેરી તખાહીકા જરીઆ હુએ થે. ન વો પૈદા હોતે, ન સિજદહકા ઝગળા પળતા. ઈસ વાસ્તે મૈને જો કુછ કિયા વો આદમ (અલૈ.) કી મુખાલિફત કે લિયે નહી, બલકે બદલા લેને કે લિયે. કયૂં કે જબ આદમ (અલૈ.) કી વજહસે મૈં તખાહ ઔર ખરખાદ હુવા તો કેસે મુઝ્કિન થા કે વો ચૈનકી જિન્દગી ગુઝારતે, ઔર ચેહી નહી બલકે કિયામત તક કોશિશ કરૂંગા કે આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદ ચૈનસે ન બૈઠ સકે, ઔર શાયદ આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદ ભી મુઝે ઈસી તરહ તા'ના દેતી રહેગી.

આદમ (અલૈ.) કી મોરસે મુખાલિફત

દુનિયા સમજતી હૈ કે ભોલે ભાલે આદમ (અલૈ.) ને ઔર ઉન્કી ઔલાદને મોરકો બેકુસૂર સમજકર છોળ દિયા, ઔર ઉસ્સે કોઈ બદલા નહી લિયા, લેકિન ઈસ ચીઝ પર આજતક કિસીને ગૌર નહી કિયા કે આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદ બિલ્લી ઔર કુત્તા જેસે નાપાક જનવર તો પાલના

પસંદ કરતી હૈ, ઔર તકરીબન હર દસ પાંચ ઘરોં કે બા'દ એક ઘરમેં જરૂર હી ચે જનવર મિલેગા.

લેકિન મોર બીચારા જન્નતી ખૂબસૂરતી ખોનેકે બા'દ ભી દુનિયાકે હજારોં લાખોં જનવરોંસે જિયાદહ ખૂબસૂરત હૈ. મગર આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદ ઉસે કરીબ રખના પસંદ નહી કરતી, ઔર બીચારા જંગલોંમે ભટકતા ફિરતા હૈ.

આદમ (અલૈ.) કી સાંપસે મુખાલિફત

હાં સાંપસે આદમ (અલૈ.) ઔર ઉન્કી ઔલાદને જ ખોલકર બદલા લિયા હૈ, ઔર ઉસે તકલીફ દેનેવાલા કેહકર કતલુલ્ખૂઝી કખ્લલ્ખજા (તકલીફ દેનેસે પેહલે તકલીફ દેનેવાલેકો કતલ કરના.) ઇસ પર અમલ શુરૂ કર દિયા હૈ. આદમ (અલૈ.) ઔર ઉન્કી ઔલાદકા ખ્યાલ હૈ કે અગર સાંપ મદદ ન કરતા તો શૈતાન જન્નતમેં દાખિલ હોકર ઇસ તખાલીમેં કામિયાબ ન હોતા, ઇસ વાસ્તે સાંપ સબસે બખા ગુનેહગાર હૈ, ઔર જિયાદહસે જિયાદહ સજાકા હકદાર હૈ. ચુનાંચે આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદને દુનિયામેં રિવાજ કાઈમ કર દિયા હૈ કે સાંપકી ઔલાદ જહાં નજર આએ જનસે માર દો, હરગિજ હરગિજ રિઆયત ન કરો.

ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਖੰਭਰ ਔਰ ਉਦੇਸੇ ਦੋਸਤੀ

ਬੁੱਝੇ ਖੰਭਰ ਔਰ ਉਦੇਸੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਸੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਥੀ. ਖੰਭਰ ਵਾਸਤੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਔਲਾਦ ਖੰਭਰ ਦੋਨੂੰਕੋ ਅਪਨਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨਹੀ ਸਮਝਤੀ, ਖੰਭਰ ਖੰਭਰੇ ਕੁਝਦਾ ਉਦੇਸੇਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਤੀ ਹੈ, ਔਰ ਅਗਰ ਖੰਭਰ ਔਰ ਉਦੇਸੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਵਯਹੁਸੇ ਜੰਨਤਸੇ ਨ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾਤੇ ਵਾ ਉਨਮੇਂ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਕੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਝ ਜਝਮਾ ਨ ਹੋਤਾ ਤੋ ਵਕੀਨਨ ਵੇ ਦੋਨੂੰ ਚੀਝੇ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਔਰ ਉਨਕੀ ਔਲਾਦਕੇ ਲਿਖੇ ਖਲੋਤ ਸਾਰੇ ਕੁਝਦੇ ਖਯਸ਼ਤੀ, ਲੇਕਿਨ ਅਕਸੋਸ ਹੈ ਕੇ ਖੰਭਰ ਔਰ ਉਦੇਸੇ ਦਿਲ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਤਰਫ਼ਸੇ ਸਾਫ਼ ਨਹੀ ਹੈ, ਔਰ ਉਨ੍ਹੇ ਵਕੀਨ ਹੈ ਕੇ ਉਨਕੀ ਤਥਾਹੀਕਾ ਅਜੀਆ ਆਦਮ ਹੀ ਹੈ, ਲਿਖਾਅ ਖੰਭਰ ਦੋਨੂੰਨੇ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਯੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕੁਝਦੇ ਅਹਿਰ ਹੀ ਨ ਹੋਨੇ ਦਿਖੇ.

ਮੋਰਕਾ ਖਫਲਾ ਲੇਨੇਕਾ ਜਝਮਾ

ਮੋਰਕਾ ਖਫਲਾ ਹੈ ਕੇ ਵੋ ਖੀਚਾਰਾ ਯੇ-ਕੁਸੂਰ ਮਾਰਾ ਗਵਾ, ਨ ਵੋ ਕਿਸੀਕੀ ਲਵਾਝ ਮੇਂ ਥਾ ਨ ਯੁਰਾਝ ਮੇਂ, ਲੇਕਿਨ ਗੌਰ ਕਿਆ ਜਾਏ ਤੋ ਖੰਭਰ ਯੁਰਮ ਸਭਸੇ ਜਿਯਾਦਹ ਅਹਮ ਹੈ, ਔਰ ਮਯਾਫ਼ੀਕੇ ਕਾਖਿਲ ਨਹੀ ਹੈ. ਉਸਨੇ ਅਯਨਯੀਕੀ ਘਾਤੋ ਪਰ ਗੌਰ ਕਿਆ ਥਾ, ਔਰ ਫ਼ਿਰ ਜੰਨਤਮੇਂ ਜਾਕਰ ਅਪਨੇ ਅਸਰਸੇ ਕਾਮ ਲਿਆ, ਔਰ ਸਾਂਪਕੋ ਖੰਭਰ ਘਾਤਕੀ ਹਿਦਾਯਤ ਦੀ ਥੀ ਕੇ ਵੋ ਅਯਨਯੀ (ਅਯਨੇ)

ફરિશ્તેકો જન્નતકી સૈર કરા દે.

દુનિયામેં આનેકે બા'દ મોરકા ભી બદલા લેનેકા જગ્યા ભળક ઉઠા ઔર ઉસને સોચા, સાંપ મુઝસે જિયાદહ સમજદાર થા. ફિર ઉસને ઐસી હરકત હી કયૂં કી, ઔર કયૂં અજબની (અંજને) કે બારેમેં તેહકીકાત ન કી, મગર ચૂંકે બીચારેકી તાકતેં ખીચકરકે જન્નતસે અલાહિદા હુઈ થી, ઈસ વાસ્તે ઉસને મેહસૂસ કિયા કે આદમ ઔર હવ્વાસે બદલા લેનેકી મુઝમેં તાકત નહી, ફિર ભી ઉસ્કે બદલા લેનેકા નતીબ નીચેકી તરહ રહા.

મોરકી આદમ (અલૈ.) ઔર હવ્વાસે મુખાલિફ્ત

ચૂંકે આદમ (અલૈ.) સે બદલા લેનેકી તાકત ઈસમેં નહી રહી થી, ઈસ લિયે ચેહી બેહતર સમજ કે ઈસ મિટ્ટી કે પુતલેસે દૂર જંગલ ઔર બયાબાનોમેં જિન્દગી ગુઝર દે, ઔર જબ રાતકો ત્રીન બજેકે કરીબ આદમ (અલૈ.) ઔર ઉન્કી ઔલાદ ભર નિન્દમેં આરામ કર રહી હો, ઉસ વકત ચીખ ચીખકર ઉન્કી નિન્દ હરામ કર દે. ચુનાંચે આજકે દિન તક મોરકી ઔલાદ ઈસ પર અમલ કરતી હૈ, ઔર રાતકે આખિરી હિસ્સેમેં જો નિન્દકા બેહતરીન વકત હૈ ચીખ ચીખકર આદમ (અલૈ.) કી ઔલાદકા આરામ કરના હરામ કર દેતી હૈ. દુનિયાકે મુખ્તલિફ્ હિસ્સોમેં જહાં જહાં મોરકી ઔલાદ

बहोत जियादह आणाद हे, वहां के रेहनेवाले धंस पातको समजते होन्गे के रातके आभिरी हिस्सेमें मोरकी औलाद फकी भीड़ी निन्दको किस तरह बरणाद किया करती है.

मोरकी सांपसे मुणालिङ्ग

अवधत्ता सांप यूँके भूद भे-ताकत होकर जन्मतसे निकला गया है, धंस वास्ते आणके दिन तक मोरकी औलाद सांपकी औलादसे बरसरे पैकार (लणनेमें सभसे आगे) है. और देभनेवाले हमेशा देभते रहे हैं के मोर किसी हालतमें ली सांप पर रहम नहीं करता, बल्के और जियादह बढला बण्डनेके लिये मोरकी औलादने सांपकी औलादको अपनी पसंदीदह जोराकमें शामिल कर लिया है, ताके मोरकी औलादसे किसी वकत ली ये बढलेका जज्जा और मुणालिङ्ग दूर न हो सके, और अगर किसीको मोर और सांपकी दुश्मनीमें शक हो तो वो हर वकत तजुर्बा कर सकता है, मोरके सामने सांपको छोण दीजिये फिर सांपके बचनेकी कोछ सुरतही नहीं रहेगी.

मोरकी धन्धर और उदसे मुणालिङ्ग

बिन लोगोको धंस तजुर्बाका मौका मिला है वो समजते हैं और जानते हैं के मोर, धन्धर और उद के करीब ली

હોકર નહી ગુજરતા, યેહી નહી બલ્કે અગર ઇન્જરકે પત્તોકા ધુવાં મોરકો દિયા જાયે તો ખીમાર હો જાયેગા, ઓર ઉસ્કા જીના (જિન્દા રેહના) મુશ્કિલ હો જાયેગા.

દૂસરા તબુખા ઇસ સિલસિલેમેં ઇસ તરહ હો સકતા હે કે અગર મોરકો મજબૂરન ઇન્જરકે કરીબ રેહના પળે ઓર ઉસ્સે દૂર રેહનેકી કોઈ સૂરત ન રહે તો મોર ઇન્જરકે તમામ પત્તે નોચ નોચકર ફેંક દેગા, ઓર દરખ્તકો જહાં તક નુકસાન પહોંચા સકેગા પહોંચા દેગા.

મોરકી મુઝસે મુખાલિફત

અલબત્તા મોર ખીચારા મુઝસે બદલા લેનેકે લિયે બળા બેચૈન હૈ, હજાર કોશિશકે બાવજૂદ મુઝપર કાબૂ ન પા સકા. જંગલમેં જબ કહી મેરા ઓર ઉસ્કા સામના હો જતા હૈ તો બે-તહાશા મેરે પીછે દોળતા હૈ, ઓર જબ મેં ઉસ્કી બે-બસી ઓર નાકામી દેખકર એક હલકાસા ચપત ઉસ્કો મારતા હૂં તો ખુરી તરહ ચીખે માર મારકર સારે જંગલકો સર પર ઉઠા લેતા હૈ. યે આવાજ સુનકર ઉસ્કી સારી બિરાદરી મુઝે ઝોર ઝોરસે ગાલીયાં દેતી હૈ, ઓર ઇસ તરહ થોળી દેરકે લિયે વો જંગલ મૈદાને જંગકે શોરકા મંઝર પેશ કર દેતા હૈ.

સાંપકા બદલા લેનેકા જઝબા

સાંપ ખીચારા ભી બે-સરો સામાન જન્નતસે નિકાલ.

दिया गया था. अलबत्ता उसके मुंहसे नूरके पदले जे जहरे
 डलाडल (कतिल जहर) भर दिया गया था वो उसके काम आ
 गया, और सिर्फ़ येही अेक पदला लेनेका जरीआ उसके पास
 था. अब धंस जहरसे वो जे कुछ काम ले सकता था लेता है,
 लेकिन जहां ये जहरभी नाकाम साबित हो जअे, उस जगह
 सांप भीयारा अपनी जे—असी पर पल जाता नजर आता
 है. जन्नतसे निकाली दुध दूसरी मण्डूककी तरह सांप और
 उसकी औलादभी आदम और आदमकी औलादकी जपान
 समजती है. युनांचे आजकल भी आम तौर पर लोगोको
 केहते सुना है के सांप धन्सानकी पातचीत समज लेता है.

पुरानी औरतें धंस राजको पूज समजती हैं, जब उन्हे
 घरमें सांप निकल आअे और वो मददके लिये भरदोंको
 आवाज दें तो ये नही केहती के सांप निकला है, पदले
 उसकी तरफ़ धशारा करके या तो रस्सी उसका नाम लेती हैं,
 या लंणा कीणा, क्यूं के उन्का अकीदा ये है के अगर सांपका
 जिकर सांपके सामने साइ लइअेमें किया जाता है तो वो
 समज लेता है और फिर मार नही पाता.

पहोत जमाना हुवा के आदम (अद्वै.) की औलादने
 अपनी नसलमें सांपकी औलादसे मुषालिह्त और पदला
 लेनेके जअेको मुस्तकिल काधम रचनेकी अेक सूरत निकाली
 थी, और पहोत ही कामियाज रही, जैसे ये के हर महीना
 और हर साल अेक दिन अैसा मुकरर किया जाता था के
 कुम्भा कपीलाके लोग अेक जगह जमा' होकर सांपकी पुराधयां
 और आदमकी नसलसे उसकी मुषालिह्तके वाकिआत पयान

किया करते थे, ताकि उनकी औलाद और आर्धन्दा आनेवाली नसलों के जहनमें भी सांपसे बहला लेनेका पूरा जज्बा कायम रहे. युनांचे आपने देखा होगा कि आजकल भी आदम (अलै.) की औलादमें वोही रिवाज चला आ रहा है कि अगर किसीने एक मरतबा सांपका जिकर छेज दिया तो फिर घंटों उसीका जिकर रहता है, तरह तरहके वाकिआत सुनाये जाते हैं, सब हाजिरीन निहायत शौकके साथ सुनते हैं, और आभिरकार उनके हिमागोंमें ये प्याल पूरी तरह धर कर गया है कि सांप हमारा सबसे बड़ा दुश्मन है, उसे जहां देखो हलाक कर दो.

सांपकी आदम (अलै.) से मुआलिफ़त

ये हालात देखकर सांपोंने भी अपने कौमी जलसोंमें गौर किया, और सबकी ये राय हुई कि सांपकी औलादको भी धर्सी पर अमल करना चाहिये. थप्पणका जवाब थप्पणसे देना हम सबका ईर्ज है, धंस लिये हमें चाहिये कि हम भी आदमकी औलादके साथ कोई रिआयत न रखें, और जब मौका मिले उसे हलाक करते रहें. जब उसने हमारे नौनिहालोंको मौतके घाट उतारना शुरू कर दिया है तो कोई बजह नहीं कि हम धंस ईसाद करनेवाली मज्लूकके साथ कोई रिआयत जर्धज रखें. हमारी कौमके बय्या बय्याको हमारी धन्सान कश (धन्सानको मारनेवाली) अंजुमनका भिम्बर

હોના ચાહિયે, ઔર આજહીસે ઇસપર અમલ શુરૂ કર દિયા જાએ, તાકે આદમકી ઔલાદ દેખ લે કે સાંપકી ઔલાદ ઇસ્સે કિસી તરહ કમજોર નહી હે.

ચુનાંચે આજકલ સાંપકી ઔલાદ ઇસ ફેસલા પર અમલ કર રહી હે. ઔર જહાં કહી ઇન્સાન પર કાબૂ ચલતા હે એસા પ્યાર કરતી હે કે બીચારા ઇન્સાન ઉસ્કે ખુમારસે (નશેસે) કિયામત તક કે લિયે સો જાતા હે.

સાંપકી મોરસે મુખાલિફત

મોર જેસે સખ્ત જાનકે લિયે વો જહર અમરત ખન જાતા હે, ઇસ લિયે સાંપકી ઔલાદકે પાસ ઔર કોઈ ઝરીઆ હી નહી. ચુનાંચે મોરકી ઔલાદસે બદલા લેનેકે લિયે જખ કભી સાંપકી ઔલાદકો મોકા' મિલતા હે મોરની કે અન્ડે તોળ ફોળ ડાલતી હે, ચેહી ઉસ્કે ઇખતિયારમેં ભી હે, ઇસ્સે ઝિયાદહ સાંપકી ઔલાદ મોરકી ઔલાદકે સાથ કુછ નહી કર સકતી.

સાંપકી ઇન્જર ઔર ઉદસે મુખાલિફત

ઇનમેં અગર મુખાલિફત હોતી તો ગલત હોતી. સાંપને ઇસ તરફ તવજ્જુહ નહી કી, ઔર ઇન દોનૂંકો બેકુસૂર સમજકર છોળ દિયા.

ਸਾਂਪ ਦੀ ਮੁਝਸੇ ਮੁਘਾਲਿਫ਼ਤ

ਬੇਈ ਛਾਵ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਹੈ, ਕਯੂੰ ਤੇ ਈਸ ਚੀਕਾਰੇਕਾ ਮੁਝਪਰ ਲੀ
ਕੋਥ ਭਲ ਨਹੀ ਚਲਤਾ। ਲੇ ਵੇ ਤੇ ਵੋਹੀ ਝਰ ਔਰ ਵੋ ਮੇਰੇ ਲਿਵੇ
ਭੇਕਾਰ, ਮੁਝੇ ਗ਼ੈਤਸੇ ਕਯਾ ਵਾਸਤਾ ? ਅਗਰ ਗ਼ੈਤ ਮੇਰੇ ਲਿਵੇ
ਛੋਟੀ ਲੀ ਤੋ ਮੈਂ ਈਸ ਛੁੱਟੀਰ ਮਘਲੂਕਸੇ ਕਥ ਵਧਨੇਵਾਵਾ ਛੁੱਟੀ
ਚੁਨਾਂਚੇ ਈਸੇ ਸਿਵਾ ਤੇ ਉਸਨੇ ਔਰ ਉਸਕੀ ਔਵਾਦਨੇ ਅਪਨੇ
ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲਿਖ ਰਘਾ ਹੈ, ਔਰ ਕੋਥ ਨਤੀਜਾ ਛੀ
ਨਹੀ ਨਿਕਲਤਾ।

ਈਂਝਰ ਔਰ ਉਦਕਾ ਭਵਲਾ ਲੇਨੇਕਾ ਝਝਝਾ

ਏ ਦੋਨੂੰ ਵਰਘਤਲੀ ਸਿਫ਼ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਦੀ ਵਯਵਸੇ
ਝਨਤਸੇ ਨਿਕਲੇ ਗਏ, ਮਗਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਤੇ ਈਨ ਦੋਨੂੰਕੇ ਪਾਸ
ਕੋਥ ਤਾਕਤ ਨਹੀ, ਝਿਸਕੀ ਭਿਨਾ ਪਰ ਏ ਕਿਸੀਸੇ ਭਵਲਾ ਲੇ ਸਕੇਂ,
ਫ਼ਿਰ ਲੀ ਭੇ ਕੁਝ ਲੀ ਹੈ ਈਸੇ ਏ ਦੋਨੂੰ ਵਰਝਿਝ ਨਹੀ ਚੁੱਕਤੇ।

ਈਂਝਰ ਦੀ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਔਰ ਛੁਵਾਸੇ ਮੁਘਾਲਿਫ਼ਤ

ਗ਼ੈਰ ਦੀਝਿਏ, ਝਨਤਸੇ ਆਯਾ ਛੁਵਾ ਈਂਝਰ ਮੇਵਾ। ਮਗਰ
ਦੁਨਿਆਕੇ ਭਾਝਰਮੇਂ ਕਿਤਨਾ ਭੇ—ਅਸਰ, ਈਸ ਵਯਵਸੇ ਤੇ ਈਂਝਰਨੇ

અપના ઝાઘકા ખીચ લિયા હે, ઔર ઇન્સાન આજતક મેહસૂસ હી નહી કર સકા કે ઇન્જરમેં કિસ કદર હૈરત અંગેઝ ઝાઘકા હે. ઇસ્કા તર્જુબા ચૂં કિયા જ સકતા હે કે કોઈ શખ્સ બાઝરસે ઇન્જર ખરીદે ઔર ઉસ્કો દસ હિસ્સોમેં તકસીમ કરકે અલગ અલગ રોઝના એક હિસ્સા ખા લિયા કરે, વોહી એક કિસમકા ઇન્જર દસ દિનમેં દસ ઝવકે (મજે) દેગા, મગર ફિરભી હકીકી બિઘાસ ઇન્સાન મેહસૂસ નહી કરેગા, ક્યૂંકે વો ઇન્જરને ખૂદ નિકાલ લી હે. ઔર નહી ચાહતા કે આદમ ઝત ઉસ્કી અસલ કેફિયતસે આગાહ હો. ચેહી હાલ ઊદકા હે. ઉસને ભી અપને ખાસ અસરાત અપને અંદરસે નિકાલ દિયે હૈ, તાકે વો ઇન્સાન બિસ્કે લિયે ઊદકો જન્નતસે નિકલના પળા ઉસ્કે હકીકી ફાવદોસે ફાવદા ન ઉઠા સકે.

ઇન્જરકી મોરસે મુખાલિફ્ત

ચૂંકે ઇન્જર ઇસ ઝમાનેમેં ઝહિરી જાન નહી રખતા, ઇસ વાસ્તે ઉસ્કે બદલા લેનેકી તાકત મેહફૂદ હે, ફિર ભી ઇન્જરકે દરખ્તકા રેઝા રેઝા મોરકા દુશ્મન હે, ઔર મોરકો મુખ્તલિફ્ત તોરસે નુકસાન પહોંચા દેતા હે.

ઇન્જરકી સાંપસે મુખાલિફ્ત

ચેહી હાલ સાંપકે સાથ હે, અગર સાંપકો કિસી હાન્ડીમેં બંદ કર દિયા જાએ, ઔર ઇસ હાન્ડીમેં ઇન્જરકે દરખ્તકી

જડ કુચલકર ડાલ દી જાએ, ઔર ફિર હાન્ડીકા મુંહ ઈસ તરહ બંદ કર દિયા જાએ કે ઉસ્મેં જિયાદહ હવા ન જા સકે તો સિફ એક ઘંટાકે અંદર અંદર સાંપ મર જાએગા, ઔર જિયાદહ નંઈ ખાત ચે હોગી કે સાંપ સુકળકર પેહલેસે આધા રેહ જાએગા. ઈસ્સે અહિર હોતા હૈ કે ઈન્જરકે દરખ્તકી જખ સાંપકો બહોત તકલીફ દેકર મારતી હૈ, વરના સાંપકે છોટા હોમે ઔર સુકળનેકી કોઈ વજહ નહી. ઈસ તરહ ઊદકી લકળીકો જલાકર ઉસ્કી રાખ સાંપકે મુંહમેં ભર દી જાએ, એસે કે વો રાખ કમસે કમ ખીસ મિનીટ સાંપકે મુંહમેં રહે તો ચે રાખ ઉસ્કે મુંહકા તમામ જહર ખૂદ પીકર ઉસે નિહત્તા ઔર કમજોર બના દેગી. સાંપ લાખ કોશિશ કરે, લેકિન વો રાખકે ઈસ અમલકો રોક નહી સકતા. ચે દૂસરી ખાત હૈ કે જહર દોખારહ ઉસ્કે મુંહમેં પૈદા હો જાએ, લેકિન એક ખાર તો ચે રાખ ઉસે નાકારા બના દેતી હૈ.

ઈન્જરકી મુજસે મુખાલિફત

આપ ચે સુનકર હેરાન હોન્ગે કે ઈન્જર કભી કભી મુજસે ભી બદલા લેતા હૈ.

ખાત ચે હૈ કે મુજે હમેશાસે ઈન્જર બહોત પસંદ હૈ. જખ મૈં જન્નતમેં થા તખ ભી ચે મેવા મુજે બહોત પસંદ થા, ઔર આજભી મેરી રગબતકા વોહી હાલ હૈ. જખ કભી ઈન્જરકા દરખ્ત દેખતા હું, ઔર ઉસ્મેં ફલ નજર આતા હૈ તો મૈં બેચૈન હો જાતા હું, ઔર જખ તખીઅત નહી માનતી તો

ਦੋ—ਘਾਰ ਕਲ ਤੋਭਕਰ ਆ ਲੇਤਾ ਛੁੰ.

ਜਨਤਾ ਛੁੰ ਤੇ ਦੁਨਿਆਂ ਆਨੇਛੇ ਆ'ਦ ਥੇ ਮੇਵਾ ਮੁਝੇ ਕਲੀ ਰਾਸ ਨਹੀ ਆਯਾ, ਲੇਕਿਨ ਕਥਾ ਕੜੇ ਦਿਲ ਹੀ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ. ਦਿਨਮੇਂ ਹੁਯਾਰ ਮਰਤਘਾ ਤਕਲੀਛ ਉਛਾਤਾ ਛੁੰ, ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਤਾ ਛੁੰ, ਮਗਰ ਈਞਰ ਆਨੇਕੀ ਆਦਤ ਨਹੀ ਜਤੀ. ਐਰ ਈਞਰਲੀ ਐਸਾ ਘਦਲਾ ਲੇਨੇ ਪਰ ਤੁਲਾ ਛੁਵਾ ਹੇ ਤੇ ਘੁਦਾਕੀ ਪਨਾਹ ! ਈਧਰ ਮੈਨੇ ਆਯਾ, ਈਧਰ ਪੇਟਮੇਂ ਲਕੀ ਜਲਨੀ ਸੁੜ' ਛੁਧ. ਐਸਾ ਮਾ'ਵੂਮ ਹੋਤਾ ਹੇ ਤੇ ਕਿਸੀਨੇ ਲਕੀਮੇਂ ਐਕ ਐਰ ਲਕੀ ਜਲਾ ਦੀ. ਦਰਦਲੀ ਈਤਨਾ ਜਿਯਾਦਹ ਹੋਤਾ ਹੇ ਤੇ ਮੈਂ ਲਾਗਾ ਲਾਗਾ ਫਿਰਤਾ ਛੁੰ, ਐਰ ਥੇ ਈਞਰ ਮੇਰੇ ਪੇਟਮੇਂ ਜਨੇਛੇ ਆ'ਦ ਘਾਰੋਂ ਤਰਛ ਕੂਦਤਾ ਹੇ, ਤਾਕੇ ਮੁਝੇ ਅੰਦਰਕੀ ਤਕਲੀਛ ਪਹੋਥੇ, ਐਰ ਮੈਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਓ. ਮੈਂ ਜਨਤਾ ਛੁੰ ਤੇ ਈਸ ਦਰਦਕੀ ਦਵਾਛੇ ਲਿਥੇ ਜਨਨਤਮੇਂ ਐਕ ਪੇਯ ਹੇ, ਅਗਰ ਈਸ ਦਰਦ ਤੇ ਵਕਤ ਵੋ ਪਲੇ ਆ ਲਿਥੇ ਜਐਂ ਤੋ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਤਾ ਹੇ, ਲੇਕਿਨ ਕਥਾ ਕੜੇ ਜਘ ਈਞਰ ਆਤਾ ਛੁੰ ? ਐਰ ਥੇ ਪੇਟਮੇਂ ਕੂਦ ਕੂਦਕਰ ਸਪਤ ਯੇਥੈਨੀਕਾ ਦਰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਤਾ ਹੇ ਤੋ ਮੈਂ ਘਮਰਾਹਟਕੀ ਵਹਜਸੇ ਆਸਮਾਨਕੀ ਤਰਛ ਦੋਯਤਾ ਛੁੰ, ਤਾਕੇ ਜਨਨਤਸੇ ਵੋ ਪਲੇ ਲਾਕਰ ਆ ਲੂੰ, ਮਗਰ ਜਘ ਆਸਮਾਨਕੇ ਕਰੀਯ ਪਹੋਥ ਜਤਾ ਛੁੰ ਤੋ ਕਰਿਸ਼ਤੇ ਮੇਰੇ ਮੁੰਛ ਪਰ ਆਗ ਕੈਂਕੇ ਹੋ, ਐਰ ਗੁਰ੍ਜ ਮਾਰਤੇ ਹੋ. ਨਾਘਾਰ ਅਪਨਾ ਈਰਾਦਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਤਾ ਛੁੰ, ਐਰ ਕਰਾਹਤਾ ਛੁਵਾ ਵਾਪਸ ਆ ਜਤਾ ਛੁੰ. ਆਯਿਰਕਾਰ ਲੋਟਤੇ ਪੀਟਤੇ ਦਰਦਕੀ ਮੁਦਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪਯਤੀ ਹੀ ਹੇ.

ਨੋਟ :- ਰਾਤਕੇ ਵਕਤ ਆਸਮਾਨ ਪਰ ਤਾਰੋਂਕਾ ਟੂਟਤਾ ਛੁਵਾ ਨਯਰ ਆਨਾ ਈਸ ਆਤਕੀ ਅਲਮਾਤ ਹੇ ਤੇ ਮੈਂ ਈਸ ਵਕਤ ਪੇਟਕੇ ਦਰਦਕਾ ਈਲਾਯ ਕਰਨੇਛੇ ਲਿਥੇ ਆਸਮਾਨਕੀ ਤਰਛ ਪਰਵਾਜ ਕਰਤਾ

ਛੁੰ, ਮਗਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੁੜਪਰ ਆਗਤੀ ਆਰਿਸ਼ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਥੇ ਅਮਲ ਦਿਨਮੇਂ ਲੀ ਅਕਸਰ ਹੋਤਾ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਦੁਨਿਆਕਾ ਈਸਾਨ ਤੇਜ਼ ਨਜ਼ਰ ਨ ਛੋਨੇਕੀ ਵਯਹੁਸੇ ਦਿਨਮੇਂ ਆਸਮਾਨੀ ਆਗਤੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ।

ਮੇਰੀ ਸ਼ੈਤਾਨਿਯਤ (ਅਘਾਸਤ ਔਰ ਸ਼ਰਾਰਤ) ਕਾ ਅਧਧਨ

ਕਿਤਾਬਕੇ 'ਸ਼ੁਰੂ' ਮੇਂ ਛੀ ਮੈਂ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਦੇ ਚੁਕਾ ਛੁੰ (ਧਾ'ਨੀ ਅਤਾ ਚੁਕਾ ਛੁੰ) ਕੇ ਮੈਂ ਸਿਫ਼ ਅਪਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਕੇ ਛਾਲਾਤ ਲਿਖਯੁੰਗਾ। ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਧਛਾਂਸੇ ਆਦਮ ਔਰ ਛਵਾਕੇ ਸਾਥ ਸਾਥ ਮੋਰ, ਸਾਂਧ ਔਰ ਈਂਯਰ ਵਗੈਰਛਕੋ ਲੀ ਛੋਯਤਾ ਛੁੰ। ਮੁਛੇ ਈਂਸੇ ਅਛਸ ਨਹੀਂ ਕੇ ਆਦਮ ਕਯ ਤਕ ਅਪਨੇ ਗੁਨਾਛੋਂ ਪਰ ਰੋਤੇ ਰਹੇ, ਔਰ ਕਿਸ ਤਰਛ ਸਯਰ ਆਧਾ। ਨ ਮੁਛੇ ਥੇ ਅਤਾਨੇਕੀ ਜ਼ਰਰਤ ਹੈ ਕੇ ਛਵਾ ਉਂਨ੍ਹੇ ਕਯ ਮਿਲੀ ਔਰ ਕਛਾਂ ਮਿਲੀ, ਨ ਉਂਸਕੀ ਜ਼ਰਰਤ ਛੀ ਸਮਯਤਾ ਛੁੰ ਕੇ ਆਦਮ ਔਰ ਛਵਾਕੇ ਵੋ ਛਾਲਾਤ ਅਤਾਓ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਆਯ ਅਛੋਤ ਤਅਯਯੁਅ ਔਰ ਹੋਰਤਸੇ ਸੁਨਾ ਯਤਾ ਹੈ, ਜੈਸੇ ਕੋਓਂ ਕੇਛਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੀਯੀ ਛਵਾਕੇ ਧਛਾਂ ਸੁਅਛ ਲਯਕਾ ਔਰ ਸ਼ਾਮਕੋ ਲਯਕੀ ਹੋਤੀ ਥੀ, ਔਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲੀ ਈਂਸੀ ਤਰਛ ਦੋ ਅਥ੍ਥੇ ਹੋਤੇ ਥੇ। ਪੇਛਲੇ ਦਿਨਕੇ ਲਯਕੇਸੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਕੀ ਲਯਕੀਕੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੁਵਾ ਕਰਤੀ ਥੀ।

ਕਛੀ ਥੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕੇ ਛਰ ਛ ਮਛੀਨੇਕੇ ਯਾ'ਦ ਯੀਵੀ ਛਵਾਕੇ ਧਛਾਂ ਅਥ੍ਥਾ ਪੈਦਾ ਹੁਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਯਾ'ਜ ਥੇ ਧਕੀਨ ਰਯਤੇ ਹਨ ਕੇ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਯੋਯਾ ਅਥਵੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਥੇ. ਅਛਰਛਾਲ, ਉੱਧੀ ਸੀਧੀ
ਤਾਰੀਖ ਲਿਖਨੇਵਾਲੀਨੇ ਯੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਨ ਮੁਝੇ ਈਸਾਪਰ
ਰਾਖਯਾਨੀਕੀ (ਰਾਖ ਔਰ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਨੇਕੀ) ਅੜਤ ਹੈ, ਔਰ ਨ
ਕੁਆਨ ਮਯੁਛੇ ਅਤਾਯੇ ਛੁਯੇ ਵਾਕਿਆਤ ਪਰ ਰਿਵੂ (ਤਨਕੀਦ)
ਕਰਨੇਕਾ ਛਕ, ਔਰ ਸਥ ਅਤਾ ਤੋ ਥੇ ਹੈ ਓ ਮੇਰੀ ਜਿਨ੍ਹਗੀਸੇ ਈਨ
ਵਾਕਿਆਤਕੋ ਕੋਏ ਨਿਸਯਤ ਹੀ ਨਹੀ, ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਈਨ
ਤਨਕੀਲਾਤਕੋ ਹੀ ਗੈਰ ਅੜੀ ਸਮਝਤਾ ਛੂੰ. ਜਿਨ ਲੋਗੋਕੋ ਮੇਰੀ
ਜਿਨ੍ਹਗੀ ਓ ਅਲਾਵਛ ਈਨ ਵਾਕਿਆਤਕੋ ਲੀ ਮਾ'ਲੂਮ ਕਰਨੇਕੀ
ਅੜਤ ਹੈ, ਵੋ ਕੋਏ ਐਸੀ ਕਿਤਾਬ ਪਛੇ ਯੋ ਈਸ ਮਕਸਦਕੇ ਲਿਖੇ
ਲਿਖੀ ਗਏ ਹੋ. ਨਿਯਾਅਮੰਦਕਾ ਕਾਮ ਥੇ ਨਹੀ ਹੈ ਓ ਅਪਨੀ
ਮੁਕਦਸ ਸਵਾਨੇਛੇ ਉਮਰੀ ਓ ਸਾਥ ਕਿਸੀ ਦੂਸਰੇਕੇ ਛਾਲਾਤਕੋ ਸ਼ਰੀਕ
ਕਰ ਸਕੇ. ਕਥੂੰ ਓ ਸ਼ਿਰਕ ਸਰਾਸਰ ਗੁਨਾਹ ਹੈ, ਔਰ ਮੈਂ ਗੁਨਾਹੋਕੀ
ਦੁਨਿਆਸੇ ਅਛੋਤ ਦੂਰ ਰੇਹਨਾ ਚਾਹਤਾ ਛੂੰ.

ਆਮ ਲੋਗੋਕਾ ਖ਼ਾਲ ਹੈ ਓ ਮੇਰੀ ਸ਼ੈਤਾਨਿਯਤਕੀ ਈਯਤਿਦਾ
(ਸ਼ੁਰੂਆਤ) ਉਸ ਵਕਤ ਛੁਏ ਥੀ, ਜਥ ਮੈਨੇ ਜਨਨਤਮੇਂ ਪਹੋਂਚਕਰ
ਆਦਮਕੋ ਗੇਛੂੰ ਖਿਲਾਨੇਕਾ ਈਨਤਿਅਮ ਕਿਆ ਥਾ, ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ
ਸਮਝਤਾ ਛੂੰ ਓ ਥੇ ਖ਼ਾਲ ਗਲਤ ਹੈ, ਵੋ ਤੋ ਐਕ ਅਦਲਾ ਲੇਨੇਕਾ
ਜਯਾ ਥਾ. ਥੂੰਕੇ ਆਦਮਕਾ ਵੁਯੂਦ ਮੇਰੀ ਤਯਾਹੀਕਾ ਅਰੀਆ ਛੁਵਾ
ਥਾ, ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੇ ਉਨਕੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਮਲ ਕਿਆ. ਵੋ ਸਿਰਫ਼
ਅਦਲਾ ਲੇਨੇਕਾ ਕਰਿਸ਼ਮਾ ਕਛਾ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ, ਅਗਰ ਥੇ ਸ਼ੈਤਾਨਿਯਤ
ਹੈ ਤੋ ਮੈਂ ਆਦਮਕੀ ਔਲਾਦਮੇਂ ਸੋਫ਼ੀਸਦ ਥੇ ਸ਼ੈਤਾਨਿਯਤ ਦਿਖਾਨੇਕੋ
ਤੈਯਾਰ ਛੂੰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਯਕਲ ਛਰ ਘਰਮੇਂ ਅਥਵਾ ਅਥਵਾ ਥੇਹੀ
ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ. ਐਕ ਕੀ ਤਯਾਹੀ ਓ ਲਿਖੇ ਦੂਸਰੇਕੋ ਤੈਯਾਰ ਕਰਤਾ
ਰੇਹਤਾ ਹੈ, ਔਰ ਥੁਪ ਥਾਪ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਤਾ ਰੇਹਤਾ ਹੈ. ਫ਼ਿਰ ਕੁਝ

દિનકે બા'દ ઉસ્કે લિયે ભી ફિરઔન નિકલ આતા હૈ, ઔર કોઈ તબાહી ઉસ્કે લિયે ભી તૈયાર કર દેતા હૈ.

ખૈર ! મુજે દુનિયાવાલોસે કયા ગરજ ! જો જી મેં આએ કહે, લેકિન હકીકત યે હૈ કે મેરી શૈતાનિયતકા પેહલા કારનામા વો હૈ જો મૈને આદમકે બેટે હાબીલ ઔર કાબીલ કે સાથ અંજમ દિયા. કયૂં કે ઈસમેં મેરી નિયત ખરાબ થી, ઔર ઈસ કામસે મુજે આતી તૌરપર કોઈ ફાઈદા નહી, અસલમેં શૈતાનિયતકે મા'ના હી યે હૈ કે બગૈર કિસી ફાઈદાકે દૂસરેકો જન બુઝકર મુસીબતોમેં મુખતલા કર દિયા જાએ.

દુનિયામેં મેરા પેહલા શાનદાર કારનામા

મુજે અલ્લાહ તઆલાકા હઝાર હઝાર શુક અદા કરના આહિયે કે દુનિયામેં આનેકે બા'દ મેરા સબસે પેહલા કારનામા બહોત હી શાનદાર ઔર કામિયાબ રહા, જિસ્કી નકલ કરને પર આજતક આદમકી ઔલાદ મેરા મન માના નતીજા હાસિલ કર રહી હૈ.

આદમ (અલૈ.) કે યહાં સબસે પેહલે એક લગકા કાબીલ ઔર ઉસ્કે સાથ એક લગકી અકલીમા (જુળવા પૈદા હુએ), ઉસ્કે બા'દ દૂસરે હમલમેં એક લગકા હાબીલ ઔર એક લગકી લીવા પૈદા હુએ. જબ દોનૂં પલકર જવાન હુએ તો આદમ (અલૈ.) કે પાસ અલ્લાહ તઆલાકા પૈગામ આયા. અય આદમ (અલૈ.) ! યે બચ્ચે જવાન હો ગએ હૈ, ઈસ

ਲਿਏ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਹਿਏ ਤੇ ਅਘ ਉਂਕੀ ਸਾਦੀ ਕਰ ਦੋ, ਈਸ ਤਰਹ ਕਾਘੀਲਕੇ ਸਾਥ ਲੀਵਾਕੋ, ਔਰ ਛਾਘੀਲਕੇ ਸਾਥ ਅਕਲੀਮਾਕੀ ਸਾਦੀ ਕਰ ਦੋ. ਯਾ'ਨੀ ਦੂਸਰੇ ਯੁਘਵਾ ਲਯਕੇ ਛਾਘੀਲਕੇ ਸਾਥ ਪੇਲੇਲੇ ਲਮਲਕੀ ਲਯਕੀ ਅਕਲੀਮਾਕੀ ਸਾਦੀ ਕਰ ਦੋ.

ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਯੁਢਾਕਾ ਧੇ ਛੁਕਮ ਸੁਨਕਰ ਅਪਨੀ ਔਲਾਦਕੋ ਜਮਾ' ਕਿਆ, ਔਰ ਉਂਹੇ ਲੀ ਯਤਾ ਦਿਆ. ਸਭ ਘੂਸ਼ ਛੋ ਗਏ, ਲੇਕਿਨ ਕਾਘੀਲਕੋ ਧੇ ਯਾਤ ਯਹੋਤ ਨਾਪਸੰਦ ਗੁਜ਼ਰੀ, ਔਰ ਉਂਹੋਨੇ ਅਪਨੇ ਯਾਪ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਸੇ ਕਛਾ ਤੇ ਈਸਮੇ ਮੇਰਾ ਛਕ ਮਾਰਾ ਯਤਾ ਹੈ. ਅਕਲੀਮਾ ਨਿਛਾਯਤ ਘੂਪਸੂਰਤ ਔਰ ਅਕਲਮੰਦ ਲਯਕੀ ਹੈ. ਮੇਰੀ ਯੁਘਵਾ ਹੈ ਈਸ ਲਿਏ ਉਸਪਰ ਮੇਰਾ ਛਕ ਹੈ. ਮੈਂ ਧੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਤੇ ਮੇਰੀ ਯੁਘਵਾਕੋ ਦੂਸਰੇਕੇ ਸਾਥ ਯੋਯ ਦਿਆ ਯਯੇ. ਪੇਲੇਲੇ ਤੋ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਯਹੋਤ ਕੁਛ ਸਮਝਾਯਾ ਤੇ ਧੇ ਯਾਤ ਮੇਰੇ ਈਯਤਿਯਾਰਮੇਂ ਨਹੀ ਹੈ, ਜੈਸਾ ਯੁਢਾਕਾ ਛੁਕਮ ਹੈ ਉਸਪਰ ਅਮਲ ਕਿਆ ਯਯੇਗਾ, ਲੇਕਿਨ ਕਾਘੀਲ ਕਿਸੀ ਪਰਹ ਰਾਜੀ ਨ ਹੁਯੇ, ਤਯ ਮਯਯੂਰਨ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਪਰਹਿਗਾਰਸੇ ਦੁਆ ਕੀ. ਅਯਾਨਕ ਉਨਕੇ ਦਿਲਮੇਂ ਐਕ ਤਰਕੀਯ ਆ ਗਯ; ਐਸਾ ਮਾ'ਲੂਮ ਹੁਵਾ ਤੇ ਉਂਕੇ ਦਿਲਮੇਂ ਕਿਸੀਨੇ ਕੁਛ ਕੇਲ ਦਿਆ ਹੈ, ਔਰ ਕੋਧ ਯਾਸ ਤਰਕੀਯ ਯਤਾਧ ਹੈ.

ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਨੇ ਐਕ ਦਿਨ ਫ਼ਿਰ ਅਪਨੇ ਯਯਯੋਕੋ ਜਮਾ' ਯਾ ਔਰ ਕਛਾ, ਅਗਰ ਕਾਘੀਲ ਯੁਢਾਕੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨੇਕਾ ਵਾ'ਦਾ ਕਰੇ ਤੋ ਮੈਂ ਦੋ—ਯਾਰਹ ਯੁਢਾਕਾ ਛੁਕਮ ਮੰਗਵਾ ਸਕਤਾ ਹੂੰ.

ਆਸਾਨ ਤਰਕੀਯ ਧੇ ਹੈ ਤੇ ਕੁਲਲਾ ਪਛਾਯ ਪਰ ਕਾਘੀਲ ਔਰ ਲ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਤਰਫ਼ਸੇ ਕੁਰਯਾਨੀਯਾਂ ਲੇ ਯਕਰ ਰਯਯੇ,

જિસ્કી કુરબાની કબૂલ હો જાએ ઉસી કે સાથ અકલીમાકી શાદી હોગી.

કાબીલ ચે સુનકર બોલે, કુરબાનીકા કબૂલ હોના કિસ તરહ સમજમે આએગા ?

આદમ (અલૈ.) પેહલે તો બહોત સિટપિટાએ (ઘભરાએ), લેકિન ફૌરન ઉન્કે દિલમે આયા, ઔર ઉન્હોને બતાયા કે જિસ્કી કુરબાની કબૂલ હોગી વો યા તો આસમાન પર ઉઠાઈ જાએગી, યા આગ આએગી ઔર ઉસ્કો જલા ડાલેગી, ઔર જિસ્કી કુરબાની કબૂલ ન હોગી વો ઉસી તરહ પહાળ પર રખી રહેગી.

દોનૂં લજકોને ઈસ તરકીબકો પસંદ કર લિયા, ઔર કુરબાની દેનેકે લિયે રાજી હો ગએ. યુનાંચે અગલે દિન સુબહ હાબીલકી તરફસે એક બકરી, ઔર કાબીલ ચૂંકે ખેતીબાળી કરતે ચે ઉન્કી તરફસે કુછ ગેહૂં, અનાજ કલ્લા પહાળકી ચોટીયો પર અલગ અલગ રખ દિયે ગએ.

થોળી દેરકે બા'દ એક આગકા શો'લા આયા, ઔર હાબીલકી કુરબાની પર છા ગયા. કુરબાનીકી બકરી રાખકા ઢેર બન ગઈ. ચે હાલ દેખકર કાબીલકો બહોત ગુસ્સા આયા. આદમ (અલૈ.) બોલે,

અય કાબીલ ! અબ તો તુમહે ચકીન આ ગયા કે પરવરદિગાર અકલીમાકી શાદી હાબીલકે સાથ ચાહતા હે. કાબીલ અપને જજબાતકો છુપાતે હુએ બોલે જી હાં.

હોને કો તો હો ગયા, લેકિન કાબીલકે દિલમે હસદકી આગ ખુરી તરહ જલ ઉઠી. ખુદાકે ફૈસલેકે સામને એ'તરાજકી

કયા મજલ થી. નાચાર અપને કામકાજમેં મસરૂં (મશગૂલ) હો ગયે, મગર અકલીમાકે મઆમલામેં હાર જાનેકા ખ્યાલ ઉન્હે હર વકત સતાતા રહા.

દુનિયાકા પેહલા કતલ

એક દિન મૈને સોચા, કાબીલકે દિલમેં જો હસદકી આગ જલ રહી હે કયું ન ઉસ્સે ફાઈદા ઉઠાયા જાયે. આદમસે બદલા લેનેકા ચે બેહતરીન વકત હે. ચુનાંચે મૈને ઈન્સાનકી સૂરત બનાઈ, ઔર કાબીલકે પાસ પહોંચા. પેહલે તો મુજે દેખકર બહોત હૈરાન હુયે, લેકિન થોળી દેરમેં મૈને ઉન્કી હૈરત દૂર કર દી ઔર કહા, મૈં તુમહારા ખાલિસ હમદદ હૂં, ઔર તુમહારે સબ હાલાત જાનતા હૂં. મુજે મા'લૂમ હે કે તુમહારે સાથ સપ્ત નાઈન્સાફી કી ગઈ હૈ, અસલમેં અકલીમા પર તુમહારા હક થા, મગર ઐસા ન હુવા ઔર સબને મિલકર તુમહેં નુકસાન પહોંચાયા.

કાબીલને પૂછા, અય બુઝુર્ગ મદ ! કયા કોઈ ઐસી તદબીર હે કે મૈં અપના હક હાસિલ કર સકૂં ?

મૈને જવાબ દિયા, ઐસી તો કોઈ તરકીબ નહી હે, અલબત્તા અગર તુમ અપને દુશ્મન હાબીલસે બદલા લેના ચાહો તો બહોત આસાનીસે લે સકતે હો, દર હકીકત તુમહેં ઐસે દુશ્મનસે ઝરૂર બદલા લેના ચાહિયે.

કાબીલ બોલે, મૈં તો કોઈ તરકીબ નહી જાનતા, કિસ તરહ બદલા લેતે હૈં ?

મૈને ફૌરન હી સંજીદગીસે જવાબ દિયા, તુમ નાદાન હો. યે તરીકે કિસ તરૂહ સમજ સકતે હો. આઓ ! તુમહે બતાઉ. હાબીલ અપની બકરીયાં ચરાને પહાળ પર ગયા હૈ, ઉસ્કા દસ્તૂર હૈ કે વહાં પહોંચકર થોળી દેર તો ઈધર ઉધર ધૂમતા હૈ, ઔર ફિર પહાળ પર કિસી જહગ લેટકર સો જતા હૈ. તુમ ઉસ્કી તાકમેં રેહના, જબ હાબીલ સો જાયે તો એક બળા પત્થર ઉસપર દે મારના, બલકે આઓ મૈ ભી તુમહારે સાથ ચલું.

કાબીલ મેરે સાથ હો લિયે. પહાળ પર પહોંચકર હમને દેખા કે હાબીલ ગફલતમેં પળા હુવા સો રહા હૈ. મૈને કાબીલકો ઈશારા કિયા. વો ચુપકેસે આગે બળ્હે, ઔર મેરે કેહને કે મુતાબિક કરીબસે એક બળા પત્થર ઉઠાકર હાબીલકી તરફ લુબ્હકા દિયા.

હાબીલ દૂસરા સાંસ ભી ન લે સકા, ઔર લુબ્હકતા હુવા પહાળકી ઘાટીયોંમે જ પળા. ઉસ્કી રૂહ નિકલ ચુકી થી, સાથ હી મેરે દિલને કહા, યે દુનિયાકા પેહલા કતલ હૈ, ઔર મેરી કામિયાબીયોંકા અચ્છા શગૂન (ફાલ). યે સોચતા હુવા મૈ કાબીલકી નઝરોંસે ઓજલ હો ગયા.

કતલ કરનેકે બા'દ કાબીલને સોચા, અગર યે લાશ ઈસી તરહ પળી રહી તો રાઝ ખુલ જાએગા, ઈસ લિયે ઈસ્કો કિસી જગહ છુપા દેના ચાહિયે. વો ઈસી ફિકરમેં થે કે ઉન્હોંને દેખા કે દો કવ્વે આપસમેં લળતે લળતે ઝમીન પર ગિર પળે. ઉનમેંસે એકને દૂસરેકો ડોન્ગે માર મારકર હલાક કર દિયા. ઔર અપને પંજોંસે ઝમીન ખોદકર મુરદા કવ્વેકો ઉસ્કે

અંદર દફન કરકે ઔર ઉપરસે વોહી મિટી ડાલકર ઉસ જગહકો ખરાખર કર દિયા. ચુનાંચે કાબીલને ભી કવેકી તરકીબ પર અમલ કિયા, ઔર ઝમીન ખોદકર હાબીલકા બિસમ દફન કર દિયા.

અગર આજ મૈં ચે કેહ દૂં કે કવ્વા ઇન્સાનસે બેહતર હૈ, ઔર ઉસ્કા ઉસતાદ હૈ તો સારી દુનિયાવાલે મેરે પીછે પળ જાએ, ઔર હઝારો લાખો ગાલીયાં દે, મગર મૈં ઇતના નાદાન નહીં હૂં કે નાહક અપની ખાતેં જાહિરભી કર દૂં, ઔર ફિર ગાલીયાં ભી ખાઉ. ઇસ્કે અલાવહ વૈસે હી કયા કમ ઇજ્જત અફઝાઈ (ઇજ્જત બળદાઈ) હોતી હૈ જો ઔર ભી મુસીબત મોલ લૂં ? ઇસ્સે બેહતર ચેહી હૈ કે અપના ખામોશ મિશન જારી રખૂં. જબ તક આદમકી ઔલાદ જિન્દા હૈ, અપના કામ કરતા રહૂં. ખૈર ! ચે તો ઉમર ભરકા કિસ્સા હૈ, ચલતા હી રહેગા. ઇસે છોળિયે ઔર અસલ મતલબ પર આએ. કાબીલ અપને બદલા લેનેકી આગ હાબીલકે ખૂનસે ખુઝાકર ભાગ ગએ ઔર સીધે ચમન પહોંચે ઔર ચહાં વોહી ખેતીકા કામ ફેલાયા.

આતિશ પરસ્તીકા મઝહબ ઔર ઉસ્કે નામ રખનેકી વજહ

કાબીલ ચમનમેં નિહાયત ઇત્મીનાનકે સાથ કારોબારમેં મશગૂલ થે. એક દિન એક ખુઝુર્ગકી સૂરત બનાકર નિયાઝમેં

(शैतान) उन्हे पास पहुँचा, और अपनी चेह्रान करानेके भा'द अर्ज की के जनाये वाला ! आपको मा'लूम नही के हाजीलसे आपने जे कुरबानीकी शर्त की थी, और हाजीलकी कुरबानी कभूल हो गध थी उसका असल राज क्या है ?

काजीलने हैरतसे पूछा, क्या राज है ?

मैंने कहा, असलमें हाजील आगकी पूजा करता था, जब कभी उसको मौका मिलता था, छुपे तरीकेसे आगको पूजता था. चुनांचे आगका देवता उसपर महेरमान था. और ऐसी हालतमें ये क्यूं कर उम्मीद हो सकती थी के वो हाजीलकी कुरबानी कभूल न करता. तुम धस्के लिये गैर (पराये) थे. क्यूं के तुमने आजतक आगको सिजदह नही किया, तुमने नाहक ये शर्त कभूल की, अगर तुम हाजीलके राजसे वाकिफ होते तो कभी धस शर्त को कभूल न करते. मैं जानता हूँ काजील ! तुम निहायत होशियार और अंकलमंद हो, और ये भी जानता हूँ के जहोत ही नेक हो, मगर अइसोस है के धस नेकीने तुमहें नुकसान पहुँचा दिया. असलमें आगका देवता ही हम सबका मालिक है, वो जिस्को चाहे कामियाबी दे, और जिसे चाहे नाकाम कर दे. दुनियाके भेशुमार जानने उसके पास हैं, और वो अपने मुहुब्बत करनेवाले पुजरीयोको मालामाल करता रहता है. काजील ! अगर तुम चाहो तो दुनिया और आबिरतमें जहोत अच्छा भरतया हासिल कर सकते हो.

वो कैसे ? काजीलने जूशी के जेशमें पूछा.

मैंने कहा, वो धस तरह के तुमभी हाजीलकी तरह आगके

देवताको रेहणर मानकर उसकी ध्वाहत किया करो. और हो सके तो अपनी छोटीसी क्रोममें ली धंस रिवाजको डैला दो, ताके हर शप्स राहतकी जिन्दगी बसर करे. तुम देणते हो के तुमहारे आपकी औलाह बहोत जियादह डैल चुकी है, अगर तुम अपने उन लाध्यों के साथ हमदर्दी रणते हो तो सभको अच्छी तरह बताओ, ताके आधन्दा किसीको उनमेंसे तकलीफ न हो, अगर ये सभ गलत और बिन देणे पुद्दाको छोणकर आगके देवताको सभकुछ मान लें, और गुजरे हुअे गुनाहोंकी उसके सामने तौबा कर लें तो यकीन है के वो भूश होकर तुम सभको मालामाल कर देगा, और तुम सभकी जिन्दगीयां भूशगवार हो जअेगी.

मुजे पुद्दाका शुक्र अदा करना चाहिये के मेरा ये वार ली कामियाब हुवा, और मियां काबीलको अपना मुस्तकबिल शानदार नजर आने लगा. बीयारेने आओ देभा न ताओ (बगैर समजे भूजे) मेरे मश्वरा पर भूदने ली अमल शुद्ध कर दिया, और अपने लाध बंदोंमें आगकी पूजाका रिवाज डैला दिया, जे किसी न किसी सूरतमें आजतक काधम है. और मैं कोशिश कइंगे के क्रियामत तक रहे, बल्के उम्मीद है के धस्को बण्डनेमें ली कामियाब हो जअेगा. क्यूं के मैं जनता हूं के धस्लाम मजहबने मेरे मिशनको (मकसदे तप्लीगको) जइरतसे जियादह नुकसान पहुँचाया है. कोध वजह नही के मैं ली अपनी तमाम ताकतें धस्लामको मतम करनेमें अर्थ न कर हूं. आ'ज दक्का' मुजसे पूछा गया है के मैं जियादहतर मुसलमानों के पीछे क्यूं पणा रेहता हूं, अगर

ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦੇ ਮੁੱਢੇ ਲੀ ਤੋ ਧਰਮ ਨੇ ਛੀ ਜਿਯਾਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਯਾ ਹੈ. ਮੇਰਾ ਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆਬ ਥਾ. ਹਰ ਛੁਕੂਮਤ ਮੇਰੀ ਛੁਕੂਮਤ ਥੀ. ਅਮੀਨ ਦੇ ਬਾਪਾ ਬਾਪਾ ਪਰ ਮੈਂ ਐਰ ਮੇਰੀ ਉਮਮਤ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਕਰ ਰਹੀ ਥੀ, ਕਿਸੀਕੋ ਕਾਨੋ ਕਾਨ ਅਪਰ ਲੀ ਨ ਥੀ ਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੈ ਕਯਾ ਅਲਾ ? ਸਭ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਕਾਮੋਂ ਮੇਂ ਮਗਨ ਥੇ, ਐਰ ਮੈਂ ਲੀ ਅਯੀ ਆਸਾਨੀ ਦੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਮਿਸ਼ਨਕੋ ਦਿਨ ਰਾਤ ਆਗੇ ਅਯਾ ਰਹਾ ਥਾ.

ਯੁਦਾ ਅਨੇ ਧਰਮ ਕੁਛਾਂਸੇ ਆ ਕੁਛਾ. ਯੈਥੇ ਅਯਾਥੇ ਮੁੱਢੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਯੋਂ ਮੇਂ ਫੰਸਾ ਦਿਯਾ. ਲੋਗੋਂ ਸੇ ਕੇਹਨਾ ਸੁਰੁ ਕਰ ਦਿਯਾ ਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨਸੇ ਅਥੋ, ਸ਼ੈਤਾਨਸੇ ਪਨਾਛ ਮਾਂਗੋ, ਧੇ ਕਰੋ ਵੋ ਕਰੋ. ਦੁਨਿਆ ਅਨਤੀ ਹੈ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਅਰਾ ਅਰਾ ਤਾ'ਲੀਮ ਸਿਫ਼ ਈਸ ਦਿਥੇ ਹੈ ਦੇ ਮੇਰਾ ਮਿਸ਼ਨ ਅਰਾਥ ਕਿਆ ਅਥੇ, ਧਰਮ ਨੇ ਅਗਰ ਕੋਥ ਪੂਛੇ ਦੇ ਤੁਮ ਕਯੂੰ ਆਥੇ ? ਤੁਮਛਾਰੀ ਕਯਾ ਅਰੁਰਤ ਥੀ ? ਤੋ ਅਵਾਥ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਦੇ ਮੈਂ ਦੁਨਿਆਕੋ ਸੀਧਾ ਰਾਸਤਾ ਅਤਾਨੇ ਆਯਾ ਛੂੰ, ਲੇਕਿਨ ਛੁਕੀਕਤ ਧੇ ਹੈ ਦੇ ਉਸੇ ਸਿਫ਼ ਮੁੱਢੇ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਹੈ, ਐਰ ਸਿਫ਼ ਮੇਰੀ ਵਯਛੇ ਧਰਮ ਆਯਾ. ਯੁਦਾਕੀ ਕਸਮ ਅਾਕਰ ਕੇਹਤਾ ਛੂੰ ਦੇ ਧਰਮ ਸਿਫ਼ ਈਸ ਦਿਥੇ ਆਯਾ ਦੇ ਉਸੇ ਮੇਰਾ ਮਿਸ਼ਨ ਪਸੰਦ ਨ ਥਾ, ਮੇਰੀ ਕਾਮਿਆਬੀਯਾਂ ਉਸੇ ਅੇਕ ਅਾਥ ਨਹੀਂ ਲਾਤੀ ਥੀ, ਵੋ ਦੇਖ ਰਹਾ ਥਾ ਦੇ ਮੈਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਕੂਮਤ ਕਰ ਰਹਾ ਛੂੰ, ਐਰ ਦੁਨਿਆਵਾਲੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਅਨੇ ਦੇ ਨੀਥੇ ਅਮਾ' ਹੋ ਗਏ ਹੈ. ਅਥਿਰ ਉਸੇ ਨ ਰਹਾ ਗਯਾ, ਛਸਦੇ ਮਾਰੇ ਅਾਪੇਸੇ ਅਾਹਿਰ ਹੋ ਗਯਾ, ਐਰ ਮੈਦਾਨ ਮੇਂ ਆ ਕੁਛਾ, ਅਥ ਕੋਥ ਉਸੇ ਪੂਛੇ ਦੇ ਤੂੰ ਦੂਸਰੇਕੋ ਰਕਾਅਤ (ਦੁਸ਼ਮਨੀ—ਮੁਆਲਿਕਤ) ਐਰ ਛਸਦੇ ਮਨਾ' ਕਰਤਾ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਯੁਦਾ ਐਸਾ ਕਯੂੰ ਕਰਤਾ ਹੈ ?

ਸਹੀਦ ਅਕਲ ਰਖਨੇਵਾਲੇ ਅਥਹੀਂ ਟਰਹ ਜਾਨਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ਾਮਨੇ ਜ਼ਿਆਦਤਰ ਮੁਝੇ ਘੁਰਾ ਲਲਾ ਕਹਾ, ਅਪਨੇ ਮਾਨਨੇਵਾਲੀਂਕੋ ਸਮਝਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਭੀ ਘਾਤ ਘਾਤਮੇਂ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲੇਤਾ ਹੈ. ਕਿਸੀਸੇ ਕੋਧ ਧੰਘਰਤਵਾਲਾ ਕਿਸ਼ਾ ਘਬਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਘ ਭੀ ਕਦਮ ਕਦਮ ਪਰ ਮੇਰੀ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ. ਆਪਣੀ ਘਤਾਧਧੇ ਮੈਂ ਕਘ ਤਕ ਸਘਰ ਕੜੇ ? ਮਯਯੂਰਨ ਮੈਂਨੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਵਕਤਕਾ ਘਹੋਤ ਸਾਰਾ ਹਿਸ਼ਾ ਮੁਸਲਮਾਨੀਂ ਪਰ ਘਰਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਧਾ. ਜਘ ਧੇ ਝਰਾ ਝਰਾਸੀ ਘਾਤਮੇਂ ਮੁਝੇ ਘਦਨਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੋ ਫ਼ਿਰ ਮੈਂ ਕਧੂੰ ਛੋਘ ਫ਼ੂੰ ? ਧੇ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਕਰ ਰਹਾ ਫ਼ੂੰ. ਨਤੀਘ ਘੇ ਕੁਛ ਹੋਘਾ ਘਾ'ਦਮੇਂ ਦੇਘਾ ਘਘੇਘਾ.

ਛਾਂ ਤੋ ਮੈਂ ਧੇ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਹਾ ਥਾ ਕੇ ਮੈਂਨੇ ਅਪਨੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ੀਸੇ ਘਾਦਮ ਘਾਤਕੋ ਲਟਕਾਨੇਕੇ ਲਿਧੇ ਘਾਗਕੀ ਪੂਘਕਾ ਟਰੀਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਿਧਾ, ਟਾਕੇ ਧੇ ਕੀਮ ਅਪਨੇ ਸਹੀਦ ਰਾਸ਼ਟਾਸੇ ਲਟਕ ਘਘੇ, ਘੌਰ ਘੂਘ ਛੋਕਰੇਂ ਘਾਘੇ. ਘਾਪ ਧੇ ਸੁਨਕਰ ਹੈਰਾਨ ਛੋਘੇ ਕੇ ਘਾਗਕੀ ਪੂਘਕੇ ਵਾਕਿਘਾਕੋ ਧੰਨਸਾਨੀ ਟਾਰੀਘ ਲਿਘਨੇਵਾਲੀਂਨੇ ਘੇਕ ਫ਼ੂਸਰੇ ਟਰੀਕੇਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰਨੇਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀ ਹੈ.

ਉਂਕਾ ਘਘਾਲ ਹੈ ਕੇ ਘਾਗਕੀ ਪੂਘਕੀ ਧੰਘਤਿਦਾ ਕਾਘੀਲਕੇ ਝਮਾਨੇਮੇਂ ਨਹੀ, ਘਲਕੇ ਨਮੜਕੇ ਝਮਾਨੇਮੇਂ ਛੁਧ. ਧੁਨਾਂਧੇ ਧੰਨਸਾਨੀ ਟਾਰੀਘ ਲਿਘਨੇਵਾਲੇ ਲਿਘਦੇ ਹੋਏ;

ਜਘ ਨਮੜਦਨੇ ਹਝਰਤ ਧੰਘਾਈਮ ਘਲੀਲੁਲਾਹ (ਅਲੈ.) ਕੋ ਘਾਗਮੇਂ ਝਾਲਾ ਘੌਰ ਘਾਗਨੇ ਘੁਦਾਕੇ ਛੁਕਮਸੇ ਹਝਰਤ ਧੰਘਾਈਮ (ਅਲੈ.) ਕੋ ਮੇਛਛੂਝ ਰਘਘਾ ਤੋ ਸ਼ੈਤਾਨਨੇ ਧਾ'ਨੀ ਮੈਂਨੇ ਧੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰ ਦਿਧਾ ਕੇ ਧੂੰਕੇ ਹਝਰਤ ਧੰਘਾਈਮ ਛੁਪੇ ਟੌਰਪਰ ਘਾਗਕੀ ਪੂਘ

કરતે થે, ઈસ વજહસે આગને ઉનહેં નહી જલાયા.

ઈન તારીખ લિખનેવાલોંકા ખ્યાલ હે કે મૈને ચે શોહરત આગકી પૂજાકો કામિયાબ બનાનેકે લિચે દી થી.

બા'જ તારીખ લિખનેવાલે ઈસ્સે ભી આગે બબ્હ ગએ. ઉન્હોને એક નઈ બાત પૈદા કર દી. ઉન્કા ખ્યાલ હે કે કિસી જમાનેમેં એક બાદશાહ થા. ઉસ્કા નામ કરતાસપ થા. ઉસ્કે જમાનેમેં એક શખ્સ ઝરદશ્ત નામકા પૈદા હુવા. (ઝરદશ્તકા નામ બા'જ તારીખ લિખનેવાલોંને ઝરતશ્ત લિખ્ખા હૈ. ઔર બા'જને ઝરદહશ્ત.) ઉસને છબ્બીસ (૨૬) સાલકી ઉમરમેં નબુવ્વતકા દા'વા કરકે એક કિતાબ લિખ્ખી, ઔર ઉસ્કા નામ શૂશ રખ્ખા, ઔર ઝહિર કિયા કે ચે આસમાની કિતાબ હૈ. લોગ કાફલે કે કાફલે ઉસ્કી તરફ માઈલ હોને લગે. ઈસ કિતાબકો આતિશ પરસ્તી (આગકી પૂજા) કે મજહબકી બુનિયાદ કરાર દિયા થા. ચે લોગ અપને આપકો શૂશી કેહતે થે. (શાયદ ચે લફઝ જમાનાકે સાથ બિગળતે બિગળતે મજહૂસી બન ગયા હૈ.) ચુનાંચે આજભી મજહૂસી કૌમમેં ઝરદશ્તકા નામ બહોત એહતિરામકે સાથ લિયા જતા હૈ.

**બુત પરસ્તીકા મજહબ ઔર
ઉસ્કે નામ રખનેકી વજહ**

આતિશ પરસ્તી કે મજહબકી કામિયાબી કે બા'દ મૈં મુખ્તલિફ સ્કીમોં પર અમલ કરતા રહા. કઈ મઅરકેકી

(મૈદાનકી) કામિયાબીયાં હાસિલ હુઈ, જિસ્મેં સે સબસે જિયાદહ ફાઈદામંદ ઔર ખાસ કામિયાબી મુજે વો હુઈ જો હજરત ઈદરીસ (અલૈ.) કે પૈગમ્બરી કે ઝમાનેકે ખા'દ હાસિલ હુઈ ઔર જિસ્કી યાદગાર આજતક કાઈમ હે.

હજરત ઈદરીસ (અલૈ.) કે આસમાન પર જાને ઔર વહાં રેહનેસે પેહલે દુનિયામેં ઉન્કા એક બહોત હી બખા ગેહરા દોસ્ત થા, જિસે હજરત ઈદરીસ (અલૈ.) સે બહોત મુહબ્બત થી, ઔર ઈસી મુહબ્બતકે સાથ અકીદતકા જખખાભી કમાલકી હદકો પહોંચ ગયા થા. ઉસ્કા ખ્યાલ થા કે,

ઈદરીસકે પરદહમેં ખુદા બોલ રહા હે

અગર એક આધ ઘંટા કે લિયે ભી ઈદરીસ (અલૈ.) ઈધર ઉધર હો જાતે થે તો વો જુદાઈકી વજહસે બેચૈન હો જાતા થા. હજરત ઈદરીસ (અલૈ.) કી નસીહતોં કે બાવજૂદ વો હમેશા ચેહી કેહતા થા કે મેરે લિયે તો સબ કુછ ઈદરીસ હૈ. ઈસ પાગલપનેકી મિસાલ અકસર આજભી મિલ જાતી હે, ઔર ખા'જ ગુમરાહ મુસલમાન આજ ભી ચે શે'ર પળહતે નજર આતે હૈ.

અલ્લાહકે પલ્લામેં વહદતકે સિવા ક્યા હે,

જો કુછ મુજે લેના હે લે લૂગા મુહમ્મદસે,

ચેહી કેફિયત ઉસ શખ્સકી થી, ઔર વો હજરત ઈદરીસ (અલૈ.) કી મુહબ્બતમેં ખુદાકો ભૂલા જા રહા થા. ઈસી દરમિયાનમેં હજરત ઈદરીસ (અલૈ.) કો મુસ્તકિલ રેહનેકે લિયે અચાનક આસમાન પર જાના પખા તો વો બીચારા બેચૈન હો ગયા. દિન રાત રોનેકે સિવા ઉસ્કા કોઈ કામ ન થા.

મૈને ઇસ મૌકા' કો ગનીમત જાના. ઔર એક સંજીદહ (ઠરેલ) આદમીકી સૂરત બનાકર ઉસ શખ્સકે પાસ પહોંચા. પેહલે તો ઉસ્સે સારા માજરા સુના, ઔર ઉસ્કે બા'દ બહોત અસ્થે અંદાજસે ઉસ્સે કહા,

ચે ભી કોઈ મુશ્કિલ કામ હે જિસ્કે લિયે રોતે હો, અગર તુમ્હે અપને દર્દકા ઇલાજ હી કરના હે તો મૈ બતા દૂંગા.

ઉસ શખ્સને બળી ખૂશામદકે સાથ મુજસે વો તરકીબ પૂછી.

મૈને કહા, પેહલે ચે બતાઓ કે તુમ સિફ ઇદરીસ (અલૈ.) કી જિયારત હી કરના ચાહતે હો, ચા ચે ભી ઝરૂરી હે કે વો પિચકાર પિચકારકર (દિલાસા દેતે હુએ) તુમહારે સર પર હાથ ભી ફેરે ?

ઉસને કહા, મૈ સિફ ચે ચાહતા હૂં કે હર વકત ઉન્હે દેખતા રહૂં, ચાહે વો મુજસે ખાત ન કરે. મુજે ઉસ્કી પરવા નહી, અલબત્તા ઉન્કી નૂરાની સૂરત હર વકત મેરી આંખોં કે સામને રહે, બસ ચેહી મેરે લિયે સબકુછ હે, ઇસ્સે જિયાદહ કુછ નહી ચાહતા.

ચે સુનકર મૈને કહા, ઉસ્કી તો એક તરકીબ હો સકતી હે. વો કયા ? ઉસ શખ્સને નિહાયત હૈરતસે પૂછા.

મૈને કહા, અગર તુમ ઇબ્જાત દો તો મૈ ઇદરીસકી શકલ જૈસી એક શખીહા (મૂર્તિ) બનાએ દેતા હૂં, જિસ્મેં સરે મૂ (બાલકે કિનારેકે બરાબર ભી) ફર્ક ન હોગા. બિલકુલ ચે મા'લૂમ હોગા જૈસે ઇદરીસ જૈઠે હૈ. ઇસ મૂર્તિ કો હર વકત અપને સામને રખના, તુમહારે દિલકો સુકૂન રહેગા, બલકે

અગર તુમહારા અકીદા કામિલ હોગા તો ઇસી મૂર્તિ મેં દો-બારહ હઝરત ઇદરીસ (અલૈ.) આ બઝેંગે, ઓર તુમ ઉનસે હર વકત ખાતેં ક્રિયા કરોગે.

જુદાઈકા મારા હુવા દોસ્ત અપને મેહબૂબકી જિયારતકે શૌકમેં હર કુરબાની કે લિયે તૈયાર હો ગયા. ઉસને કહ્યા,

અય અબ્નખી દોસ્ત ! મૈં તુમહારા બહોત હી એહસાનમંદ હૂંગા, અગર તુમ મેરા ચે કામ કર દોગે.

અધિકો કયા ચાહિયે ? દો આંખેં. મૈંને નિહાયત હોશિયારીકે સાથ પત્થરકી એક ઐસી મૂર્તિ તૈયાર કર દી, જિસપર પૂરી તરહ હઝરત ઇદરીસ (અલૈ.) કા ઘોકા હોતા થા, જિસ વકત વો મૂર્તિ જિસમાન (હઝરત ઇદરીસકે દોસ્ત) ને દેખી તો ફળક (બેકરા) ઉઠા, ઓર બેતાબ (બહોત જલ્દ) બળે હોકર ઉસે ચૂમને લગા, આંખોસે લગાયા. કલી અપની પેશાની ઉસ્કે પૈરોં પર રખ દી, બળી દેર તક ઉસ્કા મુહબ્બતકા બેશ કામ કરતા રહ્યા. ઇધર મેરી તદબીર અપના કામ કર રહી થી, ઇધર ખુત પરસ્તીકી ઇબતિદા અપની હસીન પૈદાઈશ પર અલગ બળી મુસ્કુરા રહી થી, અચાનક દોનૂં કરીબ હો ગઈ. ઉસ્કે બા'દએક દૂસરેસે બગલગીર હુઈ, ઓર દેખતે દેખતે ખુત પરસ્તીકી ઇબતિદા કરનેવાલે સબસે પેહલે ખુત પરસ્તકે દિલમેં અંધી અકીદતકા બેશ બનકર સમા ગઈ. ચે મેરા શાનદાર કારનામા થા, જે ખુત પરસ્તીકી સૂરતમેં આજતક મૌજૂદ હે.

भुत परस्तीका रिवाज

जब तक हजरत धंदरीसके दोस्त जिसमान जिन्दह रहे धंसो भुतकी पूजा करते रहे, लेकिन आम तौरसे भुत परस्तीका रिवाज नही हुवा था. जिसमानके धनतिकावले भा'द जब उनका माल लोगोंने तकसीम किया तो उसमें एक भुतली पीछेवालोंको मिला. हर शप्स पत्थरकी ये मूर्ति द्वाण्डर हैरतमें रहे गया. किसीकी समझमें न आया, कीक उसी वकत पर जब के वो लोग धस मूर्ति के बारेमें हैरतका धजहार (तयज्जुण) कर रहे थे. मैं एक मुकद्दस सूरतमें धस गिरोहके पास गया, और भुजुगों के अंदाजमें एक निहायत ही जलीग और नतीज जेज (नतीज लानेवाली) तकरीर करके भुत परस्ती के मुस्तकबिलको निहायत शानदार बना दिया.

मैंने कहा, ये भुत असलमें हजरत धंदरीस (अलै.) की मिल्कीयत है. धसमें जहोत जणा राज है. मैं धस्के बारेमें सजकुछ धस लिये जनता हूं के धंदरीस मेरे जहोत गेहरे दोस्त थे, और उनके पैगम्बरी के तमाम राजोंसे मैं अच्छी तरह वाकिफ था. असलमें उनकी कामियाबीका राज ही ये भुत है वो उसकी धभादत करते थे, और जे कुछ ज्ञाहते थे धस भुतके जरीजे करा लेते थे, ये भुत उनकी धभादतसे जहोत पूश था. और उनका हर काम पूरा कर दिया करता था. यूंके धंदरीसको जती वजहत और अजमत सिर्फ धस भुतके जरीजे हासिल थी, धस वास्ते उन्होंने ये बात अपनी

कौमसे छुपाई रज्ज्ही, क्यूं के वो जनते थे के अगर कौम पर ये राज भुल गया तो फिर हर घरमें ईसी तरहका भुत तैयार हो जायेगा, और लोग मेरे मोहताज न रहेन्गे. जे कुछ याहेन्गे घर बैठे अपने भुतसे करा सकेन्गे, ईस वास्ते उन्होंने पूरी अहतियातके साथ ईस्की धमाकत की, और कौमकी नजरोंसे छुपाये रज्ज्हा. अब अचानक उन्हें आसमान पर जाना पणा तो अपने राजद्वार दोस्त जिसमानको ये भुत दे गये थे, और हिदायत कर गये थे के ईस लेटका पता न चले, मगर अइसोस है के जिसमानकी मौतने ये राज भोले दिया, वरना हम तीनों के सिवा और किसीको ईस अहम राजकी ખખर न थी.

मुजे अइसोस है के मैंने ईदरीस (अलै.) की धजात लिये जगैर आप लाईयोंसे ये बात खयान कर दी. असलमें मुजे ईस भुतकी तौहीनका ખतरा न होता तो मैं अब भी ईसे राज ही रज्ज्ता, लेकिन मुजे ये अन्देश था के आप लोगोंको ईस्का धम् न होनेकी वजहसे ईस भुतको पत्थरकी पेकार मूरत समझकर डेँक देन्गे. आह ! अगर औसा हो जाता तो कौन जानता है के ये मुकद्दस भुत हमारी कौम पर ईसी तणाही लाता ? क्यूं के कोई मा'भूद अपनी तौहीन गवारा चली कर सकता.

असलमें हम लोग अंधे हैं, और कुछ जानते नहीं, वरना नेक लोगोंकी मुकद्दस मूर्तियां हमारे लिये सखकुछ बन सकती हैं. अब आप गौर कीजिये के जहिरमें ईस भुतकी मूरत हजरत ईदरीस (अलै.) जैसी है, लेकिन हकीकत ये है

કે હમારા દીન ઔર દુનિયા ઉસ્કે હાથમેં હૈ, યે જિસસે ખૂશ હો જાએ, બસ ઉસે નિહાલ (ખૂશ) કર દેતા હૈ, ઔર જિસ્સે નારાજ હો જાએ ઉસે કિસી ઘરકા નહી છોળતા.

ઈદરીસકો દેખો, વો કિતની ઈજ્જતવાલી જિન્દગી બસર કરતે થે. ખૈર ! અબ રાજ ખુલ ચુકા હૈ. યે ખાસ ચીજકા કોઈ માલિક નહી રેહ સકતા. ઈસ વાસ્તે મુજે બાકી ખાતે ભી બતા દેની ચાહિયે. ઉમ્મીદ હૈ કે હમ સબ ઉનસે સહીદ ફાઈદા ઉઠા સકેન્ગે. હઝરત ઈદરીસ (અલૈ.) કે જાને કે બા'દ હમેં ઝરૂરત હૈ કે કિસી કે મોહતાબ ન રહે, અગર હમ લોગ ઈસી કિસમકે ખુત અપને અપને ઘરોમેં રખ્ખે, ઔર ઉન્કી ઈબ્નાદત કરકે ઉન્હે ખૂશ કરતે રહે તો હમ સબ કિસી મદદકે બગૈર ખૂશ રેહ સકતે હૈ. હમારી હર ઝરૂરત પૂરી હો સકતી હૈ. યે ખુત હમારી મદદ કરેન્ગે, ઔર હમ સબ કિસીકી મદદકે બગૈર મન માની તરક્કીયાં કર લેંગે.

મેરી તકરીરને વોહી અસર કિયા જિસ્કી ઉમ્મીદ થી. ઉન્હોને અહદ કર લિયા કે અપને વહાં ઐસી હી મૂર્તિ રખ્ખેન્ગે, ઔર કિસી કે મોહતાબ રેહના પસંદ ન કરેન્ગે. ઈન વાકિઆતકે થોળેહી ઝમાનેકે બા'દ હર ઘરમેં એક ખુત થા, ઔર રોઝના ઉસ્કી પૂજા હુવા કરતી થી.

હઝરત ઈદરીસ (અલૈ.) કે ઝમાનામેં પાંચ ઐસી મુકદ્દસ હસ્તીયાં ભી થી, જિન્કી આહિદાના જિન્દગી દૂસરોં કે લિયે મિસાલ બન રહી થી. ચુનાંચે દસતૂરકે મુતાબિક જબ ઉનમેંસે કોઈ મરતા થા તો ઉસી કે નામ પર એક ખુત તૈયાર હો જતા થા, ઔર ઉસ ખુતકા નામ ભી વોહી રખ દિયા જતા

था. युनांचे उजरत धंदरीस (अलै.) की क्रोममें आहिस्ता आहिस्ता येही पांच भुत जियादह मकभूल हुअे जिन्हे नाम वद, सुवाअ, यगूष, बखिक, और नस्स थे. धन ही पांच भुतो पर उस जमानाकी घरेलू शरीअत काईम थी. क्रोमके बअ्ये बअ्येका धन ही पांच भुदाअों पर धमान था, कालव्लाहु तआला वकलू ला तज-रुन्न आलिहतकुम वला तज-रुन्न वदंय ला सुवाअंय ला यगूष वला बखिक व नस्स.

जब हजरत नूह (अलै.) के जमानामें तूफान आया, और तमाम दुनिया पानीमें डूब गई तो ये सभ भुत भी भतम हो गये थे, लेकिन दुनिया जब फिरसे आभाद हुई तो भुदाने अपना काम किया, और नियाजमंद (शैतान) ने सभसे पहिले पांच भुत तैयार करके उन्ही नामोंसे मशहूर कर दिया, और हर भुतके साथ एक अपनी लिप्पी हुई मुकदस तारीखली मन्सूब कर दी. युनांचे ये भुत परस्ती बराबर काईम रही, अगर तूफाने नूहके भा'द में गइलत करता तो जरूर भुत परस्तीका जातमा हो चुका था, अगर वो तो वकत पर सूज गई, और मैंने अपने शानदार कारनामोंको बे-नामो निशान होनेसे बचा लिया.

तूफानके भा'द छत्तिझकेसे पांच कभीलोंको जियादह तरककी छसिल हुई. युनांचे मैंने छलात पर गौर करनेके भा'द कभीला बनी कुल्लको वद भुत सोपा, और सुवाअ भुतको कभीला हजकीलके सुपुर्द किया, और मजजह कभीलाको यगूष दिया, और बखिक भुतको कजअह कभीलाके हवाले किया, और नस्सको कभीला हमीरके हिस्सामें दे दिया. और धंस

तरह भुत परस्तीकी ओक औसी मज्बूत बुनियाद रण दी हे जिसपर आज तक कुंझे धक्काधक्के भणे भणे महल तैयार हो रहे हैं, और होते रहेंगे.

मेरी जिन्दगी के कारनामे

अगर मैं अपनी जिन्दगीकी धनतिदासे आज तक के कारनामे मुप्तसर बयान करूं तो लाखों परसोंका जमाना चाहिए, अगर लिखने बैठूं तो क्यामत तक लिखता ही रहूं, और अगर कोई धन सभको ओक जगह-छापनेका धरादा करे तो धस किताबकी किमतका अंदाजह उस दौलतसे कही जियादह हो जाये जे आज दुनियावालों के कणजमें हे. धस वास्ते मैं धस लंबी बातको छोणकर सिर्फ अहम वाकिआतको बखोत ही मुप्तसर पेश करता हूं, वरना वो सभ मिलकर बी करोणों सङ्ख्योंकी किताब बन जायेगी. धस वास्ते मुझे धसे मुप्तसर करनेके लिये मा'जूर समझकर मयाङ्क कर देंगे, अलबत्ता अगर कोई मांछका लाल औसा हो जे मेरी लिप्पी लुध पूरी किताबको शांये' करनेका धनतिअम करे तो मैं धस्के लिये तैयार हूं, अली तो चंद वाकिआत मुप्तसर पेश कर देता हूं.

तूझने नूह (अलै.)

सभसे पेहले तो मैं धस गलत झेहमीको (गलत समझीको)

दूर करता हूँ जो भा'ज लोगोंको तूझने नूह (अलै.) के सिलसिलेमें मेरे भारमें पैदा हो गई हैं। धस्का मुझे यकीन है के हजरत नूह (अलै.) के जमानामें मेरा मिशन ज़रूरतसे जियादह कामियाब हो गया था, और हजरत नूह (अलै.) की शरीअत पर मेरे कायदे गाखिब आ गये थे, और धस्का भी मुझे यकीन है के तूझान आया ही धस लिये के मेरा मिशन ज़होत तरककी कर गया था। और लोग जुदाके मजहबको छोड़कर मेरे मिशनकी तरफ़ जियादह आ गये थे, धस सिलसिलामें भा'ज लोगोंका ये ज्वाब है के जब नूह (अलै.) की कश्ती के सिवा सब कुछ डूबो दिया गया तो फिर शैतान कैसे बच गया ? वो भी उसके साथ इना हो जना चाहिये था, लेकिन अ'तराज करनेवालोंको ये ज्वाब नहीं रहा के, وَأَنذَرْتَهُمْ أَهْلَهُ (अल्लाहका वा'दा सय्या होता है) उसने मुझसे वा'दा किया है, وَأَمَّا نوحٌ (कियामतका दिन) तक मुझे इना न किया जायेगा, धस वास्ते कोर्ध न कोर्ध रास्ता मुझे बचानेका ज़रूर किया होगा। रहा ये अ'तराज के नूह (अलै.) की कश्ती के सिवा सब कुछ गारत कर दिया गया था, और कश्ती में जो कुछ मेहकूज रज्भा गया वो अल्लाह और उसके पैगम्बर हजरत नूह (अलै.) ने कश्तीमें सवार करके छिड़ाजत कर ली।

मैं जानता हूँ के कोर्ध पैगम्बर मुझे जिन्दह रज्बने पर राजी नहीं हो सकता, लेकिन अक आस वाकिया जो मेरे मेहकूज रेहनेका जरीया हुवा, उसे सुननेके भा'द उम्मीद है के अ'तराज करनेवाले अपना अ'तराज यकीनमें बदल देंगे।

ખાત ચે થી કે જખ તૂફાન આયા ઓર હર તરફ પાની હી પાની હો ગયા તો હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને ખુદાકે હુકમસે એક કશ્તી તૈયાર કી, ઓર ઉસ પર ખુદાકી બતાઈ હુઈ તમામ ચીજે રખ લી. હઝરત નૂહ (અલૈ.) કો અપના દરાઝગોશ (ગધા) બહોત પસંદ થા, વો ઉસે હર વકત અપને સાથ રખતે થે. મૈં જાનતા થા કે નૂહ (અલૈ.) ઈસ ગધેકો ડૂબને ન દેગે, ઓર કિસી ન કિસી તરહ ઝરર ઉસે ભી કશ્તીમેં સવાર કર લેગે, ઈસ વાસ્તે મૈંને ભી અપને લિયે એક ખાસ તરકીબ ઢૂંઢ નિકાલી. કયૂં કે બળી મુશ્કિલ ચે થી કે ઈસ કશ્તીમેં હઝરત નૂહ (અલૈ.) કી ઈજાઝત લિયે બગૈર કોઈ સવાર ન હો સકતા થા, યા જિસે વો હુકમ દેતે થે વો સવાર હો જાતા થા.. ઈસ્કે અલાવહ જાહિર હૈ કે વો મુજે કેસે ઈજાઝત દે દેતે, ઈસ વાસ્તે જખ આખિરમેં ઉન્કા ગધા કશ્તી પર ચળ્હને લગા તો મૈંને ચુપકેસે જાકર ઉસ્કી પિછલી ટાંગેં પકળ લી. વો બીચારા અગલી દોનૂં ટાંગેં કશ્તી પર રખ ચુકા થા, અબ દેખનેવાલે સિફ્ત ચે દેખ રહે થે કે ગધા બાર બાર કશ્તી પર ચળ્હનેકી કોશિશ કર રહા હૈ, લેકિન ઉસ્કી પિછલી ટાંગેં ઝમીનસે નહી ઉઠતી. હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને પેહલે તો ઉસે બહોત લલકારા, બહોત નારાઝ હુએ, બાર બાર ઉસે કેહતે થે કે ચળ્હ ! કયૂં નહી આતા ? મગર બીચારા ગધા કયા જવાબ દે સકતા થા, યહાં તક કે હઝરત નૂહ (અલૈ.) કો ગુસ્સા આ ગયા ઓર ઉન્હોને ઝિન્જલાકર કહા, અદખિલ્લ વ ઈન્કાન મઅકશ્શૈતાન. જિસ્કા મતલબ ચે થા કે અગર તેરે સાથમેં શૈતાન ભી હો તો પરવા ન કર, કશ્તીમેં બૈઠ જા. ચે

અલ્ફાઝ સુનતે હી ગધેને છલાંગ લગાઈ ઔર કશ્તીમેં સવાર હો ગયા, કયું કે અબકી મરતબા મૈને ઉસે ઢીલા છોળ દિયા થા, ઔર ઈસ ઢીલા છોળનેકી વજહ વે થી કે હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને નાદાનિસ્તા (નાસમર્જીકે) તૌરપર મુજે ભી કશ્તીમેં સવાર હોનેકી ઈજાઝત દે દી થી. ચુનાંચે નામા'લૂમ તૌરપર મૈં કશ્તીમેં એક તરફ ખેઠ ગયા, ઔર જબ કશ્તી કે રવાના હોનેકા વકત આયા ઔર નૂહ (અલૈ.) ને કશ્તીકા બઈજા (બંચ) લિયા તો નિયાઝમંદ (શૈતાન) ભી એક કોનેમેં ખેઠા હુવા થા. મુજે દેખતે હી હઝરત નૂહ (અલૈ.) કો ગુસ્સા આ ગયા. ફરમાને લગે, તૂં યહાં કયું આયા ? જબ કે ઈસ કશ્તીમેં મેરી ઈજાઝતકે બગૈર કોઈ સવારહી નહી હો સકેતા.

મૈને નિહાયત લાપરવાહીકા ચેહરા બનાકર અર્જ કિયા, જનાબે વાલા ! આપ પૈગમ્બર હૈં, જૂઠ બોલનેકી કોશિશ ન કીજિયે. વે નિયાઝમંદ આપકી ઈજાઝતસે હાજિર હુવા હૈ, ઔર ઈન્શા અલ્લાહ મરતે દમતક આપકે સાથ હી રહેગા.

હઝરત નૂહ (અલૈ.) કો ઔર ભી ગુસ્સા આયા. ફરમાને લગે, મૈને તુજે કબ ઈજાઝત દી ?

મૈને સંજીદહ લેહજેમેં કહા, મુજે તો આપકે વો અલ્ફાઝ યાદ હૈં, અદબિલ્લ વઈન્કાન મઅકશ્શૈતાન. કયું યાદ આ ગએ આપકો ભી ? અબ ફરમાઈયે. મૈં આપકી ઈજાઝતસે આયા હૂં યા નહી ? જી હઝરત ! વે નિયાઝમંદ (શૈતાન) તો આપ જૈસે બુઝુર્ગોકા ઝરતસે ઝિયાદહ એહતિરામ કરતા હૈ. અગર આપ ઈજાઝત ન દેતે તો મેરી કયા તાકત થી કે આપકી કશ્તીમેં સવાર હો જાતા. આપને અપને ગધેસે કહા થા કે

કશ્તીમેં દાખિલ હો જા, ચાહે તેરે સાથમેં શૈતાન હી કયું ન હો. મੈં માનતા હૂં કે આપને યે અલ્લાહ ગુસ્સેમેં અદા કિયે થે, લેકિન જનાબ મુજે યે બતા દીજિયે કે જો કુછ હુકમ ગુસ્સામેં દિયા જાએ, કયા વો હુકમ અમલકે કાબિલ નહીં હોતા ? અગર હોતા હે તો સમજ લીજિયે કે મૈંને યા આપકે ગદેને કોઈ ગુનાહ નહીં કિયા હૈ. મૈં ગદે કે પિછલે પૈર પકળે હુએ થા, જબ આપકા યે હુકમ સુના તો ઉસ્કે સાથ મૈં ભી કશ્તીમેં સવાર હો ગયા.

હઝરત નૂહ (અલૈ.) કો મેરી તકરીર પર ગુસ્સા આ ગયા. ફરમાને લગે, નિકલ યહાંસે મરદૂદ. મૈંને ઝરા હંસકર કહા, જનાબ ! યે કાંમ આપકે બસકા નહીં હૈ, અબ તો આપ મુજે યહી બૈઠા રેહને દીજિયે. મગર હઝરત નૂહ (અલૈ.) ન માને, ઔર જબરદસ્તી મુજે કશ્તીસે ઉતારને લગે કે ફૌરન હી વહી નાજિલ હુઈ. અય નૂહ (અલૈ.) ! ઈસ્કો કશ્તીસે ન નિકાલો, કયું કે ઈસ મઆમલામેં હમારી બહોતસી હિકમતેં છુપી હુઈ હૈં જિન્કો તુમ નહીં જાનતે.

યે સુનકર નૂહ (અલૈ.) દમ બખૂદ (ચુપચાપ) રેહ ગએ, ઔર કશ્તી હમ સબકો લિયે હુએ પાની પર તૈરને લગી, ઈસ તરહ બહોત દિન બીત ગએ.

**અલ્લાહ મિયાં મુજે મઆફ
કરના ચાહતે થે**

એક રોજ હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને કહા અય ઈબલીસ ! તૂ

કિતના બેવકૂફ હૈ. અપને હાથોં તબાહ હોકર ભી તુજે અકલ નહી આઈ. કમખખત ! અગર તૂ ચાહતા તો આજ બળે દરજોં પર હોતા. ભલા તુજે અપને પરવરદિગારકી નાફરમાનીસે કયા મિલા ? મૈને કહા જનાબ ! જો કુછ હો ચુકા હૈ, ઉસ્કા યાદ કરના હી બેકાર હૈ. હાં, અગર કોઈ સૂરત હો કે મૈ ફિરસે વોહી અજમત હાસિલ કર સકૂ તો ખતલાઓં, તાકે મૈ ઈસપર અમલ કરૂં.

યે સુનકર હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ તઆલા બળા મઆફ કરનેવાલા ઔર રહીમ હૈ. તૂ અપને ગુનાહોંકી સચ્ચે દિલસે મઆફી માંગ, ઔર આઈન્દાકે લિયે તૌબા કર, કયા અજબ વો અપની કરીમી કે સદકેમેં તેરી ખતાઓં મઆફ કર દે.

મૈને જવાબ દિયા અય નૂહ (અલૈ.) ! મૈ જાનતા હૂં કે મેરી તૌબા બારગાહે ખુદાવંદીસે હુકરા દી જાએગી. કયૂં કે મૈને ગુનાહોંકી ઈનતિહા કર દી હૈ. હાં, એક સૂરતમેં મુજે મઆફી મિલ સકતી હૈ, અગર આપ મેરી સિફારિશ કર દેં તો અજબ નહી કે પરવરદિગાર મેરે ગુનાહ મઆફ કર દે.

યે સુનકર હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને ફરમાયા, અચ્છા મૈ ભી તેરે લિયે દુઆ કરૂંગા. ચુનાંચે ઉન્હોં ને બળે ઈખ્લાસકે સાથ મેરી સિફારિશ કી.

હુકમ હુવા અય નૂહ (અલૈ.) ! તુમહારી કશ્તીમેં આદમ (અલૈ.) કા તાબૂત (જનાજા) રખ્યા હૈ, અગર ઈબલીસ મઆફી કે લિયે અબ ભી ઈસ તાબૂતકો સિજદહ કર લે તો હમ ઉસ્કા પેહલા ગુનાહ મઆફ કર દેંગે.

હઝરત નૂહ (અલૈ.) ઈસ વહી સે બહોત ખૂશ હુએ, ઔર ઉંહોને મુજસે બયાન કિયા કે અગર તૂ ઈસ તાબૂતકો સિજદહ કર લે તો પરવરદિગાર તેરે ગુનાહ મઆફ કર દેગા.

મૈને યે સુનકર જવાબ દિયા, અય નૂહ (અલૈ.) ! તુમ ભી કેસી ખાતે કરતે હો ? જિસને જિન્દહ આદમકો બે અલ્લાહકા ખલીફા ઔર મુકર્મ થા, જબ ઉસી વકત સિજદહ ન કિયા તો આજ ઈસ મિટ્ટી કે ઢેરકો કયા સિજદહ કરેગા ?

હઝરત નૂહ (અલૈ.) ને બહોત સમજાયા, મગર મૈને એક ન માની, ઔર માનતા ભી કેસે ? ઝરા આપહી ફેસલા કીજિયે, બે શખ્સ આદમકી જિન્દગી ઔર ઉંકે તકરૂબકો (કરીબ હોનેકો) દેખકર ભી સિજદહ કરનેકા રવાદાર (બઈઝ રખનેવાલા) ન હુવા વો બે—બન મિટ્ટી કે ઢેરકે સામને કયું ઝુક સકતા હે ?

મેરા જવાબ સુનકર હઝરત નૂહ (અલૈ.) માયૂસ હો ગયે, ઔર મૈને ભી ઈસ બહસકો લંબી કરના મુનાસિબ ન સમજા ઔર ખામોશ હો ગયા, મગર ઈસ વાકિઆસે યે અંદાજહ કર લિયા હોગા કે અલ્લાહ મિયાં મુજે મઆફ કરના ચાહતે થે.

મેરે મશહૂર કારનામોકી તફ્સીલ

યે પેહલે લિખ ચુકા હૂં કે અગર અપની જિન્દગી કે તમામ વાકિઆતકો તફ્સીલકે સાથ લિખ્નૂં તો દફતરકા

ਫ਼ਕੀਰ ਯਨ ਯਯੋਗਾ, ਔਰ ਫ਼ਿਰ ਉਸਕਾ ਸਾਥੇ' ਹੋਨਾ ਨਾ ਮੁਸ਼ਿਕ
 ਹੋ ਯਯੋਗਾ. ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੀ ਜਿੰਦਗੀਕੀ ਈਯਤਿਵਾਸੇ ਆਯ
 ਤਕ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਾਰਨਾਮੋਕੀ ਓਟੀਸੀ ਫ਼ੇਹਰਿਸਤ ਲਿਖ ਦੇਨਾ ਓ
 ਮੁਨਾਸਿਯ ਸਮਝਤਾ ਛੂੰ. ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੇ ਈਸੀਸੇ ਯਹੋਤ ਕੁਝ ਨਤੀਜ
 ਛਾਸਿਲ ਕਰ ਲਿਆ ਯਯੋਗਾ.

ਏ ਤੀ ਯਤਾ ਯੁਕਾ ਛੂੰ ਤੇ ਜੰਨਤਸੇ ਹਜ਼ਰਤ ਆਦਮ (ਅਲੈ.)
 ਔਰ ਹਵਾਕੀ ਨਿਕਾਲਨੇਮੇਂ ਮੇਰਾ ਛਾਥ ਥਾ. ਏ ਲੀ ਲਿਖ ਯੁਕਾ ਛੂੰ
 ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਆਦਮ (ਅਲੈ.) ਤੇ ਯੋਟੇ ਛਾਯੀਲਕੋ ਮੈਂਨੇ ਉਨ੍ਹੇ ਸਗੇ
 ਲਾਓ ਸੇ ਕਤਲ ਕਰਾ ਦਿਆ, ਔਰ ਏ ਲੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਯੁਕਾ ਛੂੰ ਤੇ
 ਹਜ਼ਰਤ ਈਦਰੀਸਕੀ ਉਮਮਤਕੋ ਯੁਤ ਪਰਸਤੀ ਸਿਯਾਨੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹੇ
 ਪੇਹਲੇ ਕਾਯੀਲਕੇ ਅਮਾਨੇਮੇਂ ਆਗ ਪਰਸਤੀਕੀ ਈਯਦ ਕਰਨੇਵਾਲਾ
 ਲੀ ਮੈਂ ਛੂੰ.

ਹਜ਼ਰਤ ਨੂਹ (ਅਲੈ.) ਕੀ ਕੌਮਕੋ ਈਸਪਰ-ਤੈਯਾਰ ਕਿਆ ਤੇ ਵੋ
 ਨੂਹ (ਅਲੈ.) ਕੋ ਯੂਯ ਸਤਾਯੇ, ਔਰ ਈਸਕਾ ਅੰਯਮ ਹਜ਼ਰਤ
 ਨੂਹ (ਅਲੈ.)ਕੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਔਰ ਤਮਾਮ ਦੁਨਿਆਕਾ ਡੂਯ ਯਨਾ ਹੁਵਾ.

ਕੌਮੇ ਆਦ ਔਰ ਸਮੂਹਕੋ ਹਜ਼ਰਤ ਛੂਦ ਔਰ ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਵੇਹ
 (ਅਲੈ.) ਕੀ ਯਦ ਦੁਆਤੇ ਪਰਦੇਮੇਂ ਗਾਰਤ ਕਰਾਯਾ. ਨਮੜਦਕੋ ਹਜ਼ਰਤ
 ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈ.) ਤੇ ਯਿਲਾਫ਼ ਲਯਾਕਾਕਰ ਉਨ੍ਹੇ ਆਗਮੇਂ ਜਿੰਦਹ
 ਡਾਲਨੇਕਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿਆ. ਹਜ਼ਰਤ ਲੂਤ (ਅਲੈ.) ਕੀ ਉਮਮਤਕੋ
 ਫ਼ਿਤਰਤਕੇ ਯਿਲਾਫ਼ ਕਾਮੋਮੇਂ ਫ਼ੰਸਾਕਰ ਤਯਾਹੀ ਤੇ ਗਾਰਮੇਂ ਪਹੋਯਾ
 ਦਿਆ. ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਮਾਈਲ ਯਯੀਹੁਲਾਹਕੇ ਦਿਲਮੇਂ ਕਤਲਕਾ ਵਰਾਵਸਾ
 ਡਾਲਾ. ਹਜ਼ਰਤ ਯਾਕੂਯ (ਅਲੈ.) ਤੇ ਯੋਟੋਕੋ ਆਪਸਮੇਂ ਐਕ ਕਰਕੇ
 ਯੂਸੁਫ਼ (ਅਲੈ.) ਤੇ ਯਿਲਾਫ਼ ਲਯਾਕਾਯਾ, ਔਰ ਉਨ੍ਹੇ ਤਕਲੀਫ਼
 ਪਹੋਯਾਓ. ਹਜ਼ਰਤ ਅਯੂਯ (ਅਲੈ.) ਕੋ ਯੁਦਾਕੇ ਈਮਤਿਵਾਨਤੇ

सिलसिलेमें भूषण इसवा किया. फिरऔनको मज्बूर करके
 भुदाई के दा'वाका अं'लान कराया, और उसे उलारा के वो
 हजरत मूसा (अलै.) का मुकाबला करें, और उसके पा'द
 फिरऔनको उसकी झैजों के साथ दरियामें गर्क कराया. हाइन
 (अलै.) के जमानामें सामरी के जरीअे गायकी पूजा शुरू
 कराई, और ये देण देणकर हाइन कलसते (तडपते) रहे.
 शहादसे भुदाईका दा'वा कराके अेक जन्नत बनवाई, और
 फिर मायूस कराके जहन्नमें पहुँचा दिया. हाइनको दौलतकी
 मुहब्बतमें ईसाकर तणाह किया. सुलेमान (अलै.) को अंगूठीका
 यकमा (धोका) देकर इत्नअे जिन्नातमें ईसाया. यूनूस (अलै.)
 को मछली के हवाले किया. जकरिया (अलै.) को मरयमसे
 जिनाका ईदजाम लगाकर आरे से द्रो टुकणे कराअे. यहया
 (अलै.) को अेक गुनेहगार औरतके मआमलामें जे—गुनाह
 कतल कराया. ईसा (अलै.) को उन्की कौमके हाथों सप्त
 तकलीफें पहुँचाई, उनपर तरह तरहकी तोहमतें लगाई,
 और मज्बूर करके आसमान पर लेजवाया, ताकि हिदायते
 पहकसे दूर रहे सकें. हजरत मुहम्मद (स.अ.व.) के भिलाई
 कुरैशको उलारा, और आभिरकार उन्हें हिजरत करनी पणी.
 भुलईअे राशिदीनको शरणते शहादतका मजा यपवाया.
 यजीदको अहले जैत नपवी (स.अ.व.) के कतल पर आमादह
 करके अपने दिलकी आग भुजाई. ईस्के अलावह हाजरो
 पादशाहों के हाथों करोणों बंदोंका भून बहाया, जेशुमार
 परहेजगारोंको गुनाहकी तरई माईल करके उन्की ईपादतें
 पतम कराई. मुसलमान पादशाहोंसे मुसलमान पैगम्बरोंके

ਭਿਲਾਫ਼ ਐਰ ਮੁਸਲਮਾਨੋਸੇ ਫਿਨ੍ਹੁ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੇ ਭਿਲਾਫ਼ ਭਫ਼ਰ
 ਉਗਲਵਾਯਾ, ਐਰ ਭੂਨਭਰਾਯਾ ਕਰਾਯਾ, ਕਲੀ ਤਅਸਸੁਯਕਾ ਭੂਤ
 ਯਨਕਰ ਗੈਰ ਮੁਸਲਿਮੋਂਮੇਂ ਪਛੋਂਯਾ, ਤੋ ਕਲੀ ਫ਼ਿਲਾਮ ਭਤਰੇਮੇਂ
 ਹੈ, ਉਸਕੀ ਮੁਯਸਸਮ (ਫ਼ੂ-ਯਫ਼ੂ) ਸੂਰਤ ਯਨਕਰ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕੇ
 ਤਸਵੁਰਮੇਂ ਭ ਸਮਾਯਾ, ਐਰ ਅਪਨਾ ਮਤਲਯ ਛਾਸਿਲ ਕਰ
 ਲਿਯਾ. ਕਿਸੀ ਕੇ ਫ਼ਿਮਾਗਮੇਂ ਧੈਗਯਸ਼ੀ ਕੇ ਛਾ'ਵਾਕਾ ਭਯਤ (ਨਸ਼ਾ)
 ਧੈਛਾ ਕ੍ਰਿਯਾ, ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਭਿਯਾਲਮੇਂ ਆਭਿਤ੍ਰਯਯਮਾਂ ਮੇਛਫ਼ੀਕੀ
 ਸਕੀਮ ਲੇਕਰ ਪਛੋਂਯਾ. ਗਰ੍ਯ ਕਛਾਂ ਤਕ ਅਰ੍ਯ ਕਰ੍ਯੇ ਕੇ ਮੈਂ ਐਰ ਮੇਰੀ
 ਐਲਾਫ਼ ਭਿਸ ਭੁਲੂਸਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨਾ ਮਿਸ਼ਨ ਯਲਾ ਰਛੀ ਹੈ,
 ਅਗਰ ਉਸਕਾ ਫ਼ਸਵੇਂਕਾ ਫ਼ਸਵਾਂ ਛਿਸ਼ਾਲੀ ਫ਼ਿਨ੍ਹਾਨਕੇ ਕਯੇਮੇਂ ਪਛੋਂਯ
 ਯਤਾ ਤੋ ਪਾਰਸ (ਮਯਯੂਤ) ਛੋ ਯਤਾ.

ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕੇ ਭਫ਼ਤਰ (੭੨) ਫ਼ਿਰਕੇ ਐਰ ਉਨਕੀ ਤਫ਼ਸੀਲ

ਸ਼ੀਆ, ਸੁਨੀ, ਵਛਾਯੀ, ਗੈਰ ਵਛਾਯੀ, ਗੈਰ ਮੁਕਵਿਫ਼,
 ਮੁਕਵਿਫ਼ਕਾ ਯਫ਼ਯਾਲੀ ਨਿਯਾਯਮੰਫ਼ (ਸ਼ੈਤਾਨ) ਕੇ ਛੀ ਮੁਕਫ਼ਸ
 ਛਾਯੋਂਸੇ ਤੈਯਾਰ ਛੁਵਾ ਹੈ. ਐਕ ਵਕਤ ਵੋ ਥਾ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਯ
 ਐਕ ਥੇ, ਉਨਕਾ ਮਯਛਯ, ਅਕੀਛਾ ਸਯਕਾ ਯਰਾਯਰ ਥਾ, ਕਿਸੀ ਕੇ
 ਅਕੀਛਾਮੇਂ ਕੋਫ਼ ਫ਼ਰ੍ਯ ਨਛੀ ਥਾ, ਲੇਕਿਨ ਯਯ ਮੈਂਨੇ ਫ਼ਿਸ ਤਰ੍ਫ਼
 ਤਵਯਯਯਯ ਫ਼ਰਮਾਫ਼ ਤੋ ਭਛੋਤਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਯੇ ਅਛਲੇ ਸੁਨਾਤ
ਵਛਯਮਾਅਤ ਕੇਛਲਾਤੇ ਥੇ; ਫ਼ਫ਼ਰ ਉਫ਼ਰ ਲਟਕਾ ਫ਼ਿਯੇ. ਸ਼ੀਆ,
 ਸੁਨੀਕੀ ਤਫ਼ਰੀਕ (ਯੁਛਾਫ਼) ਐਰ ਉਨਕੇ ਮਯਯਯਲ ਅਸਯਾਯ

જહનમે બિઠાએ, વહાબી ઔર ગૈર વહાબીની બહસકો મજબૂત બનાયા, ઔર જબ ઈસ પર ભી મેરે દિલકી ખ્યાસ ન બુઝી તો ભટકે હુએ મુસલમાનોકો એક જગહ જમા' કરકે મુખ્તલિફ કિસમકે નચે અકીદે ઈબ્દ કિયે, ઔર ઉન્હે શોહરત દી. યુનાંચે અહલે સુન્નત વલ્જમાઅતમેસે ખીચ ખીચકર લોગોંકો અપની મિશનકી તરફ ખુલાયા, ઔર જબ કાફી તા'દાદ હો ગઈ તો ઉન્કો ભી છ ફિરકોંમેં તકસીમ કરા દિયા, તાકે ચકજહતી (ઈત્તિહાદ) ઔર ઈત્તિફાકસે મેરે મિશનકો ઠેસ ન પહોંચે, લેકિન મૈને દેખા કે યે તકસીમભી ઝિયાદહ કારગર (કામિયાબ) ન રહી તો મૈને ઉન્હી છ ફિરકોંકો બહત્તર (૭૨) ફિરકોંમેં તકસીમ કર દિયા.

પેહલે તો એક ફિરકા થા.યા'ની અહલે સુન્નત વલ્જમાઅત. ગો ઉસમેં ભી શીઆ, સુન્ની, ઔર વહાબી, ગૈર વહાબી, કાદિયાની, ગૈર કાદિયાનીની બહસ છિળ ગઈ થી, લેકિન મૈને સોચા કે ઈન લોગોંકો અપની જગહ લખને દો, ઔર ઈન્કે અલાવહ એક નઈ જમાઅત તૈયાર કર લો. મુશ્કિન હે કે કિસી વકત મુસલમાન સર ઉભારેં તો યે બહત્તર ફિરકે ઉન્કા મુકાબલા કર સકે. યુનાંચે નીચે લિખ્ખે હુએ અકાઈદ ઔર ભી હૈ જિન્કો આમ તૌરપર જાન બુઝકર શોહરત નહી દી ગઈ.

- (૧) ફિરકાએ જબરિય્હ (૨) ફિરકાએ કદરિય્હ
(૩) ફિરકાએ જહમિય્હ (૪) ફિરકાએ મુરજિય્હ
(૫) ફિરકાએ ખારજિય્હ (૬) ફિરકાએ રાજિય્હ

ઈન ૬ ફિરકોંકો ભી ૭૨ ફિરકોંમેં તકસીમ કર દિયા ગયા.

ચુનાંચે હર ફિરકાકે બારહ ટુકળે હુએ, બિન્કી તફસીલ ચે હે.

ફિરકાએ જબરિયહ ઔર ઉસ્કી બારહ શાખેં

ફિરકાએ જબરિયહ શુરૂ' મેં એક હી ફિરકા થા, લેકિન દેખનેવાલો ને દેખા કે ઉસ્કે બારહ ટુકળે હો ગયે, બિનકે અલગ અલગ નામ હૈ, ઔર અલગ અલગ અકાઈદ.

મુજતરિયહ :- ઉન્કા અકીદા ચે હૈ કે નેકી ઔર બદી સખ ખુદાકી તરફસે હોતી હૈ. બંદહકા અતી તૌર પર કુછ ઈખતિયાર નહી હૈ.

અફઆલિયહ :- ઈન લોગોંકા ચે ખ્યાલ હૈ કે બંદા કરનેવાલા અરૂર હૈ, લેકિન ઉસ્મેં ચે તાકત નહી કે કુછ કર સકે.

માઈયહ :- ઉન્કા ઈમાન ચે હૈ કે ખુદાકી તાકત દિયે બગૈર બંદા બે ચાહે ખૂદ કર સકતા હૈ.

તારકિયહ :- ઈસ અકીદાકે લોગોંકા ઈમાન ચે હૈ કે ઈન્સાન પર ઈમાનકે સિવા ઔર કોઈ ચીઝ ફર્જ નહી હૈ.

બહસિયહ :- ઉન્કા મઝહબ ચે હૈ કે બંદા અપને મુકદ્દરકા ખાતા હૈ, ઈસ લિયે કિસીકો કુછ ન દેના ચાહિયે.

સતમિયહ :- ઈન લોગોંકા ઈમાન ચે હૈ કે વો ચીઝ નેકી સમજી બની ચાહિયે, બિન્સે નફસકી તસલ્લી હો બાએ.

કસતાનિયહ :- ઈન લોગોંકા ખ્યાલ ચે હૈ કે અમલકી કમી ચા જિયાદતી પર સવાબ ઔર અજબકા દારોમદાર હૈ.

બયબિયહ :- ઈન લોગોંકા ઈસ ખાત પર ચકીન હૈ કે કોઈ

દોસ્ત અપને દોસ્તકો અઝાબમેં મુખતલા કરના નહી ચાહતા.

ફિકરિય્યહ :- ઇન લોગોંકા ખ્યાલ હૈ કે ખુદાકી ઇબાદતસે બેહતર ચે હૈ કે ઇન્સાન ખુદાકો પેહચાનનેકી કોશિશ કરે.

ખૌફિય્યહ :- ઉન્કા મઝહબ ચે હૈ કે વો દોસ્ત હી નહી જો અપને દોસ્તકો અઝાબકી સખ્તીયોંસે ડરાએ.

શયખિય્યહ :- ઇન લોગોંકા ચે યકીન હૈ કે દુનિયામેં કિસમત કોઈ ચીજ નહી હૈ, હર બાત અલ્લાહકી તરફસે હોતી હૈ.

હુબ્બતિય્યહ :- ચે સમજતે હૈ કે હર બાત અલ્લાહ કરતા હૈ, બંદા કિસી હાલમેં ભી અપને કામકા ઝિમ્મેદાર નહી હૈ.

ફિકરએ કદરિય્યહ ઔર ઉસ્કી બારહ શાખેં

ચે ફિકરકા ભી શુરૂ'મેં એક હી થા, લેકિન અબ આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસ્કે ભી બારહ ટુકળે હો ગયે બિન્કી તફ્સીલ ચે હૈ.

અહદિય્યહ :- ઉન્કે નઝદીક ફર્જ ફર્જ હૈ, લેકિન સુન્નત પર અમલ કરના, યા ઉસ્કે અચ્છા સમજના ઝરૂરી નહી.

તનવિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હૈ કે બંદા ખુદાકે ઇશારહસે નેકી કરતા હૈ, ઔર શૈતાનકે ઇશારોંસે બદી કરતા હૈ.

કૈસાનિય્યહ :- ચે લોગ કેહતે હૈ કે અફ્આલ (કામ) હમારે પૈદા કિએ હુએ હોતે હૈ, ઇસમેં ખુદાકા કોઈ દખલ નહી હૈ.

શૈતાનિય્યહ :- ઇન લોગોંકા ખ્યાલ હૈ કે શૈતાનકા દુનિયામેં વુબૂદ હી નહી હૈ. ચે ફરજી (ખયાલી) કિસ્સા હૈ.

શરીકિય્યહ :- ઉન્કા મઝહબ ચે હૈ કે ઇમાનકે લિયે ચે ઝરૂરી

નહી હૈ કે હર બંદામેં શુર' હી સે હો.

વહમિય્હ :- ઉન્કો ઈસ ખાતકા ચકીન હૈ કે હમ ચાહે કોઈ ખુરા કામ કરે, ઉસ્કી સજા નહી મિલેગી.

રૂવૈદિય્હ :- ઈન લોગોંકા કિયામત પર ઈમાન નહી હૈ, ઉન્કા ખ્યાલ હૈ, દુનિયા હમેશા રહેગી.

નાકસિય્હ :- ઉન્કા ખ્યાલ હૈ કે અગર વક્તકા ઈમામ કોઈ ગલતી કરે તો ઉસ્કો ઈમામતસે નિકાલ દેના ઝરૂરી હૈ.

મુતબરિય્હ :- ઈન લોગોંકા મઝહબ ચે હૈ કે ગુનેહગાર ચાહે કિતની હી તૌબા કરે કબૂલ નહી હો સકતી.

ફાસતિય્હ :- ઉન્કા મઝહબ ચે હૈ કે ઈલ્મ ઔર ઈબાદત ઔર અકલકા હાસિલ કરના હર લિહાઝસે ઈન્સાની ફર્જ હૈ.

ઈન્જામિય્હ :- ઈન લોગોંકા અકીદા ચે હૈ કે ખુદાકી એક સૂરત હૈ, ઉસે મુજસ્સમ (બદનવાલા) કહા જા સકતા હૈ.

મુતવલિય્હ :- ઈન્કા કેહના ચે હૈ કે ભલાઈ ઔર ખુરાઈકી બહસમેં પળનાહી બેકાર હૈ, કયૂં કે ઈન ચીજોંકા કોઈ વુજૂદ હી નહી હૈ.

ફિરકાએ જહમિય્હ ઔર ઉસ્કી ખારહ શાખેં

ઈસ ફિરકાકા મઝહબ ચે હૈ કે ઈમાન દિલકે ઈકરારસે મુકમ્મલ હોતા હૈ. કબરકા અજાબ, મુન્કિર નકીરકા સવાલ, હોજે કૌસર ઔર મલેકુલ મૌતકા ઈન્કાર કરતે હૈ. મૂસા (અલૈ.) કી ઉસ ખાતચીતકો ભી નહી માનતે જો ખુદા

તઆલાસે કોહે તૂર (તૂર પહાળ) પર હુઈ થી. અબ ઈસ ફિરકામેં ખારહ ટુકળે હો ગએ જિન્કી તફસીલ યે હે.

મુઅત્તલિય્યહ :- યે કેહતે હૈં કે ખુદા તઆલાકે તમામ નામ ઔર ઉસ્કી તમામ સિક્કત ઈન્સાનકે ખ્યાલાતકા નતીજ હે.

મુસ્તરાખસિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ યે હે કે (નઊઝુબિલ્લાહ) ખુદા કોઈ ચીજ નહી હે, યે સબ કુછ ઈન્સાનકે ખ્યાલાતકા નતીજ હે.

મુતરાકબિય્યહ :- યે લોગ અલ્લાહ તઆલાકો લા મકાં (મુકરર જગહકે અલાવહ) ઔર હર જગહ નહી માનતે, બલકે ઉસ્કી એક કિયામ ગાહ માનતે હૈં.

દારદિય્યહ :- યે કેહતે હૈં કે જો દોઝખમેં જાએગા મુસ્તકિલ વહી રહેગા, ઔર મો'મિન કિસી વક્ત દોઝખમેં ન જાએગા.

હરકિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હે કે દોઝખમેં જાનેવાલે જલકર રાખ હો જાએંગે, ઔર ઉન્કા નામો નિશાન હી મિટ જાએગા.

મખ્લૂકિય્યહ :- ઉન્કા યકીન હે કે કુઆન મજ્હદ, તૌરૈત, ઈન્જલ, ઔર જબૂર વગૈરહ આસમાની કિતાબેં નહી હૈં.

અખરિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હે કે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) એક નિહાયત અકલમંદ ઔર સમજદાર ઈન્સાન થે, રસૂલ ન થે. (નઊઝુબિલ્લાહ)

ફાનિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હે કે કિયામતકે કુછ અસાં (જમાના) કે ખાંદ જન્નત ઔર દોઝખ દોનૂં ખતમ હો જાએંગે.

જનાદકિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હે કે મેઅરાજ રૂહકી હુઈ થી ખદનકી નહી, ઈસ્કે અલાવહ કિયામતકા ભી ઈન્કાર કરતે હૈં.

નફતિય્યહ :- યે કેહતે હૈં કે કુઆન મજ્હદ અલ્લાહકા કલામ

નહી હે, લેકિન ઉસ્કે મા'ના વોહી હૈ જો કલામે ખુદાકે હોતે.
કબરિય્યહ :- યે ગિરોહ સિર્ફ કબરકે અઝાબકા ઇન્કાર
 કરતા હે, બાકી મઆમલાતમે ફિરકઅે જહમિય્યહકે પુરાને
 અકીદોકા પાબંદ હે.

વાકિફિય્યહ :- યે લોગ કેહતે હૈ કે કુઆનકે ઇન્સાની કલામ
 હોનેમે તઅમ્મુલ (શક) હે, મુઝ્કિન હે યે ખુદાકા કલામ હો.

ફિરકઅે મુરબિય્યહ ઔર ઉસ્કી બારહ શાખે

ઈસ ફિરકાકા અકીદા હે કે યૈગમ્બર ઉન્હે અઝાબ વગૈરહસે
 સિર્ફ ઇસ લિયે ડરાતે હૈ કે દુનિયાકા નિઝામ કાઈમ રહે. ખુદા
 બેનિયાજ હે, ઔર ઉસે કિસી કે ગુનાહ ઔર નેકીકી ઝરૂરત
 નહી. ઇસ ફિરકાકે ભી બારહ ટુકળે હો ગયે બિન્કી તફસલી
 યે હે.

મુશિબિય્યહ :- યે કેહતે હૈ કે આદમીકો ખુદાને અપની સૂરત
 પર પેદા કિયા હે. ખૂદાકી ભી યેહી સૂરત હે.

તારકિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હે કે હમ પર સિર્ફ ઇમાન ફર્જ
 હે, ઔર કોઈ ચીજ ફર્જ નહી હે.

શાઈય્યહ :- યે કેહતે હૈ કે બિસને લા ઈલાહ ઇલ્લાલાહ કેહ
 દિયા, ઉસપર અઝાબ હરામ હો ગયા, જો જી ચાહે કર
 સકતા હે.

રાબિય્યહ :- ઉન્કા ખ્યાલ હે કે બંદા ઇતાઅતસે મકબૂલ

ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ, ਐਰ ਨ ਗੁਨਾਹੀਓਸੇ ਗੁਨੇਹਗਾਰ ਐਰ ਅਜਾਯਕੇ ਲਾਧਕ ਹੋਤਾ ਹੈ.

ਸ਼ਾਕਿਯਕ :- ਉਂਕੋ ਅਪਨੇ ਜਾਤੀ ਧੰਮਾਨਮੇਂ ਸ਼ਕ ਹੈ, ਕਯੂੰ ਕੇ ਧੰਨੇ ਯਿਯਾਲਮੇਂ ਰੁਲਕਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਧੰਮਾਨ ਹੈ.

ਨਲਮਿਯਕ :- ਧੇ ਕੇਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਧੰਮਕਾ ਨਾਮ ਧੰਮਾਨ ਹੈ, ਜੇ ਅਤ੍ਰ ਐਰ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਵੋ ਕਾਫ਼ਿਰ ਹੈ, ਐਰ ਅਜਾਯਕੇ ਲਾਧਕ ਹੈ.

ਅਮਲਿਯਕ :- ਉਂਕਾ ਕੇਹਨਾ ਧੇ ਹੈ ਕੇ ਅਮਲਕਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਧੰਮਾਨ ਹੈ, ਅਯਯਾ ਅਮਲ ਅਯਯਾ ਧੰਮਾਨ, ਯੁਰਾ ਅਮਲ ਯੁਰਾ ਧੰਮਾਨ.

ਮਨ੍ਹ੍ਹਸਿਯਕ :- ਧੇ ਕੇਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਧੰਮਾਨ ਕਲੀ ਕਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਰ ਕਲੀ ਜਿਯਾਦਹ, ਐਰ ਧੇ ਹੋਤਾ ਰੇਹਤਾ ਹੈ, ਫ਼ਿਕਰਕੀ ਜੜ੍ਹਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ.

ਮੁਸਤਸਨਿਯਕ :- ਧੇ ਲੋਗ ਸਿਫ਼ ਅਪਨੇ ਅਕੀਦਾਵਾਲੀਕੋ ਮੋ'ਮਿਨ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ, ਐਰ ਯਾਕੀ ਸਯਕੋ ਕਾਫ਼ਿਰ ਕੇਹਤੇ ਹੈਂ.

ਅਸ਼ਿਰਯਕ :- ਕਿਆਸ ਪਰ (ਅਟਕਲ) ਕਿਯੇ ਹੁਯੇ ਗੁਨਾਹ, ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਜਯ ਤਕ ਗੁਨਾਹਕੇ ਸੁਯੂਤਕੇ ਲਿਯੇ ਵਲੀਲ ਨ ਹੋ.

ਯਿਦਧਿਯਕ :- ਉਂਕਾ ਯਯਾਲ ਹੈ ਕੇ ਯਾਦਸਾਹੇ ਵਕਤਕੀ ਧੰਤਾਅਤ ਹਰ ਲਿਛਾਜਸੇ ਵਾਯਯ ਹੈ ਯਾਹੇ ਯਾਦਸਾਹੇ ਫ਼ਾਸਿਕ ਹੀ ਕਯੂੰ ਨ ਹੋ.

ਪਸ਼ਿਵਯਕ :- ਉਂਕਾ ਕੇਹਨਾ ਧੇ ਹੈ ਕੇ ਵਾਯਯ, ਸੁੰਨਤ ਐਰ ਮੁਸਤਹਯ ਵਗੈਰਹੇ ਸਯ ਯਾਤੇ ਐਕ ਹੀ ਹੈਂ, ਕੋਧ ਫ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਰ ਉਂਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਧੰਮੇਂ ਫ਼ਕ ਸਮਾਜੇਸੇ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ.

झिरकये आरजियह और उस्की आरह शाभें

ये झिरका डबल अकीदा रअता है. आ'ज आतोमें झिरकये जअरियहसे मुत्तझिं है, और आ'ज मअामलातमें झिरकये मुरजियहका हम भियाल है. अहरहाल अअ ये भी आरह हिस्सोंमें तकसीम है जिनकी तझसील ये है.

अरजियह :- ये लोग केहते हैं के धन्सान किसी हालतमें भी नेकी नहीं देअ सकता, कयूं के 'वही' अंद हो गध है.

रियाजियह :- उन्का धमान ये है के नेक आत और नेक आ'माल और अपनी नियतके मजभूअेका नाम धमान है.

मलाभियह :- उन्का अकीदा ये है के हमारे रोजाना के मअामलात जो मुकम्मल होते हैं उन्में पुदाका हाथ नहीं होता.

आजनियह :- ये केहते हैं के आज तक किसीने पूरी तरह धमानको पेहचाना ही नहीं है.

अदियह :- उन्का प्याल है के कुझारके मुकाबलासे लागना सअसे अजा कुझ है, याहे वो ता'दादामें कितने ही हों.

कूजियह :- उन्का प्याल है पाकी उस वकत हासिल होती है, जअ अदनको रगण रगणकर मला जअे.

मुअतजियह :- ये केहते हैं के पुराध अल्लाहकी तरझसे नहीं होती. मेअराज कोध चीज नहीं. कियामतके दिन अन्दे पुदाको नहीं देअ सकते.

ਕੰਜਿਥਿਯੁ :— ਉਂਕਾ ਡੇਲਨਾ ਹੈ ਤੇ ਜਕਾਤ ਦੇਨਾ ਈਨਸਾਨ ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਲੇਕੇ ਅਪਨੇ ਮਾਲਕੋ ਘਰਘਾਛ ਕਰਨਾ ਹੈ.

ਦੀਦਿਥਿਯੁ :— ਉਂਕਾ ਮਯੁਘਯੇ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੀ ਨ ਦੇਖੀ ਛੁਧ ਘੀਯ ਪਰ ਅਗੈਰ ਸੋਧੇ ਸਮਝੇ ਈਮਾਨ ਲਾਨਾ ਘੇਕਾਰ ਹੈ.

ਮੁਛਕਮਿਥਿਯੁ :— ਉਂਕਾ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਮਘਲੂਕ ਪਰ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾਕੋ ਕੁਦਰਤ ਛਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਯੂੰ ਤੇ ਯੇ ਉਸਕੇ ਈਯਤਿਯਾਰਸੇ ਘਾਹਿਰ ਹੈ.

ਸਰਾਹਿਥਿਯੁ :— ਯੇ ਡੇਲਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰਾਨੇ ਨਘੀਯੋਂ ਤੇ ਵਾਕਿਯਾਤ ਛਮਾਰੇ ਲਿਯੇ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਘਨ ਸਕਤੇ, ਅਲੇਕੇ ਉਨ ਵਾਕਿਯਾਤਸੇ ਈਂਕਾਰ ਵਾਯੁਘ ਹੈ.

ਅਘਦ੍ਰਿਥਿਯੁ :— ਉਂਕਾ ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਘਥੇ ਆ'ਮਾਲਕਾ ਘੰਦਾਕੋ ਘਦਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤਾ, ਕਯੂੰ ਤੇ ਯੇ ਅਲਲਾਹਕੀ ਤਰਫ਼ਸੇ ਛੋਤੇ ਹੈਂ.

ਫ਼ਿਰਕਯੇ ਰਾਜਿਥਿਯੁ ਐਰ ਉਸਕੀ ਘਾਰਛ ਸ਼ਾਘੇਂ

ਯੇ ਫ਼ਿਰਕਾਘੀ ਘਛੋਤ ਤਰਕਕੀ ਪਰ ਥਾ. ਐਰ ਘਾਕੀ ਫ਼ਿਰਕੋਂਕੇ ਮੁਕਾਘਲਾਮੇਂ ਜਿਯਾਦਛ ਤੇਜੀ ਤੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਅਕੀਦਾਕੀ ਤਘਲੀਗ ਕਰ ਰਛਾ ਥਾ, ਮਗਰ ਮੇਂ ਘਨਤਾ ਥਾ ਤੇ ਈਸਕੀ ਤਰਕਕੀ ਐਰ ਯਕਯਹਤੀ (ਘਤਿਛਾਛ) ਘੀ ਮੇਰੇ ਲਿਯੇ ਮੁਫ਼ੀਦ ਨਹੀਂ ਛੋ ਸਕਤੀ, ਈਸ ਵਾਸਤੇ ਦੇਘਨੇਵਾਲੋਂ ਨੇ ਦੇਘ ਲਿਯਾ ਤੇ ਯੇ ਘੀ ਘਾਰਛ ਛਿਸਸੋਂਮੇਂ ਤਕਸੀਮ ਛੋ ਗਯਾ, ਜਿਸਕੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਯੇ ਹੈ.

અલવિચ્છેદ :- ઇન લોગોંકા ખ્યાલ ચે હૈ કે હઝરત અલી કર્મલ્લાહુ વજૂહૂ નખી ચે, ઔર ઉન્કી તા'લીમ નખવી તા'લીમકા દરજા રખતી હૈ.

અબદિચ્છેદ :- ઉન્કા અકીદા ચે હૈ કે હઝરત અલી કર્મલ્લાહુ વજૂહૂ નખી નહી ચે, નખુવતકે શરીક ઝરૂર ચે.

શાઈચ્છેદ :- ઉન્કા ખ્યાલ હૈ કે જો શખ્સ હઝરત અલી (રદિ.) કો તમામ સહાબા (રદિ.) સે અફઝલ ઔર ખુઝુર્ગ ન જાને વો કાફિર હૈ.

ઈસહાકિચ્છેદ :- ચે કેહતે હૈ કે નખુવત ખતમ નહી હુઈ, બલકે વકતન ફ વકતન અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે નખી આતે રેહતે હૈ ઔર આતે રહેંગે.

ઝીદિચ્છેદ :- ઉન્કા અકીદા હૈ કે નમાઝકી ઈમામત હઝરત અલી (રદિ.) કી ઔલાદકે સિવા ઔર કિસીકો જાઈઝ નહી હૈ.

અબ્બાસિચ્છેદ :- ચે ગિરોહ હઝરત અબ્બાસ ઈબ્ને અબ્દુલ મુત્તલિબકે સિવા ઔર કિસીકો ઈમામ તસલીમ નહી કરતા.

ઈમામિચ્છેદ :- ઉન્કા ખ્યાલ હૈ કે ઝમીન પર હર વકત કિસી ઈમામ યા રસૂલે ખુદાકા હોના યકીની હૈ.

નારસિચ્છેદ :- ઉન્કા ઈમાન ચે હૈ કે અગર કોઈ અપની ઝાતકો દૂસરોસે અફઝલ સમજે તો વો કાફિર હૈ.

મુતનાસહિચ્છેદ :- ચે કેહતે હૈ કે જાન નિકલને કે બા'દ એસા મુશ્કિન હૈ કે વોહી રૂહ કિસી દૂસરે જિસમમે દાખિલ હો જાએ.

લાઈનિચ્છેદ :- ચે ગિરોહ હઝરત તલહા, ઝુબૈર, ઔર

હજરત આઈશા સિદ્દીકા (રદિ.) વગેરહ પર લા'નત કરતા હે. (અલ્મયાઝુ બિલ્લાહ)

રાબિઈય્યહ :- વે કેહતે હૈ હજરત અલી (રદિ.) દોબારહ દુનિયામેં આએગે, ફીલહાલ અબરમેં (બાદલમેં) કિયામ ફરમા હૈ.

મુર્તજિય્યહ :- વે ગિરોહ ઈસ ખાતકી હિમાયતમેં હૈ કે બાદશાહે ઈસ્લામસે જંગ કરના હર હાલમેં નાબખજ હૈ.

ઇન્કે અલાવહ ગ્યારહ ફિરકે !

ઇન બહત્તર (૭૨) ફિરકોંકી તૈયારી ઔર તકમીલકે ખા'દ મૈં અર્સા (એક ઝમાના) તક ખામોશ રહા, મગર દિલકો કભી ઈત્મીનાન ન હુવા. ચુનાંચે તેરહવી ઔર ચૌદહવી સદીમેં ઉન્કી તા'દાદમેં ગ્યારહકા ઈઝ્ઝહ હુવા જિન્કે નામ વૈં હૈ.

(૧) કરામિય્યહ (૨) દહરિય્યહ (૩) હાલિય્યહ (૪) ખાતફિય્યહ (૫) અખાબિય્યહ (૬) બરાહમિય્યહ (૭) શઅરિય્યહ (૮) સૂફસાઈય્યહ (૯) ફલાસફિય્યહ (૧૦) મસનિય્યહ (૧૧) મબૂસિય્યહ.

ઇન્કે અલાવા મેરા જો નવા પ્રોગ્રામ મુરત્તબ હુવા હૈ ઉસમેં ભી વે ચીઝ સોચનેકી હૈ કે ઈસ તફરીકકો ઔર વસીઅ કિયા જાએ, ઔર ઉમ્મીદ હૈ કે ઈસ્કા નતીબ ઈસવી સન ૧૯૬૦ તક પેશ કર સકુંગા.

ਮੇਰੇ ਨਾਮੋਂ ਦੀ ਤਾ'ਦਾਦ ਔਰ ਉਂ-ਕੀ ਤਕ਼ਸੀਲ

ਜਬ ਕੋਧ ਆਏ ਮਰਤਬੇ ਛਾਸਿਲ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਥਾ ਤੋ ਉਸ
 ਵਕਤ ਉਸੇ ਨਾਮਕੇ ਸਾਥ ਤਰਹ ਤਰਹਕੇ ਭਿਤਾਭ ਲਗਾ ਦਿਓ ਆਏ
 ਹੈ, ਥਾ ਥੇ ਯੂਸ਼ ਨਸੀਭੀ ਈਸ ਆਦਨਸੀਭਕੇ ਫਿਰਸੇਥੇ ਆਏ ਹੈ ਆ
 ਯੂਰੇ ਆਮੋ ਔਰ ਆਦਨਾਭਿਓਂਕੀ ਈਨਿਛਾਕੇ ਪਛੋਂਧ ਗਥਾ ਛੋ.
 ਈਸ ਲਿਓ ਥੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਤੋ ਨਾਜ਼ਿਰੀਨ (ਦਿਖਨੇਵਾਲੋਂ) ਕੇ ਛੀ-ਸੁਪੁੰਦ
 ਕਰਤਾ ਛੁੰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਮਕੇ ਸਾਥ ਤਰਹ ਤਰਹਕੇ ਅਛਾਭ ਕਥੂੰ ਤਰਾਥੇ
 ਗਥੇ ਹੈ ? ਆਹਰਛਾਓ ਈਨ ਛੋ ਆਤੋਂਥੇਥੇ ਐਕ ਨ ਐਕ ਆਹਰ ਹੈ,
 ਥਾ ਤੋ ਥੇ ਕੇ ਮੈਂ ਆਈ ਮਰਤਬਾ ਔਰ ਆਲੰਦ ਸ਼ਾਨ ਛੁੰ, ਥਾ ਫ਼ਿਰ
 ਈਨਾ ਅਛੀਲ ਔਰ ਨੀਧ ਛੁੰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਮਕੇ ਸਾਥ ਭਿਤਾਭਕੇ
 ਛਮ ਛਲਾ ਲਗਾ. ਯੈਰ ! ਮੁਛੇ ਈਸੇ ਆਹਸ ਨਛੀ, ਵਛਹ ਕੁਛ
 ਲੀ ਛੋ, ਲੋਕਿਨ ਥੇ ਵਕੀਨੀ ਆਤ ਹੈ ਕੇ ਭਿਤਨੇ ਭਿਤਾਭ ਮੁਛਤਲਿਛ
 ਆਰਗਾਛੋਥੇ ਮੁਛੇ ਭਿਲੇ ਹੈ, ਸ਼ਾਧ ਆਭ ਤਕ ਕਿਸੀਕੇ ਨ ਭਿਲੇ
 ਛੋ, ਔਰ ਯੁੰਕੇ ਈਨਥੇਥੇ ਆ'ਭ ਨਿਛਾਧਤ ਦਿਲਧਸਥ ਹੈ. ਈਸ ਲਿਓ
 ਉਛੀਦ ਹੈ ਕੇ ਪਛਨੇਵਾਲੇ, ਉਂ-ਕੀ ਕੈਫ਼ਿਧਤ ਆ'ਲੂਮ ਕਰਕੇ ਮੇਲਯੂਭ
 (ਯੂਸ਼) ਛੋਯੋ.

ਸਭਸੇ ਪੇਹਲੇ ਤੋ ਥੇ ਸੁਨਿਓ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਔਰ ਭਿਤਾਭ
 ਈਨੇ ਹੈ ਕੇ ਯੂਦ ਮੁਛੇ ਲੀ ਅਧਰੀ ਤਰਹ ਧਾਦ ਨਛੀ ਰਛੇ, ਅਛਭਤਾ
 ਭਿਤਨੇ ਨਾਮ ਮਸ਼ਹੂਰ ਔਰ ਭਿਕਰ ਕਰਨੇਕੇ ਲਾਏਕੇ ਹੈ ਉਂ-ਕੀ
 ਤਕ਼ਸੀਲ ਥੇ ਹੈ.

ઈબ્લીસ :- યે નામ પરવરદિગારકા અતિવ્યહ (દિવા હુવા) હે, બિસ્સે ઝાહિર હોતા હે કે મੈ અલ્લાહ તઆલાકી મહેરબાની ઔર રહમતસે નાઉમ્મીદ હૂં.

અહરમન :- ઈસ નામકા મન્શા યે હે કે હર કિસમકે શર ઔર ફસાદકા બરપા કરનેવાલા મੈ હૂં.

અહરમ :- ઈસ્કે મા'ના હૈ સાંપકા મુંહ. ગોયા યે ઈશારા હે કે મੈ હઝરત આદમકો બેહકાનેકે લિયે સાંપકે મુંહમે બેઠકર જન્નતમે ગયા થા. ઈસ્કે અલાવહ યે ભી ઈશારા હે કે બિસ તરહ સાંપકા મુંહ જેહરીલા હોતા હે, બિલકુલ ઈસી તરહ મેરા વુબૂદભી હે.

અબૂ મર્રહ :- યે નિયાઝમંદકી (મુઝ શૈતાનકી) કુનિયત હે, ક્યું કે મેરે લખકેકા નામ મર્રહ થા.

ખબીસ :- સબ જાનતે હૈ કે ખબીસ નામસે કેસી ઈઝ્જત અફઝાઈ હોતી હે.

ખન્નાસ :- ઈસ્કે મા'ના હૈ ભાગનેવાલે કે, ગોયા મੈ ખુદાકે ઝિક વગૈરહસે ભાગતા હૂં, ઔર યે ઈશારા ભી હે કે મੈ આસમાની મજહબસે ભાગા થા.

ખતીબ અહલિન્નાર :- ગોયા કે મੈ તમામ નારીયોકા ખતીબ હૂંગા જો મેરે સાથ જહન્નમમે જાએગે.

શૈતાન :- ઈસ્કે મા'ના દેવકશ ઔર ધોકા દેનેવાલેકે હૈ, અબ મતલબ આપ ખૂદ હી સમજ લીબિયે.

શેખ નબ્દી :- ઈસ નામકી એક ખાસ વજહ હે. એક મરતબા મક્કા કે કુરૈશ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે કતલકા

मश्वरा कर रहे थे. मैं ली वहां पहुँच गया. वो लोग मुझे देनकर चुप हो गये. मैंने उन्हें यकीन दिलाया कि मैं ली तुमहारा हमदर्द और मश्वरेका शरीक हूँ, तब उन्होंने मुझसे मेरा नाम पूछा. मैंने कहा मैं शेख हूँ, नब्द शहरका रहेनेवाला हूँ, उस वक़्तसे लोग मुझे शेख नब्दी कहकर भिताण करने लगे.

अज्जगीव :- ये मेरा कौमी नाम है. मेरे मां-आपका तब्दीज किया हुवा, और सिब्दहके धन्कार तक येही नाम रहा था.

गवी :- इसके मा'ना गुमराह के हैं. गोया नाम रचनेवालोंके ज्वालमें मैं गुमराह हूँ.

मुअल्लिमुल मलकूत :- ये नाम इस लिये होगा कि मैं अर्सा (जमाने) तक इरिशतोंका इसताद रहा हूँ.

मुरतद :- इसके मा'ना फिर जनेवाले के हैं. गोया भिताण देनेवालोंको ये गलत कहभी हो गई कि मैं जुद्धमे मजहबसे फिर गया हूँ.

मारिद :- ये नाम ली इस लिये तब्दीज हुवा कि इसके मा'ना सरकश देव के हैं.

शयातीनकी ता'दाद

मैंने अपनी जिन्दगी के वाक़ियातमें जगह जगह अपने मिशन और अपने मुरीदोंका तज्किरह किया है. जेहतर है कि इस सिलसिलेमें वे तफ़्सीलली ज़यान कर दूँ कि शयातीन

યા'ની મેરે મુરીદોં ઔર સાથિયોંકી તા'દાદ કિતની હે ? ઔર કિસ હિસાબસે હે ?

એક દફા'કા ઝિકર હે કે મુજે પૈગમ્બર આબિરુઝ્જમાં (સ.અ.વ.) ને બુલાયા, જબ મૈં ઉન્કી ખિદમતમેં હાજિર હુવા તો મેરા સપ્ત ઇમતિહાન લિયા ગયા. ઇર્શાદ હુવા,

ઈબ્લીસ ! તુજસે એક દિલચસ્પ સવાલકા જવાબ લેના હે. ચે બતા કે દુનિયામેં શયાતીનકી તા'દાદ કિતની હે ?

મૈંને અર્જ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! આપને ખહોત હી સપ્ત સવાલ કિયા હે, ઔર મુશ્કલ ચે હે કે મૈં આપ (સ.અ.વ.) કે સામને સચ બોલને પર મજબૂર હૂં, ચાહે મુજે ઇસ સવાલકા જવાબ દેનેસે નુકસાન પહોંચેગા, લેકિન ખૈર ! જબ આપ (સ.અ.વ.) ને દરયાફત ફરમાયા હે તો મુજે અબ બતાના હી પજોગા. સુનિચે ! ઇસ્કા હિસાબ ચે હે કે આદમ (અલૈ.) કી તમામ ઔલાદસે દસ હિસ્સે જિયાદહ જનવર હૈં, ઔર ઇન દોનૂંસે દસ હિસ્સે જિયાદહ પરિન્દે હૈં, ઔર ઇન સબસે દસ હિસ્સે જિયાદહ યાજૂજ માજૂજ હૈં, ઔર ઇન સબસે દસ હિસ્સે જિયાદહ ફરિશ્તે હૈં, ઔર ઇન સબસે દસ હિસ્સે જિયાદહ મેરે ખાનદાનવાલે ઔર મુરીદ હૈં. અબ આપ ગૌર ફરમા લીજિયે કે શયાતીનકી તા'દાદ કિતની હે, ઔર વો આદમકી ઔલાદસે કિતને જિયાદહ હૈં.

આજકલ કયા કર રહા હું ?

દિલ તો નહી ચાહતા કે ભરી મેહફિલમેં રાજકી ખાત કેહ
હું, લેકિન મૈં ઈન્સાનકી તરહ ઘોકેખાજ નહી હું કે અપને
નુકસાનકા ખિયાલ કરકે જૂઠ ખોલું, યા અપની અચ્છી અચ્છી
ખાતેં તો બળે બળે ઉનવાનાતકે તહત (નીચે) શાનદાર
અલ્ફાજમેં કેહ હું ઔર ખુરી ખાતેં છુપા લું. જાનતા હું કે ઈસ
ઉનવાનકે તહત જો કુછ ભી લિખ્ખૂંગા, ઈસ્સે મેરે મિશનકો
બહોત નુકસાન પહોંચ જાએગા, લેકિન કુછ પરવા નહી.
જબ ઓખલીમેં (પીસનેકે ખરતનમેં) સર દિયા હૈ તો મૂસલોંસે
કયા કરૂંગા ? જો હક ખાત હૈ ઉસે કયું છુપાઉ. જો કુછ મૈં
કર 'રહા હું ઔર ફિર ભી કરતા રહૂંગા, ઈસ્કે લિયે ઉમર
પળી હૈ. આજ જૂઠ ખોલકર કયું ઈન્સાન બનું ? અગર મેરી
સ્કીમેં ઔર હથકન્ડે જાહિરભી હો ગએ તો કિસ્કી મજલ હૈ
કે મેરે રાસ્તેમેં રોળા અટકા સકે.

સુનિયે ! આજકલ મેરે દક્તરમેં કામ બહોત જિયાદહ
હૈ, ઔર ઉસ્કી વજહ યે હૈ કે મૈંને ઔર મેરી કંપનીને એકહી
વકતમેં બહોત સારી તહરીકેં અમલમેં લાનેકે લિયે ચલાઈ હૈ.
ગો કામકી યે જિયાદતી જાતી તૌર પર મુજે કુછ તકલીફ
નહી દેતી, મગર ઈન સબ પર કંટ્રોલ કરનેમેં કાફી પરેશાની
પેશ આ રહી હૈ.

જબ મૌજૂદહ વકતકે લિયે હમારી મજલિસે તહરીક

साज मुप्तलिङ्ग तज्जीजें पेश कर रही थी तो मैंने सदरकी हैसियतसे सिर्फ़ एक ही राय दी थी कि हम सबको हर तरफ़से गाड़िल होकर सिर्फ़ मुसलमान क़ौम पर महेरबान होना चाहिये, ताकि अपनी देरीना अदावतकी प्यास बुझा सकें, लेकिन अँक़सोस है कि मुझे अपने दोस्तोंकी रायसे तज्जीज वापस लेनी पड़ी, क्यूंकि उन सबका भ्रमरा ये था कि हमें नाईन्साइकी न करनी चाहिये. सिर्फ़ मुसलमान क़ौमको मुन्तज़ज़ करके आकी सबको आजाद करना ईन्साइका ज़ून कर देना है. क्या आकी क़ौम आदमकी औलाद नहीं हैं ? अगर हैं तो हमें अपने वसीय़ ज़राय़ेको हरकतमें लानेसे भागनेकी क्या ज़रूरत है ? बेहतर है कि ज़रूरतके लिहाज़से, या तो एक एक करके ईन्सानोंसे बदला लिया जाय़े, या क़ौमकी हैसियतसे. लेकिन उस बदला देनेके निशाना पर उन सबको ले आना चाहिये जिन्का तअल्लुक आदमकी औलादसे है.

युनांचे ईस सिलसिलामें दुनियाके जुगराईयाई हालात पर गौर करनेके आ'द हमने मुप्तलिङ्ग मुल्कों के लिये उनकी मुनासिबतसे मुप्तलिङ्ग तज्जीजें मंज़ूर की. ज़रूरत तो ईस आतकी है कि हर मुल्कके लिये मंज़ूर किये गये हालातको भी ईस किताबमें लिख दूं, लेकिन ये बे-नतीजसी आत है, क्यूंकि ये किताब उर्दू ज़बानमें शाय़े' हो रही है, और उर्दू सिर्फ़ हिन्दुस्तान और पाकिस्तानके सिवा कहीं भी राईज (चलती) नहीं है. पर मैं सिर्फ़ वो आते ज़बान कइंगा जिन्का तअल्लुक उन मुल्कोंसे है या'नी सिर्फ़ दो तज्जीजें जे उन

મુલ્કો કે રેહનેવાલો કે લિયે હમારી મજલિસે તેહરીક સાઝને (તેહરીક બનાવેવાલેને) તૈયાર કી હૈ. હાં ઈસ્કા વા'દા કરતા હું કે જિસ જિસ ઝખાનમેં મુજે સવાનેહે ઉમરી લિખનેકી અઝરત મેહસૂસ હોતી રહેગી, યા જિન ઝખાનોમેં ઉસે શાએ' કરનેકે લિયે ભેજૂંગા વો ઝખાન જહાં બોલી જાતી હોગી ઉન સબ જગહો કે મુતઅલિલક તજવીજે ભી ઉસમેં લિખ દૂંગા, જેસે કલકો યે કિતાબ કિસીને અંગ્રેજીમેં શાએ' કી, યા કરનેકા ઈરાદા કિયા તો યુરોપકે ઉન તમામ ખિલ્તો કે હાલાત ભી ભેજ દૂંગા જહાં જહાં અંગ્રેજી રાઈજ (ચલતી) હૈ, યા અગર જર્મન ઝખાનમેં કિસી શખ્સને ઈસ કિતાબકા તર્જુમા કિયા તો જર્મની કે લિયે જો તજવીજે હમારી મજલિસકે ઝેરે અમલ હૈ વો સાફ સાફ લિખ દૂંગા, ઈસી તરહ અરબી, ફારસી, તુરકી, ચીની, જાપાની, લાતીની વગેરહ વગેરહ ઝખાનો કે લિયે વહાં કે હાલાત ભેજ સકતા હું, જિસ શખ્સકો અઝરત હો મુઝસે મંગા લે. અભી તો આપ પાકિસ્તાન ઓર હિન્દુસ્તાનકે મુતઅલિલક તજવીજો કે હાલાત સુનિયે.

યે તો કરીબ કરીબ નામુઝ્કિન હૈ કે મૈં ઈસ મુખ્તસરસી કિતાબમેં ઉન તમામ તજવીજોકા હાલ લિખ દૂં જો ઉન મુલ્કોકે લિયે હમારી ઈસ મજલીસે તેહરીક સાઝને (તેહરીક બનાવેવાલેને) અપને આઈન્દહ યા મૌજૂદહ પ્રોગ્રામમેં શામિલ કી હૈ, ફિર ભી ચંદ અહમ તજવીજોકા ઝિકર કર દેના અઝરી હૈ, જેસે -

મૈંને ઓલાદે આદમ (અલૈ.) મેં યે સ્પ્રીટ પૈદા કી કે વો લિખાસકે ઝઘળમેં ન પળે, કયૂં કે કપળે પહેનનેસે ઈન્સાની

बदनको धूप नहीं मिल सकती, और धूपका गुसल तंदुइस्तीके लिये जरूरी है. मुझे यकीन है के मगरिबके आ'ज हिस्सोंमें मुझे धंस तेहरीकका अच्छा नतीजा मिला, मगर अशियाके कम अकल लोगोंने ये मश्हूर कर दिया के ये तेहरीक अफ्लाक और तहजीबकी दुश्मन है. फिर भी ये कैसे मुश्किन था के मेरी कोशिश बेकार नअ. देबनेवाले देब रेह हैं के बणे बणे आनदानोंकी नौजवान लणकीयां और औरतें कोशिश करती हैं धंस आतकी के उनके जिसमका जियादहसे जियादह हिस्सा नंगा नजर आये और लोग उसे देखें, वरना आपही बता दीजिये के नंगेपनके क्या मा'ना हैं. आप समझ लीजिये के ये नंगा रेहनेकी कोशिश वो लणकीयां करती हैं जिन्की दादी नंबर एक या'नी अम्मां हव्वाने दूसरोंसे लिआस मांगकर जन्नतमें अपना बदन ढंका था.

धस्के अलावल मेरे मिशनकी ता'लीमका जियादहतर हिस्सा आसमानी ता'लीमकी जिद पर मुल्हसिर (मौकूफ) है, धंस वास्ते आप हर मा'मलाको सामने रखिये, और अंदाजा कीजिये के अफ्लाक और तमद्दुन क्या खाहता है ? और मेरी ता'लीम क्या गुल मिला रही है ? जुदाने अंदासे कहा, शराब न पी. मैंने कहा पी. कुछ मेरी तरफ आये, और कुछ पुरानी लकीरके इकीर होकर बिन (बगैर) देहे जुदाकी तरफ. धंधरसे जिना, जुवा, डिस्को कुनूर, बेशरमी, बेहयाध, और जुदा जने किस किस चीजकी ममानियत हुध, और मेरी तरफसे धन चीजों के नधज होनेका प्रोपेगंडा हुवा. नतीजा पूछ देब लीजिये. मेरी तरफ कितने हैं, और

उस जुदा की तरह कितने हैं जिसको तमाम दुनिया पर जुदाई का दावा है.

अगर आपने इस मयामले पर धनसाइसे गौर किया तो आपको मा'लूम हो जायेगा कि धनशानी आभादीका तीन चौथाई हिस्सा मेरे कब्जा में आ चुका है, और अगर वेही चाल रही, और मेरे लोले लाले शिकार धसी तरह गइलतकी निन्द सोते रहे तो वो दिन दूर नहीं कि जब दुनियावाले निन्तानवे (८८) की सदी मेरी ता'लीम और मेरे मिशनके मुजस्सम धशतिहार बन जायेंगे.

आभिरमें अक भात और अर्ज कर हूं, और वो ये कि मैंने लंबा होने के डरसे अपने मौजूदह और जेरे अमल प्रोग्रामको जयान नहीं किया है. क्यूंकि वो जहोत ही लंबा है. और सिर्फ उसके लिये मौजूदह किताबसे डबल जयामतकी किताबकी जरूरत है, पर मैं अहतियातके तौरपर ताअ मशागिलको मेहकूज रખता हूं, अगर देजनेवालों ने जरूरत मेहसूस की तो धनशा अल्लाह वो किताब अलग सूरतमें पेश करूंगा, जे मेरे प्यालमें इस किताबसे जहोत जियादह जमीम (जमी) होगी, और यूंके आज कलके वाकिआत लिखूंगा, इस वास्ते हिलयस्प ली जियादह होगी.

मैं जनता हूं कि मेरे हातात पण्डनेवालोंको अली से मेरी आर्धन्दा जिन्दगी और अगले प्रोग्रामको समजनेकी जेचैनी हो गई होगी, लेकिन मुझे अइसोस है कि मैं वक्तसे पहले अपनी इस स्कीम अहिर करके दबलगीरीकी दा'वत देना नहीं चाहता.

झिर ली जइरी मा'लूम होता है के ताज मशागिलका
 ओक हलकासा पाका पता हूँ.

ये तो आपको मा'लूम ही है, और आपने अपनी
 आंजोसे देण लिया के सितम्बर सन १९३६ में मेरे
 मुरीदों ने जर्मनीसे ओक निहायत कारआमद (काम आनेवाली)
 आवाज बुलंद की, और ओक ऐसी जूनरेजी (जून पहानेवाली)
 जंगकी बुनियाद रण्णी, जिस्के नतीजमें आदमकी नसलके
 करोड़ों लेहलहाते पौदे तहस नहस (बरबाद) हो गये. मैंने
 शुर्' में अंदाज लगाया था के कमसे कम दुनियाकी ओक
 योथाई आजादीको एस तहरीकमें मुमतला करके इना कर
 दूंगा. मगर जर्मनी के ओक जुजदिलने मेरी ये स्कीम कमजोर
 कर दी, और वकतसे पेहले ही ओ छोण जैडा. बहरहाल सन
 १९४४ तक एस जंगमें लुट्ई आया. वो मेरी मा'कूल
 कामियाबी कही जा सकती है. यूंके मेरी ये स्कीम अधूरी रह
 गई थी, एस लिये एस जंगके जातभाके जा'दली मैंने अपनी
 तमाम झेजों के लिये जणे कमान्डरोंको हिदायात लेज दी के
 झिर किसी न किसी तरह ईसाइके लिये तैयार
 करो, और जल्दीसे जल्दी दुनियाकी योथाई आजादीको जूनमें
 नेहला दो.

जुदाका शुक्र है के मेरे झेज अइंसरोंने एस हुकमकी
 अहमियतको समज लिया, और सारी दुनियामें ओक ऐसी
 कैडिवत पैदा कर दी है के अब जिस तरह नजर उठाकर
 देखिये, जून ही जून नजर आता है, एस सिलसिलामें
 नाईसाझी होगी, अगर मैं अपने यीनी नुमाईन्दोंकी अच्छे

ਕਾਮੋਂਕੀ ਤਾ'ਰੀਖ ਨ ਕੜੇ ਜਿਨ੍ਹੋਨੇ ਅਜੀ ਮੇਹਨਤੀਂ ਤੇ ਸਾਥ ਤੀਨਮੇਂ
 ਐਸੇ ਛਾਵਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਓ, ਜਿਨ੍ਹੀ ਵਯਹਸੇ ਈਸ ਅਯੇ ਮੁਲਕੀ
 ਈਟਸੇ ਈਟ ਅਯ ਗਏ. ਈਸੀ ਤਰਹ ਇਲਸਤੀਨ, ਯੂਨਾਨ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ,
 ਅਰਮੀ, ਈਡੋਨੇਸ਼ਿਆ, ਹੋਲੇਂਡ, ਅਵਾ, ਵਗੈਰਹ ਅਛੋਤਸੇ ਮੁਲਕੋਂਮੇਂ
 ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਯੋਂ ਔਰ ਦੋਸਤੋਂਨੇ ਅਯੇ ਅਯੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਅੰਯਮ
 ਦਿਓ ਹੂੰ, ਈਨ੍ਹੀ ਤਕਸੀਲਾਤ ਅੀ ਈਨਸਾਨਕੇ ਕਾਨੋਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਯੁਕੀ
 ਹੈ. ਔਰ ਫ਼ਿਰ ਲੁਟਕੀ ਯਾਤ ਏ ਹੈ ਈਨ ਤਮਾਮ ਯੂਨੀ ਹਵਾਦਿਸਮੇਂ
 ਅਗਰਏ ਸੋ ਫ਼ੀਸਦ ਮੇਰਾ ਛਾਥ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਆਪਣੀ ਅਤਾਫ਼ਏ
 ਕਲੀ ਕਿਸੀ ਤਰਕਸੇ ਮੁਅਪਰ ਕੋਏ ਈਲਜ਼ਮ ਆਯਾ ? ਈਸੀ ਲਿਓ
 ਤੋ ਮੈਂ ਕੇਹਤਾ ਹੂੰ ਤੇ ਏ ਮਿਟੀਕਾ ਪੁਤਲਾ ਦਾ'ਵਾ ਤੋ ਆਸਮਾਨੀ
 ਕਰਤਾ ਹੈ, ਮਗਰ ਅਕਲ ਈਤਨੀ ਅੀ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਤੇ ਅਪਨੇ
 ਯਾਰੋਂ ਤਰਕਕੇ ਛਾਵਾਤਕੇ ਸਛੀਹ ਰੰਗਮੇਂ ਪੇਹਯਾਨ ਸਕੇ. ਇਲਸਤੀਨਕੇ
 ਯੂਨ ਅਰਾਯਾਕੇ ਯਹੂਦੀਯੋਂ ਤੇ ਸਰ ਥੋਪਨਾ ਯਾਹਤਾ ਹੈ. ਯੂਨਾਨਮੇਂ
 ਅਵਾਮਕੇ ਅਯਾਤਕੇ ਮੁਲਿਅ (ਮੁਯਰਿਅ) ਗਰਦਾਨਤਾ (ਕੇਹਤਾ)
 ਹੈ. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਔਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨਕੇ ਅਗਲੇ ਫ਼ਸਾਦੋਂਕੀ ਅਿਮੇਦਾਰੀ
 ਹਿੰਦੁਔੋਂ ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਤੇ ਅਯਨ ਪਰ ਡਾਲਤਾ ਹੈ. ਅਰਮੀਕੀ
 ਕਲੋ ਗਾਰਤਗਿਰੀਕੇ ਈਨਸਾਨਕੀ ਪਾਟੀਅੰਦੀਕਾ ਨਤੀਅ ਕਰਾਰ
 ਦੇਤਾ ਹੈ. ਈਡੋਨੇਸ਼ਿਆਕੀ ਤਯਾਹੀਕਾ ਅਿਮੇਦਾਰ ਹੋਲੇਂਡਕੀ
 ਸਾਮਰਾਜ਼ ਅਛਨਿਯਤਕੇ ਕੇਹਤਾ ਹੈ, ਔਰ ਨਾਦਾਨ ਨਹੀ ਸਮਝਤਾ
 ਤੇ ਕੁਸੂਰ ਕਟ ਪੁਤਲੀਕਾ (ਅਪਨਾ) ਨਹੀ ਛੋਤਾ.

ਅਹਰਛਾਲ ਏ ਯਾਤ ਅਨੀ ਆਦਮਕੇ ਤਸਲੀਮ ਕਰ ਲੇਨੀ
 ਯਾਹਿਏ ਤੇ ਮੈਂਨੇ ਅਦਲਾ ਲੇਨੇਕੀ ਹਕੀਕਤਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰਹ ਸਮਝ
 ਲਿਆ ਹੈ, ਔਰ ਨਿਛਾਯਤ ਕਾਮਿਆਨੀ ਤੇ ਸਾਥ ਅਪਨੀ ਈਸ
 ਪ੍ਰਾਸਕੇ ਯੁਅ ਰਹਾ ਹੂੰ. ਮੈਂਯੂਦਹ ਦੋਰਕੇ ਈਨਸਾਨਨੇ ਅੀ ਮੇਰੇ

બળે બળે કારનામોંકો અચ્છી તરહ દેખા હે, ઔર જો કુછ મેં અગલે ચંદ બરસોંમે કરનેવાલા હૂં વો ભી સામને આ જાએગા. અગરચે ઉસ્કી તફ્સીલ બતાની ઇજ્લીસી મિશનકે ખિલાફ હે, ફિર ભી ઇશારાકે તૌર પર બતા દેતા હૂંકે અગર ઇન્સાનમેં કુછ દમ ખમ હે તો મેરે મજબૂત મિશનકો નાકામ બનાનેકી કોશિશ કરે.

મેંને અપને એક નવે પ્રોગ્રામકે તહત (નીચે) અપને હોશિયાર સાથીઓંકો અમેરીકા ઔર રૂસમેં ભેજ દિયે હે, ઔર કુછ લોગ ઇંગ્લેન્ડમેં મુકરર કિયે હે. ચે તીનોં પાર્ટીયાં મેરી બતાઈ હુઈ સાઈન્ટિફિક તરકીબોં પર અમલ કરેંગે, ઔર દુનિયાકો એક બાર ફિર યાદ દિલાએંગે કે ઇજ્લીસ મરા નહીં ઝિન્દહ હે, ઔર ઉસ્કા બદલા લેનેકા જખખા આજ તક જવાન હે.

નામુનાસિખ ન હોગા, અગર ઇસ સિલસિલામેં હિન્દુસ્તાન ઔર પાકિસ્તાનમેં અમલમેં લાનેવાલી તેહરીકોંકી તરફભી ઇશારા કરૂં. મેંને ફેસલા કિયા હે કે હિન્દુસ્તાન ઔર પાકિસ્તાનમેં ઇનતિશાર ફેલાને કે લિયે લોગોં કે જખખાતકો તરબિયત હૂં, ઇસ મકસદ કે લિયે મેંને બહોતસે લોગોંકો પસંદ કર લિયા હે જો મજહબી, લિસાની, ઔર ઇલાકાઈ વગેરહ જખખાતકો ઉભારકર મેરા મિશન કામિયાબ કરનેકી કોશિશ કરેંગે.

પાકિસ્તાનસે ભી ગાફિલ નહીં હૂં, ઇસ મુલકકે લોગોંકો હરગિઝ ચે ન સમજના ચાહિયે કે ઉન્કે પાસ લા હૌલકા હથિયાર હે, ઇસ લિયે વો મેરી પકળસે બચે રહેંગે. મેંને ઇસ

મુલકમેં ભી જગહ જગહ અપને એજન્ટ મુકરર કર દિયે હૈ,
જિન્હોને બાકાઈદા અપના અપના કામ શુરૂ કર દિયા હૈ,
ઔર અકસર જગહોસે ઉન્કી શાનદાર કામિયાબીયોંકી ખબરે
આ રહી હૈ, જિન્કી તફસીલ અપની કિસી અગલી કિતાબમેં
ખયાન કરૂંગા.

દોસ્તોકા દોસ્ત

- 'ઈબ્લીસ' -

